

Manuali i Shoferit të Pensilvanisë

SPEED
LIMIT
35

pennsylvania

DEPARTMENT OF TRANSPORTATION

Bureau of Driver Licensing
www.dmv.pa.gov

PUB 95 (4-21) Albanian Version

Të ndash rrugën me motoçikletat dhe automjetet

Motoçiklistët e sotëm janë miq, të afërm dhe fqinjët. Ashtu si drejtuesit e automjeteve të tjera, të njëjtat të drejta dhe përgjegjësitë në rrugë ka edhe motoçiklisti. Motoristët duhet ta kuptojnë këtë dhe të përpiqen që të mos grumbullojnë motoçikleta ose të marrin të drejtën e kalimit nga motoçiklistët.

Rreth 4000 aksidente me motoçikleta ndodhin në rrugët e Pensilvanisë çdo vit. Gjysma e këtyre është përplasje mes një motoçiklete dhe një lloj tjetër automjeti. Dhe pothuajse dy të tretat e këtyre përplasjeve janë shkaktuar jo nga motoçiklisti, por nga drejtuesi i mjetit tjetër.

Kujdes për motoçiklistët Kini parasysh se motoçikletat janë të vogla dhe mund të jenë të vështira për t'u parë. Motoçikletat kanë një profil shumë më të vogël se automjetet e tjera, të cilat mund ta bëjnë më të vështirë në gjykimin e shpejtësisë dhe largësisë në rastin kur i afrohem i një motoçikletë.

Parashikoni manovrën e një motoçiklisti. Kushtet e rrugës, të cilat janë bezdi të vogla për shoferët e automjeteve, paraqesin rreziqe të mëdha për motoçiklistët.

Lejo më shumë distancë pasuese Lini tre ose katër sekonda kur ndiqni një motoçikletë, kështu që motoçiklisti ka kohë të mjaftueshme për të manovruar ose ndaluar në rast emergjence. Në kushte të thata, motoçikleta mund të ndalojë më shpejt se një automjet.

Sinjalizoni synimet tuaja Përpara se të ndryshoni korsinë ose duke u bashkuar me trafikun, sinjalizoni qëllimet tuaja duke lejuar motoçiklisti të parashikojë rrjedhën e trafikut dhe të gjejë pozicion të sigurt në korsinë.

Mos u mashtroni nga një sinjali i ndezjes së kthesës në motoçikleta – sinjalet e motoçikletave zakonisht nuk kanë vetë-anulim dhe ngasësit ndonjëherë harrojnë t'i fikin. Prisni pak për t'u siguruar nëse motoçikleta do të kthehet, përpara se të vazhdoni.

Respektimi një motoçikletë Një motoçikletë është një automjet me madhësi të plotë me të njëjtat privilegje si çdo automjet në rrugë. Lejoji një motoçiklisti një gjerësi të plotë të korsisë. Edhe pse mund të duket sikur ka mjaft hapësirë në korsinë e trafikut për automjetet dhe motoçikletë, mos harroni se motoçikleta ka nevojë për hapësirë për të manovruar në mënyrë të sigurtë. Mos e ndani korsinë.

AKSIDENTET KANË MË SHUMË MUNDËSI TË NDODHIN NË KËTO SITUATA ME RREZIK TË LARTË:

Kthesa majtas

Përafërsisht gjysma e të gjitha aksidenteve me motoçikleta përfshijnë një mjet tjetër motorik. Gati 40 për qind janë shkaktuar nga kthimi i mjetit tjetër majtas përballë motoçiklistit.

Pika e verbër e automjetit

Mos harroni, motoçiklistët shpesh janë të fshehur në pika të padukshme nga mjeti ose nuk vihen re nga një vështrim i shpejtë për shkak të madhësinë së tyre më të vogël. Gjithmonë bëni një kontroll vizual për motoçikleta duke kontrolluar pasqyrat dhe pikat e verbra para hyrjes ose daljes nga një korsinë trafiku dhe në kryqëzime.

Kushtet e rrezikshme të rrugës

Motoçiklistët papritur mund të ndryshojnë shpejtësinë ose të rregullojnë pozicionin brenda një korsie në reagim ndaj rrugës dhe kushtet e trafikut si grupa, zhavorr, lagështira ose sipërfaqet e rrëshqitshme, shtresat e trotuarit, hekurudha kalimet dhe trotuari me brazda.

Kushtet atmosferike

Kur sipërfaqja e rrugës është e lagësht, aftësia e motocikletave për të frenuar dhe drejtuar është e kufizuar.

Erërat e forta

Një erë e fortë mund të lëvizë një motocikletë përgjatë një korise të tërë, nëse shoferi nuk është i përgatitur për dicka të tillë. Erërat e forta nga kamionët e mëdhenj në korsinë tjetër mund të jenë rrezik i vërtetë.

Automjetet e mëdha

Një automjet i madh, si furgoni ose kamionioni, mund të bllokojnë pamjen e shoferit për të parë një motocikletë. Mund të duket sikur motociklisti del befas nga askundi.

Të ndash rrugën është një tregues i mirë kur të dyja palët e njohin rëndësinë e bashkëpunimit. Duke ulur sjelljet agresive dhe duke bashkëvepruar sipas sensit të përbashkët, mirësjelljes dhe ligjit, shoferi dhe motocikletat mund të ngasin sëbashku në rrugë.

PREZANTIMI

Ky manual është krijuar për t'iu ndihmuar të bëhëni një shofer i sigurtë. **Ky manual paraqet shumë nga ligjet e Pensilvanisë që rregullojnë drejtimin e makinës. Ky manual duhet të përdoret si një udhëzues i përgjithshëm për ligjet, por jo si një zëvendësim për Kodin e Automjeteve të Pensilvanisë, i cili përmban ligjet që prekin drejtuesit dhe automjetet e Pensilvanisë. Duhet të theksohet gjithashtu se informacioni i përfshirë në këtë manual mund të ndryshojë.**

Qëllimi i këtij manuali është t'iu përgatisë që të merrni provimin përfundimtar të shoferit dhe të pajiseni me një patentë shoferi në Pensilvani. Megjithatë, rregullat e parimeve të funksionimit të rrugeve dhe trafikut të paraqitura në këtë manual zbatohen për tre llojet e automjeteve të njohura nga ligji i Pensilvanisë: bicikletat, automjetet me kuaj dhe mjetet motorike. Për shembull, të gjithë ciklistet, ashtu si shoferet, duhet të ndalojnë në dritat e kuqe të semaforit.

Nëse po mesoni të drejtoni makinën, ky manual do t'ju japë të gjithë informacionin e duhur që iu nevojitet për të studiuar ekzaminin e shoferit. Nëse keni një patentë shoferi në Pensilvani, mund ta përdorni këtë manual për të rishikuar disa nga rregullat e rruges që mund t'i keni harruar ose për të mesuar rreth disa rregullave që mund të jenë të reja ose kanë ndryshuar që nga momenti që keni marrë patentën.

E RENDESISHME

Perpara se të bëni Testin tuaj të Njohurisë, duhet të plotësoni Aplikacionin për lejen e nxenesit (DL-180). Nëse jeni nën moshën 18 vjeç, prindi ose kujdestari duhet të plotësojë formularin e pëlqimit të prindit ose kujdestarit (DL-180TD).

Te dy formularët gjenden në faqen tonë të internetit në www.dmv.pa.gov në krye të faqes së parë.

Drejtimi i automjetit është një privilegj dhe jo një e drejtë. Ky privilegj vjen me shumë përgjegjësi. Një përgjegjësi shumë e rëndësishme është të mos përdorini alkool ndërkohë që keni planë të drejtoni automjetin.

Për ditët dhe orët e funksionimit të një qendre për patente shoferi me afër jush, për të shkarkuar formularët, botimet dhe fletet aktuale ose për të hyrë në shërbimet online të PennDOT, duke përfshirë caktimin e Testit të Aftësive në Rruge, vizitoni Shërbimet e shoferit dhe Automjeteve të PennDOT në uebsajtin www.dmv.pa.gov

Ju lutemi lexojeni me kujdes këtë manual, mesoni dhe praktikoni rregullat e rruges në mënyrë që të bëheni një shofer i sigurtë në përdorim dhe të gëzoni privilegjin tuaj të vozitjes në shtetin tonë të bukur.

KY PUBLIKIM NUK ËSHTË PËR SHITJE

Tabela e permbajtjes

Kapitulli 1 – jo komercial	Zonat e punes	54
Informacioni i Lejes se Nxenesit	Kalimet hekurudhore	55
Aplikimi per nje leje nxenesi	Ndarja e rruges me kembesoret, Cikliste, motorcikle/ Drejtues te motocikletave	55
Aplikimi per nje leje nxenesi.....	Ndarja e rruges me kamione dhe autobuse	56
Emertimi i dhuruesit te organeve	Autobuse shkollor.....	58
Emertimi i veteraneve	Automjete/ Situata te emergjences	59
Informacioni i Numrit te Sigurimeve shoqerore	Leviz mbi ligjin	59
Standartet e vizionit te Pensilvanise	Automjete te terhequra nga kuaj dhe kalores me kale.....	59
Kush ka nevojte per leje drejtimi ne Pensilvani.	Pasagjere ne nje kamion me shtrat te hapur	59
Informacioni i lejes per nxenesit e rinj.....	Pastruesit e bores	60
Informacion per patenten e shoferit te ri	Ballafaqimi me me terbimin rrugor	60
Cfare kategorie patente te shoferit ju nevojitet	Ballafaqimi me emergjencat e vozitjes	60
Klasat ose patentat e shoferit	Procesion funerali.....	64
Testet	Kapitulli 3 Pyetje rishikimi	65
Test njohurish	Kapitulli 3 Rishikoni pergjigjet.....	78
Test rrugor		
Kapitulli 2 – Sinjalet, Shenjat dhe shenjat e trotuareve	Kapitulli 4 - Vozitja	79
Sinjalet	Infomacion regjistrues	79
Semaforet e kuq, te verdhe, jeshil dhe Shigjetat	Sistemi i pikave te Pensilvanise	79
Sinjalet ndezese	Cfare duhet te beni nese ju ndal policia.....	80
Semafore jofunksional.....	Perplasjet	81
Sinjalet e matjes se rampes.....	Policia ne arratisje apo ne ikje	81
Sinjalet e kontrollit te perdorimit te korsise	Vozitja nen ndikimin e alkolit ose nje substance te kontrolluar.....	81
Sinjalet e kembesoreve.....	Pirja e te miturve	84
Sinjalet e zones shkollore	Kompakt i patentes se shoferit (KPSH)	84
Sinjalet e kalimit hekurudhor	Kapitulli 4 Pyetje rishikimi	86
Shenjat.....	Kapitulli 4 Rishikoni pergjigjet.....	88
Shenjat Rregullatore		
Shenjat paralajmeruese	Kapitulli 5 – Ligjet dhe ceshtjet e nderlidhura	89
Shenjat Udhezuese.....	Njoftimi i kerkuar per ndryshim ne	
Shenjat e trotuareve	Emri ose Adresa.....	89
Kapitulli 2 Pyetje rishikimi	Ligji i rripit te sigurimit	89
Kapitulli 2 Rishikoni pergjigjet.....	Ligji per kufizimin e femijeve.....	90
	Keshilla sigurie per femijet dhe kafshet shtepiake	90
Kapitulli 3 – Mesoni te vozitni	Informacion per sigurine e qeseve te ajrit	91
Se pari zgjedhja e sigurise	Ligji per Amerikanet me Aftesi te Kufizuara (AAK).....	91
Kontrollet e automjetit: Pergatitja per te Vozitur.....	Zone parkimi per personat me aftesi te kufizuar	92
Faktoret drejtues.....	Ligji kunder hedhjes se mbeturinave.....	92
Pa Vemendje	Inspektimi i sigurise dhe emetimeve te automjeteve.	92
Faktoret shendetesore	Kalim i sigurte (per bicikleta)	92
Vozitja dhe Alkoli	Dergimi i mesazheve	93
Medikamentet dhe vozitja	Paralajmerimi i bindjes ndaj paisjeve te kontrollit te trafikut te Ligjit per Kushtet e Rrezikshme.....	93
Aftesite e perditshme te vozitjes.....		
Menaxhimi hapsires	Kapitulli 6 - Referencat	94
Menaxhimi i shpejtesise	Testi rrugor dhe Emertimet e Provimit te Pikes se Posacme ..	94
Kthimi, bashkimi dhe kalimi.....	Programi i testimit te paleve te treta jo - CDL.....	94
Kryqezimet negociuese.....	Format dhe Publikimet e Departamentit.....	94
Kurbat negociuese	Hartat mbarekombetare dhe ato te Qarkut	94
Negocimi i autostradave dhe kryqezimeve	Informacione te tjera.....	94
Parkimi.....	511PA.....	94
Keshilla per parkimin paralel.....	Helmimi me monoksid karboni	95
Rrethanat e vecanta dhe emergjencat		

KAPITULLI 1:**INFORMACION PER LEJEN E DREJTIMI JO-KOMERCIAL**

Ky kapitull do te ofroje informacion qe duhet te dini per marrjen e nje leje drejtimi ne Pensilvani.

Fushat e trajtuara perfshijne:

- Aplikim per nje leje drejtimi
- Provë

APLIKONI PER LEJE DREJTIMI

Ju duhet te merrni nje leje drejtimi perpara se te perdorni nje automjet ne Pensilvani. Ju duhet te kaloni testet e vizionit , dijes dhe rruges per te marre patenten e shoferit. Leja e drejtimit jo – komercial Aplikimi (DL-180) eshte i vlefshem per (1) vit nga data e ekzaminimit tuaj fizik; megjithate, data e provimit nuk mund te jete me shume se (6) muaj para ditelindjes suaj te 16-te.

Kur te mbushni 16 vjec, ju lutemi ndiqni hapat e meposhtme per te marre leje drejtimi jo-komercial. Ju nuk mund te aplikoni per leje drejtimi para moshes 16 vejcare.

1. Plotsoni aplikimin per lejen e drejtimit jo – komercial (DL-180) qe gjendet ne faqen tone te internetit ne www.dmv.pa.gov ne krye te faqes se pare te librit.
2. Mjeku juaj shendetesore duhet te plotesoje pjesen e pasme te aplikim per lejen e drejtimit jo – komercial (DL-180). Formulari duhet te plotesohet jo me heret se gjashte (6) muaj para ditelindjes tuaj te 16-te. Duhet te plotesohen te gjitha informacionet.
3. Nese ekzaminuesi i patentes se shoferit nuk mund te percaktoje aplikimin e informacionit per lejen e drejtimi jo – komercial (DL-180) dhe ploteson standartet mjekesore, leja e drejtimit mund te vonohet. Mund te ju kerkohet t'i nenshtroheni ekzaminimeve mjekesore shtese. Nese keni nje problem qe demton seriozisht aftesine tuaj per te drejtuar makinen, mund t'iu kerkohet te merrni leje drejtimit kontroll te dyfishte dhe te mesoni makinen me nje instruktor te certifikuar.
4. Nese jeni nen 18 vjec, prindi juaj, kujdestari, personi pergjegjesi i femijes ose bashkeshorti qe mund te jete 18 vjec ose me i madh duhet te plotesoje Formularin e Pelqimit te Prindit ose Kujdestarit (DL-180TD) qe gjendet gjithashtu ne faqen tone te internetit www.dmv.pa.gov ne krye te faqes se pare te librit. **Nese prindi, kujdestari, personi pergjegjes i femijes ose bashkeshorti qe eshte 18 vjec ose me i madh nuk mund te shoqeroje aplikantin, DL-180TD duhet te nenshkruhet firma ne prani te noterit nga prindi, kujdestari, personi pergjegjes ose bashkeshorti.** Kerkohet identifikimi i duhur dhe nese mbiemrat jane te ndryshem, nevojitet verifikimi i marrdhenies. Nese jeni mbi 18 vjec duhet te paraqisni dy (2) vertetime te vendbanimit:
  - Fature aktuale te sherbimeve komunale (uje, gaz, rryme, kablo, etj).
  - Formulari W-2
  - Te dhenat tatimore.
  - Leja aktuale e armeve (vetem per shtetasit e SHBA).
  - Marreveshjet e qerases.
  - Dokumentat e kredise hipotekore.

Pasi ta keni studiuar manualin duke ndjekur hapat e mesiperme, **sillni dokumentat si me poshte ne qendren e kursit te patentes**, kur te jeni gati te kryeni testin perfundimtar:

- Aplikimi juaj i plotesuar per leje drejtimi jo – komercial (DL-180). Neqoftese jeni nen 18 vjec, **mos e dergoni kete formular me poste**. Gjithashtu bashkengjitur sillni dhe formularin e plotesuar (DL-180TD) nga prindi juaj ose kujdestari.
- Dëshmia e datelindjes dhe identifikimit. Keto dokumenta duhet te jene origjinale (fotokopjet nuk do te pranohen).
- Karten tuaj te Sigurimeve Shoqerore.
- Tarifa e aplikueshme. (Shenim: Ju lutemi referojuni faqes se pasme te formularit per format e pranueshem te pageses).

Ju lutem vini re: Format e identifikimit qe mund te perdoren per te vertetuar datelindjen tuaj jane te renditur ne pjese e pasme te aplikimit te lejes se drejtimit jo – komercial (DL-180) se bashku me tarifat.

Nese ju nuk beni kontrollin e syve tek okulisti, shikimi juaj do te testohet ne qendren e patentes se shoferit. Nese mbani syze dhe lente kontakti, ju lutem sillini ato me vete. Me pas ju do te beni testin perfundimtare Mbi tabelat, ligjet, rregullat e drejtimit te automjetit dhe praktikat e sigurta te pershkuara ne kete manual. Pas kalimit te testit te teorise, instruktori do t'ju jape nje leje drejtimi e cila eshte e vlefshme per nje (1) vit. Kur te merrni kete leje ju mund te praktikoni ngarjen e automjetit. PennDOT rekomandon shoferat e rinj qe te planifikojne testin e praktikes brenda 1 vjecarit qe eshte afati i lejes se drejtimit.

Nese jeni nen moshen 18 vjecare, ju kerkohet te perfundoni te pakten 65 ore zhvillimit te aftesive tek timoni automjetit, duke perfshire jo me pak se 10 ore ngarje gjate nates dhe pese (5) ore ngarje ne mot te keq. Ky trajnim do t'ju ndihmoje te mesoni aftesite e nevojshme per tu bere nje shofer i mire dhe i sigurt.

KUJTESE: Nje shofer i licensuar i cili eshte te pakten 21 vjec ose nje prind, kujdestar, person pergjegjes, ose bashkeshort i cili eshte 18 vjec ose me i madh dhe mban patente shoferi duhet te udhetoje me ju gjate kohes se praktikes. Perverc kesaj drejtuesit nen moshen 18 vjec nuk mund te kete ne automjet pasagjere me shume se sa jane rripa sigurimi.

Pas gjashte (6) muajsh praktike nga data e leshimit te lejes se drejtimit dhe te keni nje certifikate perfundimi te nenshkuar per 65 ore praktike ne aftesi, duke perfshire jo me pak se 10 ore ngarje automjetit gjate nates dhe pese (5) ore ne mot te keq, ju mund te jepni testin perfundimtare te praktikes. Nese leja e drejtimit skadon ose ngelni ne provim pas tre (3) perpjekjeve, mund te merrni nje aplikim per lejen e drejtimit jo- komercial, Shto/ Zgjero/Zevendesore/Ndrysho/Korigjo (DL-31).

Nese po e perdorni lejen tuaj jashte Komonuelthit te Pensilvanise, dhe qe leja e drejtimit te jete e vlefshme ju duhet te konsultoheni me kompanin tuaj te sigurimeve dhe Drejtorine e Transportit Rrugore.

Nese nuk eshte i sakte ndonje informacion mbi lejen e drejtimit, sillni vertetimin e sakte tek instruktori kur te vini per testin perfundimtare prane qendres se shoferit

Nese ngelni ne testin e teorise instruktori do t'ju a ktheje aplikimin e lejes se drejtimi jo – komercial (DL180) dhe formularin e lejes se prindit ose kujdestarit (DL-180TD). Ju mund ta beni provimin vetem nje here ne dite, pavarsisht nga vendi i testimit. Mbani formularet ne nje vend te sigurte sepse do ti paraqisni perseri kur te vini per testim.

DHURUES ORGANESH I PERCAKTUAR

Sa here qe rinovoni patenten e shoferit ne Pensilvani, do t'ju pyesin nese deshironi percaktimin e "DHURUES ORGANIT" ne patenten tuaj. Ju lutem vendosni perpara se te shkoni te Qendra e fotove. Fjalet "DHURUES ORGANIT" do te shfaqen ne patenten tuaj nese thoni "PO" per tu caktuar si dhurues organesh kur te beni foton.

Aplikantet nen moshen 18 vjec mund te kerkojne dhe te marrin percaktimin e organeve dhurues per lejen e drejtimit por duhet te kene me shkrim pelqimin nga prindi, kujdestari, personi pergjegjes ose bashkeshorti i cili eshte 18 vjec ose me i madh. Ata mund ta japin pelqimin duke kontrolluar formularin e pelqimit nga prindi ose kujdestari (DL-180TD). Per informacion mbi dhurimin e organeve dhe indeve, Kontakttoni 1-877-DONOR-PA.

Ju gjithashtu mund te shtoni percaktimin "DHURUES ORGANI" ne te dhenat tuaja te shoferit nepermjet faqes sone te internetit www.dmv.pa.gov. Nepermjet ketij linku sherbimi do t'ju jepet mundesia ta printoni patenten tuaj.

FONDI I NDERGJEGJESIMIT PER DHENIEN E ORGANEVE (FNDHO)

Ju keni mundësi që ti dhuroni Fondit të Ndërgjegjësimit të Dhurimit të organeve të guvernatorit Robert P. Casey . Fondi i mirëbesimit do të krijojë fonde për të mbështetur programet e ndryshme të dhurimit të organeve në të gjithë vendin dhe do të sigurojë informacion publik në lidhje me këto programe. Vendosni një shenjë në formularin e patentës së shoferit, nëse dëshironi të kontriboni në këtë fond. Kontributi i shtohet tarifës së patentës së shoferit dhe duhet të përfshihet në pagesën tuaj kur dërgoni formularin tuaj në PennDOT.

PËRCAKTIMI I VETERANËVE

Ju keni mundësinë të shtoni përcaktimin e veteranëve në patentën tuaj të shoferit, gjë që tregon qartë se jeni një veteran i Forcave të Armatosura të Shteteve të Bashkuara. Për t'u kualifikuar, ju duhet të keni shërbyer në Forcat e Armatosura të Shteteve të Bashkuara, duke përfshirë një komponent rezervë ose Gardën Kombëtare, dhe të jeni shkarkuar ose liruar nga një shërbim i tillë në kushte të ndryshme nga ato të pandershme.

FONDI I BESIMIT TË VETERANËVE (FBV)

Ju keni mundësinë të bëni një kontribut të zbritshëm tatimor në VTF. Kontributi juaj do të ndihmojë në mbështetjen programeve dhe projekteve për veteranët nga Pensilvania dhe familjet e tyre. Meqenëse ky kontribut shtesë nuk është pjesë e tarifës, ju lutemi shtoni shumën e dhuruar në pagesën tuaj. Gjithashtu, ju lutemi kontrolloni bllokun e duhur në formular për t'u siguruar që kontributi juaj të trajtohet siç duhet.

NUMRI I INFORMACIONIT TË SIGURIMIT SOCIAL

Departamenti i kërkohet me ligj që të marrë numrin tuaj të sigurimeve shoqërore, gjatësinë dhe ngjyrën e syve sipas dispozitave të seksionit 1510(a) dhe/ose 1609(a)(4) të Kodit të Automjeteve të Pensilvanisë. Informacioni do të përdoret si informacion identifikues në një përpjekje për të minimizuar mashtrimin e patentës së shoferit. Numri juaj i Sigurimeve Shoqërore nuk është pjesë e të dhënave publike të shoferit. Ligji federal lejon përdorimin e numrit të sigurimeve shoqërore nga zyrtarët shtetërorë të licencimit për qëllime identifikimi. Numri juaj i Sigurimeve Shoqërore nuk do të shtypet në lejen e drejtimit ose në patentën e shoferit.

STANDARDET E VIZIONIT TË PENSILVANISË

Mund të keni shikim të dobët në secilin sy dhe të jeni ende në gjendje të merrni patentë shoferin; megjithatë, mund t'ju kërkohet të mbani syze ose lente kontakti, të kufizoheni në drejtimin e ditës ose të lejoheni të përdorni vetëm automjete të pajisura me pasqyra anësore.

Nëse shikimi juaj nuk arrin të përmbushë standardet e shikimit, instruktori do t'ju japë një formular të raportit të kontrollit të syrit (DL-102). Ju duhet të bëni një kontroll në okulist ose mjek familjar të testojë shikimin tuaj dhe të plotësoni këtë formular. Kur formulari të jetë plotësuar, mund të ktheheni në Qendrën e Patentës së Shoferit për të vazhduar testimin.

KUSH KA NEVOJË PËR PATENTË SHOFERI NË PENSILVANI?

- Individët që posedojnë patentë shoferi të huaj të vlefshëm nga vendi i tyre janë të autorizuar të drejtojnë makinën në Pensilvani deri në një vit nga data e hyrjes së tyre në Shtetet e Bashkuara, ose pas skadimit të patentës së tyre të huaj. Lejet ndërkombëtare të drejtimit rekomandohen fuqimisht, por nuk kërkohen. Marrëveshjet e reciprocitetit ekzistojnë me vendet e Francës, Gjermanisë, Koresë dhe Tajvanit që lejojnë transferimin e një patentë shoferi të vlefshëm jo-tregtar pa testim në rrugë ose njohuri; megjithatë, do të administrohet një Test Vizioni. (Transferimi i patentës së shoferit nga Porto Riko, Franca ose Gjermania nuk mund të kryhet në të njëjtën ditë.)
- Njerëzit që jetojnë në Pensilvani të cilët janë të paktën 16 vjeç dhe duan të ngajnë një automjet.
- Personat që sapo janë zhvendosur në Pensilvani dhe po krijojnë rezidencë në Pensilvani - nëse keni një patentë shoferi të vlefshëm nga një shtet tjetër ose Kanada, duhet të merrni një patentë shoferi të Pensilvanisë brenda 60 ditëve pasi të jeni zhvendosur në Pensilvani dhe të dorëzoni patentën e shoferit jashtë shtetit .
- Njerëzit në Forcat e Armatosura të Shteteve të Bashkuara, adresa ligjore e të cilëve është në Pensilvani - kjo përfshin anëtarët e përbërësve rezervë të vendosur në Pensilvani, të cilët duhet të marrin patentë shoferi për të ngarë një automjet jo-ushtarak.

INFORMACION PËR LEJEN E DREJTIMIT PËR NXËNËSIT RINJ

Leja e nxënësit të ri do të jetë e vlefshme për një (1) vit nga data e lëshimit në lejen tuaj fillestare të nxënësit. Gjatë kësaj kohe, ka disa kufizime në privilegjin tuaj të drejtimit nëse jeni nën 18 vjeç. Ata janë:

- Ju mund të ngani vetëm nën mbikëqyrjen e një shoferi të licencuar i cili është të paktën 21 vjeç ose një prindi, kujdestar, personi përgjegjës ose bashkëshorti që është 18 vjeç ose më i madh dhe mban patentë shoferi. Shoferi mbikëqyrës duhet të ulet në sediljen e përparme.
- Nuk mund të mbani më shumë pasagjerë në automjetin që po ngasni se sa keni rripa sigurimi.

INFORMACION PËR PATENTË SHOFER JUNIOR

Ashtu si leja e nxënësit të ri, ka disa kufizime për patentën e shoferit të vogël. Ata janë:

- Nuk mund të ngasni ndërmjet orës 23:00. dhe ora 5 e mëngjesit, përveç rastit kur prindi, kujdestari, personi përgjegjës ose bashkëshorti 18 vjeç ose më i madh është me ju.

Sidoqoftë, mund të ngasni midis orës 23:00. dhe ora 5 e mëngjesit, nëse jeni i përfshirë në shërbime publike ose bamirësi, anëtar i një kompanie vullnetare zjarrfikëse ose jeni i punësuar gjatë atyre orëve. Në këto raste, ju duhet të mbani një deklaratë të noterizuar ose certifikatë autorizimi nga punëdhënësi, mbikëqyrësi ose shefi i zjarrfikësve, që tregon orarin tuaj të mundshëm të aktiviteteve. Kjo deklaratë e noterizuar duhet të mbahet me patentën tuaj të shoferit.

- Nuk mund të mbani më shumë pasagjerë në automjetin që po ngasni se sa keni rripa sigurimi.
- Ju nuk mund të mbani më shumë se një (1) pasagjer nën moshën 18 vjeç, i cili nuk është anëtar i ngushtë i familjes, përveç nëse një prind, kujdestar, person përgjegjës, ose bashkëshorti i cili është 18 vjeç ose më i madh është në automjet me ju. Pas gjashtë (6) muajve të parë të drejtimit me patentë të re, kufiri rritet në jo më shumë se tre (3) pasagjerë nën moshën 18 vjeç, të cilët nuk janë anëtarë të ngushtë të familjes, përveç nëse një prind, kujdestar, person përgjegjës, ose bashkëshorti i cili është 18 vjeç ose

më i madh është në automjet me ju. Kufiri i rritur nuk zbatohet për asnjë shofer të ri që është përfshirë ndonjëherë në një aksident në të cilin ju keni qenë pjesërisht ose plotësisht përgjegjës ose që është dënuar për ndonjë shkelje drejtimi.

- Do të merrni një pezullim të detyrueshëm 90-ditor nëse grumbulloni gjashtë (6) ose më shumë pikë ose dënoheni për drejtimin me shpejtësi 26 milje në orë (mph) ose më shumë mbi kufirin e vendosur të shpejtësisë.
- Ju mund të merrni një patentë shoferi të rregullt pasi të keni patentë shoferi për një (1) vit, nëse plotësoni kushtet e mëposhtme:
  - Të ketë kaluar një kurs trajnimi për shofer të miratuar nga Departamenti i Arsimit i ZM.
  - **Nuk** jeni përfshirë në një aksident për të cilin jeni pjesërisht ose plotësisht përgjegjës për një (1) vit.
  - **Nuk** jeni dënuar për ndonjë shkelje të Kodit të Automjeteve të Pensilvanisë për një (1) vit.
  - Keni pëlqimin e prindit, kujdestarit, personit përgjegjës ose bashkëshortit tuaj që është të paktën 18 vjeç.

Nëse i plotësoni këto kërkesa, mund të aplikoni për një patentë shoferi të rregullt duke paraqitur një aplikim për ndryshimin nga një patentë shoferit të ri në një patentë shoferi të rregullt jo-komercial (DL-59). Patenta juaj e re do të bëhet automatikisht patentë shoferi e rregullt kur të mbushni 18 vjeç.

CFARE KATEGORIE PATENTE JU NEVOJITET?

Në Pensilvani, patentat e shoferit lëshohen posaçërisht për klasën dhe llojin e automjetit që do përdorni. Prandaj, klasa e patentës së shoferit që duhet të keni varet në mënyrë specifike nga lloji i automjetit që do përdorni. Në përgjithësi, shumica e aplikantëve për një patentë shoferi në Pensilvani do të jenë operatorë të automjeteve të rregullta të pasagjerëve, kamionëve ose furgonave. **Ky manual është krijuar për të ofruar informacionin që ju nevojitet për të marrë një patentë shoferi të klasit C jo-tregtar, që është klasa që mbulon këto lloj automjetesh.**

KATEGORITE E PATENTAVE TE SHOFEREVE

- **KATEGORIA A (mosha minimale 18 vjeç):** Kërkohe për të drejtuar çdo kombinim automjetesh me një vlerësim bruto të peshës prej 26,001 paund ose më shumë, ku automjeti(et) që tërhiqen është/janë më shumë se 10,000 paund. Shembull: Automjeti rekreativ, kur mjeti tërheqës vlerësohet me 11,000 paund dhe mjeti i tërhequr vlerësohet me 15,500 paund (pesha totale e kombinimit prej 26,500 paund).
- **KATEGORIA B (mosha minimale 18 vjeç):** Kërkohe për të drejtuar çdo automjet të vetëm të vlerësuar mbi 26,000 paund. Shembull: Automjetet me motor të vlerësuara me 26,001 paund ose më shumë.
- **KATEGORIA C (mosha minimale 16 vjeç):** Një patentë shoferi e klasit C do t'u lëshohet personave 16 vjeç e lart, të cilët kanë demonstruar kualifikimet e tyre për të drejtuar çdo automjet, përveç atyre që kërkojnë kualifikim të kategorise M, dhe që nuk plotësojnë përkufizimet e kategorise A ose të kategorise B. Çdo zjarrfikësi ose anëtar i një skuadre shpëtimi ose emergjence që është mbajtës i patentës së shoferit të kategorise C dhe që ka një certifikatë autorizimi nga një shef zjarrfikës ose kreu i skuadrës së shpëtimit ose emergjencave do të autorizohet të drejtojë çdo automjet zjarri ose emergjence të regjistruar në atë repart zjarrfikës, skuadrën e shpëtimit ose emergjencës ose komunën. Mbajtësi i licencës së kategorise C është i autorizuar të drejtojë një cikël me motor me transmision automatik dhe kapacitet cilindri 50 CC ose më pak ose një motoçikletë me tre rrota me kabinë të mbyllur.
- **KATEGORIA M (mosha minimale 16 vjeç):** Një patentë shoferi e kategorise M do t'u lëshohet atyre personave 16 vjeç ose më të mëdhenjë që kanë demonstruar aftësinë e tyre për të drejtuar një motoçikletë ose biçikletë me motor. Nëse një person është i kualifikuar për të drejtuar vetëm një motoçikletë ose biçikletë me motor, atij do t'i lëshohet patentë shoferi e kategorise M. Nëse testoni në një cikël me motor, një kufizim "8" do të shfaqet në patentën tonë të shoferit. Ky kufizim ju ndalon të përdorni një motoçikletë. Nëse provoni në një motoçikletë me më shumë se dy (2) rrota, një kufizim "9" do të shfaqet në patentën tuaj të drejtimit. Ky kufizim ju ndalon të përdorni një motoçikletë me dy rrota. Ju lutemi referojuni manualit të operatorit të motoçikletave të Pensilvanisë (PUB 147) ose Fletës së të dhënave për motoçikletat, ciklet e shoferit dhe motoçikletat e vendosura në faqen e internetit të Shërbimeve të Shoferit dhe Automjeteve të PennDOT në Qendrën e Informacionit të Motoçikletave.
- **KATEGORIA TREGTARE A, B dhe C:** Drejtuesit që kanë nevojë për patentë të kategorise tregatë duhet të marrin manualin e kategorise tregatë të Pensilvanisë (PUB 223), i cili përmban informacion të detajuar dhe të nevojshëm për t'u përgatitur për testet. Ky manual është i disponueshëm në faqen e internetit të shërbimit të shoferit dhe automjeteve të PennDOT në Qendrën Tregtare të Informacionit.

TESTET

TESTI TEORISE

Testi i teorise do të masë njohuritë tuaja për shenjat e trafikut, ligjet e drejtimit të automjetit të Pensilvanisë dhe praktikatat e sigurta të drejtimit të automjetit. Testi i teorise mund të jepet në formatin e shkruar dhe audio në gjuhët e mëposhtme spanjisht, arabisht, kinezisht (mandarinisht), frëngjisht, hindisht, koreanisht, rusisht, ukrainas, vietnamez, anglisht, birmanisht, greqisht, italisht, japonisht, nepalisht, polonisht, gjuhët somaleze dhe urdu sipas kërkesës, në të gjitha qendrat e patentës së shoferit në të gjithë vendin. Nëse dështoni në Testin e teorise, do t'ju lejohet ta perserisni testin ditën e ardhshme të punës. **Ky test duhet të përfundojë me sukses përpara se të merrni një leje drejtimi të vlefshme.**

Testi i njohurive përbëhet nga 18 pyetje me zgjedhje. Për të kaluar testin duhet t'i përgjigjeni saktë 15 pyetjeve.

Situatat e mundshme të drejtimit janë të disponueshme në faqen tonë të internetit (www.dmv.pa.gov/Driver-Services/Teen-Drivers/Pages/default.aspx#.VpAM5aMo670) nën Qendrën e Informacionit për shoferat adoleshent dhe versionin online të këtij manuali nën Qendrën e Informacionit të shoferit adoleshent. Ju mund të shkarkoni aplikacionin e testit të praktikës së patentës së shoferit të PA duke përdorur kodet QR në të djathtë.

Shkarkoje per Android™ direkt nga Google Play:
<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.nicus.a.pdt>

Aplikacioni i testit të praktikës PA

Shkarkoje per iOS™ direkt nga App Store:
<https://itunes.apple.com/us/app/pa-drivers-license-practice/id925842053?mt=8>

TESTI RRUGOR

Nëse jeni nën moshën 18 vjeç, ne i lejojmë shoferët tanë të rinj të planifikojnë testin e tyre të aftësive deri në gjashtë (6) muaj përpara. Drejtuesit e rinj inkurajohen të planifikojnë përpara dhe të planifikojnë sa më shpejt të jetë e mundur. Ne rekomandojmë që shoferët tanë të rinj të përfitojnë nga kjo mundësi.

Emërimet duhet të bëhen për të kryer Testin Rrugor jo - komercial. Ju mund të planifikoni testin tuaj rrugor nëpërmjet faqes së internetit të Shërbimeve të Shoferit dhe Automjeteve në www.dmv.pa.gov. Nëse nuk keni akses në internet, mund të planifikoni testin e shoferit duke telefonuar 1-800-423-5542.

Për më tepër, PennDOT ka certifikuar biznese të palëve të treta për të administruar testin e aftësive për një tarifë të drejtuar nga tregu. Të gjithë instruktorët e palëve të treta janë të certifikuar nga PennDOT dhe testi është identik me testin që do të bënit në një qendër patentë shoferi tek PennDOT. Për një listë të bizneseve pjesëmarrëse në zonën tuaj, vizitoni www.dmv.pa.gov.

Ju do t'ju duhet të paraqisni artikujt e mëposhtëm instruktorit përpara se të bëni testin tuaj rrugor:

(Të gjithë artikujt duhet të jenë të vlefshëm dhe për automjetin që po përdorni për testin rrugor.)

- Lejen tuaj të vlefshme të kursantit.
- Një formular certifikimi i nënshkruar nga prindi ose kujdestari (DL-180C) për 65 orë vozitje ne timon, nëse jeni nën moshën 18 vjeç.
- Kartën e vlefshme të regjistrimit për mjetin që planifikoni të drejtoni për Testin Rrugor.
- Vërtetim që automjeti është aktualisht i siguruar.
- Patentë shoferi e vlefshme e personit, i cili është të paktën 21 vjeç ose prindi, kujdestari, personi përgjegjës, ose bashkëshorti 18 vjeç e lart, që ju shoqëron në Qendrën e Patentës së Shoferit.

Nëse ju nuk sjellni dokumentet origjinale (jo kopje) të listuara si më sipër, nuk do t'ju jepet testi.

Përpara se të fillojë testi, instruktori i patentës së shoferit do të kontrollojë nëse automjeti juaj ka një kartë regjistrimi të vlefshëm, sigurim aktual, ngjitës të vlefshëm të inspektimit shtetëror dhe, nëse kërkohet, një ngjitëse të vlefshme të emetimeve. Dritat, boria, frenat, fshirëset e xhamit të përparmë, sinjalet e kthesës, pasqyrat, dyert, sediljet dhe gomat në automjetin tuaj do të kontrollohen gjithashtu për t'u siguruar që funksionojnë siç duhet dhe përmbushin standardet e sigurisë. Nëse konstatohet se ndonjë pjesë e automjetit tuaj është e pasigurt ose nuk i plotëson kërkesat shtetërore të inspektimit, nuk do të lejoheni të bëni Testin Rrugor. Nëse automjeti juaj është i pajisur me rripa sigurie, sigurohuni që të jenë të pastër dhe gati për përdorim. Ju dhe instruktorit tuaj do t'ju kërkohet t'i mbani ato gjatë Testit Rrugor.

Nëse automjeti juaj e kalon këtë inspektim, instruktori do t'ju testojë për të parë nëse mund të vozitni në mënyrë të sigurt.

Ju do të dështoni në Testin Rrugor nëse vozitni në mënyrë të rrezikshme, shkelni ligjin, shkaktoni një aksident, nuk ndiqni udhëzimet e instruktorit ose bëni shumë gabime në drejtimin e automjetit.

Instruktori mund t'ju kërkojë të bëni si më poshtë përpara se të bëni Testin Rrugor:

- **Kontrolli i automjetit:** Përdorni borinë, dritat (dritat e parkimit, fenerët e dritave të gjata dhe të ulëta, sinjalet e kthesës), fshirëset e xhamit të përparmë, frenat e parkimit (emergjencave), ndezësit në 4 drejtime (dritat e rrezikut), ngrohësi, etj. Dështimi për të funksionuar siç duhet ndonjë nga kontrollet e automjetit do të rezultojë në dështimin e Testit Rrugor.
- **Parkimi pararel:** Parkoni automjetin tuaj në mes të rrugës midis dy (2) shtyllave në një hapësirë që është 24 këmbë e gjatë dhe tetë (8) këmbë e gjerë. I gjithë automjeti juaj duhet të jetë plotësisht brenda hapësirës dhe nuk mund të vini në kontakt me asnjë nga shtyllat e pasme ose të përparme të automjetit tuaj, të kaloni vijën e lyer ose të ngjiteni mbi bordurë. Ju keni një (1) përpyetje për të parkuar me sukses automjetin tuaj duke përdorur jo më shumë se tre (3) levizje.

Shënim: Automjetet e pajisura me Sisteme të Avancuara të Udhëzimit të Parkimit (vetura që parkojnë vetë) mund të përdoren për testim; megjithatë, funksioni i vetëparkimit duhet të fiket dhe nuk lejohet të aktivizohet gjatë Testit Rrugor.

Instruktori do të jetë pasagjeri juaj i vetëm gjatë testit rrugor. Kur të fillojë Testi Rrugor, do t'ju thuhet se ku të vozitni dhe çfarë manovrash të bëni. **Vëmendje e madhe do t'i kushtohet mënyrës se si i afroheni dhe i bindeni shenjave paralajmëruese, shenjave të ndalimit dhe semaforëve.** Instruktori do të vërejë se si ju e kontrolloni automjetin tuaj, përdorirni i sinjaleve të kthesës për të ndenjtur ne distance me drejtuesit e tjerë ose përdorirni dhe çdo kontroll tjetër mjete që mund të jete i domosdoshëm gjatë provës.

NËSE E KALONI TESTIN RRUGOR NË PER LEJE DREJTIMI NE PENNDOT, Ju do të pajiseni ne moment me leje drejtimi.

NESE JU DO TE DESHTONI NE TESTIN RRUGOR:

(Këta janë disa shembuj të arsyeve të mundshme për dështimin e Testit Rrugor)

- Pamundësia për të përdorur kontrollin e automjetit
- Shkelja e çdo ligji rrugor (p.sh., mosrespektimi i një shenje ndalimi)
- Vozitje e rrezikshme ose e pakujdeshme
- Bërja e gabimeve në praktikatat e drejtimit të sigurtë
- Dështimi për të ndjekur udhëzimet e dhëna nga instruktori
- Shkaktimi i një përplasjeje
- Mos përdorimi i sinjalëve ne kthesë

Nëse jeni nën moshën 18 vjeç dhe dështoni në testin rrugor, ligji i Pensilvanisë kërkon që të prisni shtatë (7) ditë përpara se të përsërisni Testin Rrugor. Kjo vonesë në rimarrjen e testit do t'ju japë kohë për të ushtruar dhe për të përmirësuar aftësitë tuaja të drejtimit. Ju keni tre (3) shanse për të përsëritur dhe për të kaluar Testin Rrugor përpara datës së skadimit të lejes së drejtimit. Pas dështimit të tretë, duhet të riaplikoni për të rinovuar afatin për lejen e drejtimit.

Nëse nuk e kaloni Testin Rrugor pas tre (3) përpyekjesh ose nëse leja e drejtimit tuaj skadon, mund të bëni një aplikim për të shtuar / zgjatur / zëvendësuar / ndryshuar / korrigjuar lejen e drejtimit jo-komercial (DL-31). Nëse nuk e keni kryer ose nuk e keni përfunduar me sukses testin rrugor brenda tre (3) viteve nga data e ekzaminimit tuaj fizik, duhet të filloni nga e para me një aplikim tjetër për lejen e drejtimit jo-komercial (DL-180) dhe të përsërisni testin e teorisë.

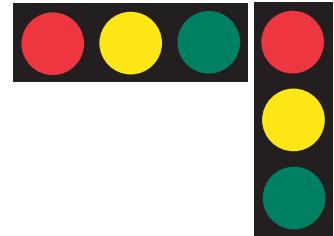
KAPITULLI 2: SINJALET, TABELAT DHE SHENJAT NË SIPËRFAQE

Ky kapitull përfshin informacionin që ju duhet të dini për rrugët në Pensilvani. Përfshin:

- Sinjalet
- Tabelat
- Shenjat në sipërfaqe

SINJALET

Në kryqëzime vendosen sinjalistika rrugore për të kontrolluar lëvizjen e mjeteve dhe këmbësorëve. Sinjalet e trafikut vendosen ose në vija vertikale ose horizontale. Kur vendosen vertikalisht, e kuqja është gjithmonë sipër dhe jeshile poshtë. Kur ato vendosen horizontalisht, e kuqja është gjithmonë në të majtë dhe jeshile në të djathtë.

SHIGJETAT DHE SEMAFORI I KUQ, VERDHË DHE JESHIL

Kur ka një **DRITË TË KUQE TË QËNDRUESHME**, duhet të ndaloni përpara se të kaloni vijën e shënuar të ndalimit ose vendkalimin e këmbësorëve. Nëse nuk shihni asnjë vijë, ndaloni përpara se të hyni në kryqëzim. Prisni një dritë jeshile përpara se të niseni.

Mund të ktheheni djathtas ndërsa drita është e kuqe, përveç rastit kur në kryqëzim është vendosur një shenjë **MOS U KTHE ME TË KUQE**. Së pari duhet të ndaloni, të kontrolloni dhe t'i jepet përparësi këmbësorëve dhe trafikut tjetër.

Ju gjithashtu mund të ktheheni majtas pasi të ndaloni në një semafor të kuq, nëse jeni në korsinë e majtë dhe po ktheheni majtas nga një rrugë me një drejtim në një rrugë tjetër me një drejtim, përveç nëse një tabelë ju thotë të mos ktheni. Së pari duhet të ndaloni dhe t'i jepet përparësi këmbësorëve dhe trafikut tjetër.

NJË DRITË E VERDHË E QËNDRUESHME ju tregon se së shpejti do të shfaqet një dritë e qëndrueshme e kuqe. Nëse jeni duke vozitur drejt një kryqëzimi dhe shfaqet një dritë e verdhë, ngadalësoni shpejtësinë dhe përgatituni të ndaloni. Nëse jeni brenda kryqëzimit ose nuk mund të ndaleni në mënyrë të sigurt përpara se të hyni në kryqëzim, vazhdoni me kujdes.

NJË DRITË E QËNDRUESHME E GJELBËR do të thotë që ju mund të vozitni nëpër kryqëzim, nëse rruga është e pastër. Ju gjithashtu mund të ktheheni djathtas ose majtas, përveç nëse një shenjë ju thotë të mos e bëni këtë; megjithatë, kur të ktheheni, duhet t'u jepet përparësi mjeteve të tjera dhe këmbësorëve brenda kryqëzimit.

NJË SHIGJETË E KUQE E QËNDRUESHME do të thotë që ju duhet të ndaloni dhe nuk mund të ktheheni në drejtimin që tregon shigjeta. Prisni për një shigjetë jeshile ose një shigjetë të verdhë vezulluese përpara se të niseni. Të njëjtat ndezje të kuqe që lejohen për një sinjal të kuq të qëndrueshëm lejohen për një shigjetë të kuqe të qëndrueshme.

NJË SHIGJETË E VERDHË E QËNDRUESHME do të thotë se lëvizja e lejuar nga shigjeta jeshile ose shigjeta e verdhë vezulluese është gati të përfundojë dhe sinjali së shpejti do të bëhet i kuq. Duhet të ngadalësoni shpejtësinë dhe të përgatiteni të ndaloni plotësisht përpara se të hyni në kryqëzim. Nëse jeni brenda kryqëzimit ose nuk mund të ndaleni në mënyrë të sigurt përpara se të hyni në kryqëzim, mund ta përfundoni kthesën e filluar në shigjetën e mëparshme me kujdes.

NJË SHIGJETË E QËNDRUESHME E GJELBËR do të thotë që ju mund të ktheni rrugën në të cilën tregon shigjeta. Kur ktheni gjatë fazës së shigjetës jeshile, radha juaj "mbrohet" sepse trafiku që vjen përballë ndalohet nga një dritë e kuqe. Nëse shigjeta jeshile kthehet në një dritë jeshile, ju mund të ktheheni në atë drejtim, por fillimisht t'i jepet përparësi këmbësorëve dhe trafikut që vjen nga afër.

SINJALET PULSUERE

Një dritë e kuqe ka të njëjtin kuptim si një shenjë **NDALO**. Ju duhet të ndaloni plotësisht. Pastaj, shikoni të dyja drejtimet dhe vazhdoni vetëm pasi kryqëzimi të jetë i qartë.

Një dritë e verdhë do të thotë **KUJDES**. Ngadalësoni, shikoni dhe vazhdoni me kujdes.

NJË SHIGJETË Ë VERDHË do të thotë që ju mund të ktheheni në drejtim të shigjetës me kujdes, megjithatë, së pari duhet t'i jepet përparësi trafikut dhe këmbësorëve që vijnë përballë. Kur rrotulloheni gjatë fazës së shigjetës së verdhë, radha juaj NUK mbrohet; trafikun i ardhshëm do të ketë një dritë jeshile.

SEMAFORI JO FUNKSIONAL

Një sinjal trafiku që nuk funksionon duhet të trajtohet sikur të ishte një shenjë **STOP** me katër drejtime.

SINJALET E DEVIJIMIT

Disa devijime hyrëse të autostradës kanë sinjale trafiku në fund të devijimit që alternojnë midis dritës së gjelbërt. Sinjalet e devijimit përdoren për të kontrolluar fluksin e trafikut në autostrada shumë të mbipopulluara dhe zakonisht funksionojnë gjatë orëve të pikut. Duhet të prisni sinjalin e gjelbër përpara se të hyni në autostradë. Në devijimet me një korsi, vetëm një (1) makinë mund të hyjë në autostradë sa herë që drita ndizet jeshile. Për devijimet me shumë korsi do të ketë një tabelë devijimi për çdo korsi. **Drita jeshile nuk mbron hyrjen tuaj në autostradë - duhet të kërkoni ende një korsi të sigurt në trafik për të hyrë në autostradë.**

SINJALET E KONTROLLIT TË PËRDORIMIT TË KORSIVE

Sinjalet speciale mund të vendosen gjithashtu direkt mbi korsi për të kontrolluar trafikun. Këto përdoren zakonisht në kabinat e pagesës, në ura, tunele dhe në rrugë me shumë korsi në qytete ku drejtimi i lëvizjes për një korsi të caktuar ndryshon për të lehtësuar qarkullimin e trafikut brenda ose jashtë qytetit gjatë orëve të pikut. Sinjalet e mëposhtme tregojnë se si duhet të përdoren korsi specifike të një rruge ose autostrade:

Një shigjetë e gjelbër mbi një korsi trafiku do të thotë që ju mund të përdorni korsinë.

Një "X" e verdhë e mbi një korsi trafiku do të thotë që ju duhet të ndryshoni korsinë sepse drejtimi i lëvizjes për atë korsi do të kthehet mbrapsht. Bëhuni gati për të lënë korsinë në mënyrë të sigurt.

Një "X" e kuqe mbi një korsi do të thotë që nuk ju lejohet të përdorni korsinë e trafikut.

Një shigjetë e bardhë, me një drejtim majtas mbi një korsi do të thotë që mund të kthehesh majtas vetëm nëse je në atë korsi.

Një shigjetë e bardhë me dy drejtime, me kthesë majtas mbi një korsi do të thotë që ju mund të ktheheni majtas vetëm nëse jeni në atë korsi, por korsa ndahet nga shoferët me kthesë majtas që afrohen nga drejtimi i kundërt.

SINJALET E KËMBËSORËVE

Këmbësorët duhet t'i binden sinjaleve të trafikut dhe këmbësorëve. Sinjalet e këmbësorëve që duhet t'u bindeni janë dritat **EC** dhe **MOS EC** ose fotografia e ndezur e një personi në këmbë (që do të thotë ec) dhe një dorë e ngritur (që do të thotë mos ec). Nëse nuk ka sinjale për këmbësorët në kryqëzim, këmbësorët duhet t'i binden semaforëve të kuq, të verdhë dhe jeshil.

Ndonjëherë këmbësorët nuk janë të vetëdijshëm për përgjegjësitë e tyre në trafik dhe sinjalizimet e këmbësorëve. Jini vigjilentë për këmbësorët, të cilët mund të mos i binden sinjalit. Gjithmonë jepini përparësi këmbësorëve.

Kur ndezet drita e një personi që ecën në këmbë, filloni të kaloni, por jini vigjilent për kthimin e automjeteve që mund të mos japin përparësin e kalimit.

Ku pulson **MOS EC** ose fillon pulsimi i dorës së ngritur:

- a. Përfundoni kalimin, nëse jeni në rrugë.
- b. **Mosfilloni të kaloni**, nëse nuk keni lënë bordurën.

Kur drita qëndron e ndezur **MOS EC** ose shfaqet dora e ngritur mos kaloni.

Këmbësorët e verbër

Kur vozitni pranë një këmbësori të verbër që mban një bastun të bardhë ose kur ecën me një qen udhërrëfyes, duhet të ngadalësoni shpejtësinë, të jepni gjithmonë të drejtën e kalimit dhe më pas të vazhdoni me kujdes. Jini të përgatitur për të ndaluar automjetin tuaj për të parandaluar dëmtimin ose rrezikun për këmbësorët.

SINJALET E ZONËS SË SHKOLLËS

Sinjalet e zonës së shkollës janë sinjale të verdha të vendosura në tabelat e kufirit të shpejtësisë në zonën e shkollës. Ju duhet të udhëtoni jo më shpejt se 15 mph kur sinjalet e verdha pulsojnë ose gjatë periudhave kohore të treguara në tabelë. Tejkalimi i kufirit të shpejtësisë në një zonë shkolle do të rezultojë në tre (3) pikë në patentën tuaj të vozitjes dhe gjithashtu do të gjyqiteni.

SINJALET E KRYQËZIMIT HEKURUDHOR

Drejtuesit e mjeteve lajmërohen kur i afrohen një vendkalimi hekurudhor nga tabela e kalimit hekurudhor. Vendkalimet hekurudhore duhet të trajtohen me kujdes gjatë gjithë kohës. Gjithmonë duhet të shikoni nga të dyja anët dhe të dëgjoni për çdo sinjal treni që po afrohet përpara se të vazhdoni nëpër binarët hekurudhor.

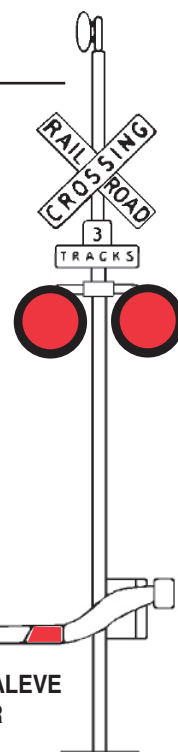
Ju kërkohet të ndaloni në të gjitha vendkalimet hekurudhore kur ka një sinjal të një treni që po afrohet. Këto sinjale përfshijnë ndezjen e dritave të kuqe, një portë të ulur, një sinjalizues flamuri ose një sinjal zanor paralajmërues të trenit. Mos ecni përpara dhe mos u përpiqni të injoroni ndonjë sinjal të një treni që po afrohet. Nëse nuk ka sinjale në vendkalimin hekurudhor, duhet të ngadalësoni shpejtësinë dhe të përgatiteni të ndaloni, nëse shihni ose dëgjoni një tren që po afrohet.

Veproni dhe kaloni me kujdes vetëm pasi të jenë përfunduar të gjitha sinjalet..

Duhet të ndaloni nëse një tren po afrohet dhe ka dhënë sinjalin e tij zanor ose është qartë i dukshëm dhe në afërsi të rrezikshme me vendkalimin.

Mos e ndaloni automjetin tuaj në një linjë hekurudhore, pavarësisht nëse një tren duket se po vjen. Nëse trafiku është i mbështetur për shkak të një sinjali rrugor, shenjë ndalimi ose për ndonjë arsye tjetër, sigurohuni që ta ndaloni automjetin tuaj në një vend ku do të jetë plotësisht i pastër nga çdo shirit hekurudhor.

Referojuni Kapitullit 3 për më shumë informacion se si të kaloni në mënyrë të sigurt një kryqëzim autostradë-hekurudhë

BINDJUNI SHENJAVE DHE SINJALEVE TË KALIMIT HEKURUDHOR

SHENJAT

Shenjat ndahen në tri (3) kategori bazë: Shenjat Rregulluese, Paralajmëruese dhe Udhëzuese. Shumica e shenjave brenda çdo kategorie kanë një formë dhe ngjyrë të veçantë.

SHENJAT RREGULLUESE

Shenjat rregullatore ju tregojnë se çfarë duhet të bëni ose nuk duhet të bëni, sipas ligjit. Rregulloret e vendosura në këto tabela ju këshillojnë për kufizimet e shpejtësisë, drejtimin e trafikut, kufizimet e kthesave, kufizimet e parkimit, etj. Nëse nuk i bindeni mesazheve në tabelat rregullatore, mund të gjobiteni dhe të ju hiqen pikë në lejen tuaj të drejtimit sepse keni thyer ligjin. Ju gjithashtu rrezikoni sigurinë tuaj dhe sigurinë e të tjerëve duke mos iu bindur mesazheve në tabelat rregullatore - për shembull, duke mos ndalur në një shenjë ndalimi, duke kaluar një makinë tjetër ku nuk është e sigurt për të kaluar, duke vozitur më shpejt se kufiri i shpejtësisë së lejuar ose duke kaluar në drejtimin e gabuar në një rrugë me një drejtim.

Zakonisht, shenjat rregullatore janë drejtkëndësha ose katrorë vertikalë bardh e zi, si shenjat e **SHEPEJTËSISË SË LEJUAR**. Disa shenja rregullatore janë të zeza, të bardha dhe të kuqe, si shenja **NUK LEJOHET KTHIMI MAJTAS** me një rreth dhenjë vijë të pjerrët. Shenjat e tjera rregullatore janë të kuqe dhe të bardhë, si shenja **NDALO**, **DREJTË PËRPARËSIE**, **MOS HYR** dhe **DREJTIM I GABUAR**.

Shenja **NDALO** është e vetmja shenjë në formë tetëkëndëshi (8 anë) që shihni në autostradë. Në një kryqëzim me një shenjë NDALO, duhet të ndaloni plotësisht, të kontrolloni për këmbësorët dhe të kaloni trafikun për të pastruar kryqëzimin përpara se të niseni përsëri. Ngadalësimi pa u ndalur plotësisht është i paligjshëm.

Kur shihni një vendkalim ose një vijë ndalimi (shiriti i sipërm i bardhë), ndaloni përpara se pjesa e përparme e automjetit tuaj të arrijë vijën e parë të lyster. Nëse nuk mund ta shihni trafikun, jepini përparësi ndonjë këmbësori dhe më pas tërhiqni me kujdes përpara vijës derisa të shihni qartë. Kontrolloni për trafikun dhe këmbësorët dhe më pas nisuni kur kryqëzimi të jetë i pastër.

Kjo shenjë përdoret gjithashtu në lidhje me shenjat e ndalimit. Kjo shenjë u lejon shoferëve të bëjnë kthesën djathtas pa u ndalur.

Një shenjë ndalimi me katër drejtime do të thotë se ka katër shenja ndalimi në këtë kryqëzim. Trafiku nga të katër drejtimet duhet të ndalet. Automjeti i parë që arrin në kryqëzim duhet të ecë përpara i pari. Nëse dy automjete arrijnë në kryqëzim në të njëjtën kohë, shoferi në të majtë i jep përparësi shoferit në të djathtë. Nëse përballen me njëri-tjetrin, të dy mund të vazhdojnë me kujdes, duke parë kthesat e mundshme.

Shenjat e **PËRARËSISËV** janë në formë trekëndore (3 anë). Kur e shihni këtë shenjë, duhet të ngadalësoni shpejtësinë dhe të kontrolloni trafikun dhe t'u jepni të drejtën e kalimit këmbësorëve dhe trafikut të kryqëzuar që i afrohen. Ju ndaloni vetëm kur është e nevojshme. Vazhdoni kur mund ta bëni këtë në mënyrë të sigurtë pa ndërhyrë në rrjedhën normale të trafikut. Mbani mend, duhet të keni një boshllëk të mjaftueshëm në trafik përpara se të mund të vazhdoni në vendndodhjet e shenjave **NDALO** ose **PËRPARËSI**.

Kjo shenjë përdoret së bashku me një shenjë të daljes në një urë me një korsi ose vendndodhje nënkalimi për të paralajmëruar shoferët se rruga me një korsi kërkon që ata të japin të drejtën e kalimit në trafikun që kanë përballë.

SHENJA E HEKURUDHAVE Kjo shenjë vendoset në një vendkalim hekurudhor ku shinat kalojnë rrugën. Duhet ta trajtoni shenjën e hekurudhave si shenjën e **PËRPARËSISË**; ngadalësoni shpejtësinë dhe përgatituni të ndaloni, nëse shihni ose dëgjoni një tren që po afrohet. Referojuni Kapitullit 3 për më shumë informacion rreth sigurisë së kalimit hekurudhor.

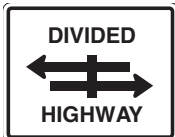

Shenjat **MOS HYR** dhe **DREJTIMI I GABUAR** funksionojnë njësoj. Në fillim të rrugëve dhe korsive njëkahëshe vendoset shenja **MOS HYR**. Kur e shihni këtë shenjë, mos ecni me makinë në atë rrugë ose korsinë në drejtimin ku po shkoni.

Tabelat e **DREJTIMIT TE GABUAR** vendosen më larg rrugës njëkahëshe ose korsisë. Ato vendosen aty për të tërhequr vëmendjen tuaj, nëse aksidentalisht ktheheni në rrugë ose në korsinë.

Shenja **NJË DREJTIM** do të thotë që trafiku lejohet të lëvizë vetëm në drejtimin që tregon shenja. Nëse ktheheni në një rrugë me një drejtim që udhëton në drejtim të kundërt, ka të ngjarë të përplaseni kokë më kokë.

AUTOSTRADË E NDARË

Kjo shenjë do të thotë se rruga në të cilën jeni kryqëzohet me një autostradë të ndarë. Autostrada e ndarë është në të vërtetë dy (2), rrugë njëkahëshe që ndahen nga një hekurudhë mesatare ose udhëzuese. Në rrugën e parë, ju mund të ktheheni vetëm djathtas, dhe në rrugën e dytë, mund të ktheheni vetëm majtas.

JO KAMIONA

JO BICIKLETA

**JO KALIM
KEMBESORËSH**

JO KAMION, JO BIÇIKLETA dhe JO KALIM KËMBËSORËS

Los conductores de camiones, las bicicletas y los peatones no pueden usar las calzadas en las que estén estas señales.

Shenjat e mëposhtme ndodhen aty ku veprime të caktuara janë të ndaluara në çdo ose në të gjithë kohën :

JO KTHESE U

Kjo shenjë ndalon kthesat në këmbë. Mos bëni një kthesë të plotë për të shkuar në drejtim të kundërt.

**JO KTHESE
DJATHTAS**

Kjo shenjë tregon se kthesat djathtas janë të ndaluara. Mos bëni një kthesë djathtas në këtë kryqëzim.

**JO KTHESE
MAJTAS**

Kjo shenjë tregon se kthesat majtas janë të ndaluara. Mos bëni një kthesë majtas në këtë kryqëzim.

JO PARKIM

Ju nuk mund të parkoni një automjet në vendet ku është vendosur kjo shenjë.

MOS KALO

Kjo shenjë mund të vendoset në zona ku nuk mund të kalojnë asnjë mjet që shkon në të njëjtin drejtim. Shpesh shoqërohet me shenjën e verdhë në formë flamuri që thotë **ZONË PA KALIM** (Referojuni “Shenjat Paralajmëruese”).

Shenjat e mëposhtme të **KONTROLLIT TË KORSIVË** vendosen në ose afër kryqëzimeve mbi korsinë e trafikut që ata kontrollojnë për të treguar se çfarë manovrash lejohen nga ajo korsinë.

Kjo shenjë tregon se në kryqëzimin përpara trafikut në korsinë e majtë duhet të kthehet majtas dhe trafiku në korsinë ngjitur mund të kthehet majtas ose të vazhdojë drejt.

KTHIMI I KORSISË SË QËNDRËS VETËM MAJTAS

Kjo shenjë tregon se kur një korsinë është e rezervuar për përdorimin të automjeteve që kthejnë majtas në të dy drejtimet dhe nuk duhet të përdoret për kalim.

SHENJAT E KONTROLLI PER KORSITE (continued)

<p>KTHEHU MAJTAS OSE DJATHTAS</p>	<p>DREJTE OSE KTHEHU DJATHTAS</p>	<p>KTHEHU VETËM DJATHTAS</p>	<p>KTHEHU VETËM MAJTAS</p>
<p>Nëse jeni në një korsi të kontrolluar nga shenja si këto, mund të udhëtoni në cilindo drejtim ku shigjetat tregojnë..</p>		<p>Nëse jeni në një korsi të kontrolluar nga një shenjë me një shigjetë kthese dhe fjalën “VETËM”, kur të arrini në kryqëzim, duhet të bëni kthesën. Ju mund të udhëtoni vetëm në drejtimin që tregon shigjeta, edhe nëse jeni në korsinë e gabuar.</p>	

		<p>MBANI DJATHTAS Këto shenja drejtojnë shoferin të mbajnë djathtas tek ndarësi ose Ishulli i trafikut.</p>		<p>SINJAL I KTHIMIT DJATHTAS Esta señal aparece cerca de un semáforo para indicar que controla los giros a la derecha.</p>
--	--	--	--	---

	<p>Një shenjë e LIMITIT TË SHPEJTËISË tregon shpejtësinë maksimale ligjore në kushte ideale për gjatësinë e autostradës ku është e vendosur. Siguria juaj mund të varet nga drejtimi më i ngadaltë se shpejtësia e vendosur në kushte të këqija.</p>	<p>FAKTE TË AKSIDENTEVE NGA ADOLESHENTËT “Ngasja shumë e shpejtë për kushtet” është arsyeja nr. 1 arsyeja pse drejtuesit 16 dhe 17-vjeçarë përfshihen në aksidente.</p>
--	---	--

			<p>Ju nuk mund të ktheheni gjatë ciklit të dritës së kuqe në një kryqëzim ku është vendosur një nga këto tabela. Duhet të prisni që sinjali të bëhet i gjelbër.</p>
--	--	--	---

	<p>PËRPARËSI NË KTHIMIN MAJTAS KUR PULËSON DRITA E VERDHË Kjo shenjë tregon se një kthesë majtas lejohet kur shigjeta e verdhë pulson. Kjo shenjë vendoset në kryqëzime, pranë sinjalit të trafikut të kthesës majtas, për të informuar drejtuesit që kthesat majtas nuk mbrohen kur është në funksion shigjeta e verdhë</p>		<p>PËRPARËSI NE KTHIMIN MAJTAS NË DRITËN JESHILE Kjo shenjë tregon se një kthesë majtas është e lejuar. “Zakonisht vendoset në kryqëzime, pranë sinjalistikës së trafikut të kthesës majtas, për t’u kujtuar drejtuesve të mjeteve që kthesat majtas nuk mbrohen kur ndizet sinjali rrethor i gjelbër”.</p>		<p>KUR DRITA ËSHTË JESHILE TRAFIKU PËRBALLË NE LËVIZJE Kjo shenjë është vendosur kur trafiku kundërshtar mund të vazhdojë të lëvizë pasi sinjali juaj të jetë bërë i kuq.</p>
--	---	--	--	--	--

	<p>PARKING I REZERVUAR Edhe pse kjo shenjë nuk është bardh e zi, ajo është një shenjë rregulluese. Ajo shënon zonat ku parkingu është i rezervuar për personat me aftësi të kufizuara ose veteranët me aftësi të kufizuara. Mjetet e parkuara në këto hapësira duhet të kenë targa të autorizuara regjistrimi ose pankarta parkimi. Mjete të paautorizuara të parkuara në këto hapësira i nënshtrohen gjobës dhe kostove të tërheqjes.</p>
--	---

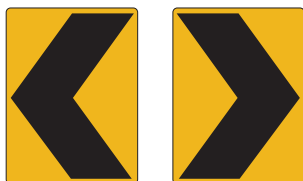
SHENJA PARALAJMËRUESE

Shenjat paralajmëruese ju tregojnë për kushtet në ose afër rrugës përpara. Ata ju paralajmërojnë për rreziqe të mundshme ose ndryshime në kushtet e rrugës. Ato janë vendosur përpara kushtit, kështu që ju keni kohë të shihni se çfarë është përpara, të vendosni se si duhet të veproni dhe të ngadalësoni ose ndryshoni rrugën tuaj të udhëtimit, nëse është e nevojshme. Shenjat paralajmëruese janë zakonisht në formë diamanti me simbole ose fjalë të zeza në një sfond të verdhë.

ZONË PA KALIM

Kjo është e vetmja shenjë paralajmëruese në formë flamuri. Kjo shenjë shënon fillimin e një zone pa kalim dhe vendoset në anën e majtë të rrugës përballë shoferit.

SHIGJETAT PARALAJMËRUESE

Ka një ndryshim të mprehtë në drejtimin e rrugës, si p.sh. një kthesë majtas ose djathtas. Rruga përkulet në drejtimin që tregon shigjeta. Kur përdoret në një kthesë, do të ketë një shenjë paralajmëruese të avancuar të kthesës, dhe mund të ketë disa shigjeta të vendosura përgjatë kurbës.

KTHESË MAJTAS

Rruga tregon kthesë në të majtë. Duhet të ngadalësoni shpejtësinë, të qëndroni në qendër të korsisë suaj dhe të përgatiteni për të vozitur nëpër kthesë majtas.

KTHESË DJATHTAS

Rruga tregon kthesë në të djathtë. Ju duhet të ngadalësoni shpejtësinë dhe ta poziciononi automjetin tuaj pak në të djathtë së korsisë suaj, ndërsa vozitni nëpër kthesën djathtas.

KTHESË E FORTË MAJTAS

Rruga përpara kthehet fortë në të majtë. Duhet të ngadalësoni ndjeshëm shpejtësinë, të qëndroni në qendër të korsisë suaj dhe të përgatiteni për të vozitur nëpër kthesën e fortë majtas. Disa tabela kthese të forta kanë një shpejtësi këshilluese të vendosur në tabelë ose të vendosura poshtë saj.

KTHESË E FORTË DJATHTAS

Rruga përpara kthehet fortë në të djathtë. Duhet të ngadalësoni ndjeshëm shpejtësinë, ta poziciononi automjetin tuaj pak në të djathtë të qendrës së korsisë suaj dhe të përgatiteni për të vozitur nëpër kthesën e fortë djathtas. Disa tabela kthese të forta kanë një shpejtësi këshilluese të vendosur në tabelë ose të vendosura poshtë saj.

KTHESË DYSHE

Rruga përpara kthesës fillimisht në një drejtim dhe më pas mbrapa në drejtimin tjetër (një grup prej dy (2) kthesash). Ngadalësoni dhe përgatituni për të vozitur nëpër grupin e kthesave.

KTHESA TË FORTA MAJTAS DHE DJATHTAS

Rruga përpara kthehet fortë fillimisht në një drejtim dhe më pas në drejtimin tjetër. Ngadalësoni ndjeshëm shpejtësinë dhe përgatituni të vozitni nëpër grupin e kthesave.

RRUGË GJARPERUESE (SERI KTHESASH)

Kjo shenjë tregon se ka tre (3) ose më shumë kthesa në një rresht në rrugën përpara.

Shigjeta e madhe me NJË DREJTIM

Rruga përpara ndryshon drejtimin në një kënd ekstrem. Përpara se të arrini një kthesë të tillë ekstreme, ngadalësoni sa më shumë që të bëni një kthesë në një kryqëzim.

KTHESË NE RRUGËN HYRËSE

Rruga kryesore kthen në të majtë me një rrugë anësore që hyn nga e djathta. Afrojuni kryqëzimit me kujdes. Një shofer që përgatitet për të hyrë në rrugën kryesore mund të mos jetë në gjendje t'ju shohë duke u afruar nga kthesa dhe mund të tërhiqet përpara jush, duke ju lënë pak hapësirë për të shmangur një përplasje.

RROKULLISJE KAMIONI

Kjo shenjë identifikon kthesat ku kamionët që udhëtojnë me shpejtësi të tepërt kanë një potencial për t'u rrokullisur.

25
M.P.H.

SHENJAT KËSHILLUESE TË SHPEJTËSISË

Kjo shenjë mund të përdoret me çdo shenjë paralajmëruese në formë diamanti. Shpejtësia më e lartë që duhet të udhëtoni rreth një kthese të fortë majtas është 25 mph.

BASHKIMI I TRAFIKUT

Kjo shenjë mund të përdoret me çdo shenjë paralajmëruese në formë diamanti. Shpejtësia më e lartë që duhet të udhëtoni rreth një kthese të fortë majtas është 25 mph.

KORSI E SHTUAR

Kjo shenjë vendoset përpara një pike ku takohen dy rrugë. Do të thotë se bashkimi nuk është i nevojshëm sepse trafiku që hyn përdor një korsi të re që i është shtuar rrugës.

BASHKIM RRUGE

Kjo shenjë përdoret për të paralajmëruar se do të bashkoheni me një rrugë tjetër pasi një pjesë e trafikut po del dhe po kalon rrugën tuaj.

FILLON AUTOSTRADA E NDARE

Autostrada përpara bëhet një autostradë e ndarë me dy rrugë me një drejtim dhe një ndarëse që ndan trafikun që lëviz në drejtime të kundërta. Mbajeni anën e djathtë të ndarësit.

PËRFUNDON AUTOSTRADA E NDARË

Autostrada e ndarë në të cilën po udhëtoni përfundon . Më pas do të jeni në një rrugë me trafik të dyanshëm. Qëndroni në të djathtë të vijës qendrore dhe shikoni për trafikun që vjen.

RRUGË ME DY KALIME

Rruga njëkahëshe përfundon përpara. Më pas do të udhëtoni në një rrugë me dy (2) korsi trafiku që lëvizin në drejtime të kundërta. Qëndroni në korsinë tuaj në të djathtë të vijës qendrore. Kjo shenjë mund të vendoset edhe në intervale përgjatë rrugës me dy drejtime.

MBARIMI KORSIS

Këto shenja ju tregojnë se një (1) korsi në një rrugë me shumë korsi do të përfundojë përpara. Në këta shembuj, trafiku në korsinë e djathtë duhet të bashkohet majtas.

SHENJAT KRYQËZIMI

Shenjat e mëposhtme tregojnë llojet e kryqëzimeve. Duke ju treguar paraprakisht se si rrugët bashkohen me njëra-tjetrën, tabelat ju bëjnë të ditur kur rruga në të cilën po udhëtoni nuk vazhdon drejt kryqëzimit. Shenjat ju paralajmërojnë edhe për probleme të mundshme me lëvizjet e mjeteve të tjera. Afrojuni të gjitha këtyre llojeve të kryqëzimeve me më shumë kujdes duke u përgatitur për të ngadalësuar, nëse është e nevojshme.

KRYQËZIM

RRUGË ANËSORE

“T” KRYQËZIM

“Y” KRYQËZIM

RRETH RROTULLIM

SHIGJETA E MADHE ME DY DREJTIME

Kjo shenjë vendoset në anën të një kryqëzimi T për t'ju treguar se mund të shkoni vetëm majtas ose djathtas. Rruga në të cilën jeni nuk vazhdon drejt në kryqëzim.

URË E NGUSHTË OSE NËNKALIM PËRPARA

Çdo korsi në urë ose nënkalim bëhet më e ngushtë dhe në përgjithësi nuk ka mbrojtëse. Duhet të ngadalësoni shpejtësinë dhe të siguroheni që të qëndroni në korsinë tuaj. Nëse një shofer që afrohet nga drejtimi i kundërt ka një automjet të gjerë ose po merr një pjesë të korsisë suaj, prisni derisa ato të pastrojnë zonën.

RRËSHITJE NGA LAGËSHITIRA

Sidomos kushtet për të rrëshqitur ekzistojnë kur ka lagështirë. Në mot të lagësht, ulni shpejtësinë dhe rrisni distancën. Mos nxitoni ose frenoni shpejt. Bëni kthesat me një shpejtësi shumë të ngadaltë.

KALIM DRERI

Kjo shenjë është e vendosur në zonat ku drerët shpesh kalojnë dhe kanë ndodhur përplasje me drerët.

HAPËSIRË E KUFIZUAR

Kjo shenjë mund të vendoset në një nënkalim, ose në hyrje të një tuneli ose garazh parkimi. Mos hyni nëse automjeti juaj është më i gjatë se lartësia e shënuar në tabelë.

SHENJAT E SHËMBJES SË RRUGËS

Këto tabela vendosen përpara vendeve ku shëmbja është më e ulët se rruga ose shëmbja është e butë (jo e shtruar). Shenja **SHËMBJAI E ULËT** përdoret kur shëmbja është sa tre (3) inç nën nivelin e rrugës. Shenja e **SHËMBJES SË RËNDË** përdoret për situata edhe më të rënda.

Nëse largoheni nga rruga dhe një (1) rrotë bie mbi një shëmbje të ulët ose një shëmbje të butë, mos përplasni

frenat ose mos drejtoni fort për t'u përpjekur të ktheheni në rrugë - lehtë mund të humbni kontrollin e automjetit tuaj! Referojuni Kapitullit 3 për informacion rreth mënyrës se si të rikuperoheni në mënyrë të sigurt nga rrëshqitja e trotuarit.

KODËR NË ULJE

Përpara është një kodër e pjerrët. Ngadalësoni shpejtësinë dhe jini gati për të kaluar në marshin më të ulët për të kontrolluar shpejtësinë dhe për të kursyer konsumimin e frenave.

SINJAL TRAFIKUT PËRPARA

Një sinjal trafiku është i pranishëm në kryqëzimin përpara. Ju mund të mos jeni në gjendje ta shihni atë për shkak të një kthese ose kodre. Nëse drita është e kuqe (ose nëse drita sapo është bërë e gjelbër), një linjë automjetesh mund të ndalet përpara. Kur ta shihni këtë shenjë, ngadalësoni dhe përgatituni të ndaloni, nëse është e nevojshme.

SHENJË NDALIMI PËRPARA

Një shenjë **NDALO** është e pranishme në kryqëzimin përpara. Ju mund të mos jeni në gjendje ta shihni atë për shkak të një kthese, kodre ose diçkaje tjetër që ju bllokon pamjen. Mund të ketë gjithashtu një varg automjetesh të ndaluara përpara në shenjë **NDALO** që nuk mund ta shihni. Kur ta shihni këtë shenjë, ngadalësoni.

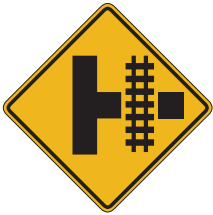
KALIM PËR BIÇIKLETA PËRPARA

Biçiklistët mund të kalojnë rrugën tuaj përpara. Bëhuni gati të ngadalësoni, nëse është e nevojshme. Kjo shenjë mund të ketë ose një sfond të verdhë (siç tregohet) ose një sfond fluoreshente të verdhë-gjelbër.

KALIM HEKURUDHOR PËRPARA

Po i afroheni një vendkalimi hekurudhor. Kur të shihni këtë shenjë, filloni të shikoni për një tren. Kjo shenjë vendoset mjaft larg përpara për t'ju lejuar të ndaloni para se të arrini shinat, nëse është e nevojshme. Referojuni Kapitullit 3 për më shumë informacion rreth sigurisë së kalimit hekurudhor.

SHENJË KRYQËZIMI I AVANCUAR/KALIM HEKURUDHOR

Rruga kryqëzuese ka një vendkalim hekurudhor në një distancë shumë të shkurtër nga kryqëzimi. Nëse po planifikoni të ktheheni në rrugën kryqëzuese dhe nëse një tren po afrohet, përgatituni të ndaloni.

BIÇIKLETA/MOTORI NDAJ RRUGËN

Përdoret në pikat e kapjes së rrugës (pa shpatulla, korsi të ngushta, etj.) për t’ju paralajmëruar, si automobilist, për të siguruar hapësirë të përshtatshme për çiklistët që të ndajnë rrugën.

KALIM PËR KËMBËSORËT

Përdoret në një vendkalim të shënuar ose përpara vendeve ku këmbësorët mund të kalojnë rrugën tuaj. Bëhuni gati të ngadalësoni ose ndaloni, nëse është e nevojshme. Kjo shenjë mund të ketë ose një sfond të verdhë (siç tregohet) ose një sfond fluoreshente të verdhë-jeshile.

SHKOLLË

Kjo është e vetmja shenjë në formë pesëkëndëshi e përdorur në rrugë. Do të thotë që po i afroheni zonës së shkollës. Nëse shenja shoqërohet me një shigjetë me drejtim poshtë, do të thotë se jeni në vendkalimin e zonës së shkollës. Duhet të ngadalësoni shpejtësinë, të shikoni për fëmijët që kalojnë rrugën dhe të ndaloni, nëse është e nevojshme. Kjo shenjë mund të ketë ose një sfond të verdhë (siç tregohet) ose një sfond fluoreshente të verdhë-jeshile.

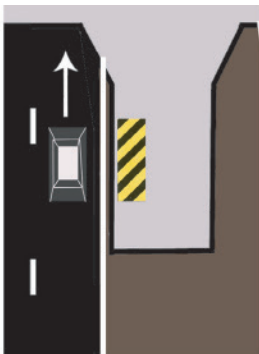

MJETE ME KAL

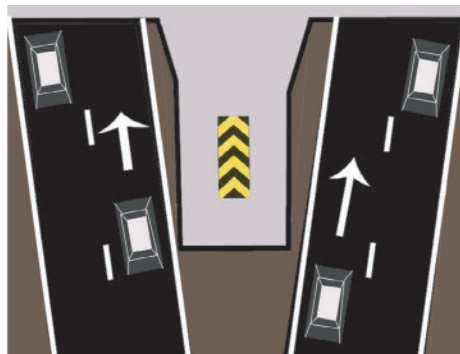
Kjo shenjë është e vendosur në zonat ku mjetet me lëvizje të ngadalta, me kuaj kalojnë ose ndajnë rrugën me mjete të motorizuara..

OBJEKTE AFËR RRUGËS

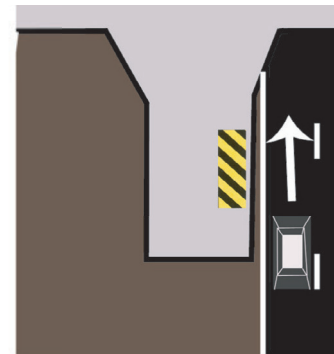
Objektet afër skajit të rrugës ndonjëherë kanë nevojë për një shënues për të paralajmëruar drejtuesit e mjeteve për rrezikun e mundshëm. Këto përfshijnë mbështetëset e nënkalimeve, skajet e urave, shinat udhëzuese dhe struktura të tjera. Në disa raste, mund të mos përfshihet një objekt fizik, por gjendja në anë të rrugës, si p.sh. një rënie ose një ndryshim i papritur në shtrirjen e rrugës. Këto objekte dhe kushte në anë të rrugës tregohen nga shënuesit e mëposhtëm, ku shiritat janë të përkulur në drejtimin që ju duhet të lëvizni për të shmangur rrezikun:

Rrezik në të djathtë.
Mbajeni majtas

Rezëk qëndror.
Mbajeni majtas ose djathtas

Rrezik në të majtë.
Mbajeni djathtas

SHENJAT E ZONËS SË PUNËS (SHENJAT E ZONËS SË PUNËS DHE TË ZONËS SË NDËRTIMIT)

Shenjat e Zonës së Punës janë normalisht në formë diamanti, si shenja paralajmëruese, por ato janë portokalli me germa të zeza në vend të verdhë me germa të zeza. Këto shenja identifikojnë zonat e mirëmbajtjes, ndërtimit ose shërbimeve ku punëtorët ose pajisjet mund të jenë në ose afër rrugës. Qëndroni vigjilent dhe ngadalësoni shpejtësinë kur të shihni këto shenja.

Ndizni fenerët kur udhëtoni nëpër një zonë pune, pavarësisht se në cilën orë të ditës. Ky është ligji për të gjitha zonat e punës të vendosura, jo vetëm për ato aktive. Përdorimi i fenerëve tuaj e bën automjetin tuaj më të dukshëm për trafikun e tjerë, si dhe për punonjësit e autostradës. Nëse jeni ndaluar nga policia për një shkelje të trafikut në një zonë pune dhe Nese dritat e automjetit nuk jane te ndezuara nuk janë ndezur, do të gjobiteni me 25 dollarë shtesë

Këto tabela e **ZONËS SË PUNËS** vendosen në fillim dhe në fund të një zone aktive pune. Një zonë pune aktive është pjesa e një zone pune ku punëtorët e ndërtimit, mirëmbajtjes ose shërbimeve komunale janë në rrugë ose në shëmbjen e autostradës pranë një korsie të hapur udhëtimi.

RRUGW ME PUNIME PWRPARA
Kjo shenjw ju informon se ka rrugw me punime pwrpara dhe gjithashtu duhet tw kini kujdes dhe tw ngadalwsoni.

CARRETERA CERRADA POR INUNDACIÓN
Esta señal indica que la carretera está cerrada más adelante debido a una inundación. Debe usar una ruta alternativa. Consulte el Capítulo 3 sobre qué hacer si encuentra una calzada inundada.

KORSIA PERPARA E MBYLLUR
Kjo shenjw na tregon qw njw korsia specifike pwrpara wshtw mbyllur nw njw distancw specifike.

PUNËTORËT PËRPARA
Punëtorët mund të jenë ose janë shumë afër rrugës, kështu që merrni kujdes të veçantë kur udhëtoni nëpër zonë.

A E DINI SE?
Punetoret ne autostrada kane formulare qe te mund tw raportojne shofere qe shpejtojne ose drejtojne ne menyre jo te sigurt ne zonat ku zhvillohen punime, Keshtu policia mund t'i gjobise dhe kjo do rezultoje ne gjobe dhe zbritje pikesh

FLAMURTAR PËRPARA (NDËRTIMI I RRUGËS PËRPARA)
Shenja në të majtë tregon një flamurtar që kontrollon trafikun. Siç tregohet në të djathtë, flamurtarët përdorin flamurin **NDALO** dhe **NGADALËSO** ose një flamur të kuq për t'ju sinjalizuar të ndaloni ose të ngadalësoni. Kushtojini vëmendje të veçantë flamujve kur afroheni dhe udhëtoni nëpër një zonë pune.

TRAFIKU DUHET TE NDALE DHE TE PRESE

TRAFIKU DUHET TE NGADALESOHET

PANELET E SHIGJETAVE ELEKTRIKE

Panelet e mëdha elektronike me shigjeta ndezëse (lëvizni djathtas ose majtas) të vendosura në rrugë ose të montuara në automjete këshillojnë shoferët që t'i afrohen mbylljes së korsive. Filloni lëvizjen tuaj shumë përpara shenjës. Një panel me shigjeta që shfaq njërin nga mesazhet e paraqitura në figurë në skajin e djathtë (kujdes) tregon se ka një zonë pune përpara, pranë korsisë së udhëtimit. Udhëtoni me kujdes shtesë.

LËVIZ DJATHTAS

LËVIZJ MAJTAS

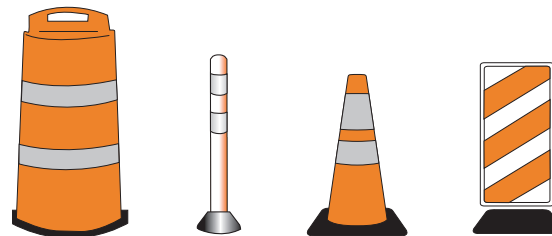

KUJDES

DISPOSITIVOS PARA DIRIGIR EL TRÁNSITO

Fuçitë, tubat, konet dhe panelet vertikale janë të gjitha pajisje të përdorura në zonat e punës për t'ju udhëhequr në ndryshimin e modeleve të trafikut dhe për t'ju mbajtur larg rreziqeve që lidhen me punën në rrugë.

SHENJAT UDHËZUESE

Tabelat udhëzuese ofrojnë informacion rreth rrugëve të kryqëzuara, ju ndihmojnë të drejtoheni në qytete dhe qyteza dhe tregojnë pika me interes përgjatë autostradës. Tabelat udhëzuese ju ndihmojnë gjithashtu të gjeni spitale, stacione shërbimi, restorante dhe motele. Zakonisht këto shenja janë drejtkëndësha horizontale.

SHENJAT UDHËZUESE TË RRUGËS SË SHPEJTTËS

Tre tabelat e mëposhtme janë shembuj të shenjave udhëzuese të autostradës. Ato janë të gjelbra me shkronja të bardha. Shumica e tabelave të autostradave janë të vendosura në të njëjtën mënyrë. Për shembull, zakonisht ekziston një shenjë paraprake e cila pasohet nga një shenjë tjetër përpara. Shenja e tretë më pas vendoset në dalje. Disa tabela janë të nevojshme sepse shpejtësia e madhe dhe trafiku i rënduar në autostrada mund të bëjnë që drejtuesit të mos shohin një shenjë të vetme. Gjithashtu, shoferët mund të kenë nevojë të bëjnë një ose më shumë ndryshime korsi për të dalë.

NUMRAT E DALJEVE

Numrat e daljes korrespondojnë me shënuesit e miljeve. Ky ndryshim i lejon shoferët të llogarisin shpejt distancat midis daljeve, p.sh., distanca midis Daljes 95 dhe Daljes 20 është 75 milje.

Nëse një panel i verdhë me mesazhin **VETËM DALJE** është në një tabelë autostrade, korsa poshtë shenjës nuk do të vazhdojë përmes kryqëzimit; në vend të kësaj, korsa do të dalë nga rruga për të formuar një korsi. Nëse jeni në një korsi të vendosur **VETËM DALJE**, mund të ndërroni korsi ose duhet të dilni nga autostrada nëse qëndroni në këtë korsi.

KËTU JANE DISA KËSHILLA QË JU DUHET TË DINI NË CILËN ANË TË AUTOSTRADËS DO DILNI:

Dalja 13 për Rugën 22 do të jetë në anën e majtë të autostradës.

Dalja 7 për Rugën 22 do të jetë në anën e djathtë të autostradës.

- Shenja e vogël e gjelbër me numër DALJE në krye të shenjës drejtkëndore jeshile do të jetë në anën e majtë të tabelës, nëse dalja është në anën e majtë të autostradës.
- Shenja e vogël e gjelbër e numrit DALJE në krye të shenjës drejtkëndore jeshile do të jetë në anën e djathtë të shenjës, nëse dalja është në anën e djathtë të autostradës.
- Nëse shenja ka shigjeta të bardha, shigjeta do të tregojë në drejtim të daljes.

SISTEMI NDËRSHTETOR I NUMËRIMIT

Shenja e mburojës e kuqe, e bardhë dhe blu tregon se autostrada është ndërshtetërore. Këto autostrada janë të numëruara posaçërisht për të ndihmuar shoferët të gjejnë rrugën e tyre nëpër zona të panjohura. Një kod përdoret për të treguar nëse itinerari udhëton kryesisht në lindje dhe perëndim ose në veri dhe jug, dhe për të treguar nëse itinerari është në Shtetet e Bashkuara lindore, të mesme ose perëndimore.

Dekodimi i Sistemit të Numërimit Ndërshtetëror. Numrat me mburojën ndërshtetërore mund të jenë një ndihmë e madhe vozitje kur kuptoni se si janë vendosur. Ata në përgjithësi ndjekin të njëjtin model:

- Autostradat ndërshtetërore me një ose dy shifra, me numra çift, janë përgjithësisht rrugë lindje-perëndim. Në nivel kombëtar, numrat rriten nga I-10 në jug në I-94 në veri. Në Pensilvani, I-76 është në pjesën jugore të shtetit, dhe I-84 dhe I-80 janë në pjesën veriore.
- Autostradat ndërshtetërore me një ose dy shifra, me numër tek, në përgjithësi janë rrugë veri-jug. Numrat rriten nga bregu perëndimor I-5 në bregun lindor I-95. Në Pensilvani, I-79 është në pjesën perëndimore të shtetit, dhe I-95 është në pjesën lindore.
- Autostradat ndërshtetërore me numra treshifrorë lidhen me autostrada të tjera kryesore. Nëse e para nga tre (3) shifrat është një numër çift, autostrada zakonisht lidhet me autostrada ndërshtetërore në të dy skajet, siç është I-276 në Filadelfia.
- Kur e para nga tre (3) shifrat është një numër tek, autostrada është zakonisht një rrugë "e vullshme" që lidhet me një tjetër autostradë ndërshtetërore në vetëm një (1) skaj, ndonjëherë duke shkuar në një qendër qyteti si I-180 në Williamsport.

SHENJAT E MILJEVE

Shenjat e miljeve përdoren në disa autostrada për të treguar numrin e miljeve nga pika ku rruga e trafikut hyri në shtet ose nga fillimi i saj, nëse nuk shtrihet në kufijtë shtetërorë. Shifrat fillojnë nga zero në pjesën perëndimore të shtetit për lindje-perëndim rritet ndërsa udhëtoni në lindje ose veri dhe zvogëlohet ndërsa udhëtoni në perëndim ose në jug. Për shembull, kur hyni në Pensilvani nga perëndimi në Interstate I-80, shënuesit e miljeve fillojnë në Mile 1 dhe rriten ndërsa udhëtoni në lindje. Njohja se si të lexoni shënuesit e miljeve mund t'ju ndihmojë të dini saktësisht se ku jeni dhe të jepni një vendndodhje të përafërt, nëse duhet të telefononi për ndihmë në anë të rrugës.

SHENJAT E RRUGËS

Shenjat e mëposhtme tregojnë rrugën në të cilën po udhëtoni.

Shënuesi i itinerarit ju tregon rruga është **SHBA 22**.

Shënuesi kryesor ju tregon se rruga është **Pensilvania 39**.

Pllaka e kryqëzimit në këtë shënues të itinerarit tregon se po i afroheni kryqëzimit të Rrugës së Trafikut 22 të SHBA.

Pllaka e drejtimit në këtë shënues të itinerarit tregon se po udhëtoni në perëndim në **Rrugën e Trafikut 22 të SHBA**.

Shigjeta shtesë në këtë montim të shënuesit të itinerarit do të thotë që po i afroheni një kthese djathtas për të vazhduar në Rrugën e Trafikut 22 Perëndimor të SHBA.

Tabela e shënimit të itinerarit dhe shenja "TE" dhe shigjeta shtesë do të thotë se nëse doni të keni akses në Rrugën e Trafikut 22 të SHBA, duhet të vazhdoni përpara.

SHENJAT E SHËRBIMIT

Shenjat e mëposhtme janë shembuj të shenjave të shërbimit. Shenjat janë katrore ose drejtkëndëshe, janë blu me shkronja ose simbole të bardha dhe tregojnë vendndodhjen e shërbimeve të ndryshme që ndodhen në daljen tjetër.

SPITAL

TELEFON

USHQIM

GAZ

NAFTË

STREHIM

SHENJAT DREJTUESE TURISTIKE

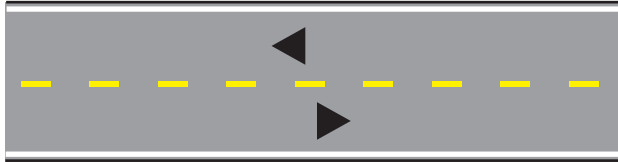

Këto shenja janë katrore ose drejtkëndore dhe mund të jenë blu ose kafe me të bardhë. Këto shenja drejtojnë turistët në atraksione turistike si muzetë, monumentet historike ose parqet shtetërore ose kombëtare

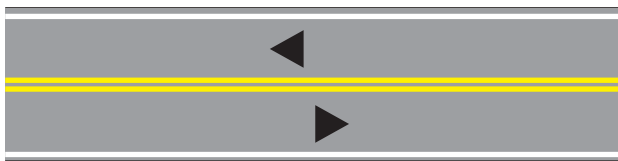
SHENJIMET E RRUGËS

Shumica e rrugëve kanë shenja të përhershme për të treguar qendrën e rrugës, korsitë e udhëtimit ose skajet e rrugës. Shenjat që tregojnë qendrën e rrugës janë vija të forta ose të thyera. Këto shenja të trotuarit tregojnë gjithashtu përdorim të veçantë të korsive. Vijat e verdha ndajnë trafikun që udhëton në drejtime të kundërta. Vijat e verdha përdoren për të shënuar qendrën e rrugëve me dy korsi dhe për të shënuar skajin e majtë të autostradave të ndara, rrugëve njëkahëshe dhe korsive. Vijat e bardha të ngurta ndajnë korsitë e trafikut që udhëtojnë në të njëjtin drejtim. Vijat e bardha të ngurta përdoren gjithashtu për të shënuar skajin e djathtë të rrugës.

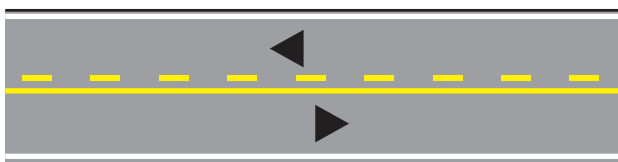
Si rregull i përgjithshëm, linjat e thyera të trafikut mund të kalohen dhe linjat e forta jo, përveç kur bëni një kthesë. Disa shembuj të shenjave të ndryshme të shenjave të rrugëve dhe kuptimet e tyre vijojnë:

Një vijë qendrore e vetme, e thyer e verdhë tregon qendrën e një rruge me dy drejtime, me dy korsi. Kalimi lejohet nga të dyja anët, nëse ekzistojnë kushte të sigurta. Kur kaloni, duhet të përdorni korsinë që i përket trafikut që vjen përballë.

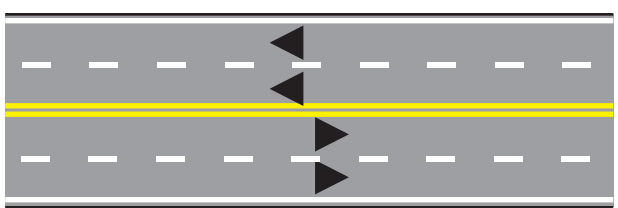
Një vijë qendrore e dyfishtë, e verdhë e fortë tregon qendrën e një rruge me dy drejtime. Edhe nëse nuk është e shënuar me shenjën **MOS KALO**, kalimi pranë trafikut që udhëton në të dy drejtimet nuk lejohet në rrugët e shënuara në këtë mënyrë.

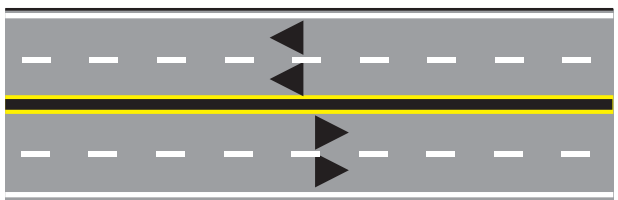
Kombinimi i një vije qendrore të verdhë të fortë dhe një të verdhë të thyer tregon gjithashtu qendrën e një rruge me dy drejtime. Mund të kaloni nëse vija e thyer është në anën tuaj të rrugës dhe ekzistojnë kushte të sigurta, por mund të mos kaloni kur një vijë e verdhë e fortë është në anën tuaj të rrugës.

Modele të shënjimit si këto mund të gjenden në shumë autostrada me tre korsi ose me pesë korsi. Vija qendrore e jashtme, e verdhë e fortë do të thotë që nuk mund të përdorni korsinë qendrore për të kaluar. Brenda, vijat qendrore të verdha të thyera dhe të verdha të forta tregojnë se automjetet që udhëtojnë në të dy drejtimet mund të përdorin korsinë qendrore vetëm për të bërë kthesat majtas. Referojuni kapitullit 3 për më shumë informacion rreth përdorimit të të korsive të kthesës qendrore.

Autostradat me shumë korsi pa ndarëse qendrore shpesh shënohen siç tregohet. Vijat e bardha të thyera tregojnë se cilat korsi mund të përdoren nga automjetet që udhëtojnë në të njëjtën mënyrë. Ju mund të kaloni vijat e bardha të thyera për të kaluar, (sigurohuni që korsa e kalimit të jetë e qartë), por nuk mund të kaloni vijat qendrore të dyfishta të verdha për të kaluar. Trafiku po lëviz në drejtim të kundërt në korsinë në të majtë të vijës qendrore të verdhë.

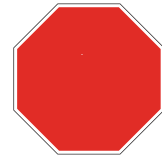
Ky model përdoret në shumicën e autostradave me akses të kufizuar me ndarëse qendrore. Skaji i djathtë i rrugës është shënuar me një vijë të bardhë të fortë. Skaji i majtë i secilës anë shënohet nga një vijë e verdhë e fortë. Korsitë e trafikut për secilën anë janë të shënuara me vija të bardha të thyera, të cilat mund të kalohen.

Shenjat e trotuarit përfshijnë gjithashtu fjalë të pikturuara në trotuar dhe shigjeta që plotësojnë mesazhet e vendosura në shenjat rregullatore dhe paralajmëruese. Shembujt përfshijnë fjalët **NDALO PËRPARA** përpara një kryqëzimi me një shenjë **NDALO, PËRPARËSI** ose trekëndësha të bardhë të lyster përgjatë korsisë për të treguar se duhet t'i nënshtroheni trafikut që afrohet, **SHKOLLË** përpara një zone shkolle, **RXR** përpara një kalimi hekurudhor, **KORSI BICIKLETAVE** për një korsi të rezervuar për biçiklistë, **VETËM** me një shigjetë majtas ose djathtas për të treguar korsinë është e rezervuar vetëm për kthesat dhe shigjeta të mëdha të bardha për të treguar drejtimin e lëvizjes në rrugët me një drejtim dhe në rampat jashtë autostradës.

CHAPTER 2 REVIEW QUESTIONS

1. KUR TA SHIKONI KËTË SHENJË, DUHET:

- A. Ndaloni plotësisht, kontrolloni për këmbësorë dhe kaloni trafikun
- B. Ngadalësoni shpejtësinë pa ndalur plotësisht
- C. Ndaloni plotësisht dhe prisni një dritë jeshile
- D. Ngadalësoni shpejtësinë dhe kontrolloni për trafik

2. KJO ESHTË FORMA DHE NGJYRA E SHENJËS _____ .

- A. Ndalo
- B. Drejtimi gabuar
- C. Përparësi
- D. Mos hyr

3. KJO SHENJË DO TË THOTË:

- A. Ndalo
- B. Nuk ka Kthesë U
- C. Përparësi
- D. Mos hyr

4. KJO SHENJË DO TË THOTË:

- A. Nuk ka Kthesë U
- B. Nuk ka kthim
- C. Nuk ka kthim majtas
- D. Nuk ka kthim djathtas

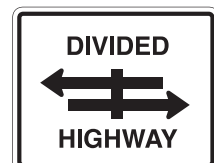
5. KJO SHENJË DO TË THOTË:

- A. Nuk ka Kthesë U
- B. Nuk ka kthim majtas
- C. Nuk ka kthim djathtas
- D. Nuk ka kthim

6. KJO SHENJË DO TË THOTË:

- A. Ju duhet të ktheheni majtas ose djathtas
- B. Ju jeni duke iu afruar një kryqëzimi T
- C. Rruga në të cilën jeni kryqëzohet me një autostradë të ndarë
- D. Përcakton një mbikalim mbi një autostradë të ndarë

7. DUHET TË PËRDORNI KUJDES SHITESË KUR VOZITNI PRANË VIJËZIMIT TË BARDHË TË KËMBËSORËVE:

- A. Ata janë të shurdhër
- B. Ata kanë një paaftësi mendore
- C. Ata janë të verbër
- D. Ata kanë probleme me ecjen

8. KUR VOZITNI PRANË NJË KËMBËSORI QË MBANË NJË QEN TË BARDHË OSE PËRDOR NJË QEN UDHËZUES, JU DUHET:

- A. Ngadalësoni shpejtësinë dhe përgatituni të ndaloni
- B. Merrni rrugën e duhur
- C. Vazhdoni normalisht
- D. Largohuni shpejt

9. NËSE NUK KA SINJALE NË KRYQËZIM HEKURUDHOR, DUHET TË:

- A. Ngadalësoni shpejtësinë dhe përgatituni të ndaloni nëse shihni ose dëgjoni një tren që po afrohet
- B. Vazhdoni sa më shpejt të jetë e mundur mbi gjurmët
- C. Vazhdoni përmes kalimit me një normë normale
- D. Vazhdoni ngadalë mbi gjurmët

10. MUND TË VOZITNI RRETH PORTAVE TË KRYQËZIMIT HEKURUDHOR:

- A. Kur treni ka kaluar
- B. Kurrë
- C. Kur dritat të kenë pushuar së pulsuar
- D. Kur shoferët e tjerë lëvizin rreth portave

11. NËSE E SHIHNI KËTË SHENJË MBI KORSI TUAJ, JU:

- A. Nuk mund të dilni nga autostrada në këtë korsi
- B. Mund të vazhdoni përmes kryqëzimit ose të dalë nga autostrada në këtë korsi
- C. Mund të qëndroni në këtë korsi dhe të vazhdoni përmes daljes.
- D. Duhet të dilni nga autostrada nëse qëndroni në këtë korsi

12. SHENJAT UDHËZUESE TË AUTOSTRADËS JANË:

- A. Portokalli me shkronja të zeza
- B. E gjelbër me shkronja të bardha
- C. E verdhe me germa të zeza
- D. E kuqe me shkronja të bardha

13. KJO SHENJË PËRDORËT PËR PARALAJMËRIMIN E SHOFRERËVE:

- A. Kryqëzimet e ardhshme
- B. Ndërtimi i rrugëve
- C. Kthesë në rrugën përpara
- D. Ndryshimet në shiritat e trafikut

14. KJO SHENJË JU THOTË KËTË:

- A. Në këtë rrugë nuk lejohen kthesa
- B. Rruga ngushtohet përpara
- C. Ka një sërë kthesash përpara
- D. Rruga mund të jetë e rrëshqitshme kur është e lagësht

15. KJO SHENJË DO TË THOTË:

- A. Kurba e majtë përpara
- B. Seri kthesash
- C. S lakuar përpara
- D. Rrëshqitshme kur laget

16. KJO SHENJË TREGON SE:

- A. Përpara është një kodër e pjerrët
- B. Asnjë kamion nuk lejohet në kodër
- C. Një rrugë e prerë është përpara
- D. Ka kamionë në kodër

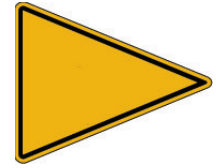
17. NJË SHENJË NE FORMË DIAMANDI TË VERDHË E ZI:

- A. Ju paralajmëron për kushtet në ose afër rrugës
- B. Ju ndihmon në drejtimin e qyteteve dhe qytezave përpara
- C. Ju tregon për ligjet dhe rregulloret e trafikut
- D. Ju tregon për ndërtimin e rrugëve përpara

18. SHENJA ME KËTË FORMË DHE NGJYRË ËSHTË SHENJË _____.

- A. Nuk ka zonë kalimi
- B. Drejtimi i gabuar
- C. Kalim hekurudhor
- D. Ndalo

19. CILA NGA KËTO SHENJA PËRDORET PËR TË TREGUAR FUNDIN E NJË AUTOSTRADË TË NDARË?

- A. 2
- B. 4
- C. 3
- D. 1

20. KJO SHENJË PËRDORET PËR PARALAJMËRIMIN E SHOFRERËVE:

- A. Korsia përfundon, bashkohu majtas
- B. Kthesat e rrugës përpara
- C. Kryqëzim përpara
- D. Ndërtimi i rrugës

21. KJO SHENJË TREGON NJË LLOJ TË:

- A. Kryqëzimi
- B. Kthesa e rrugës
- C. Kthesa djathtas
- D. Ndryshimi i korsisë

22. KJO SHENJË TREGON NJË LLOJ TË:

- A. Kthimit djathtas
- B. Kryqëzimit
- C. Ndryshimit të linjës
- D. Kthesës së rrugës

23. ÇFARË DUHET TË JU SHQETËSOJË MË SHUMË KUR E SHIKONI KËTË SHENJË?

- A. Vozitja me fenerët jashtë linjës, sepse njëra anë e makinës suaj është më e lartë se tjetra
- B. Dëmtimi i një gome, nëse kaloni mbi shëmbjë
- C. Hidroplanim, nëse shëmbja ka ujë mbi të
- D. Humbja e kontrollit të automjetit tuaj, nëse kaloni mbi shëmbje, për shkak të një rënieje

24. CILI ËSHTË KUPTIMI I KËSAJ SHENJE?

- A. Sinjali i trafikut përpara është i kuq
- B. Sinjali i trafikut përpara është i prishur
- C. Sinjali i trafikut përpara është i gjelbër
- D. Përpara ka një sinjalistikë trafiku

25. KJO SHENJË DO TË THOTË:

- A. Përfundon autostrada e ndarë
- B. Fillon rruga njëkahëshe
- C. Rruga njëkahëshe përfundon
- D. Fillon autostrada e ndarë

26. NGA LARTË-POSHTË, CILI ËSHTË RENDI DUHUR PËR SEMAFORIN:

- A. E kuqe, e verdhë, jeshile
- B. E kuqe, jeshile, e verdhë
- C. E gjelbër, e kuqe, e verdhë
- D. E gjelbër, e verdhë, e kuqe

27. NËSE NJË SHIGJET E GJELBËR SHNDËRROHET NE NJË DRITË TË GJELBËRT, JU:

- A. Mund të ktheheni ende, por ju duhet t'i jepni përparësi trafikut që vjen
- B. Mund të mos ktheheni më dhe duhet të vazhdojë drejt
- C. Ende keni të drejtën e kalimit për t'u kthyer
- D. Nuk keni më nevojë të rrotulloheni nga rruga që tregon shigjeta

28. NJË DRITË E VERDHË E QËNDRUESHME NË KRYQËZIM DO TË THOTË:

- A. Vazhdoni
- B. Përparësi ndaj makinave të tjera
- C. Ngadalësoni dhe përgatituni të ndaloni
- D. Ndaloni

29. NJË SHIGJETË TË VERDHË VEZULLUESE DO TË THOTË SE JU:

- A. Debe detenerse y proceder a girar cuando aparezca una flecha verde
- B. Debe disminuir la velocidad y prepararse para detenerse
- C. Puede girar, pero primero debe ceder el paso a los vehículos del sentido contrario y a los peatones
- D. Tiene el derecho de vía para girar

30. NJË DRITË E VERDHË VEZULLUESE DO TË THOTË QË DUHET:

- A. Ngadalësoni dhe vazhdoni me kujdes
- B. Vazhdoni nëse rruga është e qartë
- C. Ndaloni dhe vazhdoni kur të shfaqet një dritë jeshile
- D. Ndaloni dhe vazhdoni kur rruga të jetë e qartë

31. DUHET TË NDALONI KUR TË SHIHNI NJË:

- A. Dritë e kuqe ndezëse
- B. Dritë e verdhë e qëndrueshme
- C. Shigjeta e verdhë
- D. Dritë e verdhë vezulluese

32. NJË DRITË E QËNDRUESHME E GJELBËR NË NJË KRYQËZIM DO TË DO TË THONË SE JU:

- A. Duhet të ngadalësoni dhe të përgatiteni për të ndaluar
- B. Duhet të ndaloni dhe të kontrolloni për trafikun që vjen përpara se të vazhdohet
- C. Mund të lëvizni nëpër kryqëzim nëse rruga është e pastër
- D. Mund të mos ktheheni djathtas

33. NJË DRITË E VERDHË E QËNDRUESHME DO TË THOTË SE DRITA E _____ DO TË SHFAQET SHPEJT.

- A. E verdhë vezulluese
- B. E gjelbër e qëndrueshme
- C. E kuqe e qëndrueshme
- D. E kuqe vezulluese

34. MUND TË VAZHDONI ME KUJDES PËRMES NJË DRITË TË VERDHË NËSE:

- A. Ka një automjet urgjence që kalon korsinë tuaj
- B. Nuk ka vendkalim për këmbësorë
- C. Po kthehesh djathtas
- D. Ju jeni brenda kryqëzimit

35. MUND TË KTHEHESH MAJTAS NË DRITË TË KUQE NËSE:

- A. Nuk ka trafik që vjen në drejtim të kundërt
- B. Ju po ktheheni nga një rrugë me dy drejtime në një rrugë me një drejtim
- C. Ju po ktheheni nga një rrugë me një drejtim në një rrugë tjetër me një drejtim
- D. Makina para jush kthehet majtas

36. NËSE NJË SEMAFOR ËSHTË I THYER OSE NUK FUNKSIONON JU DUHET TË:

- A. Ndaloni dhe prisni që të riparohet
- B. Ndaloni dhe prisni që të vijë një oficer policie
- C. Vazhdoni sikur të ishte një shenjë ndalimi me katër drejtime
- D. Vazhdoni si zakonisht

37. MUND TË KTHESH DJATHTAS NË TË KUQEN NËSE JU:

- A. Ndaloni së pari dhe kontrolloni trafikun dhe këmbësorët
- B. Keni një shigjetë të kuqe me kthesë djathtas
- C. Jani në korsinë e majtë
- D. Së pari ngadalësoni

38. KUR MERRNI KTHESËN DJATHTAS NË DRITËN JESHILE, JU DUHET:

- A. Ruani shpejtësinë normale të drejtimit
- B. Ndaloni dhe kërkoni për trafikun që vjen
- C. Përparësi ndaj këmbësorëve
- D. Rritni shpejtësinë tuaj normale të vozitjes

39. KUFIZIMI I SHPEJTËSISË ËSHTË _____ MILJE NË ORË KUR DRITA E VERDHË PO VEZULLONË NË SHENJËN E SHPEJTËSISË SË ZONËS SË SHKOLLËS.

- A. 25
- B. 15
- C. 20
- D. 35

40. NJË DRITË E KUQE QË VEZULLON NË KRYQËZIM HEKURUDHOR, DO TË THOTË :

- A. Ndalo, mos vazhdo derisa të përfundojnë sinjalet
- B. Ngadalësoni shpejtësinë dhe vazhdoni nëse është e qartë
- C. Vazhdoni me kujdes
- D. Ti ke të drejtën e rrugës

41. KJO SHIGJETË E GJELBËR NË LINJËN E SINJALIT TË KONTROLLIT, DO TË THOTË :

- A. Ju mund ta përdorni këtë korsi
- B. Nuk lejohet qarkullimi në këtë korsi
- C. Ju keni të drejtën e kalimit
- D. Ju duhet të bashkoheni në këtë korsi

42. KJO SHENJË DO TË THOTË:

- A. Këmbësorë përpara
- B. Fundi i zonës së ndërtimit
- C. Kalimi i shkollës përpara
- D. Flamurtar përpara

43. KJO SHENJË DO TË THOTË SE:

- A. Një grup shërbimi komunitar po mbledh plehrat përgjatë autostradës përpara
- B. Punëtorët janë në ose shumë afër rrugës në zonën e punës përpara
- C. Fëmijët janë në lojë përpara
- D. Përpara ka një vendkalim për këmbësorë

44. KUR NJË PANEL ME SHIGJETA NË ZONË PUNËS TREGON NJË NGA MODELE TË MËPOSHTME, KJO DO TË THOTË:

- A. Llambat në tabelë janë djegur
- B. Udhëtoni me kujdes
- C. Ndryshoni korsinë menjëherë
- D. Sinkronizoni radion tuaj në një stacion që jep përditësime për trafikun

45. KORSIA QENDRORE NË ILUSTRIM SHFRYTËZOHET PËR:

- A. Udhëtim të rregullt
- B. Vetëm kthesat majtas
- C. Vendkalim
- D. Vetëm automjetet e urgjencës

46. JU MUND TË KALONI NËSE VIJA QË NDAN 2 KORSIT ËSHTË VIJË _____.

- A. E bardhë me ndërprerje
- B. E verdhë e dyfishtë e pandërprerë
- C. E verdhë e pandërprerë
- D. E bardhë e pandërprerë

47. KORSITË E TRAFIKUT QË LËVIZIN NË TË NJËJTIN DREJTIM JANË TË NDARË NGA _____.

- A. E verdhe
- B. E bardha
- C. E kuqe
- D. E zezë

48. JU NUK MUND TE PARAKALONI NJË MAKIN TJETËE NËSE VIJA QËNDRORE ËSHTË _____.

- A. Kombinim e pandërprerë dhe e verdhë e ndërprerë
- B. Vetëm e verdhë e ndërprerë
- C. Dyfish e pandërprerë
- D. Vetëm e bardhë e ndërprerë

49. JU MUND TË KALONI VIJAT E VERDHA TË PANDËRPRERA:

- A. Për të kaluar trafikun që lëviz në të njëjtin drejtim
- B. Vetëm gjatë orëve të ditës
- C. Ne cdo kohe
- D. Kur bën kthesat

50. ANËSORJA E RRUGËS NË ANËN E DJATHTË ËSHTË E SHËNUAR NGA NJË VIJË _____.

- A. E bardhë e ndërprerë
- B. E verdhë e pandërprerë
- C. E bardhë e pandërprerë
- D. E verdhë e ndërprerë

51. KORSITË E TRAFIKUT ME LËVIZJË TË KUNDËRT JANË TË NDARA ME VIJA _____.

- A. E bardha
- B. E kuqe
- C. E zezë
- D. Verdhë

52. KUR E SHIHNI KËTË SHENJË TË ZI TË VERDHË, KJO DO TË DO TË THOTË:

- A. Rruga djathtas është vetëm për qarkullim në një drejtim
- B. Devijim djathtas për shkak të ndërtimit të rrugës
- C. Ngadalësoni shpejtësinë sepse rruga përpara ndryshon drejtimin në një kënd ekstrem
- D. Ka një udhëkryq përpara në të djathtën tuaj

53. KUR E SHIKONI KËTË SHENJË, KJO DO TË THOTË:

- A. Ka një objekt në rrugë
- B. Trafiku po vjen nga e djathta
- C. Rruga kthen fort në të majtë
- D. Ka një pikë bashkimi përpara

54. NË NJË KRYQËZIM TË KONTROLLUAR NGA NJË SHENJË NDALIMIT, NËSE NUK MUND TË KENI NJË PAMJEN TË MIRË TË TRAFIKUT NË KRYE TË RRUGËVE KUR NDALONI PRAPA SHIRITIT TË NGJYROSUR ME TË BARDHË, DUHET:

- A. Prisni 5 sekonda, pastaj vazhdoni.
- B. Bjerini borisë përpara se të vazhdoni
- C. Ulni dritaret, dëgjoni trafikun dhe më pas vazhdoni
- D. Vazhdoni përpara ngadalë, kontrolloni trafikun dhe këmbësorët dhe vazhdoni kur të jetë e qartë

55. TABELA E KUFIRIT TË SHPEJTËSISË TREGON:

- A. Kufiri minimal ligjor i shpejtësisë
- B. Shpejtësia e saktë me të cilën duhet të udhëtoni për të shmangur një gjobë
- C. Shpejtësia maksimale e sigurt në kushte ideale të rrugës dhe motit
- D. Shpejtësia maksimale e sigurt në të gjitha kushtet e rrugës

56. NJE AUTOSTRADË ME TRAFIK DY-KALIMSH ME CILËN NGA SHENJAT E MËPOSHTME SHËNOHET?

- A. 1
- B. 2
- C. 3
- D. 4

57. NGA KORSIA QENDRORE, ÇFARË MANOVRASH MUND TË KRYENI?

- A. Bëni kthesat majtas
- B. Bëni kthesat në drejtim të kundërt
- C. Kaloni trafikun që lëviz më ngadalë
- D. Të gjitha të mësipërmet

58. CILA NGA KËTO SHENJA DO TË THOTË QË SHOFERËT DUHET TË MBAJNË DJATHTAS?

- A. 2
- B. 1
- C. 3
- D. 4

KAPITULLI 2 PËRGJIGJET E SAKTA

---

1. A	20. A	39. B
2. C	21. A	40. A
3. D	22. B	41. A
4. A	23. D	42. D
5. C	24. D	43. B
6. C	25. D	44. B
7. C	26. A	45. B
8. A	27. A	46. A
9. A	28. C	47. B
10. B	29. C	48. C
11. D	30. A	49. D
12. B	31. A	50. C
13. C	32. C	51. D
14. C	33. C	52. C
15. D	34. D	53. C
16. A	35. C	54. D
17. A	36. C	55. C
18. A	37. A	56. C
19. A	38. C	57. A
		58. A

KAPITULLI 3: TË MËSOSH TË NGASËSH

Ky kapitull jep informacion që do ju ndihmojë ju të bëheni një shofer i sigurtë. Përfshin këto tema:

- Të zgjedhësh sigurinë të parën
- Faktorët e shoferit
- Aftësitë e përditshme të vozitjes
- Rrethanat speciale dhe emergjencat

Të zgjedhësh sigurinë të parën

Ti ke zgjedhje të rëndësishme për të bërë – Disa here, edhe para se të ndezësh automjetin- këto zgjedhje do të ndikojnë në sigurinë tënde kur je në timon. Fillo duke u siguruar që ti dhe automjeti yt jeni “ të përshtatshëm për të drejtuar”.

KONTROLLI I AUTOMJETIT: PËRGATITJA PËR TË DREJTUAR

- 1. Siguria e gomave** – Gomat janë një pjesë e rëndësishme e vozitjes së sigurtë. Sigurohuni që gomat tuaja të kenë shkallë dhe presioni ajëri të mjaftueshëm përpara se të drejtoni makinën tuaj. Përpara se të hyni në automjet, kontrolloni presionin e gomave duke përdorur psi të rekomanduar (paund për inç katror) i vendosur në manualin e pronarit të automjetit ose në kabinën e derës anësore të shoferit të automjetit. Përdorni një matës presioni të gomave për të kontrolluar psi-në tuaj. Kontrolloni gomat tuaja “të ftohta” - para se të keni vozitur ose të paktën tre orë pasi të keni vozitur. Nëse PSI juaj është mbi numrin e listuar në bllokun e derës, lëreni të ajroset derisa të përputhet. Nëse është më poshtë nivelit, shtoni ajër (ose kërkoni ndihmë nga një profesionist i gomave) derisa të arrijë numrin e duhur.

Ju gjithashtu mund të matni thellësinë duke përdorur testin e peni. Një herë në muaj, ose para se të filloni një udhëtim të gjatë në rrugë, kontrolloni gomat tuaja për probleme të konsumimit dhe dëmtimit. Një mënyrë e thjeshtë për të kontrolluar për konsum është duke përdorur test qindarkë-penny.

1. Merrni një qindarkë dhe mbajeni trupin e Abraham Lincoln midis gishtit të madh dhe gishtit tregues.
2. Zgjidhni një pikë në gomën tuaj ku shkelja duket të jetë më e ulët dhe vendoseni kokën e Lincoln në një nga brazda.
3. Nëse ndonjë pjesë e kokës së Lincoln-it mbulohet nga shkelja, ju jeni duke vozitur me sasinë e sigurt. Nëse është më poshtë, aftësia e makinës suaj për të kapur rrugën në kushte të pafavorshme zvogëlohet shumë

Mbani gjithmonë mjetet që ju nevojiten për të ndërruar gomën në automjetin tuaj, p.sh. gomën rezervë, çelësin e gomës, folenë, elektrik dore, flakërues dhe trekëndësha reflektues, pyka të rrotave, një komplet riparimi të gomave të sheshta dhe doreza. Për më shumë informacione se si të ndërroni një gomë, ju lutemi referojuni faqes 63.

- 2. Lëngjet** – Kontrolloni të gjitha nivelet e lëngjeve, d.m.th. vajin e motorit, larësin e xhamit të përparmë dhe karburantin dhe mbushni sipas nevojës për automjet Manuali i pronarit.
- 3. Rregulloni sediljen e shoferit** – Ju duhet të arrini lehtësisht pedanet e frenave dhe kontrollit. Si dhe të keni pamje të qartë në xham. Manuali i pronarit jep informacion se si të rregulloni pajisjet e automjetit tuaj.
- 4. Vendosni rripin e sigurimit** – Lidhni rripat e prehit dhe të shpatullave në çdo udhëtim. Kushtojini vëmendje informacionit në lidhje me ligjin e rripit të sigurimit të Pensilvanisë, ligjin e kufizimit të fëmijëve dhe informacionin e sigurisë së jastëkëve të ajrit (airbag) në kapitullin 5.

VENDOSJA E RRIPI TË SIGURIMIT

Është gjëja më efektive
Që mund të bëni për të reduktuar
Rrezikun për vdekje ose dëmtim!

A E DINI SE?

Në 2017, 80.2% e njerëzve të përfshirë në aksidente në Pensilvani kishin të vendosur rripat e sigurimit. Shoferët e moshave 16 në 24, që kishin numrin më të lartë të rripave të zgjidhur kishin dëmtime dhe fatalitete, më shumë se sa çdo grupmoshë dhe përdorimin më të paktë të rripave të sigurimit.

- 5. Siguroni sendet e lirshme në ndarjen e pasagjerëve** – Në një aksident, sendet e lirshme në automjetin tuaj bëhen goditëse që vazhdojnë të lëvizin me të njëjtën shpejtësi që lëvizte automjeti juaj përpara goditjes. Vendos objektet më të rënda, të tilla si çantat e shpinës, bagazhet dhe veglat në bagazhin tuaj, kur është e mundur, ose sigurojini ato me rripat e sigurimit të automjetit. Mos ruani kurrë sende në kuvertën e dritares së pasme.
- 6. Rregulloni pamjen e pasme dhe pasqyrat anësore** – Për të evituar pikat e pdukshme rreth automjetit tuaj, pamjen e pasme dhe anësore pasqyrat duhet të rregullohen ndryshe për çdo drejtues. Pasqyra e pasme duhet të vendoset në mënyrë që të mund të shihni trafikun direkt pas automjetit tuaj. Pasqyra(at) anësore duhet të vendosen në mënyrë që kur të përkuleni majtas/djathtas,mezi të shihni anën e automjetit tuaj. Vendosni pasqyrat pasi të keni rregulluar sediljen.

Shënim: Është kundër ligjit të kesh ndonjë send ose material të varur nga pasqyra e pasme gjatë lëvizjes. Ju nuk mund të varni, vendoni ose bashkoni asgjë në pasqyrën e pasme që mund të bllokojë ose dëmtojë shikimin nga pjesa e përparme e pamjet. Etiketat, lejet dhe pankartat mund të ngjiten në pasqyrën e pasme vetëm kur automjeti është i parkuar.

- 7. Xhami i përparmë** – Është kundër ligjit të vendosësh çdo gjë në xhamin e përparmë që bllokton pamjen e shoferit për të pare autostraden.

8. **Rregulloni ventilimin** – Duhet të ruani një furnizim të vazhdueshëm me ajër të pastër në automjetin tuaj. Kjo ju ndihmon të qëndroni vigjilent dhe mbron nga helmimi nga monoksidi i karbonit (gazit e shkarkimit) kur vozitni. Referojuni Kapitullit 6 për më shumë informacion rreth helmimit nga monoksidi i karbonit.
9. **Rregulloni mbajtëset e kokës** – Një mbështetëse koke që mbron siç duhet pjesën e pasme të kokës mund të parandalojë ose zvogëlojë ashpërsinë e lëndimeve të qafës në një aksident. Rregulloni mbështetësen e kokës në mënyrë që pjesa e sipërme e mbështetëses së kokës të jetë e vendosur të paktën aq lart sa maja e veshëve tuaj. Kontrolloni manualin e pronarit për udhëzime.
10. **Vishni syzet me recetë/lentet e kontaktit** – Nëse mbani zakonisht lente korigjuese, mbani gjithmonë ato gjatë vozitjes. Mos mbani syze dielli ose lente kontakti të lyer gjatë natës.
11. **Mbyllni dyert tuaja** – Mbyllja e dyerve dhe vendosja e rripit të sigurimit do t'ju ndihmojë të siguroheni që nuk do të hidheni nga automjeti juaj në rast të një aksidenti. Duke u hedhur nga një automjet rrit shanset për vdekje me 75 për qind. Do zvogëloni gjithashtu gjasat për t'u grabitur me makinë ose për të rënë pre kur ndaloni në një kryqëzim ose ndaloheni në një parking.

FAKTORI I SHOFERIT

Automjeti juaj mund të jetë gati për lëvizje, por siguria juaj varet po aq edhe nga faktorët e mëposhtëm të drejtuesit.

PAKUJDESIA

Pakujdesia mjaft e madhe për të shkaktuar një përplasje mund të rezultojë nga shpërqendrimet e drejtimit ose mungesa e gjumit.

A DINI SE?

Shpërqendrimet e shoferit dhe pakujdesia në rrugë dhe kushtet e trafikut janë rrethanat përgjegjëse për 25-30 përqind të aksidenteve të raportuara në polici. Që con në total të 1.2 million aksidente cdo vit.

SHPËRQËNDRIMET NË DREJTIM

Çdo gjë që ju bën të **1)** largoni vëmendjen nga drejtimi, **2)** të hiqni sytë nga rruga ose **3)** të hiqni duart nga timoni është një shpërqendrim. Ju nuk do të jeni në gjendje të reagoni aq shpejt nëse jeni duke bërë aktivitete si:

- Ngrënia, pirja dhe pirja e duhanit. Të gjitha këto krijojnë probleme sigurie sepse shpesh kërkojnë që ju hiqni duart nga timoni dhe hiqni sytë nga rruga. Drejtuesit që hanë ose pinë gjatë drejtimit të automjetit kanë probleme për të kontrolluar automjetin e tyre, për të qëndruar në korsinë e tyre dhe duhet të frenojnë më shpesh.
- Rregullimi i pajisjeve audio si: radio, kasetë, CD, Ipod/Mp3 player. SHËNIM: kufjet/veshët mund të përdoren vetëm në një vesh për qëllime komunikimi.
- Të flasësh në celular (nëse është pa duar apo jo). Ju lutem referojuni Kapitullit 5 për më shumë informacion rreth ligjeve kundër dërgimit të teksteve.
- Ndërveprimi me pasagjerë të tjerë. Kjo mund të jetë po aq problem, veçanërisht për shoferët adoleshentë. **Nëse jeni një shofer adoleshent me adoleshentët e tjerë si pasagjerë, statistikisht tregojnë se keni më shumë të ka të ngjarë të keni një aksident sesa nëse jeni duke vozitur vetëm ose jeni vozitje me pasagjerë të rritur.**
- Kërkimi ose lëvizja e një objekti në automjet.
- Leximi, shkrimi ose dërgimi i mesazheve.
- Kujdesi personal (krehja e flokëve, aplikimi i grimit).
- Kthimi i qafës kur kaloni një skenë përplasjeje ose një zonë pune.
- Shikimi i njerëzve, objekteve ose ngjarjeve që ndodhin jashtë rrugës.

A E DINI SE?

Kërkimet kanë treguar se një shofer normal nuk vë re ngjarje të rëndësishme në rrugë si psh një shofer tjetër që bën një gabim, 3 përqind të kohës. Një i rritur që po bën një telefonatë nuk vë re të njëjtën ngjarje 13 përqind të kohës. Një adoleshent që po i bietelevonit e humbet një ngjarje të tillë 53 përqind të kohës

MUNGESA E GJUMIT

Kur jeni të lodhur, reagoni më ngadalë, gjykimi dhe shikimi juaj janë të dëmtuara dhe keni probleme me të kuptuarit dhe

të kujtuarit e gjërave. Drejtimi i makinës kur jeni i lodhur ka efekte të ngjashme me drejtimin e makinës nën ndikimin e alkoolit. Të qenit zgjuar për 18 orë dëmton drejtimin e automjetit tuaj përafërsisht sa niveli i alkoolit në gjak prej 0,05 për qind. Të qenit zgjuar për 24 orë rresht dëmton drejtimin tuaj po aq sa niveli i alkoolit në gjak prej 0,10 për qind. Nëse jeni mjaft të lodhur, mund të bini në gjumë dhe as mos ta merrni vesh. Të flesh pas timonit edhe për pak sekonda mjaftojnë për të të vrarë. Adoleshentët që flenë më pak se tetë orë në natë janë në rrezik të shtuar për aksidentet. **Gjëja më e mirë për të bërë nëse filloni të ndiheni të lodhur gjatë vozitjes është të ndaloni drejtimin**

A E DINI SE?

- Cdo vit në Shtetet e Bashkuara të zënit gjumi ndërsa nget makinën shkakton të paktën 100,000 aksidente.
- 1,500 njerëz vdesin dhe 40,000 dëmtohen në këta aksidente.
- **Nga 100,000 automjete të aksidentuara në vit, ku shkak lidhet me lodhjen gjatë drejtimit, pothuajse gjysma e tyre janë drejtues nga 15 në 24 vjeç.**

FAKTORËT SHËNDËTËSOR

Siguria juaj në drejtim mund të ndikohet nga problemet me shikimin, dëgjimin ose gjendjet mjekësore.

- Kontrolloni shikimin tuaj çdo një (1) ose dy (2) vjet. Shikimi juaj periferik (anësor), gjykimi juaj në distancë dhe aftësia juaj për të parë në kushte me dritë të ulët mund të përkeqësohet për shkak të sëmundjes dhe si një pjesë normale e plakjes procesi. Ju nuk do ta dini gjithmonë këtë dhe do të jeni në gjendje të ndërmerri veprime korrigjuese, përveç nëse shikimi juaj shqyrtohet rregullisht. Nëse keni nevojë të mbani syze ose kontakte, sigurohuni që t'i përdorni ato sa herë që vozitni.
- Dëgjimi mund t'ju paralajmërojë për rreziqe që nuk i shihni, si një automjet tjetër në pikën tuaj të verbër. Dëgjimi është gjithashtu i rëndësishëm për t'ju njoftuar se një automjet urgjence (polici, zjarrfikës, ambulancë) po afrohet ose për të zbuluar një tren në një hekurudhë kalimi.
- Sëmundje dhe gjendje të ndryshme mjekësore, madje edhe probleme të vogla si qafa e ngurtë apo gjuri i lënduar, mund të kenë një ndikim në aftësinë tuaj për të kontrolluar automjetin tuaj në mënyrë efektive. Problemet më të rrezikshme shëndetësore përfshijnë krizat çrregullime që shkaktojnë humbje të vetëdijes, diabeti dhe sëmundje të zemrës. Në Pensilvani, mjekët duhet raportojnë tek individët PennDOT të cilët ata kanë diagnostikuar se kanë një gjendje që mund të dëmtojë aftësinë e tyre për të vozit me kujdes.

ALKOOLI DHE DREJTIMI

- Në Pensilvani dhe në mbarë vendin, shoferët e pirë janë përgjegjës për mijëra vdekje dhe lëndime në trafik. Përafërsisht 40 për qind e të gjitha vdekjeve në trafik përfshijnë shoferët e pirë.
- Statistikat e fundit të Pensilvanisë tregojnë se 30 për qind e drejtuesve të moshave 16 deri në 20 vjeç që humbën jetën në aksidente kishin qenë duke pirë. Kjo përkundër faktit se këtu në Pensilvani, si dhe në çdo shtet tjetër në SHBA, ka janë ligje të **tolerancës zero**, që do të thotë se nuk mund të pini nëse jeni nën moshën 21 vjeç.
- Nëse jeni shofer nën moshën 21 vjeç dhe përqendrimi i alkoolit në gjak (BAC) është 0,02 përqind ose më shumë, ju jeni konsiderohet se po voziste nën ndikimin e tij (BDI).
- Edhe sasia më e vogël e alkoolit do të zvogëlojë përqendrimin, perceptimin, gjykimin dhe kujtesën tuaj dhe tuajën aftësitë e drejtimit do të vuajnë. **Askush nuk mund të pijë dhe të ngasë i sigurt.**
- Ndërsa alkooli grumbullohet në gjakun tuaj, gabimet tuaja në drejtimin e automjetit do të rriten. Vizioni dhe gjykimi juaj do të ndikohen, reagimet tuaja do të ngadalësohen dhe ju do të humbni aftësinë tuaj për të kontrolluar automjetin tuaj në mënyrë të sigurt dhe efektive. Dhe, në në të njëjtën kohë, alkooli dëmton aftësitë tuaja, duke ju bërë të ndiheni jashtëzakonisht të sigurt. Pra, shoferët e pirë mund të jenë jashtë e kontrollit dhe as nuk e dinë këtë.
- Shumë njerëz besojnë se vetëm pirja e shumë është e rrezikshme. Kjo nuk është e vertete. Edhe shoferët, niveli i alkoolit në gjak i të cilëve është 0,04 (gjysma e "kufirit ligjor" prej 0,08 për një të rritur 21 vjeç e lart) janë midis dy (2) dhe shtatë (7) herë më shumë të predispozuar që të përfshihen në një aksident, sesa shoferët që nuk kanë alkool në gjakun e tyre. Edhe nëse niveli i alkoolit në gjak është shumë më i ulët se ai ligjor kufi, prapë do të rrezikoni jetën tuaj dhe jetën e të tjerëve. **E vetmja Sasi e sigurt e alkoolit që mund të pini, dhe më pas të vozitni, është zero.**
- Alkooli ndikon ndryshe tek individët. Niveli i alkoolit në gjakun tuaj ndikohet nga mosha, pesha, gjinia, gjendja fizike, sasia

A E DINI SE?

Në SH.B.A., një (1) person vdes cdo gjysme ore dhe një (1) person dëmtohet cdo dy (2) minuta, sepse dikush po pinte tekta po drejtonte makinën.

e ushqimit të konsumuar dhe çdo medikamenti që keni në sistemin tuaj. Përveç kësaj, pije të ndryshme mund të përmbajnë sasi të ndryshme të alkoolit gjithashtu. Sigurohuni që të dini se sa alkool ka në pijet që keni konsumuar. Ju duhet të konsideroni një (1) pije të jetë 1,5 oz. 12 oz. birra të rregullt, ose 5 oz. të verës.

- Për të menaxhuar të pirit në mënyrë të përgjegjshme, mos pini më shumë se një (1) pije në orë, nëse jeni ligjërishit i lejuar për të pirë. Një personi me peshë mesatare i duhet të paktën një (1) orë për të përpunuar alkoolin në çdo pije. Me shume se një (1) pije në orë ka shumë të ngjarë të shtyjë nivelin e alkoolit në gjak mbi kufirin ligjor.
- Megjithatë, rregulli një (1) pije në orë nuk funksionon për të gjithë. Alkooli është më i përqendruar në njerëzit shtatë-veçjël dhe për shkak të dallimeve në mënyrën se si trupi ynë përpunon alkoolin, një grua që pi një të barabartë sasia në të njëjtën periudhë kohore si një burrë me të njëjtën peshë mund të ketë një nivel më të lartë të alkoolit në gjak.
- Vetëm koha do t'ju "bëjë esëll". Ju nuk mund të ulni nivelin e përqendrimit të alkoolit në gjak duke pirë kafe ose pije të tjera me përmbajtje kafeine, ose duke bërë një dush të ftohtë.

A E DINI SE?

Një femër që peshon 110 kg do të ketë një matje të BAC prej .03 pasi ajo të ketë pirë 8 oz. të një birre të lehtë – që është më pak se sa një shishe ose kanace e tërë. Një burrë që peshon 140- pound do të ketë një BAC pre .025 pas një shishe 12 oz. të një birre të lehtë.

LUAJ ME SIGURI

MOS DREJTO MAKINËN PASI KE PIRË NDONJË SASI ALKOOLI. MBANI LARG ATË QË PIN NGA TIMONI!

Referoju Kapitullit 4 për më shumë informacion rreth dënimit për pirjen e alkoolit dhe të drejtuarit nën ndikimin e alkoolit.

BARNA DHE MEDIKAMENTET

Drejtimi i automjetit me dëmtime është njëkohësisht i paligjshëm dhe vdekjeprurës. Alkooli jo vetëm që dëmton aftësinë tuaj për të vozitur në mënyrë të sigurt, por gjithashtu shumë barnat të paligjshme me recetë dhe pa recetë mund të dëmtojnë aftësinë tuaj për të vozitur në mënyrë të sigurt. Medikamente të tjera përveç alkoolit janë përfshirë në afërsisht 20 për qind të vdekjeve të shoferëve çdo vit. Për më tepër, kombinimi i barnave dhe alkooli shton më tej efektet anësore dhe rrit shumë rrezikun e shaktimit të një përplasjeje.

Barnat ndikojnë në funksionin e trurit tuaj dhe mund të dëmtojnë seriozisht aftësinë tuaj për të vozitur në mënyrë të sigurt. Për shembull, marihuana mund të ngadalësojë kohën e reagimit, dëmtimi i gjykit rreth kohës dhe distancës dhe zvogëlimi i koordinimit. Kokainë ose metamfetamina mund të bëjë që shoferi të jetë agresiv dhe i pamatur kur drejton makinën dhe disa lloje të qetësuesve mund të shkaktojnë marramendje dhe përgjumje. Opioidet mund t'ju bëjnë të përgjumur dhe mund të ngadalësojnë kohën e reagimit. Recetë dhe barnat pa recetë të tilla si pilulat e gjumit, ilaçet e kollës, antihistaminet dhe dekongjesantët mund të ndikojnë në aftësitë e drejtimit në mënyra të ndryshme. Është gjithmonë e rëndësishme të rishikoni etiketat paralajmëruese për efektet anësore të ilaçit para vozitjes. Nëse keni ndonjë pyetje në lidhje me efektet anësore të një ilaçi, është e rëndësishme të konsultoheni me tuajin mjekut ose farmacistit përpara se të vozitni. Mbani mend: Kur etiketa paralajmëruese thotë - Mos përdorni makineri të rënda - Automjeti juaj konsiderohet makineri e rende!

Klikoni linkun për të mësuar më shumë. <https://youtu.be/c5mNHOhcpwA>

Nëse jeni të shqetësuar për përdorimin e substancave të një familjari ose për veten tuaj, linja e ndihmës PA Get Help Noë PA Kërko Ndihmë tani është e disponueshme në 1-800-662-HELP- Ndihmë (4357). Ky burim pa pagesë ka personel 24/7 për t'iu përgjigjur pyetjeve tuaja dhe për t'ju lidhur me ofruesit e trajtimit.

A E DINI SE?

- Sipas NHTSA 2013-2014 Studimi mbi përdorimin e Alkoolit dhe Medikamenteve nga drejtuesi, afërsisht 1 nga 4 shoferë u testua pozitiv për të paktën 1 medikament që mund të ndikonte aftësitë në të drejtuar.
- 43% të shoferëve të vdekur në aksidente u testuan pozitiv për drogë. 37% pozitiv për alkool.
- Medikamentet me recetë mund të ndikojnë të voziturit. Flisni me doktorin tuaj nëse do filloni një medikament të ri dhe sigurohuni që jeni të vetdijshëm për ndonjë efekt anësor të mundshëm.

AFTËSITË E PËRDITSHME NË TË DREJTUAR

Ky seksion fillon duke nënvizuar shkaqet e veçanta të përplasjeve dhe llojet kryesore të përplasjeve midis drejtuesve të rinj në Pensilvani. Aftësitë e drejtimit në mënyrë të sigurtë të renditur më poshtë përshkruhen në këtë seksion:

- Menaxhimi i hapësirës
- Control de la velocidad
- Kthimi, bashkimi dhe kalimi
- Manovrimet në ndërnivele
- Curvas
- Manovrimet në autostrada dhe kryqëzime

Shumica e aksidenteve vijnë nga gabimi njerëzor. Ose shoferi nuk e kupton se si të përdori automjetin ose sistemin e autostradës, nuk kushton vëmendje e mjaftueshme ndaj shenjave, sinjaleve, shenjave të trotuareve ose ndaj veprimeve të drejtuesve të tjerë, ose merr vendime të këqija. Drejtues me më pak se pesë (5) vitet e përvojës kanë më shumë gjasa të bëjnë gabime që çojnë në aksidente.

FAKT RRETH AKSIDENTEVE TË ADOLESHENTËVE

Për 2017-tën, 7.2% e shoferëve 16 vjeçarë në Pensilvani u raportuan në aksidente në Pensilvani.

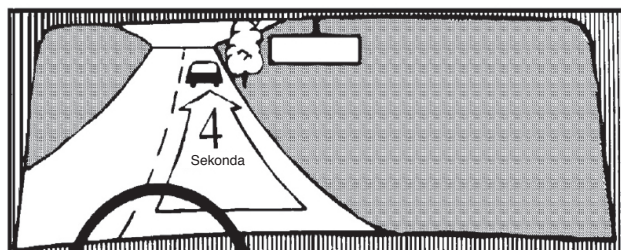
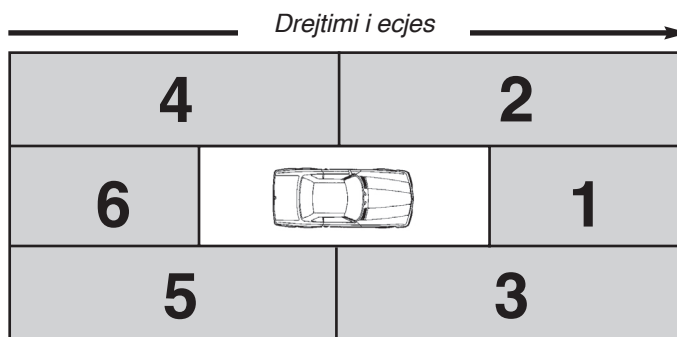
• Një përmbledhje e 10 arsyeve kryesore pse shoferët e rinj në Pensilvani (16 dhe 17 vjeç) përfunduan në aksidente në 2017 tregohet si më poshtë. Drejtuesit e rinj dhe të gjithë shoferët duhet të jenë të vetëdijshëm për këta faktorë kritikë:

- Të ngasësh shumë shpejt në disa kushte
- Ndjekja
- Të vazhdosh pa pasur fushëpamje të qartë pas ndalesës
- Shpejtësia
- Kthesë e pasaktë ose e shkujdesur
- Të ecësh më shpejt ose më avash se c’duhet në një kthesë
- Drejtim i pasaktë
- Shpërqëndrimi
- Mungesa e eksperiencës
- Të ngadalësosh ose të ndalosh papritur

• Llojet kryesore të aksidenteve në të cilat janë përfshirë shoferët e rinj (16 dhe 17-vjeçarë) në Pensilvani përfshijnë:
1) Goditja e një objekti të palëvizshëm; **2)** Përplasjet aty ku kryqëzohen nivelet si rrugët, rampat e hyrjes dhe brenda kryqëzimeve; **3)** Përplasjet nga ana e pasme; dhe **4)** Përplasjet me kokë në pjesën e përparme. Rreth 92 përqind e të gjitha aksidenteve dhe 93 përqind nga vdekjet që rezultojnë nga aksidentet janë të lidhura vetëm me këto katër (4) lloje aksidentesh. Shmangia e përplasjeve të automjeteve varet nga mësimi dhe zbatimi i aftësive të drejtimit të sigurtë që janë objekt i këtij kapitulli.

MENAXHIMI I HAPËSIRËS

- Nëse një shofer tjetër pranë jush bën një gabim, ju duhet kohë për të reaguar ndaj situatës. E vetmja mënyrë që të sigurohuni që do të keni kohë të mjaftueshme për të reaguar është të lini shumë hapësirë midis jush dhe automjeteve rreth teje.
- Siç tregohet në diagramin në të djathtë, janë gjashtë (6) zona të hapësirës rreth automjetit tuaj duhet të jeni në gjendje për të menaxhuar.
- Është mirë të mbani një hapësirë në të gjitha anët e automjetit tuaj.

MBANI DISTANCË PËRPARA (RREGULLI I 4- SEKONDSHIT)

- Cila është distanca e sigurisë? Një distancë 4 sekondëshe sic tregohet ne **Zonen 1** në menaxhimin e hapësirës do ju lejojë të frenoni dhe të shmangni një rrezik në rrugë nëse sipërfaqja është e thatë.
- Nëse jeni direkt pas dhe nëse automjeti përpara jush ndalon ose papritur ngadalëson, ju nuk do jeni në gjendje që të shmangni aksidentin.

- Mbatja e një distance të sigurt ndjekëse do t'ju mundësojë të reagoni ndaj një problemi pa pasur nevojë për një ndalesë paniku, gjë që mund të shkaktojë që shoferi mbrapa të përplasat në pjesën e pasme të automjetit tuaj.
- Për të përcaktuar distancën tuaj, shikoni parakolpin e pasmë të automjetit përpara jush. Kur parakolpi kalon një shenjë rruge ose një objekt në anë të rrugës si një shtyllë telefoni, filloni të numëroni sa sekonda ju duhen për të arritur në të njëjtin vend në rrugë. Nëse e kaloni shenjën ose objektin në më pak se katër (4) sekonda, ju jeni duke ndjekur shumë nga afër.

Ndonjëherë do t'ju duhet hapësirë shtesë përpara jush.

Lejo një distancë më të gjatë se zakonisht kur:

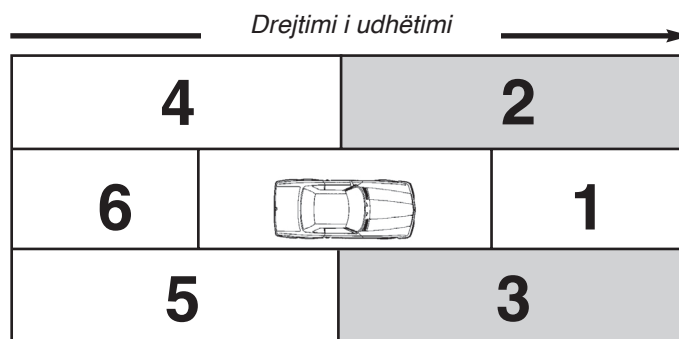
- Udhëtoni në rrugë që janë të lagështa dhe të rrëshqitshme, ose jo të asfaltuara - ka më pak tërheqje, kështu që duhet më shumë kohë për të ndaluar.
- Shoferi pas jush dëshiron të kalojë - duhet të ketë vend përpara jush që shoferi që kalon të vendoset para jush.
- Po ndiqni një shofer, pamja e pasme e të cilit është e bllokuar - drejtues kamionësh, autobusësh, furgonësh ose makina që tërheqin kampe ose rimorkiot mund të ngadalësojnë papritmas pa e ditur se jeni pas tyre.
- Jeni duke ndjekur një automjet të madh që ju bllokon pamjen përpara - ju duhet hapësirë shtesë për të parë rreth automjetit.
- Ju jeni duke ndjekur një shofer që mban një ngarkesë të rëndë ose tërheq një rimorkio - pesha shtesë do ta bëjë atë më shumë vështirë për t'u ndaluar.
- Afrimi i mjeteve që lëvizin ngadalë, përfshirë biçikletat.
- Jeni duke ndjekur autobusë shkolle, taksi, autobusë publikë dhe privatë dhe kamionë që transportojnë substanca të rrezikshme - këto mjete duhet të ndalojnë në vendkalimet hekurudhore dhe të bëjnë ndalesa të tjera të papritura.
- Jeni duke vozitur tatëpjetë - është më e vështirë që frenat tuaja të ngadalësojnë automjetin tuaj, veçanërisht me shpejtësi të lartë.
- Jeni të ndaluar në një përpjetë - automjeti përpara mund të kthehet përsëri në automjetin tuaj kur trafiku fillon të lëvizë.

MBANI DISTANCË ANËSORE

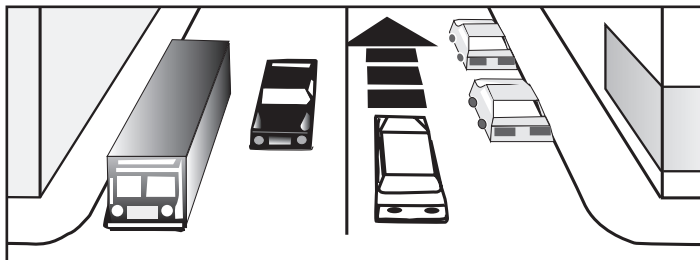
Një hapësirë anësore, siç tregohet në **zonat 2 dhe 3** të diagramit të menaxhimit të hapësirës, do t'ju japë hapësirë për të reaguar, nëse një automjet tjetër lëviz papritur në korsinë tuaj. Këto zona janë hapësira potenciale e shpëtimit.

Pika kyçe për t'u mbajtur mend:

- Shmangni vozitjen sëashku me mjete të tjera në rrugë me shumë korsi. Ata bllokojnë pamjen tuaj dhe mbyllin rrugën tuaj të arratisjes, dhe ju ndoshta jeni në pikën e tyre të verbër / të padukshme.
- Mbani sa më shumë hapësirë të jetë e mundur në anën e automjetit tuaj dhe automjeteve që vijnë përballë.
- Lini vend për automjetet që hyjnë në autostrada duke sinjalizuar dhe duke lëvizur në një korsi të brendshme, nëse është e sigurt.
- Mbani hapësirë ndërmjet automjetit tuaj dhe automjeteve të parkuara. Dikush mund të hapë një derë automjeti ose të dalë nga automjetet e parkuara, ose një automjet mund të ndalë papritmas.
- Nëse nuk keni të paktën tetë (8) këmbë hapësirë në të paktën njërin anë të automjetit tuaj për ta përdorur si rrugë shpëtimi, do t'ju duhet të lejoni më shumë hapësirë përpara duke rritur distancën tuaj pasuese.

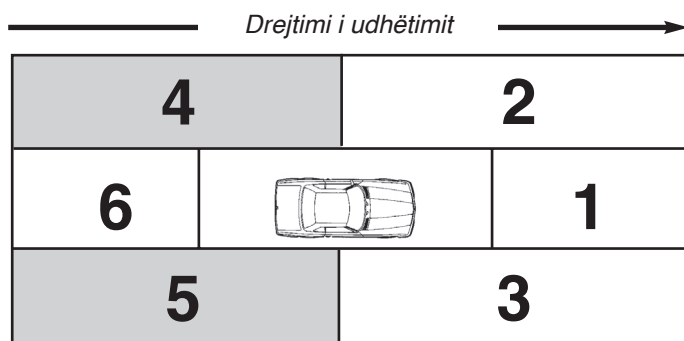
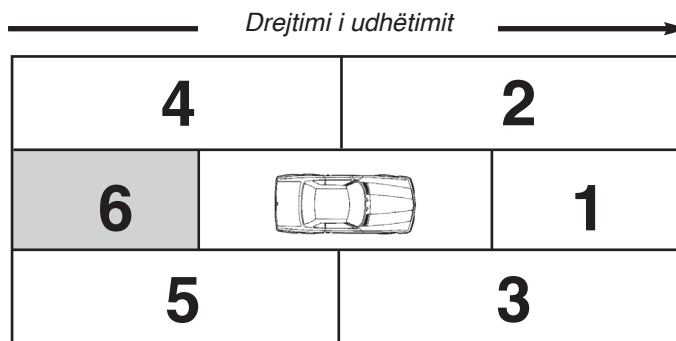
Zakonisht do të vozitni në qendër të korsisë suaj. Por ndonjëherë, do të gjeni rreziqe në të dy anët e rrugës. Ashtu si në shembullin e paraqitur në të djathtë, mund të ketë automjete të parkuara në të djathtën tuaj dhe automjete që vijnë përballë në të majtën tuaj. Në këtë rast, gjëja më e mirë për të bërë është të ngadalësoni dhe "ndani ndryshimin" duke drejtuar në një kurs të mesëm midis atyre që po vijnë dhe atyre të parkuara.

MBANI DISTANCË MBRAPA

Në **Zonën 6** në diagramin e menaxhimit të hapësirës, një shofer që ju ndjek ka më shumë kontroll mbi hapësirën e lirë sesa ju, por ju mund të ndihmoni duke mbajtur një shpejtësi të qëndrueshme dhe duke sinjalizuar përpara kur duhet të ngadalësoni shpejtësinë për një kthesë. Nëse shihni dikë që ju ndjek nga afër (ndjekje), lëvizni në korsinë e djathtë, nëse është e mundur. Nëse nuk ka korsi të djathtë, mund ta inkurajoni ndjekësin të lëvizë rreth jush duke pritur derisa rruga përpara të jetë e lirë dhe më pas shkelni lehtë frenat për të ulur shpejtësinë. Gjithashtu, kërkonte një rrugë shpëtimi në anën ku jeni duke u përgatitur të ngadalësoni ose ndaloni.

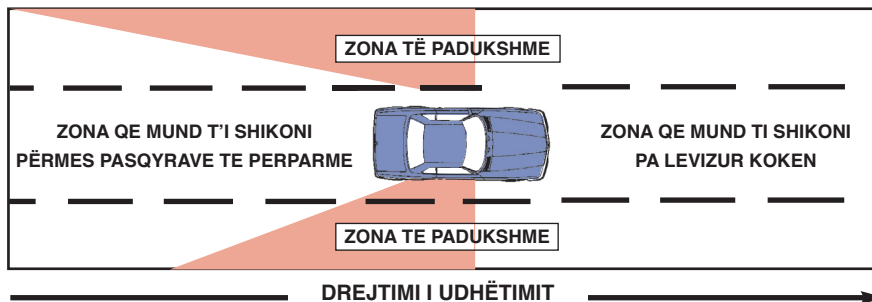

Së fundi, kushtojini vëmendje asaj që po ndodh në Zonat majtas-pasme dhe djathtas-prapa pas jush (**Zonat 4 dhe 5** të diagramit të menaxhimit të hapësirës). Ju duhet të dini se sa afër janë automjetet e tjera me automjetin tuaj dhe sa shpejt po udhëtojnë. Këto zona janë të verbëra prandaj kontrollojini gjithmonë duke kthyer kokën para ndërrimit të korsisë.

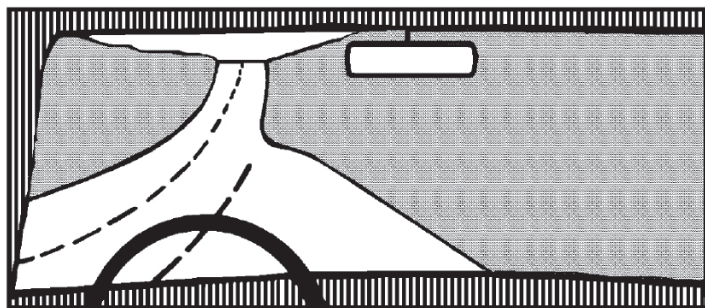
MBAJENI AUTOMOBILI TUAJ KU MUND TË SHIHET

Shmangni drejtimin e automjetit tuaj në pikën qorre të një drejtuesi tjetër. Një pikë e padukshme është çdo vend rreth një automjeti që një shofer nuk mund ta shohë pa lëvizur kokën. Këtu janë disa rregulla të mira për t'ju ndihmuar të shmangni këtë gabim:

- Shmangni vozitjen në të dyja anët dhe pak në pjesën e pasme të një automjeti tjetër për një kohë të gjatë. Të dy pozicionet janë pika qorre për shoferin tjetër. Ose shpejtoni ose hiqni dorë për të lëvizur nga pika e verbër e shoferit.
- Kur kaloni një automjet tjetër, kaloni pikën e verbër të shoferit tjetër sa më shpejt dhe në mënyrë të sigurt që të mundeni. Sa më gjatë të qëndroni në pikën e padukshme, po aq gjatë të dy do jeni në rrezik.

DUKE PARË PËRPARA

- Shoferi në figurë është në një korsi që mbaron shpejt. Nëse ky shofer nuk ndryshon korsi, atij mund t'i duhet të bëjë një ndryshim të shpejtë korsie ose të ndalojë derisa trafiku të lirohet.
- Për të shmangur lëvizjet e minutës së fundit, duhet të shikoni përpara për të reaguar ndaj gjërave herët. Ju duhet të jeni në gjendje të identifikoni situatat problematike 12 deri në 15 sekonda përpara - rreth një bllok në qytet ose një çerek milje me shpejtësi në autostrad.

Aftësia juaj për të përballuar situata të rrezikshme varet nga të identifikuarit të problemeve më përpara. Të shikuarit përpara nuk do të thotë që ju thjesht të shikoni në qendër të rrugë. Ju duhet që vazhdimisht të skanoni komplet rrugën, duke përfshirë edhe anët e rrugëve.

Ndërsa skanonini hapësirën e drejtimit, shikoni për:

- Automjetet dhe njerëzit që hyjnë në rrugë përpara jush dhe mund të lëvizin shumë më ngadalë.
- Një mjet që është ngadalësuar ose ka ndaluar përpara, duke pritur që trafiku tjetër të lirohet përpara se të bëjë një kthesë.
- Shenjat që paralajmërojnë për rrezikun përpara.
- Shenjat që ju tregojnë për vendet përpara dhe/ose ju japin informacion se si t'i arrini ato.

SHIKONI ANASH

Shikimi anash është veçanërisht i rëndësishëm në kryqëzimet, rrugët me makinë, hyrjet dhe daljet e qendrave tregtare dhe hyrjet dhe daljet e autostradave - çdo vend ku një rrjedhë trafiku takohet me një tjetër.

Kur të vini në një kryqëzim, ndiqni rregullin “majtas-djathtas-majtas”:

- Fillimisht shikoni majtas, sepse automjetet që vijnë nga e majta janë më afër jush.
- Shikoni në të djathtë.
- Shikoni sërish majtas përpara se të tërhiqeni. Ju mund të shihni një automjet që nuk e keni parë herën e parë.

Kur të hyni në kryqëzim, shikoni përsëri majtas dhe djathtas. **Mos supozoni se trafiku tjetër do të ndalojë gjithmonë, edhe kur ka një shenjë ndalimi ose sinjal.** Nëse pamja juaj në kryqëzimi është e bllokuar nga ndërtesa, shkurre ose automjete të parkuara, lëvizni përpara ngadalë derisa të mund të shihni qartë

TË SHIKONI MBRAPA

gjithashtu duhet të kontrolloni trafikun pas jush sa më shpesh të jetë e mundur. Kjo është shumë e rëndësishme kur planifikoni të ndryshoni korsinë ose të bëni mbrapa.

Ndërimi i korsive përfshin:

- Ndërimi nga një korsi në tjetrën në një rrugë.
- Hyrja në autostradë nga një korsi hyrëse.
- Hyrja në rrugë nga kthesa ose anët.

Para se të ndërroni korsinë, jepni sinjalin e duhur të kthesës. Shikoni në pamjen e pasme dhe pasqyrat anësore dhe sigurohuni që askush nuk do t'ju parakalojë. Mos u varni vetëm nga pasqyrat ose sensorët, shikoni në anën tuaj majtas dhe djathtas për t'u siguruar që askush nuk është në zonën e padukshme të automjetit tuaj. Kontrolloni shpejt këto zona. Mos i hiqni sytë nga rruga përpara për më shumë se një sekondë. Në rrugët me tre (3) ose më shumë korsi, kontrolloni të gjitha korsitë përpara se të bëni një ndryshim korsie - dikush në një korsi tjetër mund të planifikojë gjithashtu të lëvizë në të njëjtin vend ku dëshironi të shkoni.

Bëni mbrapa:

Kur bëni mbrapa, kontrolloni gjithmonë pas automjetit tuaj - bëjeni këtë përpara se të hipni në automjetin tuaj. Fëmijët ose objektet e vogla janë të vështira për t'u parë nga sedilja e shoferit. Përpara se të bëni mbrapa, ktheni kokën që të mund të shihni nga dritarja e pasme. Mos u varni vetëm nga pasqyrat ose sensorët tuaj.

MENAXHIMI I SHPEJTËSISË

Çfarë është një shpejtësi e sigurt? Sa shpejt është shumë shpejt? Nuk ka përgjigje të thjeshta për këto pyetje, sepse nuk ka një shpejtësi të vetme që të jetë e sigurt në çdo kohë. Përveç kufirit të vendosur të shpejtësisë, duhet të keni parasysh kushtet e rrugës, kushtet e dukshmërisë dhe rrjedhën e trafikut tjetër në zgjedhjen e një shpejtësie të sigurt për të vozitur. Gjithashtu, kur planifikoni të ndryshoni shpejtësinë, kjo do t'ju ndihmojë të qëndroni të sigurt, duke i komunikuar qëllimet tuaja drejtuesve të tjerë

KUFINJT E SHPEJTËSISË

Kufinjt e shpejtësisë tregojnë cila është shpejtësia maksimale e sigurtë në kushtet ideale të rrugës, trafikut dhe motit.

FAKT RRETH AKSIDENTEVE TË ADOLESHENTËVE

“Të ngasësh shumë shpejt në kushte të posacme” është arsyeja Nr. 1 që shoferët 16 dhe 17 vjeçar janë të përfshirë në aksidente.

- Kufiri maksimal i shpejtësisë në Pensilvani është 70.
- Kufiri maksimal i shpejtësisë në autostradat ndërshtetërore afishohet pas çdo ndërkëmbimi.
- Në autostradat e tjera kufiri maksimal i shpejtësisë do të vendoset në intervale afërsisht ½ milje.
- Në zonat shkollore, kufiri i shpejtësisë është 15 mph kur dritat në tabelën e zonës së shkollës polsojnë ose gjatë periudhës kohore të treguar në tabela. Kufijtë e shpejtësisë së zonës së shkollës janë më të ulëta se kufijtë e tjerë të shpejtësisë.

Kur rruga është e lagësht ose e rrëshqitshme, kur nuk shihni mirë ose kur ndonjë gjë tjetër i bën kushtet më pak se perfekte, vozitni nën kufirin e vendosur të shpejtësisë. Edhe nëse jeni duke vozitur brenda kufirit të vendosur të shpejtësisë, prapëseprapë mund të merrni gjobë për vozitje shumë të shpejtë për kushtet.

DREJTIMI EKO

Vozitja e sigurt bën më shumë sesa ju mbron: ju kursen para dhe redukton ndotjen e ajrit. Përdorimi i një makine përfshin shumë shpenzime, duke përfshirë gazin, mirëmbajtjen dhe gomat. Drejtuesit dhe pronarët e makinave mund të ndërmarrin një sërë hapash për të minimizuar këto shpenzime pa kosto shtesë.

Zakonet e zgjuara të drejtimit që duhen adoptuar

1. Ngadalësoni. Konsumi i karburantit rritet rreth 5% për çdo pesë milje në orë me shpejtësi mbi 60 mph.
2. Lehtësojeni shkeljen në pedale. Nisjet e shpejta dhe ndalesat e forta mund të rrisin përdorimin e karburantit me 40%, por të zvogëlojnë kohën e udhëtimit me vetëm 4%.
3. Vozisni në kohë të freskët. Shmangni vozitjen gjatë orareve më të nxehta të ditës. Ajri më i freskët dhe më i dendur mund të rrisë fuqinë dhe kilometrazhin.
4. Qëndroni të freskët. Përdorni kondicionerin e makinës tuaj kur vozitni më shumë se 40 mph.
5. Udhëtoni për t'u ngrohur. Edhe në ditët më të ftohta, nevojiten vetëm 30 sekonda për ta përgatitur automjetin tuaj për të vozitur.
6. Vazhdoni të navigoni. Merrni një kursim mesatar prej 7% të karburantit duke përdorur kontrollin e lundrimit gjatë vozitjes në autostrada të sheshta.
7. Ndiqni dritën. Kur drita e diagnostifikimit në bord (OBD) të automjetit tuaj ndizet, është e mundur që ekonomia e karburantit të ulet dhe emetimet të rriten. Nëse drita OBD ndizet, bisedoni me shitësin tuaj të automjeteve për më shumë informacion.
8. Udhëtoni në mënyrë të sigurt. Mbani distancë të mjaftueshme midis jush dhe automjeteve të tjera. Duke vepruar kështu, jo vetëm që ju mbron, por gjithashtu parandalon konsumimin e automjetit tuaj.
9. Përdorni makinën tuaj. Nëse automjeti juaj ka një cilësim "ECO", përdorni atë. Ai do të qetësojë hyrjet e pedalit të gazit, do të optimizojë pikat e ndërrimit të transmisionit dhe do të ulë ndikimin e kondicionerit në motor.
10. Fikeni. Të qëndrosh në vend harxhon karburant dhe mund të parandalohet. Nëse keni nevojë të qëndroni, kaloni në neutral ose parkoni në mënyrë që motori të mos funksionojë dhe të konsumojë më shumë karburant.
11. Ngasni më pak. Ka shumë mënyra për të ulur kostot dhe për të kursyer para duke vozitur më pak. Merrni transportin publik, biçikletën ose shëtitjen, ose parkun e makinave. Për më tepër, kombinimi i detyrave kursen kohë dhe gaz.
12. Edukoni veten. Ka shumë burime të disponueshme për t'u edukuar dhe qëndruar në lidhje me praktikën më të mirë të drejtimit të sigurtë.

TË NGASËSH NATËN

Normat më të larta të aksidenteve ndodhin gjatë orëve të natës. Shumica e përplasjeve serioze ndodhin në muzg ose në errësirë. Në përgjithësi, normat e vdekjeve në trafik janë tre (3) deri në katër (4) herë më të larta gjatë natës sesa në dritën e ditës. Krahasuar me vozitjen gjatë ditës, ngasja gjatë natës është më e rrezikshme.

Ka disa arsye për këtë:

- Shikimi juaj është shumë i kufizuar gjatë natës.
- Shkëlqimi nga fenerët e automjeteve të tjera mund t'ju verbojë përkohësisht.
- Më shumë njerëz që janë të lodhur ose që drejtojnë makinën nën ndikim ka të ngjarë të jenë në rrugë gjatë natës.

Me më pak dritë, aftësia juaj për të gjykuar distancat zvogëlohet, aftësia juaj për të parë ngjyrat zvogëlohet dhe aftësia juaj për të parë gjërat në shikimin tuaj anësor zvogëlohet. Si shofer, duhet të jeni gjithmonë gati për të reaguar nëse papritmas shihni diçka të papritur në rrugë përpara jush - një këmbësor, një biçiklist, një kafshë, etj. - dhe ka shumë më tepër gjasa të habiteni gjatë natës. Krahasuar me tabelat dhe objektet e tjera buzë rrugës, këmbësorët janë më të vështirë për t'u parë gjatë natës.

Ju duhet të përdorni fenerët tuaj siç duhet gjatë natës dhe herë të tjera, siç kërkohet me ligj. Fenerët kanë një qëllim të dyfishtë: t'ju ndihmojnë të shihni dhe t'ju ndihmojnë të shiheni. Pastroni fenerët tuaj të paktën një herë në javë. Bëjeni kur blini gaz për automjetin tuaj - fenerët e ndotur mund të japin vetëm gjysmën e dritës që duhet.

Ligji i shtetit kërkon që shoferët të përdorin fenerët e tyre:

- Kur nuk shohin për shkak të dritës së pamjaftueshme në ditët e zymta ose në trafik të rënduar, kur automjeti mund të duket se përzihet me mjedisin.
- Kur ka kushte të pafavorshme atmosferike, duke përfshirë shiun, borën, shiun, breshrin, mjegullën, tymin ose smogun. Në mot të keq, përdorni vetëm dritat e ulëta. Dritat e gjata reduktojnë dukshmërinë në këto kushte.
- Kur ata nuk mund të shohin këmbësorët ose automjetet në autostradë për një distancë prej 1000 këmbësh/ hapash përpara mjetit që po operojnë.
- Midis perëndimit të diellit dhe lindjes së diellit.
- Kur vozitni nëpër zonat ku kryhen punime.
- Sa herë që fshirëset e automjetit tuaj janë në përdorim të vazhdueshëm ose me ndërprerje për shkak të kushteve të motit.

SHËNIM: Dritat e drejtimit të ditës nuk janë të mjaftueshme. Dritat e pasme duhet të ndriçohen gjithashtu.

Ligjet e shteti parashikojnë gjoba duke filluar nga \$25 dhe kosto të tjera shtese, gjoba shkon deri në \$100 për shoferer që nuk i përdorin dritat kur është e nevojshme!

Informacione të tjera të rëndësishme për sigurinë në lidhje me fenerët dhe drejtimin gjatë natës:

- Kur vozitni natën, përdorni dritat e ulëta/ shkurtra sapo të shihni një automjet tjetër që po afrohet në korsinë e ardhshme, pasi dritat e gjata mund të "verbojnë" shoferin tjetër. Ligji i Pensilvanisë kërkon që ju të përdorni dritat e ulëta sa herë që jeni 500 këmbë / hapa larg nga një automjet që vjen përballë dhe kur jeni duke ndjekur një automjet me largësi 300 hapa.
- Nëse një automjet me drita të gjata vjen drejt jush, ndezni shpejt disa herë dritat e gjata. Nëse shoferi nuk i zbeh dritat, shikoni në anën e djathtë të rrugës. Kjo do t'ju mbrojtë që të mos verbohëni nga fenerët e automjetit dhe do t'ju lejojë të shihni mjaft mirë për të qëndruar në kursin tuaj derisa automjeti të kalojë.
- Mos u përpiqni të ndëshkoni shoferin tjetër duke i mbajtur dritat e ndezura. Nëse e bëni këtë, të dy mund të "verbëroheni".
- Nëse shkëlqimi i dritës nga fenerët e një automjeti është i pakëndshëm sepse reflektohet në pasqyrën tuaj të pasme, mund ta ndërroni pasqyrën e brendshme të pamjes së pasme nga modeli ditës në atë të natës.
- Mos e "teproni me fenerët tuaj" duke vozitur aq shpejt sa nuk mund të ndaleni në kohë për të shmangur një rrezik që shfaqet brenda gjatësisë së rrugës përpara, të ndriçuar nga fenerët tuaj. Fenerët me rreze të ulët shkëlqejnë vetëm rreth 250 hapa përpara. Edhe në trotuar të thatë, duhen më shumë se 250 hapa feet për të ndaluar nëse lëvizni me 55 mph. Për të shmangur mbingarkimin e fenerëve tuaj në një rrugë të errët gjatë natës, nuk duhet të vozitni më shpejt se 45 mph.

KUSHTET E RRUGES

Aftësia juaj për të ndaluar ndikohet shumë nga gjendja e rrugës. Ju duhet të ulni shpejtësinë kur kushtet e rrugës janë të këqija, në mënyrë që të mund të mbani kontrollin e automjetit tuaj. Ju do të jeni në rrezik më të madh nëse vozitni shumë shpejt në rrugë që janë të rrëshqitshme, veçanërisht në kthesa. **Merr kthesat më ngadalë kur rruga është e rrëshqitshme.**

• Trotualet e lagura

Të gjitha rrugët janë të rrëshqitshme kur janë të lagura, por kini shumë kujdes në rrugët ku ka tabela paralajmëruese që thonë **RRËSHQITËSE KUR JANË TË LAGURA**. Trotualet mund të bëhen shumë të rrëshqitshme në 10 deri në 15 minutat e para të një stuhie shiu. Shiu bën që vaji në asfalt të dalë në sipërfaqe. Ky problem përkeqësohet edhe më

shumë gjatë motit të nxehtë, kur nxehtësia e kombinuar me ujin shkakton më shumë vaj në sipërfaqen e rrugës. Në mot të ftohtë dhe të lagësht, jini jashtëzakonisht të kujdesshëm në drejtimin e automjeteve në pjesë të rrugës me hije nga pemë ose ndërtesa; këto zona ngrijnë më shpejt dhe thahen të fundit.

• Spërkatja me ujë

Në shpejtësi të tepërt, automjeti juaj mund të fillojë të spërkasë ujin në një rrugë të lagësht. Spërkatja ndodh kur gomat tuaja humbasin kontrollin e tyre në rrugë dhe ngasin si ski mbi një shtresë uji. Sa më shpejt të vozitni në një rrugë të lagësht, aq më pak efektive bëhen gomat tuaja në fshirjen e ujit nga rruga. Ju mund të krijoni spërkatje me shpejtësi deri në 35 mph, kur uji është vetëm 1/10 e inçit të thellë. Gomat e konsumuara e përkeqësojnë këtë problem. Spërkatja mund të reduktohet duke vozitur më ngadalë.

Nëse e gjeni veten duke krijuar spërkatje, atëherë bëni si më poshtë:

1. Mbani të dyja duart në timon.
2. Hiqeni ngadalë këmbën nga pedali i gazit që automjeti juaj të ngadalësojë shpejtësinë. Mos shkelni frenat dhe mos u përpuni të ktheheni papritur sepse kjo do të bëjë që automjeti juaj të rrëshqasë. Ndërsa automjeti juaj ngadalësohet, pjesa e gomës që prek rrugën do të rritet dhe ju do të filloni të keni tërheqje më të mirë.
3. Kthehuni ngadalë dhe vetëm aq sa është e nevojshme për të mbajtur automjetin tuaj në rrugë.
4. Nëse duhet të përdorni frenat, frenoni butësisht. *(Referojuni seksionit "Nëse duhet të frenoni papritur", në këtë kapitull për informacione të rëndësishme në lidhje me përdorimin e frenave konvencionale kundrejt frenave kundër bllokimit në ndalimet emergjente.)*

• Bora dhe akulli

Kur vozitni në borë ose akull, do t'ju duhet të rregulloni drejtimin tuaj për t'u përshtatur me çdo situatë. Tërheqja e gomave tuaja në rrugë do të reduktohet shumë, duke ndikuar seriozisht në aftësinë tuaj të drejtimit dhe frenimit. Gjithashtu, është jashtëzakonisht i rrezikshëm afër 32 ° (Fahrenheit), kur reshjet kthehen në shi ose borë - një shtresë e hollë uji me akull sipër është më e rrëshqitshme se akulli vetëm.

Kujdes nga "akulli i zi", një gjendje që shfaqet në rrugë të pastra kur krijohet një shtresë e hollë akulli për shkak të uljes së temperaturave. Kur rruga duket e lagësht, por nuk vjen spërkatje nga gomat e automjeteve të tjera, "akulli i zi" mund të jetë i pranishëm.

Sipas ligjit, i cili hyri në fuqi më 10 korrik 2006, shoferët do të përballen me gjopa të rënda nëse bora ose akulli që bie nga automjeti i tyre shkakton lëndime ose vdekje të shoferëve ose këmbësorëve të tjerë. Kur bora ose akulli zhvendoset ose bie nga një mjet në lëvizje dhe godet një automjet tjetër ose këmbësor duke shkaktuar vdekjen ose lëndime të rënda trupore, operatori i mjetit nga i cili erdhi bora ose akulli i nënshtrohet një gjobe prej 200 deri në 1000 dollarë për çdo shkelje. PennDOT u kërkon shoferëve që të heqin të gjithë akullin dhe borën nga automjetet e tyre përpara se të udhëtojnë.

Kur rrugët bëhen të rrëshqitshme, ju duhet të:

- Ulni shpejtësinë tuaj me 5 deri në 10 mph në rrugë të lagështa dhe rrisni distancën e mëposhtme në pesë (5) ose gjashtë (6) sekonda.
- Në rrugët e mbuluara me akull ose borë duhet të ngadalësoni edhe më shumë. Në dëborë të ngjeshur, zvogëloni shpejtësinë tuaj përgjysmë; në akull, ngadalë gati si një zvarritje. Lini rreth 10 herë më shumë hapësirë se normalja midis jush dhe automjetit përpara.
- Fusni frenat butësisht, zbusni shkeljen nëse filloni të rrëshqitni dhe rifilloni serisht kur të rifitoni kontrollin. *(Referojuni këtij seksioni "Nëse duhet të frenoni papritur" në këtë kapitull për informacione të rëndësishme në lidhje me përdorimin e frenave konvencionale dhe kundërbllokimit në ndalimet emergjente.)*
- Mos përdorni kontrollin e navigimit kur vozitni në rrugë të rrëshqitshme. Bora, akulli, lluca dhe shiu mund të shkaktojnë rrotullim të rrotave dhe humbje të kontrollit. Mënyra e vetme për të ndaluar rrotullimin e rrotave dhe për të rifituar kontrollin është zvogëlimi i fuqisë. Por, një sistem i aktivizuar i kontrollit të lundrimit do të vazhdojë të përdorë fuqinë, duke i bërë rrotat tuaja të rrotullohen.
- Rregulloni shpejtësinë për të shmangur hasjen e automjeteve të tjera në zona të rrëshqitshme, si p.sh. zoname hije dhe ngrica në ura gjatë motit të ftohtë. Kjo do të zvogëlojë rrezikun e rrëshqitjes për tek automjeti tjetër.
- Në rrugët me akull ose me borë, përpuni të caktoni kohën e mbërritjes tuaj në një kryqëzim duke e lënë automjetin tuaj të afrohet derisa drita të kthehet në jeshile dhe automjetet përpara jush të kenë filluar të lëvizin. Në këtë mënyrë, nuk do t'ju duhet të frenoni për të ndaluar dhe më pas për të përshpejtuar për të filluar përsëri. Gjithashtu, kur shkoni përpjetë, qëndroni mjaft larg nga automjeti që keni përpara, kështu që nuk do të keni nevojë të ngadalësoni ose ndaloni. Përpara se të filloni tatëpjetën, kaloni në marshin më të ulët për kontroll më të mirë.

KUSHTET E VIZIBILITETIT

Nata, mjegulla dhe bora janë kushte që reduktojnë, vizibilitetin dhe mund të ulin aftësinë tuaj për të parë përpara, si dhe për të reaguar shpejt dhe sigurt ndaj ngjarjeve që ndodhin rreth teje.

Mjegulla është me shumë mundësi mjedisi më i rrezikshëm për të vozitur. Ju nuk mund të shihni atë që mund të përplasmi, dhe të tjerët nuk mund t'ju shohin.

Mos filloni një udhëtim nëse mjegulla është aq e dendur sa nuk mund ta shihni. Nëse ju zë mjegulla e dendur, është më mirë të tërhiqeni plotësisht nga rruga, mundësisht në një parking, për të pritur derisa mjegulla të pastrohet. Ndërsa jeni të parkuar, ndizni dritat e rrezikut për ta bërë automjetin tuaj më të dukshëm dhe mbani rripin e sigurimit të lidhur.

Kur ju duhet me patjetër të udhëtoni në MJEGULL, mbani mend të bëni gjithmonë këto dy (2) gjëra:

1. Ngadalësoni që të mund të ndaloni në mënyrë të sigurt brenda distancës që mund të shihni. Do t'ju duhet të kontrolloni me kujdes shpejtësimatësin tuaj, sepse mjegulla heq shumicën e informacionit vizual që ju bën të kuptoni se sa shpejt po ecni; kjo e bën të lehtë për ju të shpejtoni pa e ditur.	2. Ndizni dritat e shkurtra (dhe dritat e mjegullës, nëse automjeti juaj i ka) në mënyrë që të tjerët t'ju shohin. Bëni këtë nëse është ditë ose natë. Mos përdorni dritat e gjata. Ata e drejtojnë dritën e tyre lart dhe në mjegull, e cila e kthen dritën përsëri në sytë tuaj, duke krijuar dritë verbuese dhe duke e bërë edhe më të vështirë për ju të shihni përpara.

Gjithashtu bora mund të kufizojë thellësisht vizibilitetin tuaj.

Për të përmirësuar vozitjen në DËBORË bëni këto gjashtë (6) gjëra:

1. Pastroni xhamat, bagazhin dhe siprinën e automjetit tuaj përpara se të filloni të vozitni në dëborë. Nëse nuk e bëni këtë, bora do të fryjë mbi xhamin tuaj të përparmë, duke ju bllokuar pamjen ose mund të fryjë mbi xhamin e përparmë të një shoferi që ju ndjek. Nëse bora ose akulli nga një mjet në lëvizje godet një automjet tjetër ose këmbësor duke shkaktuar vdekjen ose lëndime të rënda trupore, drejtuesi i mjetit mund të gjobitet.	4. Përdorni fshirëset e xhamit për ta mbajtur xhamin tuaj sa më të pastër të jetë e mundur. Sigurohuni që rezervuari larës i xhamit të jetë plot dhe po përdorni lëng që nuk ngrin.
2. Pastroni fenerët, dritat e pasme dhe sinjalet e drejtimit nga bora, akulli dhe papastërtia. Kjo i ndihmon drejtuesit e tjerë t'ju shohin dhe ju ndihmon të shihni se çfarë është përpara. Një fener i ndotur redukton prodhimin e dritës me më shumë se 50 përqind.	5. Mbajeni shkrirësin ndezur për të pastruar dritaret nga avulli. Nëse keni një automjet të ri, shkrirësi juaj mund të jetë pjesë e sistemit të ajrit të kondicionuar. Lexoni manualin e pronarit për të mësuar se si duhet të përdoren paramentra e shkrirësit të automjetit tuaj.
3. Lëreni motorin të ngrohet përpara se të filloni të vozitni. Ai i jep shkrirësit një shans për të ngrohur xhamin e përparmë dhe për të shkrirë çdo akull që nuk mund ta hiqni.	6. Ndizni dritat e shkurtra edhe gjatë ditës. Kjo rrit dukshmërinë tuaj ndaj drejtuesve të tjerë.

STUHITË E DËBORËS

Stuhitë e borës janë një fenomene dimërore të rrezikshme. Stuhitë e borës ndodhin më shumë në ditë të kthjellëta që janë dhe të këndshme në fakt për vozitje. Një vërshim intensiv i borës zvogëlon dukshmërinë afër zeros dhe zbeh

rrugën në pak sekonda. Si shofer, ju mund të kaloni nga rrugë të pastra dhe të thata në kushte të rrezikshme në një çast, duke lënë pak kohë për të reaguuar dhe shpesh do jeni me shpejtësi mbi 60 mph në rrugë ndërshtetërore. Këto vërshime janë të njohur për shkaktimin e shumë aksidenteve në rrugët e Pensilvanisë, e si rrjedhojë ka pasur shumë dëmtime dhe vdekje. Sa më poshtë janë disa këshilla për shoferët në rastet e stuhive të dëborës:

- **MONITORO:** Shikoni parashikimin nëse planifikoni të udhëtoni. Shërbimi Kombëtar i Motit dhe partnerët e transmetimit do të përpiqen të lajmërojnë drejtuesit e mjeteve paraprakisht në ditët ku do të jenë të mundshme stuhi të tilla. Monitoroni tabelat dhe shenjat e mesazheve të transportit për çdo rrezik që afrohet.
- **PLANIFIKO:** Rregulloni planin tuaj të udhëtimit sipas kohës, itinerarit ose të dyjave për të shmangur stuhitë. Rrugët ndërshtetërore janë shpesh rreziku më i madh për shkak të udhëtimit me shpejtësi të lartë dhe rritjes së trafikut.
- **SHMANGNI:** Nëse jeni duke vozitur dhe shihni stuhi që po afrohen ose e dini se fortunat janë afër, dilni nga rruga dhe prisni që të kalojë fortuna.
- **KUJDES:** Nëse hasni një stuhi bore, bëni kujdes ekstrem duke ngadalësuar dhe aktivizuar gradualisht dritat e rrezikut për shikueshmëri më të madhe. Mos shkelni frenat. Nëse përfshihen në një përplasje, sa herë që është e mundur, qëndroni në automjetin tuaj.

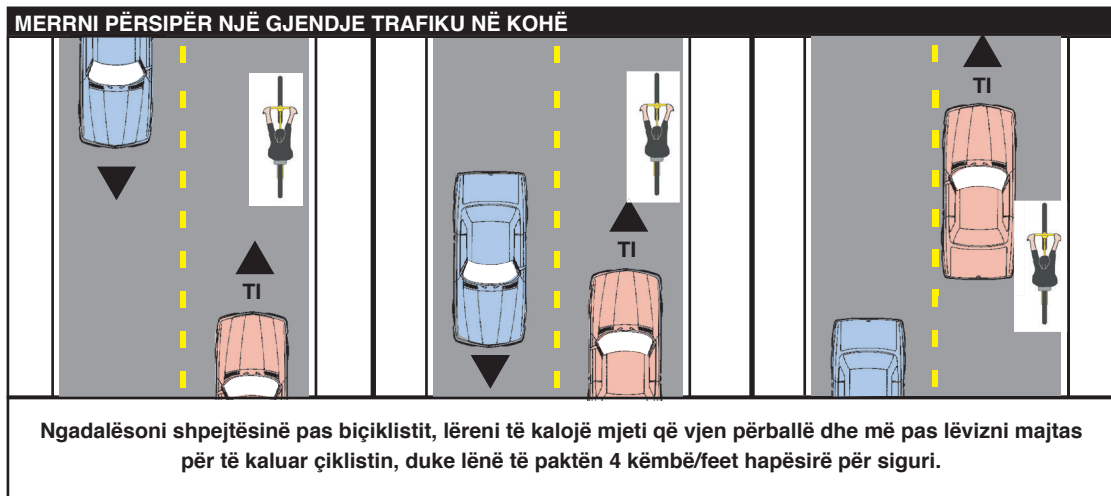
Shërbimi Kombëtar i Motit tani jep mesazhe “Paralajmërim për Stuhinë e Dëborës” për rrugë të veçanta ku këto stuhi të rrezikshme ka të ngjarë të shkaktojnë një ndikim të madh te drejtuesit e mjeteve, zakonisht duke zgjatur më pak 45 minuta për një rrugë. Drejtuesit mund të regjistrohen për të marrë këto sinjalizime dhe sinjalizime të tjera të motit, nëpërmjet mesazheve me tekst ose aplikacioneve nga shumë palë të treta. Nëse merrni një paralajmërim për borë për itinerarin tuaj të udhëtimit, ndiqni hapat e mësipërm për të vonuar ose ndryshuar planet tuaja të udhëtimit.

LIGJI I FSHIRJES SË DRITAVE TË PËRPARME DHE XHAMIT TË PËRPARMË

Ky ligj, i cili hyri në fuqi më 28 janar 2007, kërkon që shoferët të ndezin fenerët e tyre sa herë që fshirëset e automjeteve të tyre janë në përdorim të vazhdueshëm ose me ndërprerje për shkak të kushteve të motit. Dritat e drejtimit të ditës nuk janë të mjaftueshme. Dritat tuaja të pasme duhet gjithashtu të ndriçohen. Motoristët që nuk respektojnë ligjin mund të gjobiten 25 dollarë, por me tarifat dhe kostot e tjera shtesë, dënimi do të afrohej 100 dollarë.

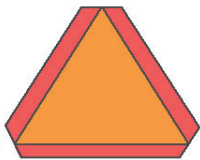
RRJEDHA E TRAFIKUT

- Aksidentet ndodhin shpesh kur disa shoferë ecin më shpejt ose më ngadalë se mjetet e tjera në rrugë. Gjithmonë përpiquni të vozitni me fluksin e trafikut brenda kufirit të shpejtësisë së vendosur.
- Mund t’ju duhet të rregulloni shpejtësinë për të ruajtur kufirin tuaj të hapësirës në varësi të trafikut rreth jush. Për shembull, kur udhëtoni me një grup automjetesh në një autostradë, shpesh do ta gjeni veten duke udhëtuar në vendin e qe nje automjet tjetër e ka pike te padukshme dhe pa hapësirë për raste urgjente. Kur kjo të ndodhë, ulja e shpejtësisë tuaj me vetëm dy (2) ose tre (3) mph do të inkurajojë trafikun rreth jush të lirohet, kështu që nuk jeni më të mbyllur.
- Një herë tjetër kur mund t’ju duhet të përshtateni me rrjedhën e trafikut është nëse ka më shumë se një (1) rrezik potencial përpara me të cilin do të përballeni në të njëjtën kohë. Për shembull, me një biçiklist në të djathtën tuaj, gjëja e sigurt që duhet të bëni është të lëvizni majtas për të lejuar një diferencë të gjerë kur kaloni. Por, nëse ka edhe një automjet që vjen, kjo krijon një problem, sepse normalisht do të dëshironit të lëvizni djathtas në korsinë tuaj në këtë rrethanë. Ju duhet ta trajtoni këtë situatë duke u përballur vetëm me një (1) gjendje trafiku në të njëjtën kohë. Ngadalësoni shpejtësinë për të lënë automjetin që vjen të kalojë dhe më pas lëvizni majtas për të kaluar çiklistin, duke lënë një hapësirë të mjaftueshme për sigurinë.
- Gjithashtu, kur i afroheni një skene emergjence, ndalim nga policia ose një kamion tërheqës që merr një automjet me defekt, ju duhet të lëvizni në një korsi jo ngjitur. Nëse nuk mund të lëvizni, duhet të ulni shpejtësinë në të paktën 20 milje në orë nën kufirin e vendosur të shpejtësisë.

VEPRIME NË TRAFIK TË NGADALTË

Kini kujdes nga automjetet që kanë vështirësi të mbajnë të njëjtin ritëm me rrjedhën e trafikut tjetër dhe kur hyjnë në rrugë; atyre u duhet më shumë kohë për të rritur shpejtësinë. Këtu përfshihen disa kamionë të mëdhenj, si dhe pajisje fermash dhe automjete me kuaj. Kamionët, veçanërisht në tatëpjeta e gjata ose të pjerrëta, zakonisht përdorin dritat tyre për të paralajmëruar drejtuesit e tjerë se po lëvizin ngadalë.

Në zonat rurale, një trekëndësh portokalli shfaqet në anën e pasme të traktorëve të fermave dhe të tërhequr me kuaj. Janë automjete të projektuara për të operuar me 25 mph ose më pak; kjo është një shpejtësi më e ngadaltë se trafiku normalisht. Në disa zona të Pensilvanisë, nuk është aspak e pazakontë të gjesh veten duke ndarë rrugën me traktorë fermash dhe automjete të tërhequra me kuaj. Qëndroni në një distancë të sigurt mbrapa dhe mos i bini borisë për të kaluar.

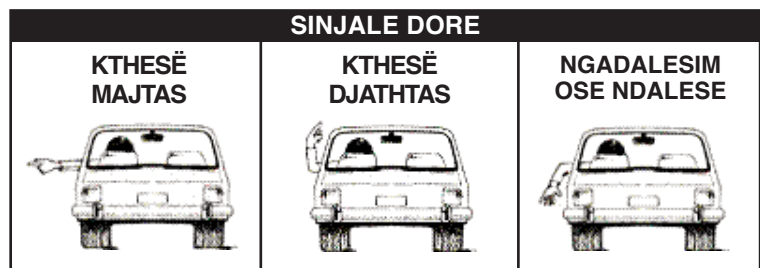
T'I KOMUNIKOSH QËLLIMET E TUA AUTOMJETEVE TË TJERA

Përplasjet ndodhin shpesh sepse një (1) shofer bën diçka që një shofer tjetër nuk e pret. Për të ndihmuar në shmangien e përplasjeve, komunikoni me drejtuesit në rrugë.

Haga saber a los demás dónde se encuentra y qué piensa hacer:

- **Sinjalizimi kur ngadalësoni ose ndaloni.** Dritat tuaja të frenave u tregojnë drejtuesve të tjerë që po ngadalësoni ose po ndaloni. Nëse do të frenoni aty ku drejtuesit e tjerë mund të mos e presin, shkelni shpejt pedalin e frenimit tre (3) ose katër (4) herë. Nëse duhet të vozitni nën 40 mph në një autostradë me akses të kufizuar, përdorni pulsuesit tuaj të rrezikut (katërkahësh) për të paralajmëruar drejtuesit e mjeteve pas jush.

- **Sinjalizimi kur do të ndryshosh drejtim.** Sinjalizimi i tregon të tjerëve që doni të ktheheni, por kjo nuk ju jep të drejtën e kthimit. Në shtetin e Pensilvanisë duhet gjithmonë të përdorni sinjalet e kthesës 100 hapa/feet përpara se të ktheheni, nëse jeni duke vozitur më pak se 35 mph. Nëse jeni duke vozitur 35 mph ose më shumë, duhet të sinjalizoni të paktën 300 hapa/feet përpara se të ktheheni. Nëse sinjalet e kthesës së automjetit tuaj nuk funksionojnë, përdorni këto sinjale dore.

- **Përdorimi i sinjaleve të urgjencës.** Nëse automjeti juaj prishet në autostradë, do t'ju duhet të tërhiqeni nga rruga. Sinjalizoni, më pas dilni me kujdes nga rruga dhe vendosni pulsuesit tuaj të rrezikut (katërkahësh) për të paralajmëruar drejtuesit e tjerë. Largohuni sa më larg rrugës dhe parkoni në një vend ku shoferët e tjerë mund t'ju shohin lehtësisht. Ngrini kapakun tuaj për t'i bërë drejtuesit e tjerë të dinë se automjeti juaj është i fikur

- **Përdorimi i borisë tuaj.** Boria juaj tërheq menjëherë vëmendjen e drejtuesve të tjerë. Përdoreni atë kur mendoni se një shofer tjetër ose një këmbësor nuk ju shoh - për shembull, nëse një fëmijë fillon të vrapojë në rrugë ose kur mendoni se një makinë tjetër gati do t'ju përplasë. Gjithashtu nëse humbisni kontrollin e automjetit tuaj, njoftoni shoferët e tjerë duke i rënë borisë

KTHIMET, BASHKIMET DHE PARAKALIMET

Ju duhet të përqendroheshi në shumë faktorë kur bëni një kthesë. Shpejtësia është ndoshta faktori më i rëndësishëm. Kur ktheheni, zvogëloni në një shpejtësi që ju lejon të mbani kontrollin e automjetit tuaj, ju lejon të qëndroni në korsinë tuaj gjatë kthesës dhe ju lejon të reagoni ndaj situatave të papritura. Kujdes nga këmbësorët dhe nga trafiku tjetër në rrugën ku po ktheheni. Shumë rrugë kanë tabela, sinjale ose shenja për t'ju drejtuar. Disa tabela tregojnë se cilat kors mund ose duhet të përdorni për kthesat.

PËR TË BËRË NJË KTHESË TË SIGURTË

1. Sinjalizoni (3) ose (4) sekonda përpara se të ktheheni.
2. Poziciononi makinën tuaj në korsinë e duhur.
3. Kontrolloni shpejtësinë
4. Bëni kthesën në korsinë e duhur.

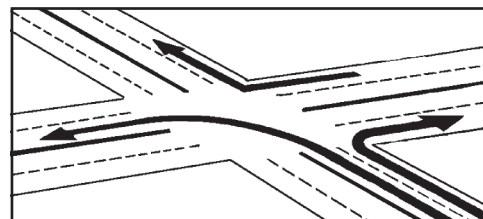
FAKT RRETH AKSIDENTEVE TE ADOLESHENTEVE.

Kthimi i gabuar ose i pakujdesshëm është një shkak i zakonshëm i përplasjeve tek shoferet e rinj. Në vitin 2017, kthimi i gabuar ose i pakujdesshëm ishte një faktor që kontribuoi në 459 aksidente që përfshinin shoferë të moshës 17 vjeç në Pensilvani.

KTHESAT MAJTAS DHE DJATHTAS

Në rrugët ose autostradat me dy kors, me dy drejtime, bëni kthesa majtas sa më afër vijës qendrore. Bëni kthesat djathtas sa më afër skajit të djathtë të rrugës.

Për t'u kthyer majtas në rrugët dhe autostradat me shumë kors, filloni nga korsia e majtë. Nëse jeni duke u kthyer djathtas, filloni nga korsia e djathtë. Nëse jeni duke u kthyer në një autostradë, e cila ka më shumë se një (1) kors në drejtimin që dëshironi të udhëtoni, kthehuni në korsinë më të afërt që shkon në atë drejtim. Kthehuni në korsinë e majtë kur bëni një kthesë majtas dhe kthehuni në korsinë e djathtë kur bëni një kthesë djathtas. Nëse dëshironi të kaloni në një kors tjetër, prisni derisa të keni përfunduar kthesën me sekses.

TË KTHEHESH NGA MESI I KORSISË

Nëse shihni një kors në mes të një rruge me dy drejtime të shënuar në të dyja anët me dy (2) vija — një (1) vijë e jashtme e fortë dhe një (1) vijë e brendshme e thyer — do të thotë se kjo kors mund të përdoret vetëm për kthesat majtas (Referojuni diagramit në Kapitullin 2). Drejtuesit që udhëtojnë në të dy drejtimet duhet të përdorin këtë kors për të filluar kthesën e tyre majtas, dhe shoferët që hyjnë në rrugë mund ta përdorin gjithashtu këtë kors për të përfunduar kthesën e tyre majtas nga një udhëkryq përpara se të hyjnë në rrjedhën e trafikut.

Ka shumë konflikte trafiku në këtë situatë:

- Kur hyni në korsinë qendrore për t'u kthyer majtas në një rrugë me makinë ose në kryqëzim, duhet të shikoni që automjetet që vijnë përballë në korsinë e kthesës qendrore dhe automjetet që kthehen nga rrugët kryqëzuese (në të majtë) në korsinë e kthesës qendrore.
- Kur jeni duke u kthyer majtas nga një rrugë ose kryqëzim në një kors qendrore, duhet të kujdeseni për trafikun që vjen nga e majta juaj, si dhe për shoferët që janë tashmë në korsinë qendrore duke u përgatitur për të bërë një kthesë nga cilido drejtim.

NDIQNI UDHEZIMET E MEPOSHTME PER TE BERE KTHESA TE SIGURTA NE QENDER TE KORSISE

1. **Ndizni sinjalin majtas** të pakten tre (3) ose kater (4) sekonda perpara se te hyni ne kthesen majtas te korsise.
2. **Mos hyni shumë shpejt në korsinë e kthesës qendrore.** Sa më gjatë të vozitni në korsinë qendrore, aq më shumë ka të ngjarë të takoni dikë ballë për ballë që vjen nga drejtimi tjetër.
3. **Kur të hyni në korsinë e kthesës qendrore, futuni plotësisht.** Mos e lini pjesën e pasme të automjetit tuaj duke u ngjitur në korsinë normale të udhëtimit, duke bllokuar trafikun.
4. **Kthehuni vetëm kur është e sigurt.** Kërkoni për automjete që vijnë drejt jush në të njëjtën kors dhe sigurohuni që të ketë një boshllëk mjaft të madh përpara se të kaloni nëpër trafikun që vjen. Nëse hyni në korsinë qendrore nga një udhëkryq, vëzhgoni trafikun korsisë qendrore që përgatitet për t'u kthyer.

KTHESAT NË FORMË U

Këto lejohen vetëm nëse mund të bëhen pa rrezikuar trafikun tjetër. Kur zgjidhni një vend për të bërë një kthesë, sigurohuni që shoferët që vijnë nga të gjitha drejtimet të jenë të paktën 500 hapa/feet larg jush dhe ata mund t'ju shohin qartë. Kthesat në formë U-je nuk lejohen në kthesa ose kur i afroheni kreshtës së një kodre. Kthesat katror janë gjithashtu të paligjshme në vendet e shënuara me këtë shenjë.

TË KTHEHESH DJATHTAS ME SEMAFOR TË KUQ

Nëse nuk e shihni këtë shenjë, mund të ktheheni djathtas në një semafor të kuq nëse trafiku është i pastër. Përpara se të bëni kthesën djathtas, gjithmonë duhet të ndaloni së pari dhe t'i djepni përparësi këmbësorëve. Nëse jeni duke u kthyer nga një rrugë me një drejtim në një rrugë tjetër njëkahëshe, mund të ktheheni majtas me një sinjal të kuq pas ndalimit, nëse trafiku është i pastër dhe nuk ka një shenjë **KUQE NDAJ KALIM**. Kjo shenjë zakonisht vendoset pranë rrugës në anën e afërt të kryqëzimit dhe afër sinjalit të trafikut në anën e largët të kryqëzimit..

TË KALOSH TRAFIKUN

Sa herë që kaloni trafikun, ju nevojitet hapësirë e mjaftueshme për ta bërë atë në mënyrë të sigurt. Sasia e hapësirës që ju nevojitet për të kaluar trafikun varet nga rruga, kushtet e motit dhe trafiku i ardhshëm.

Mbani mend:

- Ndalimi në gjysmë të rrugës është i sigurt vetëm kur në qendër ka një korsi kthese, mjaft e madhe për të mbajtur të gjithë automjetin tuaj.
- Nëse jeni duke kaluar ose duke u kthyer, sigurohuni që të mos ketë automjete ose këmbësorë që të bllokojnë rrugën. Ju nuk dëshironi të kapeni në mes të një kryqëzimi me trafikun që vjen drejt jush.
- Edhe nëse keni një dritë jeshile, mos hyni në kryqëzim nëse ka automjete që ju bllokojnë rrugën. Prisni derisa të jeni të sigurt se mund të pastroni kryqëzimin përpara se të filloni ta kaloni atë.
- Mos dilni përpara një automjeti që afrohet me sinjalin e kthesës të ndezur për të hyrë ose për të kaluar një rrugë. Shoferi mund të jetë duke planifikuar të kthehet në një rrugë pak përtej jush, mund të ketë ndryshuar mendje ose mund të ketë harruar të fikë sinjalin. Kjo është veçanërisht e vërtetë për motoçikletat; sinjalet e tyre mund të mos fiken vetë. Prisni derisa shoferi tjetër të fillojë të kthehet përpara se të shkoni.
- Tregoni kujdes të shtuar kur kaloni trafikun në zona me kodra ose kthesa, ku nuk mund të shihni ose të dukeni gjithashtu.

BASHKIMI ME TRAFIKUN

Bashkimi me trafikun kërkon gjithashtu gjykim të mirë të shoferit. Pavarësisht nëse jeni duke ndërruar korsi në një autostradë ose duke hyrë në një autostradë nga një rampë, ju nevojitet hapësirë e mjaftueshme për të lëvizur në mënyrë të sigurtë në rrjedhën e trafikut.

Rampat e hyrjes për autostrada shpesh kanë korsi përshpejtimi. Këto korsi shkojnë pranë korsive kryesore të trafikut dhe duhet të jenë mjaft të gjata për t'ju lejuar të përshpejtoni shpejtësinë e trafikut përpara se të hyni në autostradë. Këto korsi gjithashtu lejojnë shoferët në autostradë t'ju shohin përpara se të hyni në rrugë. **Është e paligjshme të kalosh një automjet përpara teje në një korsi përshpejtimi.**

Ndiq keto tre hapa per t'u bashkuar me trafikun nga nje korsi shpejtimi

1. **Ndiz sinjalin dhe shiko për një hapësirë të hapur në trafik**
2. **Rrit shpejtësinë në të njëjtin nivel.**
3. **Bashkoju hapësirës në trafik..**

PARAKALIMI

Parakalimi është një pjesë e rëndësishme e vozitjes; nëse nuk bëhet siç duhet, parakalimi mund të jetë një manovër shumë e rrezikshme apo edhe fatale. Përdorni udhëzimet e mëposhtme.

NË përgjithësi edhe nëse ka hapësirë të mjaftueshme që të parakalosh, sërish duhet të

1. Kërkoni tabela dhe shenja trotuari që ju tregojnë se kur mund ose nuk mund të kaloni sigurt në kushte normale drejtimi. (Shembuj të tyre mund të gjenden në Kapitullin 2.)
2. Shikoni përpara me kujdes përpara se të filloni të kaloni dhe kontrolloni për ndonjë rrezik në zonën e kalimit, si p.sh. rrugë nga të cilat një automjet mund të hyjë në rrugë gjatë manovrës tuaj të kalimit.
3. Shikoni në pasqyrat tuaja anësore dhe të pasme dhe kontrolloni shpejt pikat tuaja të verbëra për t'u siguruar që nuk ka automjete që do t'ju kalojnë kur të filloni të parakaloni.
4. Përpara se të kaloni, sigurohuni që korsia e kalimit të jetë e pastër dhe jepni sinjalin e duhur të kthesës për të treguar se do ndryshoni korsinë. Sinjalizoni herët në mënyrë që të tjerët dinë planet tuaja paraprakisht.
5. Pasi të parakaloni, sinjalizoni planin tuaj për t'u kthyer në korsinë tuaj.
6. Përpara se të ktheheni në korsi, sigurohuni që t'i shihni të dy fenerët në pjesën e përparme të automjetit që keni kaluar në pasqyrën me pamjen mrapa..

Kur kaloni, jini jashtëzakonisht të kujdesshëm në zonat ku automjetet ose këmbësorët mund të hyjnë ose kalojnë rrugën. Këto vende përfshijnë udhëkryqet dhe hyrjet dhe daljet e qendrave tregtare. Gjithashtu, një shofer që kthehet në rrugë dhe në korsinë e majtë nuk do të presë që t'ju gjejë në atë korsi dhe mund të mos shikojë as nga ana juaj.

- **NË RRUGË ME 2 KORSI**

Kalimi në një rrugë me dy korsi kërkon gjykim të mirë për të shmangur një përballje, sepse duhet të përdorni një korsi që i përket trafikut që vjen përballë. Në 45 mph, kjo përkthehet në 1/4 milje rrugë të pastër që ju duhet për të kaluar në mënyrë të sigurtë një automjet më të ngadaltë.

FAKT RRETH AKSIDENTEVE TE ADOLESHENTEVE

Te vozitesh ne anen e gabuar te rruges eshte nje faktor qe ka kontribuar shpesh ne shkaktimin e aksidenteve tel shoferet 16-17 vjecar. Nga viti 2013 deri ne vitin 2017, kane ndodhur 384 aksidente dhe 15 persona kane humbur jeten.

Ju duhet të ecni rreth 10 mph më shpejt se automjeti(et) që po kaloni. Nëse ka mjete të tjera përpara automjetit që dëshironi të kaloni, mund t'i kaloni gjithashtu, por sigurohuni që të keni një hapësirë mjaft të madhe përpara atij mjeti për të lëvizur përpara se të filloni manovrën e kalimit.

Është më e rrezikshme të parakalosh natën sepse nuk mund të shohësh aq larg dhe është më e vështirë të gjykos me saktësi distancat. Nëse mund të shihni vetëm fenerët e një automjeti që po afrohet, ka të ngjarë të mendoni se është më larg se sa është në të vërtetë.

- **PARAKALIMI NE TË DJATHTË**

Në kushte të caktuara, ju mund të kaloni një automjet tjetër në të djathtë:

- Kur drejtuesi qëpo parakaloni bën ose sinjalizon një kthesë majtas, drejtuesi i mjetit që kalon duhet të qëndrojë në anë.
- Kur ngasni në një rrugë me dy (2) ose më shumë korsi të shënuara të trafikut në secilin drejtim.

- **MUND TË MOS PARAKALONI NËSE:**

- Ju jeni brenda 100 hapave/feet ose po kaloni kryqëzim ose vendkalim hekurudhor, përveç nëse një pajisje zyrtare e kontrollit të trafikut thotë se mundeni.
- Jeni brenda 100 hapave/feet nga ndonjë urë, strukturë e ngritur ose tunel.
- Po afroheni ose jeni në një kthesë ose në një kreshtë kodre (majë) që ju kufizon pamjen e trafikut që vjen përballë.
- Jeni në pjesën e përpjetë të një autostrade me shumë korsi

MANOVRIMI NË KRYQËZIME

Ligji nuk i jep askujt të drejtën e kalimit në kryqëzime; thotë vetëm se kush duhet të dorëzohet. Edhe kur një shoferi i kërkohet ligjërisht të lëshojë përparësinë e kalimit, nëse nuk e bëjnë këtë, drejtuesit e tjerë duhet të ndalojnë ose të dorëzohen sipas nevojës për të shmangur një përplasje. Asnjëherë mos insistoni të keni të drejtën e kalimit; mund të rezultojë në një përplasje.

Ligjet që rregullojnë se kush duhet të dorëzohet në situata të ndryshme drejtimi janë renditur më poshtë. Ju duhet të ndiqni këto ligje, nëse nuk ka shenja, sinjale ose polici të pranishëm për t'ju thënë se çfarë të bëni në kryqëzim:

1. Drejtuesit e mjeteve duhet t'i japin përparësi këmbësorëve kur: **a)** kalojnë në çdo kryqëzim pa semafor (me ose pa vendkalim); **b)** kalimin e rrugës në vendkalime të shënuara, nëse janë ose jo në një kryqëzim; **c)** ecja në një trotuar që kalon një rrugë ose rrugicë; dhe **d)** kur shoferi është duke kthyer në kthesë dhe këmbësorët janë duke kaluar me dritë. Drejtuesit e mjeteve duhet të japin përparësi gjithmonë çdo këmbësori të verbër që mban një bastun të bardhë ose që drejtohet nga një qen udhërrëfyes.
2. Drejtuesit e mjeteve që kthehen majtas duhet t'i japin përparësi mjeteve që vijnë përballë që shkojnë përpara.
3. Drejtuesit e mjeteve që hyjnë në një kryqëzim rrethor (ose rrethrotullim) duhet t'u japin të drejtën e kalimit drejtuesve tashmë në rreth.
4. Kur dy mjete afrohen ose hyjnë në një kryqëzim nga rrugë të ndryshme në të njëjtën kohë ose pothuajse në të njëjtën kohë, drejtuesit e mjeteve që vijnë nga e majta duhet të japin përparësi mjeteve që vijnë nga e djathta.
5. Një mjet që hyn në një autostradë publike nga një rrugicë, rrugë private ose autostradë duhet të presë derisa rruga kryesore të jetë e pastër.
6. Në një ndalesë me katër drejtime, të gjitha mjetet duhet të ndalojnë. Automjeti i parë që arrin në kryqëzim duhet të ecë i pari. Nëse dy (2) automjete arrijnë në kryqëzim në të njëjtën kohë, shoferi në të majtë i jep përparësi shoferit në të djathtë. Nëse përballen me njëri-tjetrin, të dy mund të vazhdojnë me kujdes, duke parë kthesat e mundshme.

FAKTE PER AKSIDENTET E ADOLESHENTEVE

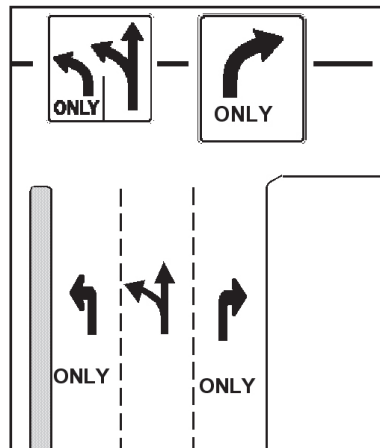
Nderrivelet jane nje zone ku shoferet adoleshente kane nje perqindje me te larte te aksidenteve. Ne me shume se nje te treten (1/3) e aksidenteve të 16 vjecareve ne Pensilvani, ka qene duke dale nga shenja e stop ose duke u kthyer majtas ne trafik.

AFRIMI NE KRYQËZIME

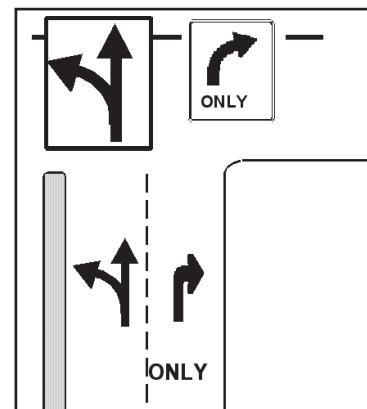
Ndërsa i afroheni një kryqëzimi, shikoni për tabela, sinjale dhe shenja trotuari që ju tregojnë se çfarë lëvizjesh lejohen nga cilat korsi. Merrni pozicionin e duhur që me përpara për t'u kthyer ose për të udhëtuar nëpër kryqëzim.

Tabela dhe shenja nesiperfaqe per korsi te percaktuara

Shumë rrugë kanë shenja ose shenja trotuari që tregojnë se një korsi e caktuar duhet të përdoret për një lëvizje të caktuar trafiku. Nëse përfundoni në një korsi të shënuar për vetëm për kthesa kur ne fakt doni të kaloni drejt kryqëzimit, duhet të bëni kthesën. Nëse dëshironi të ktheheni, por përfundoni në një korsi të shënuar për drejt, duhet të vazhdoni drejt nëpër kryqëzim. Në kryqëzimin e treguar në të djathtë, tabelat dhe shenjat ju tregojnë nëse jeni në korsinë e djathtë, mund të ktheheni vetëm djathtas, dhe nëse jeni në korsinë e majtë, mund të ktheheni majtas ose të shkoni drejt përmes kryqëzimit.

Tabelat dhe shenjat në diagramin majtas, përfshijnë korsi të dyfishta të kthesës majtas. Ju mund të ktheheni majtas nga secila korsi, por shoferi pranë jush mund të kthehet majtas në të njëjtën kohë. Mos ndërroni korsi gjatë kthesës, pasi kjo do të bëjë që të përplaseni me shoferin që kthehet pranë jush. Gjithashtu, kini kujdes nga shoferi afër jush që do të kalojë në rrugën tendë të kthimit. Tabelat dhe shenjat këtu tregojnë se duhet

të ktheheni djathtas nëse jeni në korsinë e duhur. Nëse jeni në korsinë e majtë, duhet të ktheheni majtas. Nëse jeni në korsinë qendrore, mund të ktheheni majtas ose të shkoni drejt në kryqëzim.

SHENJAT E TRAFIKUT DHE SHENJAT E NDALIMIT

Siguria juaj në kryqëzime varet shumë nga reagimi juaj i duhur ndaj dritave jeshile, të verdha dhe të kuqe që shihni në sinjalet e trafikut dhe ndaj shenjave të ndalimit me dy dhe katër drejtime.

NJE KALIMSHE, DREJTIM I GABUAR DHE SHENJAT E NDALIMIT TE HYRJES

Shumë rrugë në qytete janë rrugë me një drejtim. Ju do të dini se trafiku në një rrugë të caktuar lëviz vetëm në një (1) drejtim nëse shihni tabelat **NJË KALIM** të vendosura në kryqëzim. Një tjetër e dhënë se rruga është një kalimshe është kur shihni automjete të parkuara në të dy anët e rrugës të drejtuara në të njëjtin drejtim.

Në rrugët që kryqëzohen me autostradat e ndara do të shihni tabelat **NJË KALIMSHE**, tabelat **DREJTIM I GABUAR** dhe tabelat **MOS HYR**. Ju mund të mendoni për një autostradë të ndarë si rrugë me dy (2), me një drejtim. Shumica kanë një pengesë fizike që ndan trafikun që lëviz në çdo drejtim. Kjo mund të jetë një pengesë e ngushtë betoni, ose mund të jetë një zonë e gjerë çimentoje ose me bar. Zakonisht do të shihni një shenjë autostradë të ndarë në rrugën tuaj kur i afroheni kryqëzimit.

Të kthyerit djathtas në një autostradë të ndarë nuk është e ndryshme ngatë kthyerit djathtas në çdo kryqëzim tjetër. Sigurohuni që të keni një hapësirë të sigurt për t'u kthyer djathtas përpara trafikut që afrohet nga e majta juaj.

Megjithatë, ka një rrezik të veçantë në kthimin majtas në një autostradë të ndarë. Nëse nuk e kuptoni se po ktheheni në një autostradë të ndarë, mund të ktheheni majtas para se të arrini në ndarësin fizik dhe të përfundoni në një përballje me trafikun në kundra vajtje që afrohet nga e majta juaj. Duhet të vini re shenjat **MOS HYR** dhe **DREJTIM I GABUAR**.

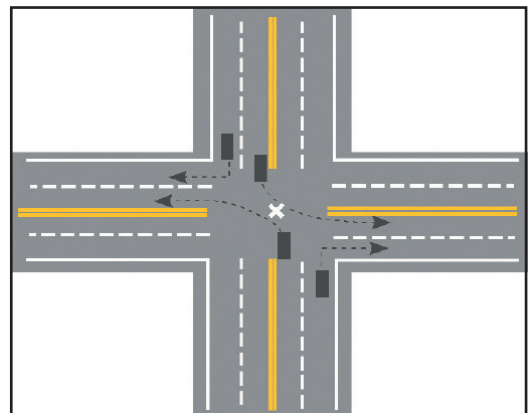
Për t'u kthyer saktë majtas në një autostradë të ndarë, duhet të kaloni fillimisht rrugën kur ka një hapësirë të sigurt në trafik që afrohet nga e majta juaj, dhe më pas kthehuni majtas në anën tjetër të pengesës, kur ka një hapësirë të sigurt në trafikun që afrohet nga e djathta në rrugën "e dytë".

TË LËVIZËSH NË KRYQËZIM NË MËNYRË TË SIGURT

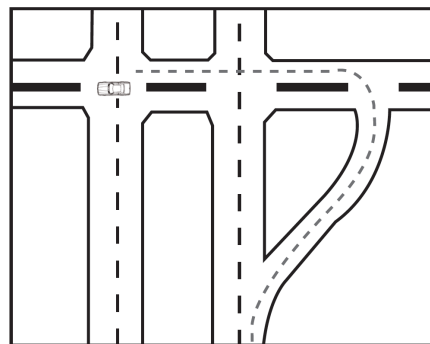
- **Për të udhëtuar nëpër një kryqëzim me një shenjë ndalimi me dy drejtime** - Ju duhet një hapësirë prej 6 sekondash në të dy drejtimet për të kaluar një rrugë 30 mph ose rreth një bllok hapësire të pastër djathtas dhe majtas. Në shenjën e ndalimit, së pari shikoni majtas, më pas shikoni në të djathtë për një hapësirë të sigurt dhe më pas kontrolloni shpejt përsëri majtas përpara se të vazhdoni.
- **Për t'u kthyer djathtas** - Shikoni majtas, drejt përpara, djathtas dhe më pas majtas përsëri për t'u siguruar që nuk ka trafik. Lejoni një hapësirë prej rreth tetë (8) sekondash midis jush dhe çdo automjeti që afrohet nga e majta.
- **Për t'u kthyer majtas** - Sigurohuni që të keni një hapësirë të qartë për t'u kthyer përpara trafikut që vjen përballë dhe trafikun në udhëkryq është i ndaluar. Nëse jeni duke u kthyer nga një rrugë e vogël në një rrugë kryesore, lejoni një hapësirë prej 9 sekondash midis jush dhe çdo automjeti që afrohet nga e djathta.

Është e rëndësishme kur ktheheni majtas të shmangni përballjen me automjetet që kthehen majtas nga drejtimi i kundërt. Në diagramin në të djathtë, imagjinoni një "X" në qendër të kryqëzimit. Duke u kthyer përpara se të arrini në "X", ju shmangni një "kthesë të ngatërruar" me shoferin tjetër që kthehet majtas. Duke u kthyer gjithmonë në korsinë më afër vijës qendrore, ju gjithashtu shmangni ndërhyrjen në trafikun që vjen nga drejtimi i kundërt duke bërë një kthesë djathtas në të njëjtën rrugë.

Më e rëndësishmja: Asnjëherë mos filloni një kthesë majtas derisa të arrini të shikoni të gjitha korsitë qartazi. Vetëm atëherë ju mund ta merrni kthesën duke qenë të sigurt.

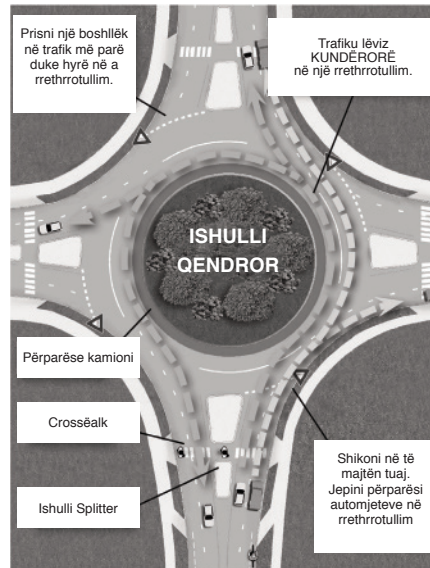

- **Rrugë-dalje nga rruga kryesore** - Disa rrugë në zona të frekuentuara tregtare kanë një pengesë fizike që ndan trafikun që lëviz në drejtime të kundërta dhe shenja në kryqëzimet e sinjalizuara që thonë **JO KTHIM MAJTAS** ose **JO KTHIM KTHIM** në formë U-je dhe **TË GJITHA KTHIMET NGA KORSIA E DJATHTË**. Në këtë situatë, rruga mund të projektohet me rrugë dalje për të bërë kthesa majtas. Në vend që të bëni një kthesë majtas drejtpërsëdrejti përgjatë trafikut që vjen përballë, do të përdorni një korsi të kthesës djathtas duke u kthyer mbrapa për të kryqëzuar rrugën kryesore në një semafor dhe më pas kthehuni majtas.
- **Rrethrotullimet** - Rrethrotullimet janë kryqëzime rrethore ku trafiku lëviz në drejtim të kundërt të akrepave të orës, në mënyrë që të gjitha kthesat brenda dhe jashtë rrethit të jenë kthesa djathtas. Kjo eliminon rrezikun e përplasjeve ballë për ballë, me kthesë majtas dhe në këndin e djathtë. Megjithatë, rrethrotullimet kanë rregulla të veçanta dhe një dizajn të veçantë duke i bërë ata të ndryshëm nga rrethet e trafikut.

Në do të fokusohemi në mënyrën e përdorimit të rrethrotullimeve pasi këto lloj kryqëzimesh rrethore po zëvendësojnë qarqet e trafikut të madh, të modës së vjetër dhe me shpejtësi të lartë ose po instalohen në shumë komunitete në vend të kryqëzimeve me sinjale trafiku, kryesisht për shkak të sigurisë dhe përfitimeve të tyre operacionale. Ndonjëherë rrethrotullimet janë instaluar në fund të rampës së kryqëzimeve.

Rrethrotullimet kanë **PËRPARËSI** çdo pikë hyrjeje dhe vija kthimi të shënuara në trotuar në çdo pikë hyrjeje. Shumica e rrethrotullimeve kanë gjithashtu një shenjë destinacioni në afrim, në mënyrë që të dini se ku do t'ju çojë secila rrugë dalje

A E DINI SE?
Arsyeja me e shpeshte e aksidenteve janë shoferet ne rrethrotullime qe nuk japin perparësi.

SI VEPROHET NE NJE RRETHRROTULLIM APPROACHING AND ENTERING:

APPROACHING AND ENTERING:

1. Kur i afroheni një rrethrotullimi, NGADALSONI dhe përgatituni t'i jepni përparësi këmbësorëve në vendkalimin e tyre.
2. Tërhiquni lart në vijën e përparësisë,shikoni majtas dhe kontrolloni për afrimin e trafikut brenda rrethrotullimit, TRAFIKU QARKULLUES KA TË DREJTËN E KRYESIMIT.
3. Hyni në rrethrotullim kur ka një hapësirë të përshtatshme në trafik.

DALJA NGA RRETHRROTULLIMI:

1. Pasi të keni hyrë në rrethrotullim, vazhdoni në drejtim të kundërt të akrepave të orës në pikën tuaj të daljes. Ju tani keni të drejtën e kalimit.
2. Ndërsa i afroheni daljes suaj, përdorni SINJALIN E KTHIMIT DJATHTAS.
3. Kujdesuni për këmbësorët në vendkalimin e tyre dhe përgatituni t'i jepni përparësi.
4. Dilni nga rrethrotullimi.

PËRGATITUNI PËR:

Mjetet e urgjencës - Mos hyni në rrethrotullim kur automjetet e urgjencës po afrohen, qëndroni anash. Nëse jeni në rrethrotullim, dilni menjëherë nga rrethrotullimi vazhdoni anash. **MOS NDALO KURRË NË RRETHRROTULLIM.**

Biçiklistë - Biçiklistët kanë mundësinë të funksionojnë si automjet ose këmbësorë kur përdorin një rrethrotullim. Kur vepron si automjet, ata do të ndjekin të njëjtat rregulla. **KURRË MOS PARALAKON NJË BIÇIKLISTES QË VEPRON SI MJETET NË RRETHRROTULLIM.**

Këmbësorët - Motoristët duhet t'i japin përparësi këmbësorëve kur hyjnë dhe dalin nga rrethrotullimi. Këmbësorët do të përdorin vendkalimet e tyre dhe ishujt ndarës për të kaluar çdo këmbë të rrethrotullimit.

MANOVRIMET NË KTHESA

Gjëja më e rëndësishme për të kuptuar në lidhje me kthesat është se nuk mund t'i mposhtni ligjet e fizikës. Automjetet janë të rënda dhe kanë shumë inerci. Kjo do të thotë se nëse jeni duke vozitur shumë shpejt në një kthesë, automjeti juaj do të vazhdojë të lëvizë përpara në vend që të kthehet, pavarësisht se sa shumë përpiqeni ta drejtoni ose ngadalësoni për ta mbajtur atë në korsinë tuaj. Ju ose do të dilni nga rruga (në një kthesë të përkulur majtas) ose do të shkoni në korsinë tjetër të trafikut (në një kthesë të përkulur djathtas). Ju nuk duhet të udhëtoni shumë shpejt që kjo të ndodhë. Nëse kthesa është e mprehtë dhe rruga është e lagësht ose e akullt, nevojitet më shumë reduktim i shpejtësisë.

FAKTE PËR AKSIDENTET E ADOLESHENTEVE

Lloji më i shpeshtë i përplasjes për shoferët 16-vjeçarë në Pensilvani është një përplasje me një automjet, pa dalje nga rruga. Nga viti 2013 deri në vitin 2017, ka pasur 3,291 aksidente dhe 20 njerëz të vdekur.

Photo provided by the Pennsylvania State Police.

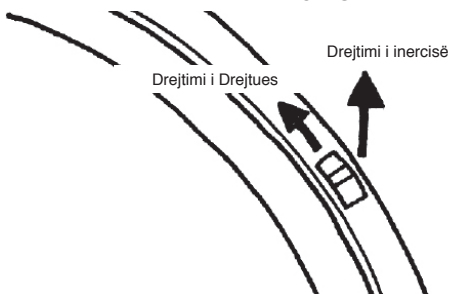
NË MËNYRË QË TË MBASH KONTROLLIN NË KTHESA, JU DUHET TË NGADALËSONI, BËJENI KËTË PËRPARA SE TË HYNI NË KTHESË.

Ndërsa i afroheni një kthesë, zakonisht do të shihni një shenjë paralajmëruese me tabelë të verdhë që tregon se si anon rruga. Nëse rruga përkulet në një kënd 90 gradë, mund të shihni një shenjë drejtkëndore të verdhë me një shigjetë të madhe që tregon majtas ose djathtas. Disa kthesa të mprehta kanë gjithashtu shenja paralajmëruese vendosura gjatë gjithë kthesës; këto janë shumë të dobishme gjatë natës ose në kushte të dukshmerisë së dobët. Rishikoni llojet e ndryshme të shenjave paralajmëruese të kurbës të paraqitura në Kapitullin 2

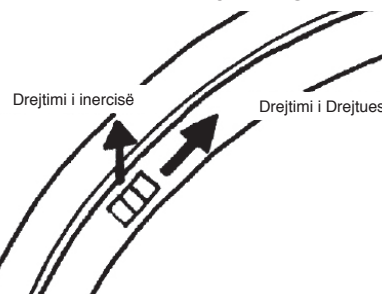
KËSHTU JU MUND TË DREJTONI NË MËNYRË TË SIGURTË NË KTHESË:

1. Qëndroni në të djathtë të qendrës së korsisë në kthesat e djathta dhe në mes të korsisë suaj në kthesat e majta
2. Sa më e mprehtë të jetë kthesa, aq më shumë duhet të zvogëloni shpejtësinë tuaj.
3. Shikoni për trafik që vjen nga drejtimi i kundërt. Një mjet që është në shpejtësi mund të hyjë lehtësisht në korsinë tuaj.
4. Për udhëzime se si të drejtoni automjetin tuaj, skanoni gjendjen përpara dhe shikoni skajin e brendshëm të kthesës. Nëse ka kthesa të shumta, shikoni skajin e brendshëm të secilës kthesë aq larg sa mund ta shihni.

LIGJET E FIZIKES NE TE SHPEJTUARIT NE NJE KTHESE ME ANIM MAJTAS

LIGJET E FIZIKES NE TE SHPEJTUARIT NE NJE KTHESE ME ANIM DJATHTAS

MANOVRIMET NË AUTOSTRADA DHE KRYQËZIME

Përplasjet në autostrada janë më të rëndat sepse trafiku po ecën me shpejtësi të madhe. Ju jeni në rrezik më të madh në kryqëzimet e autostradave, kur ndërroni korsinë dhe kur trafiku ngadalësohet ose ndalet papritur, për shkak të mbingarkesës.

HYRJA NË AUTOSTRADA

Vendimi juaj i parë kritik kur hyni në një autostradë është të siguroheni që të mos ktheheni gabimisht në platformën e daljes dhe të mos hyni ballë për ballë me trafik tjetër. Rampa e daljes do të shënohet me tabelat **NJË KALIM** si dhe me tabelat **MOS HYR** dhe **DREJTIM I GABUAR**. Ndonjëherë, por jo gjithmonë, rampa e hyrjes do të ketë një shenjë të gjelbër që thotë **HYRJA E AUTOSTRADËS**. Nëse shihni një vijë të bardhë në të djathtën tuaj dhe një vijë të verdhë në të majtë, ju jeni në drejtimin e duhur.

Disa hyrje dhe dalje të autostradës janë shumë afër njëra-tjetrës me vetëm një “korsi thurjeje” të shkurtër në mes. Trafiku që hyn dhe del nga autostrada duhet të ndajë korsinë. Një kërcënim i mundshëm është nga dy (2) shoferë të cilët dëshirojnë të përdorin të njëjtën hapësirë në të njëjtën kohë. Nëse jeni shoferi që hyn në autostradë, duhet t'i jepni përparësi shoferit që del. Rampat e hyrjes për autostrada shpesh kanë korsi përshpejtimi. Këto korsi shkojnë pranë korsive kryesore të trafikut dhe duhet të jenë mjaft të gjata për t'ju lejuar të shtoni shpejtësinë e trafikut përpara se të hyni në autostradë. Kur kërkoni për një hapësirë gjatë vozitjes në një rampë hyrëse të autostradës, shikoni mbi supe dhe në pasqyrën tuaj anësore.

DALJA NGA AUTOSTRADA

Hyni në korsinë e duhur për të dalë mirë paraprakisht. Mos u ngadalësoni derisa të keni lëvizur në korsinë e daljes. Nëse humbisni daljen tuaj, merrni tjetrën. Mos u ndalni ose mos ngrini në autostradë. Mos u devijoni nëpër disa korsi në përpjekje për të dalë në sekondën e fundit. Mos e kaloni mesin në përpjekje për t'u kthyer. Këto manovra janë të paligjshme dhe mund të jenë jashtëzakonisht të rrezikshme për shëndetin dhe sigurinë tuaj. Rampat e daljes kanë një shenjë paralajmëruese për t'ju bërë të ditur shpejtësinë maksimale të sigurt.

TË UDHËTOSH NË AUTOSTRADA

Gjysma e përplasjeve fatale në autostrada përfshijnë automjete që kanë dalë nga rruga si rezultat i shpejtësisë dhe/ose lodhjes së shoferit - **65 mph është pothuajse 100 feet për sekondë - duhet më pak se një (1) sekondë për të dalë nga rruga.**

Kur ndërroni korsi për të kaluar një automjet që lëviz më ngadalë në një autostradë, ndërroni korsinë vetëm një (1) korsi çdo herë, përdorni sinjalin e kthesës sa herë që ndërroni korsi dhe ndizeni atë në shumë kohë që drejtuesit e tjerë ta shohin atë.

Nëse shihni një automjet që do të hyjë në autostradë nga një rampë, një mirësjellje e zakonshme është të ndërroni korsinë për t'i lejuar shoferit të hyjë më lehtë në autostradë. Edhe pse shoferi që hyn duhet t'ju japë të drejtën e kalimit, një mirësjellje e tillë nga ana juaj e mban trafikun në qarkullim dhe probleme. Por, së pari kontrolloni për t'u siguruar që trafiku është i lire rreth automjetit tuaj.

Një rrezik tjetër kur vozitni në autostrada është mungesa e vëmendjes për shkak të “hipnozës së autostradës”. Kjo ndodh kur ju shikoni drejt përpara në rrugë për periudha të gjata kohore dhe ndaloni së skanuari në mënyrë aktive përpara, pas dhe rreth automjetit tuaj. Nëse “hutoheni” në këtë mënyrë, ka shumë të ngjarë të ndikoni në trafik duke e ngadalësuar atë ose duke u ndalur. Nga përplasjet fatale në autostrada, 20 për qind përfshijnë përplasje nga ana e pasme. Mungesa e vëmendjes e shoferit dhe ndjekja shumë e afërt përbëjnë shumicën e këtyre përplasjeve.

PARKOJ

Nëse rruga në të cilën jeni ka një bordurë, parkoni sa më afër që të mundeni, por jo më shumë se 12 inc larg. Nëse nuk ka bordurë, tërhiqeni sa më larg rrugës që të jetë e mundur.

Kur duhet të parkoni në rrugë, përdorni katër sinjalëshin me dhe jepni hapësirë të mjaftueshme automjeteve që kalojnë. Sigurohuni që automjeti juaj të mund të shihet të paktën 500 hapa/feet në të dy drejtimet.

Gjithmonë parkoni në drejtimin që lëviz trafiku. Sigurohuni që automjeti juaj të mos lëvizë. Vendosni frenat e parkimit

dhe ndërroni marshin në “Park”, nëse automjeti juaj ka një ndërrim automatik ose në “Pas” ose “First”, nëse automjeti juaj ka një ndërrim manual. Nëse jeni të parkuar në një kodër, ktheni rrotat tuaja siç tregohet në diagram. Kur parkoni automjetin tuaj në një tatëpjetë me ose pa bordurë, duhet ta ktheni timonin në mënyrë që rrotat tuaja të jenë plotësisht në të djathtë

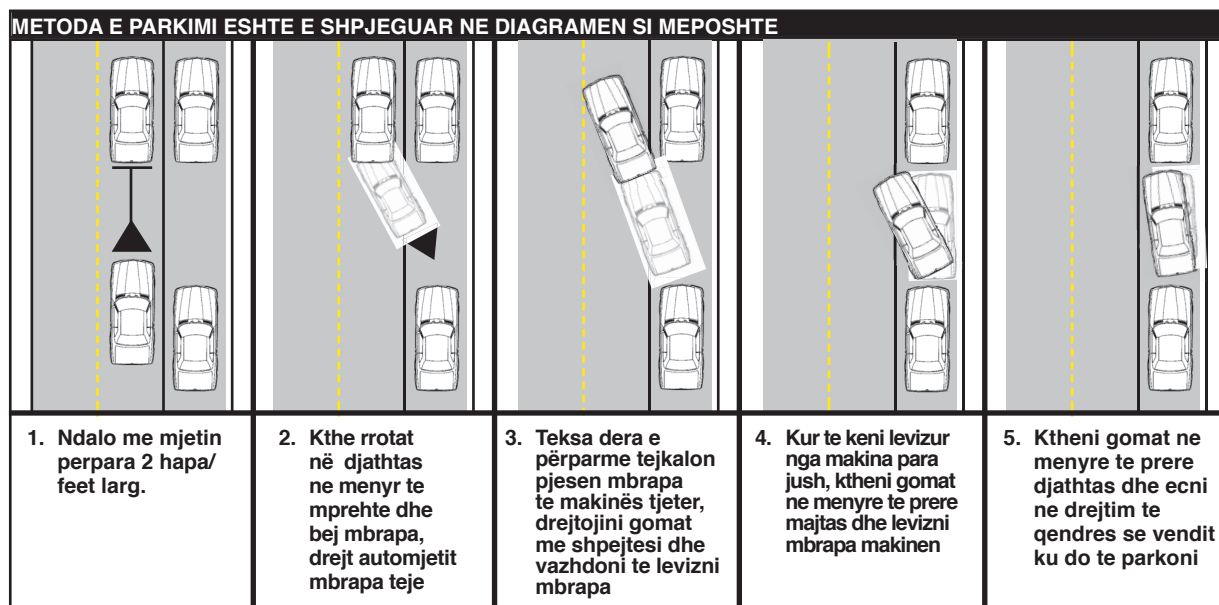

Me përjashtim të rasteve urgjente ose nëse një oficer policie nuk ju thotë ta bëni këtë, kurrë mos ndaloni, mos qëndroni ose parkoni automjetin tuaj në vendet e mëposhtme:

- Në anë të rrugës së një automjeti tashmë të ndaluar ose të parkuar përgjatë skajit ose bordurës së rrugës (parkim i dyfishtë).
- Në trotuar.
- Brenda një kryqëzimi.
- Në një vendkalim.
- Përgjatë ose përballë ndonjë rruge gërmimi ose zone punimesh.
- Në çdo urë ose strukturë tjetër të ngritur, ose në një tunel autostrade.
- Në çdo binar hekurudhor.
- Ndërmjet rrugëve të një autostrade të ndarë, duke përfshirë kryqëzimet.
- Brenda 50 hapave/feet nga hekurudha më e afërt në një vendkalim hekurudhor.
- Në çdo vend ku tabelat zyrtare ndalojnë parkimin.
- Në çdo vend ku tabelat zyrtare ndalojnë ndalimin.
- Përballë rrugës publike ose private.
- Brenda 15 hapave/feet nga një hidrant zjarri.
- Brenda 20 hapave/feet nga një vendkalim në një kryqëzim.
- Brenda 30 hapave/feet nga çdo sinjal pulsues, shenjë ndalimi, shenjë e dorëzimit ose pajisje kontrolli trafiku që ndodhet në anë të një rruge.
- Brenda 20 hapave/feet ëmbëve nga hyrja e rrugës për në një stacion zjarri.
- Aty ku automjeti juaj do të pengonte një tramvaj të lëvizte lirshëm.
- Në një autostradë me akses të kufizuar, përveç rasteve kur pajisjet zyrtare të kontrollit të trafikut tregojnë se jeni i lejuar

KËSHILLA PËR PARKIM PARALEL

INëse rruga në të cilën jeni ka një bordurë, duhet të parkoni sa më afër që të jetë e mundur, por jo më shumë se 12 inc larg. Nëse nuk ka bordurë, duhet të tërhiqeni sa më shumë nga rruga.

Para se të largoheni nga automjeti juaj, fikni motorin, hiqni çelësin dhe mbyllni të gjitha dyert. Kontrolloni trafikun pas jush përpara se të dilni.

Klikoni në lidhjen e mëposhtme për të parë videon tonë të trajnimit të parkimit paralel PennDOT.

<https://www.youtube.com/watch?v=iZs-q6PmC7E>

RRETHANA TË VEÇANTA DHE EMERGJENCA

Faqet në vijim ju japin informacion se si të vozitni në mënyrë të sigurt dhe të zvogëloni rrezikun e përplasjes në këto rrethana të veçanta – në zonat ku po kryhen punime në autostradë, në vendkalimet hekurudhore dhe kur ndesheni me këmbësorë, çiklistët, kamionët, autobusët ose automjetet e urgjencës – dhe kur duhet të përballemi me trafikun rrugor dhe emergjenca të ndryshme.

Informacioni për ngjarje të veçanta dhe emergjenca është i dobishëm për shoferët që të planifikojnë udhëtimin e tyre. Një shofer mund të zgjedhë të shmangë vonesat e padëshiruara, apo edhe kushtet potencialisht të pasigurta të rrugës, duke kontrolluar mediat, si p.sh. www.511PA.com për të parë nëse rruga e udhëtimit të tyre është e lirë përpara se të nisen.

ZONAT KU ZHVILLOHEN PUNIME

Zonat ku zhvillohen punimet janë zona me aktivitete ndërtimi, mirëmbajtjeje ose punë komunale dhe identifikohen me pajisje kanalizuese portokalli, si kone ose pajisje të tjera të përkohshme të kontrollit të trafikut. Mund të hasni një person me flamur që drejton trafikun dhe vesh rroba reflektuese. Shenjat paralajmëruese, automjetet e paralajmërimit paraprak ose tabelat e mesazheve të ndryshueshme mund të vendosen të paktën 200 hapa/feet duke iu afruar një zone pune. Kur të shihni shenjën e parë, kushtojini vëmendje rrugës, automjeteve, pajisjeve dhe njerëzve që mund të hasni. Disa zona pune shoqërohen nga Policia e Shtetit të Pensilvanisë.

Operacionet e lëvizjes, të tilla si lyerja e linjave, mbyllja e çarjeve dhe kositja, përdorin mjete të vendosura në pjesën e pasme për të paralajmëruar shoferët se ka një zonë pune përpara dhe gjithashtu shërbejnë si mbrojtje për ekipin. Mos kaloni një operacion lëvizjeje nëse nuk ju drejton dikush.

Një zonë aktive punimesh është ajo ku punëtorët janë të vendosur në rrugë ose afër saj. Gjithmonë keni kujdes për punëtorët e ndërtimit dhe përgatitni për kushte jonormale si korsitë të ngushta, trotuare të vrazhda, korsitë të pabarabarta dhe ndërrime të papritura të korsive.

Drejtuesit e mjeteve duhet t'u japin të drejtën e kalimit punëtorëve dhe mjeteve të ndërtimit në zonat ku zhvillohen punimet. Sipas ligjit, ju duhet të ndizni fenerët e automjetit tuaj, jo vetëm dritat e drejtimit të ditës, kur vozitni nëpër këto zona. Mund të gjobiteni për mospërdorimin e fenerëve tuaj në një zonë aktive pune. Gjithashtu, dyfishohen gjobat për disa shkelje në zonat aktive të punës, përfshirë shpejtësinë. Përveç kësaj, disa shkelje do të rezultojnë në pezullimin e patentës së shoferit.

Një video e re në lidhje me drejtimin e sigurt brenda dhe pranë zonave të punës është e disponueshme në:

<https://www.penndot.gov/TravelInPA/Safety/TrafficSafetyAndDriverTopics/WorkZone>.

Kjo video është gjithashtu e disponueshme për kurset e edukimit të shoferëve të bazuara në shkollë.

Përgatituni për trafik të ngadaltë ose të ndalur ndërsa i afroheni një zone pune dhe ndiqni këto rregulla sigurie:

- Planifikoni udhëtimin tuaj. Ju mund të shmangni vonesat e udhëtimit nëse zgjidhni një rrugë alternative rreth zonës së punës.
- Mos përdorni kontrollin e lundrimit në zonat e punës.
- Dyfishoni distancën tuaj; Lloji më i zakonshëm i përplasjes në zonat e punës është përplasia nga ana e pasme.
- Përgatituni të ndryshoni korsinë sapo të shihni një mesazh që ju thotë se korsia juaj është e mbyllur përpara.
- MOS KALONI një vijë të bardhë të fortë në një zonë pune; qëndroni në korsinë tuaj.
- Veproni me kujdes dhe vazhdoni të lëvizni me shpejtësi të sigurt ndërsa lëvizni nëpër zonën e punës; mos ngadalësoni ose ndaloni për të parë punën në rrugë.
- Mos ndaloni brenda një zone pune për të kërkuar udhëzime nga punëtorët.
- Binduni personave që ju drejtojnë me anë të valëvitjes së flamurit – autoriteti i tyre tejkalon pajisjet konvencionale të kontrollit të trafikut.

Mbani mend: Personat me flamur në Zonën e Punës mund të raportojnë në polici shoferë të pasigurt, shoferë në shpejtësi dhe agresivë duke përdorur një Formular Arrestimi nga Policia!

VENDKALIMET HEKURUDHORE

Shumica e vendkalimeve hekurudhore mbrohen vetëm nga një shenjë paralajmëruese e vendosur më përpara dhe një kryq. Shumica e vendkalimeve nuk kanë porta për të ndaluar trafikun. Duhet të jeni veçanërisht vigjilent kur i afroheni të gjitha vendkalimeve hekurudhore.

Kalimet e njohura pa shumë trafik treni mund të jenë më të rrezikshmet. Nëse përdorni shpesh një vendkalim të tillë dhe zakonisht nuk shihni një tren, mund të filloni të besoni se trenat nuk kalojnë kurrë; duke e besuar këtë mund të jetë e rrezikshme.

Kini parasysh këto pika në vendkalimet hekurudhore:

- Gjithmonë shikoni majtas, djathtas dhe më pas majtas përsëri kur i afroheni një vendkalimi hekurudhor. Bëni këtë edhe nëse kalimi është aktiv dhe sinjalet nuk pulsojnë - ato mund të mos funksionojnë.
- Nëse jeni ndalur në një vendkalim hekurudhor me më shumë se një shina, mos u nisni sapo të kalojë treni. Prisni derisa të keni një pamje të qartë të dy pistave përpara se të filloni. Edhe me një (1) shina, mos u nisni menjëherë pasi treni kalon - kontrolloni përsëri për një tren tjetër që mund të afrohet.
- Asnjëherë mos u përipiqi të parakaloni dikë teksa afroheni ose hyni në një vendkalim hekurudhor.
- Mos ndiqni verbërisht drejtimin e një automjeti tjetër që kalon shinat. Nëse jeni duke ndjekur një automjet tjetër, kontrolloni për t'u siguruar që keni hapësirë të mjaftueshme për të kaluar deri në fund përpara se të shkoni në shina. Nëse trafiku ngadalësohet përpara jush, prisni që të pastrohet përpara se të filloni të kaloni. Mos u bllokoni kurrë në shina.
- Nëse bëni gabim duke u bllokuar në një vendkalim hekurudhor dhe një tren po afrohet, largohuni shpejt nga automjeti dhe largohuni sa më shumë nga shina.

A E DINI SE?

Çdo orë e gjysmë, një tren përplaslet me një automjet ose një këmbësor në SHBA. Ju keni 40 herë më shumë gjasa të vdisni në një aksident që përfshin një tren sesa të jeni në një aksident me një automjet tjetër.

TË NDASH RRUGËN ME KALIMTARËT, BICIKLETAT, MOTORCIKLETAT DHE BICIKLETAT ME MOTORR

Këmbësorët dhe çiklistët meritojnë respektin tuaj si SHOFER automjetesh. Këto grupe janë të gjitha më të ndjeshme ndaj lëndimeve në një aksident, por kanë të drejtë të përdorin rrugët publike ashtu si ju. Mos harroni këshillat e mëposhtme të sigurisë.

KALIMTARËT

- Dhenia perparesi ndaj këmbësorëve që kalojnë në kryqëzime ose në vendkalime.
- Ndezja djathtas në të kuqe do të thotë ndalo, shiko në të gjitha drejtimet dhe më pas kthehu kur të jetë e sigurt. Shikoni për këmbësorë dhe lëri kohë të mjaftueshme që ata të pastrojnë vendkalimin.
- Gjithmonë ulni shpejtësinë dhe bëni kujdes të shtuar kur fëmijët janë në afërsi. Ata mund të mos arrijnë ta kuptojnë rrezikun dhe mund të dalin para jush pa parë rrotull.
- Duhet të respektoni kufijtë e shpejtësisë në zonën e shkollës dhe të ndaloni për autobusët e shkollës kur pulsojnë sinjalet e kuqe. Zonat e shkollave dhe stacionet e autobusëve shkollorë janë vende me përqendrim të lartë të fëmijëve.
- Jini të durueshëm me këmbësorët e moshuar dhe këmbësorët me aftësi të kufizuara. Ata kanë nevojë për kohë shtesë për të kaluar një rrugë.
- Përpara se të bëni mbrapa, kontrolloni gjithmonë për këmbësorë në rrugën tuaj.
- Jepni të drejtën e kalimit (ngadalësoni dhe përgatituni për të ndaluar) këmbësorëve të verbër, pavarësisht nëse ata kanë një bastun të bardhë ose një qen udhërrëfyes, ose nëse udhëhiqen nga të tjerë.
- Kur i afroheni një mjete të ndaluar nga pas, ngadalësoni shpejtësinë dhe mos kaloni derisa të siguroheni se nuk ka këmbësorë që kalojnë përpara.
- Kur këmbësorët ju shohin, nuk është kurrë e sigurt të t'i qaseni një këmbësori në vijën e trafikut në çdo kohë dhe veçanërisht në vende të pashënuara ose në mes të bllokut

BICIKLISTET

Këshilla për sigurinë (referojuni Kapitullit 5 për më shumë informacion)

- Kur afroheni ose kaloni një biçikletë, ngadalësoni në një shpejtësi të sigurt.
- Pasi të keni kaluar një biçiklist, mos ngadalësoni ose ndaloni shpejt. Një ndalesë e shpejtë mund të bëjë biçiklistin të përplasëme automjetin tuaj.
- Mos i bini borisë pranë biçiklistëve, përveç rastit kur duhet ta bëni këtë për të shmangur një përplasje.

Për më shumë informacion, manuali i shoferit të biçikletave të Pensilvanisë (PUB 380) mund të gjendet në: <http://www.dot.state.pa.us/public/pubsforms/Publications/Pub%20380.pdf>

MOTORCIKLETAT DHE BICIKLETAT ME MOTORR

- Sipas ligjit, ju duhet të lejoni motoçiklistin/bicikletat me motorr të përdorë një (1) korsi të plotë.
- Shumica e përplasjeve me motoçikletë/ bicikletat me motorr /automjete ndodhin në kryqëzime. Zakonisht, mjeti kthehet majtas përpara një motoçiklete/ biciklete me motorr në lëvizje kur drejtuesi i mjetit duhet të kishte dhënë përparësi.
- Mos supozoni se një motoçikletë/ bicikletat me motorr po kthehet kur shihni sinjalin e kthesës që pulson. Sinjalet e drejtimit të një motoçiklete/ biciklete me motorr mund të mos fiken automatikisht, si ato të një automjeti. Mos u tërhiqni përpara një motoçiklete/ biciklete me motorr derisa ta shihni atë duke u kthyer në të vërtetë.
- Pengesat që mund të jenë të vogla për një shofer mund të jenë vdekjeprurëse për një motoçiklist/ biciklet me motorr. Jini të përgatitur që motoçiklistët/drejtuesit e motoçikletave të bëjnë ndryshime të papritura në korsi ose shpejtësi ndërsa përpiqen të shmangin një rrezik në rrugë.
- Lejo të njëjtën distancë prej 4 sekondash ose më shumë që do të lejonit për automjetet e tjera. Rrisni distancën e mëposhtme pas një motoçiklete/motoçiklete, kur kushtet e rrugës ose të motit janë të këqija..

Klikoni në lidhjen e mëposhtme për të parë videon tonë të sigurisë së motorëve PennDOT.

<https://www.youtube.com/watch?v=SZjHD9ilz-o>

TË NDASH RRUGËN ME KAMIONA DHE AUTOBUSA

Nëse jeni duke e ndarë rrugën me një automjet, kamion, autobus ose automjet tjetër të madh, është e rëndësishme për hir të sigurisë të respektoni ligjet e trafikut dhe rregullat. Ka rregulla të veçanta për ndarjen e rrugës me kamionë dhe autobusë, dhe më poshtë janë disa sugjerime që mund të përdorni për ta bërë udhëtimin tuaj më të sigurt. Çelësi për autostrada më të sigurta është të njohësh pikën e padukshme të kamionit ose autobusit (No-Zone). No-Zone përfaqëson zona të rrezikshme rreth kamionëve dhe autobusëve ku ka më shumë gjasa të ndodhin përplasje.

TË PARAKALOSH NJË KAMION

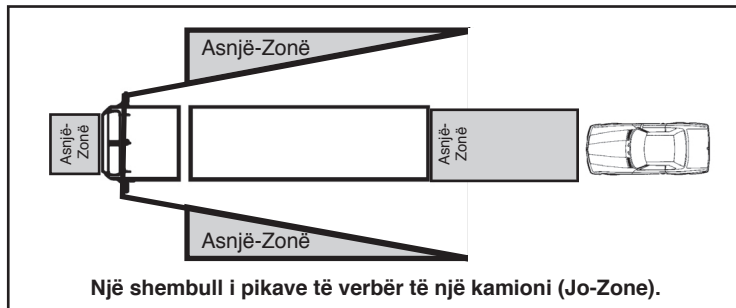
Në një autostradë të nivelit, duhen vetëm tre (3) deri në pesë (5) sekonda më shumë për të kaluar një kamion sesa një automjet. Në një tatëpjetë, një kamion shpesh humbet shpejtësinë, kështu që është më e lehtë të parakalosh sesa një automjet. Në një ulje, vrulli i kamionit do të bëjë që ai të ecë më shpejt, kështu që mund t'ju duhet të rrisni shpejtësinë. Kur automjetet futen shumë shpejt pas kalimit dhe më pas ngadalësojnë papritur, drejtuesit e kamionëve detyrohen të kompenzojnë me pak kohë ose hapësirë për të lënë.

Sigurohuni që të ketë shumë hapësirë midis automjetit tuaj dhe çdo automjeti përpara jush në korsinë e kalimit, në mënyrë që të mos mbeten të bllokuar, nëse kamioni fillon të tërhiqet në korsinë tuaj. Kaloni shpejt pa qëndruar shumë në pikën e padukshme të kamionit. Mbani të dyja duart në timon për të përballuar efektet e turbulencës. Ju mund të dëshironi të qëndroni në anën e majtë të korsisë së kalimit. Përfundoni parakalimin sa më shpejt të jetë e mundur dhe mos qëndroni pranë automjetit tjetër. Sigurohuni që të lëvizni prapa vetëm kur shihni pjesën e përparme të kamionit në pasqyrën tuaj të pasme. Pasi të kaloni një kamion, mbani shpejtësinë tuaj. Mendoni dy herë për parakalimin në kthesa ku ka një rrezik më të madh gabimi dhe një potencial më të lartë përplasjeje.

Fakt: Lëri vetes shumë kohë kur kaloni një kamion. Në shpejtësi autostrade, mund të duhen deri në 30 sekonda për të kaluar në mënyrë të sigurt një kamion. Kur të kaloni, bëjeni shpejt. Mos vozitni vazhdimisht pranë një kamioni - ju jeni në pikën e padukshme të shoferit të kamionit. Pasi të kaloni, ndërroni korsinë vetëm kur mund të shihni fenerët e kamionit ose grilën e përparme në pasqyrën e pasme.

KUR PARAKALOHENI NGA KAMIONI

Kur një kamion parakalon automjetin tuaj, ju mund të ndihmoni shoferin e kamionit duke qëndruar në anën e korsisë suaj. Kështu do ta bëni më të lehtë për shoferin e kamionit, por edhe nëse ulni pak shpejtësinë dhe më pas e mbani shpejtësinë të qëndrueshme. Në çdo rast, mos e rrisni shpejtësinë ndërsa kamioni është duke ju kaluar. Kamionët kanë pika të padukshme shumë më të mëdha në të dy anët e automjetit të tyre sesa automjetet e pasagjerëve. Kur vozitni në këto pika të padukshme ju nuk mund të shiheni nga shoferët e kamionëve. Nëse jeni në pikën e verbër të një kamioni dhe ai fillon të lëvizë në korsinë tuaj, jini të qetë dhe kini parasysh pozicionin e automjetit tuaj në raport me pjesën e përparme të kamionit. Vendosni nëse do të shpejtoni apo ngadalësoni për të shmangur një përplasje. Konsideroni anësoret si një rrugë shpëtimi.

Një shembull i pikave të verbër të një kamioni (Jo-Zone).

Kur keni një kamion që vjen nga drejtimi i kundërt, qëndroni sa më shumë që të jetë e mundur anash për të shmangur një përplasje anash dhe për të zvogëluar turbulencën e erës midis automjetit tuaj dhe kamionit. Mbani mend, turbulenca e erës i largon automjetet. Nuk i bashkon ato. Mbani shumë hapësirë midis automjetit tuaj dhe çdo automjeti përpara jush.

TË NDJEKËSH NJË KAMION

Për shkak të madhësisë së tyre, kamionëve u duhen distanca më të gjata për të ndaluar. Megjithatë, një automjet që e ndjek nga afër mund të mos jetë në gjendje të ndalojë aq shpejt sa për të shmangur të përplasurit me kamionin nga pas. Nëse jeni duke ndjekur një kamion, qëndroni jashtë zonës së tij të padukshme. Shmangni ndjekjen nga afër dhe vendoseni automjetin tuaj në mënyrë që shoferi i kamionit t'ju shohë në pasqyrat e tij anësore. Më pas do të keni një pamje të mirë të rrugës përpara dhe shoferi i kamionit mund t'ju japë shumë paralajmërime për një ndalesë ose një kthesë. Do të keni më shumë kohë për të reaguuar dhe për të bërë një ndalesë të sigurt. Kur ndiqni një kamion ose autobus, nëse nuk mund t'i shihni pasqyrat anësore të automjetit para jush, drejtuesi i mjetit të madh nuk mund t'ju shohë.

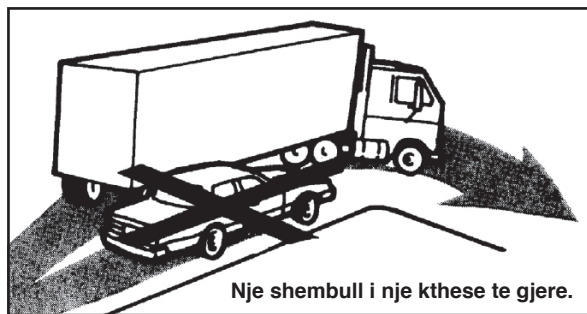
Lini shumë hapësirë midis jush dhe kamionit kur ndaloni në një kodër. Kamionët mund të rrokulliset mbrapa ndërsa një shofer heq këmbën e tij nga freja.

Kur ndiqni një kamion ose ndonjë automjet gjatë natës, gjithmonë errësoni fenerët. Dritat e forta nga një automjet prapa do të verbojnë shoferin e kamionit kur ato reflektohen nga pasqyrat e mëdha anësore të kamionit.

Fakt: Të paktën katër (4) sekonda nevojiten për t'ju mbajtur jashtë pikës së verbër të pasme të kamionit dhe ja një metodë e thjeshtë për të llogaritur distancën e saktë: Ndërsa një kamion kalon një objekt të palëvizshëm përgjatë rrugës, filloni të numëroni, një mijë e një, një mijë e dy, etj. Duhet të arrini një mijë e katër, ashtu si paracolpi juaj i përparmë arrin të njëjtin objekt. Nëse arrini përpara njëmijë e katër, po udhëtoni shumë afër pjesës së pasme të kamionit.

KTHESAT

Kushtojini vëmendje sinjaleve të kthesës së kamionit. Drejtuesit e kamionëve duhet të bëjnë kthesa të gjera në mënyrë që pjesa e pasme e kamionit ose pjesa e pasme e një rimorkioje të mund të pastrojë këndin ose çdo pengesë tjetër në këmbë. Ndonjëherë, hapësira nga korsitë e tjera përdoret për të pastruar qoshet. Për të shmangur një përplasje, mos kaloni derisa të përfundojë veprimi i kthesës. Përsëri, kushtojini vëmendje sinjaleve të kthesës. (*Referojuni shembullit më poshtë.*)

Një shembull i një kthese të gjere.

Fakt: Kamionët bëjnë kthesa të gjera. Mund të duket sikur kamionët po shkojnë drejt ose po kthehen majtas kur në të vërtetë po bëjnë një kthesë djathtas. Kjo teknikë e kombinuar me pika të padukshme pranë rimorkios e bën përpjekjen për të kaluar një kamion një manovër të rrezikshme. Drejtuesit e kamionëve nuk mund t'i shohin automjetet që ngjishen mes tyre dhe bordurës. Qëndroni në vend dhe jepuni shoferëve të kamionëve shumë hapësirë për t'u kthyer.

NGARKESAT E MËDHA

Ngarkesat e mëdha shoqërohen me mjete pilot. Lëvizjet e ngarkesave të mëdha funksionojnë njësoj si rimorkiot e traktorëve dhe duhet të trajtohen me të njëjtat rregulla si kamionët. Shumica e ngarkesave të mëdha funksionojnë brenda korsive të përcaktuara; megjithatë, për shkak të gjerësisë së tyre të tepërt, pengesat mund të bëjnë që ata të kalojnë vijën e verdhë ose të bardhë.

Automjetet pilot janë të detyruara me ligj për të ndihmuar në paralajmërimin e shoferëve për ngarkesa të mëdha dhe/ose mjete që lëvizin ngadalë. Automjetet pilot duhet të kenë shenja dhe drita të veçanta për të ndihmuar në identifikimin e tyre si të tillë dhe drejtuesit duhet të jenë të vetëdijshëm se kur këto shihen, do të thotë që ato po i afrohen një automjeti të madh. Kur shihni këto automjete, ju lutemi bëni kujdes të shtuar.

PËRPLASJE GJATË ZBRAPSJES

Asnjëherë mos u përpiqni të kaloni pas një kamioni që përgatitet për t'u zbrapsuar. Shpesh, kur një shofer kamioni përgatitet ta rikthejë kamionin nga një rrugë në një zonë ngarkimi, nuk ka zgjidhje tjetër veçse të bllokojë përkohësisht rrugën. Pikërisht këtu ka disa raste kur shoferë dhe këmbësorë përpriqen të kalojnë pas kamionit në vend që të presin disa sekonda që kamioni të përfundojë manovrën e tij. Duke kaluar afër kamionit, shoferi ose këmbësori hyn në zonën e padukshme të kamionit dhe mund të ndodhë një përplasje.

FRENAT

Ndryshe nga frenat hidraulike në automjete, kamionët dhe autobusët mund të kenë frena ajri dhe të marrin distanca më të gjata për të ndaluar. Një kamion i ngarkuar, me goma të mira dhe frena të rregulluara siç duhet, që udhëton me 65 mph në një rrugë të pastër dhe të thatë, kërkon një minimum prej 600 hapash/feet për të ndalur plotësisht (krahasuar me distancën e ndalimit prej 400 hapash/feet për një automjet pasagjerësh). Është thelbësore të përmbaheni nga hyrja në një rrugë dhe nëse jeni duke dalë nga rruga, të shmangni ndryshimin e korsive përpara një automjeti të madh.

RAMPAT E DALJES

Në uljet e gjata, mund të ketë rampa të posaçme “dalje” ose “arratisjeje” për kamionët. Këto rampa duhet të përdoren vetëm nga automjete të mëdha që janë jashtë kontrollit ose nuk mund të ndalojnë për shkak të dështimit të frenave. Asnjëherë mos ndaloni ose parkoni në afërsi të këtyre rampave.

AUTOBUSET

Autobusët janë automjete që gjithashtu zënë më shumë hapësirë në rrugë sesa një automjet i zakonshëm. Të njëjtat procedura duhet të ndiqen kur ndani rrugën me një autobus ose kamion.

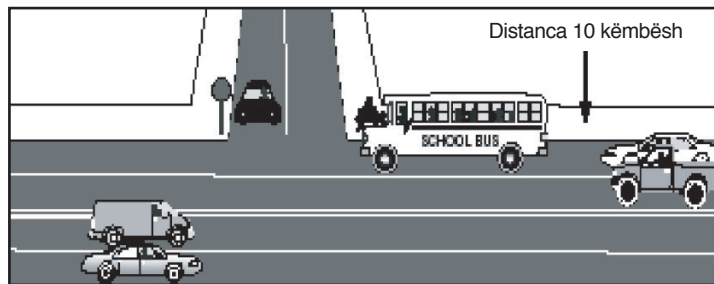
AUTOBUSET E SHKOLLAVE

Pensilvania ka rregulla të veçanta që duhet të ndiqni kur lëvizni pranë një autobusi shkollor. Këto rregulla mbrojnë fëmijët dhe shoferët.

Kur një autobus shkollor përgatitet të ndalojë, dritat e tij ngjyrë qelbar (të verdha) do të fillojnë të pulsojnë. Kur autobusi ndalon me dritat e kuqe të ndezura dhe krahu e tij të ndalimit të zgjatur, ju duhet të ndaloni të paktën 10 hapa/ feet larg autobusit, pavarësisht nëse jeni pas tij ose jeni duke ardhur drejt tij në të njëjtën rrugë ose duke iu afruar një kryqëzimi në të cilin është ndalur autobusi i shkollës. Qëndroni të ndaluar derisa dritat e kuqe të pushojnë së ndezuri, krahu i ndalimit të jetë tërhequr dhe fëmijët të kenë arritur në një vend të sigurt (shih foton më poshtë).

TE GJITHA AUTOMJETET DUHET TË NDALIN!

Nëse nuk ndaloni për një autobus shkollor me një dritë të kuqe ndezëse dhe krahu të zgjatur, kjo do të rezultojë në një pezullim 60-ditor të patentës së shoferit, pesë (5) pikë në kartelën tuaj të drejtimit dhe një gjobë.

Ekziston vetëm një përjashtim nga kërkesa për ndalimin e autobusit shkollor. Nëse po i afroheni një autobusi shkollor që është ndalur me dritat e kuqe të ndezura dhe krahu e ndalimit të zgjatur dhe jeni duke vozitur në anën e kundërt të një autostrade të ndarë, (d.m.th. barriera prej betoni/metal, shina udhëzuese ose pemë/shkëmbinj/përrenj/bari mesatare), nuk keni pse të ndaleni. Ulni shpejtësinë dhe vazhdoni të vozitni me kujdes.

Shikoni kete grafik qe ndihmon në ilustrimin e ligjit të Pensilvanisë për ndaljen ndaj autobusave të shkollave

<https://www.penndot.gov/TravelInPA/Safety/TrafficSafetyAndDriverTopics/Pages/School-Bus-Safety.aspx>

MJETET E URGJENCES DHE SITUATAT

Disa automjete kanë sirena dhe drita të kuqe ndezëse ose një kombinim të dritave ndezëse të kuqe dhe blu. Dritat ndihmojnë automjetet e urgjencës që të lëvizin shpejt nëpër trafik dhe t'u përgjigjen thirrjeve urgjente. Automjetet e urgjencës përfshijnë automjetet e zjarrfikësve, makinat e policisë, ambulancat, automjetet e shpërndarjes së gjakut dhe automjetet e pajisura posaçërisht nga organizatat e shpëtimit. Tregoni kujdes.

Kur dëgjoni një sirenë ose shihni një automjet që po afrohet nga çdo drejtim me drita të kuqe ndezëse ose kombinimi i dritave të kuqe dhe blu, duhet:

- Tërhiqeni në bordurë ose në anë të rrugës dhe ndaloni.
- Ngasni paralelisht dhe sa më afër bordurës. Në rrugët me një drejtim, lëvizni me makinë drejt rrugës më të afërt dhe ndaloni.
- Qëndroni larg kryqëzimeve.
- Filloni të vozitni përsëri pasi automjeti i urgjencës t'ju para kalojë, duke u mbajtur të paktën 500 hapa/ fjet larg tij.
- Sigurohuni që nuk është duke ardhur një automjet tjetër i urgjencës.

Gjatë një situatë emergjente, të gjithë drejtuesit e mjeteve duhet t'i binden udhëzimeve të çdo oficeri policie me uniformë, sherif, polici ose çdo personi të veshur siç duhet, përfshirë policinë e zjarrfikësve.

Merrni seriozisht sirenat dhe hapni rrugën për një ambulancë, kamion zjarrfikës ose automjet policie. Një ditë mund të jeni ju ai që thërret për ndihmë, ose jeta në rrezik mund të jetë e një miku ose anëtari të familjes tuaj.

LIGJI I TË LËVIZURIT MË TUTJE

Ligji I të lëvizurit më tutje, kërkon që shoferët të lëvizin në një korsi që nuk është ngjitur me një zonë të emergjencave dhe ose automjeteve me defekt. Një zonë e emergjencave është një zonë në ose pranë një rruge ku po kryhen shërbimet nga policia, sherifët, mjekët, ekzaminuesit mjekësorë, zjarrfikësit, zjarrfikësit, personeli i shpëtimit, personeli i shërbimit mjekësor të urgjencës, personeli i tërheqjes dhe rikuperimit, ekipi i reagimit ndaj materialeve të rrezikshme, anëtarët dhe/ose personeli i ndërtimit dhe mirëmbajtjes së autostradave. Një automjet me defekt është një mjet në një shirit trafikuose në anën e një korsi trafiku që është e shënuar qartë me të paktën dy llamba sinjalizuese, sinjal rrugor, shenja kujdesi dhe/ose çdo pajisje tjetër të kontrollit të trafikut. Nëse shoferët nuk mund të lëvizin për shkak të trafikut ose kushteve të tjera, ata duhet të reduktojnë shpejtësinë e tyre të paktën 20 milje në orë nën kufirin e vendosur të shpejtësisë. Në rastet kur organet e ligjit nuk mund të jenë të pranishëm, ligji lejon punonjësit e rrugëve dhe punonjësit e urgjencës të raportojnë shkeljet nga shoferët. Oficerët e ligjit mund të nxjerrë citate bazuar në këto raporte. Nëse nuk lëvizni tutje ose ngadalësoni do bëni shkelje që sjell një gjobë deri në \$500 për shkeljen e parë, \$1000 për një shkelje të dytë dhe \$2000 për një veprën e tretë dhe të mëvonshme. Gjithashtu, gjobat do të dyfishohen për shkeljet e trafikut që ndodhin në zonat e zhvillimit të punimeve. Çdo person i dënuar për shkelje të këtij ligji do t'i hiqen 2 pikë në kartelën e tij të drejtimit. Nëse shkelja i këtij ligji sjell lëndim të rëndë trupor ose vdekje të një personi tjetër, vendoset pezullimi i licencës për 90 ditë dhe mund të rezultojë një gjobë deri në 1000 dollarë. Nëse shkelja e këtij ligji sjell lëndim të rëndë trupor të një punonjësit të urgjencës ose një person në ose pranë një automjeti me defekt, do të vendoset një pezullim 6-mujor i licencës dhe mund të rezultojë në një gjobë deri në 5000 dollarë. Nëse shkelja e këtij ligji çon në vdekjen e personit që përgjigjet e urgjencës ose e personit në ose pranë një automjeti me defekt, do të vendoset një pezullim 1-vjeçar dhe mund të rezultojë me një gjobë deri në 10,000 dollarë.

MJETE ME KUAJ DHE KALORËSIT

Ka disa gjëra të rëndësishme për t'u mbajtur parasysh në zonat ku mund të hasni mjete me kuaj ose kalorës. Shumë mjete me kuaj janë me ngjyrë të errët dhe për këtë arsye janë të vështira për t'u parë në agim, muzg ose natë. Kur ndiqni ose ndaloni pas një mjeti me kuaj, sigurohuni që të lini shumë hapësirë midis të dyve (2) automjete. Pas ndalimit, mjetet e tërhequra me kuaj shpesh rrotullohen mbrapa dhe ndjekja shumë afër kufizon aftësinë e shoferit të mjetit me kalë për t'ju parë. Kjo do të sigurojë gjithashtu hapësirën e duhur për kohën kur përgatiteni për të kaluar. Kur kaloni pranë një mjeti me kuaj ose kalorës, mos vozitni shumë shpejt dhe mos i bini borisë, pasi kjo mund ta trembë kalin. Gjithashtu, për të shmangur frikësimin e kalit pas kalimit, sigurohuni që të lini hapësirë të mjaftueshme midis automjetit tuaj dhe kalit përpara se të tërhiqeni përsëri në korsinë e duhur. Mbani mend gjithmonë, kur në rrugë të gjithë kanë të njëjtat të drejta.

PASAGJERËT NË NJË RIMORKIO TË HAPUR

Një kamionçinë me shtrat të hapur ose kamion të hapur me shtrat të sheshtë nuk mund të drejtohet me një shpejtësi më të madhe se 35 mph, nëse ndonjë person është në remorkion e e kamionit. Një kamion i tillë nuk mund të drejtohet kur një i mitur nën 18 vjeç është në remorkion e kamionit.

Përrjashtim nga ky ligj:

- Një fëmijë i një fermeri, i cili transportohet ndërmjet pjesëve të një ferme ose fermash në pronësi ose operim të fermerit për të kryer punë në fermë ose ferma.

- Një fëmijë i punësuar për të kryer punë në fermë, i cili transportohet ndërmjet pjesëve të një ferme ose fermash në pronësi ose operim të punëdhënësit ose punëdhënësve të fëmijës.
- Një fëmijë me leje të vlefshme gjuetie, i cili transportohet ndërmjet një kampi gjuetie dhe një vendgjuetie gjatë sezonit të gjuetisë.
- Një fëmijë, i cili është pjesëmarrës në një paradë të sanksionuar zyrtarisht, vetëm gjatë rrjedhës së paradës.

PASTRUESIT E DËBORËS

Pastruesit e borën në dimër kanë dukshmëri shumë të kufizuar në pasqyrat e tyre. Këto mjete shpesh duhet të kthehen dhe drejtuesit e tyre nuk mund t'ju shohin pas tyre. Sigurohuni që të ndiqni në një distancë të sigurt. Kjo do të ndihmojë në mbrojtjen e automjetit tuaj nga dëmtimi nga kripa, lëngjet e ngrirjes së akullit dhe fishekët kundër rrëshqitjes të hedhura nga fadromat e borës.

Gjithashtu, këto automjete mund të kenë parmendë me krahë që dalin anash në të dyja anët. Këto janë të vështira për shoferët për t'i parë në mot të keq ose gjatë natës dhe janë përfshirë në aksidente të shumta me rrëshqitje anash. Për të qenë të sigurt, nuk duhet të përpiqeni të kaloni një parmendë, qoftë në të majtë apo në të djathtë.

PËRBALLJA ME INATET NË RRUGË

KURRË mos e shfryni zemërimin tuaj mbi dikë tjetër në rrugë. Ndonjëherë incidentet e gjaknxtësisë në rrugë shkaktohen nga keqkuptime të thjeshta mes drejtuesve të mjeteve. Një shofer mund të bëjë një gabim momental në gjykimin që një shofer tjetër e sheh si një akt agresiv, megjithëse asnjëri nuk ishte i qëllimshëm.

KURRË mos e merrni personalisht kur dikush ju kalon përpara ose ju parakalon. Thjesht lëreni të shkojë dhe injoroni shoferin tjetër.

Nëse diçka ndodh, **MOS U HAKMERRNI**. Është një shpërqendrim serioz i vëmendjes tuaj nëse armiqësoheni me shoferin tjetër. Ju jeni më pak të aftë për t'iu përgjigjur shenjave të komunikacionit, sinjalistikës dhe veprimeve të mjeteve të tjera ose këmbësorëve, sipas nevojës për të shmangur një përplasje.

MOS U PËRPIQNI T'I JEPNI NJË MËSIM NJË SHOFER TJETËR. Mos insistoni të keni të drejtë, edhe nëse keni të drejtë. Të insistuarit në të drejtë mund t'ju shkaktojë vdekjen!

Këtu janë disa këshilla se si të qëndroni të sigurtë, nëse përballeni me një shofer agresiv:

- Bëni çdo përpjekje për t'iu larguar nga rruga e shoferit agresiv.
- Mos bllokoni korsinë e kalimit. Nëse dikush kërkon të kalojë, le të parakalojë.
- Mos sfidoni një shofer agresiv duke rritur shpejtësinë. Thjesht do ta zemërojë shoferin dhe do t'ju rrezikojë.
- Shmangni kontaktin me sy me një shofer armiqësor.
- Injoroni gjestet dhe mos ktheni mbrapsht.
- Telefononi policinë ose 911, nëse keni një pajisje pa duar dhe mund ta bëni atë në mënyrë të sigurt, ose telefononi një pasagjer.

Nëse një shofer agresiv ju ndjek, mos shkoni në shtëpi. Në vend të kësaj, shkoni në një stacion policie, dyqan ose vendndodhje tjetër ku mund të merrni ndihmë dhe do të ketë dëshmitarë.

TË PËRBALLURIT ME EMERGJENCA TË TË VOZITURIT

Nëse jeni si shumica e shoferëve, nuk do të keni mundësinë të praktikoni se si do të vepronit në rast urgjence përpara se të ndodhë. Por, të dish se çfarë të bësh në disa situata kritike të drejtimit mund të bëjë një ndryshim. Ndërmarrja e veprimit të gabuar ose mosveprimi kur diçka shkon keq, padyshim që do të rrisë shanset tuaja për të përplasur automjetin tuaj.

T'IA DALESH NË NJE RAST EMERGJENCE

Kur keni një zgjedhje ose të frenoni ose të drejtoni për të shmangur një përplasje, zakonisht është më mirë nëse mund të drejtoni për të shmangur rrezikun sesa të frenoni, veçanërisht me shpejtësi mbi 25 mph. Kjo është për shkak se koha juaj e reagimit për të devijuar është më shpejt se koha e reagimit ndaj frenimit. Por, ju duhet të keni aftësi të mira drejtuese për të mbajtur kontrollin e automjetit tuaj në rast urgjence.

A E DINI SE?

Nga afërsisht 1,500 vdekje në autostradë në Pensilvani çdo vit, rreth 60 për qind, ose rreth 900, i atribuohen ngjarjeve agresive.

A E DINI SE?

Ndër 12,000 aksidente, 37 përqind e shoferëve nuk ndërmorën asnjë veprim për të shmangur përplasjen.

Si rregull i përgjithshëm, duhet ta mbani timonin me të dyja duart. Kjo është veçanërisht e rëndësishme në raste urgjente, sepse drejtimi evaziv kërkon që ta ktheni timonin shpejt të paktën gjysmën e kthesës në një (1) drejtim dhe më pas ta ktheni timonin mbrapa pothuajse një rreth të plotë në drejtim të kundërt. Më pas të ktheheni në drejtimin qendror për të vazhduar lëvizjen në drejtimin fillestar të udhëtimit. Në shpejtësi më të larta, nevojitet më pak nderhyrje në drejtimin e timonit për të lëvizur automjetin tuaj majtas ose djathtas.

Bëjeni zakon të mbani timonin siç tregohet djathtas. Nëse e mendoni timonin si një faqe të orës, duart tuaja duhet ta mbajnë timonin ose në pozicionin e orës 9 dhe 3 ose në pozicionin e orës 8 dhe 4, cilido që është më i rehatshëm. Mbani gishtat e mëdhenj përgjatë faqes së timonit në vend që të kapni pjesën e brendshme.

Duke i mbajtur duart në këtë pozicion në timon:

- Do të keni më shumë lehtësi gjatë një manovre të drejtimit emergjent, gjë që mund t'ju bëjë të dilni jashtë kontrollit ose të dilni nga rruga.
- Ka më pak gjasa që jastëku i ajrit t'juja perplase krahët dhe duart në fytyrë, ndoshta edhe t'i thyejë, nëse jeni të përfshirë në një aksident.
- Krahët tuaj do të jenë më të rehatshëm dhe më pak të lodhur gjatë vozitjeve të gjata.

Një pozicion i dorës dhjetë (10) dhe dy (2) të orës është i pranueshëm; megjithatë, nëse jastëku juaj i ajrit hapet, jeni në rrezik të lëndimit. Ka dy (2) mënyra për të përdorur timonin për të bërë një kthesë. Në metodën “dorë-për-dorë”, shoferi shtrihet përgjatë timonit për të kapur anën e kundërt dhe e tërheq timonin sipër, duke përsëritur sipas nevojës. Në metodën “shty-tërheq”, një (1) dorë shtyn lart në timon ndërsa dora tjetër rrëshqet lart dhe më pas e tërheq timonin poshtë, duke përsëritur veprimin derisa të përfundojë rrotullimi.

Nëse nuk mund të shmangni një përplasje, mbani mend këtë: Parandalimi i dëmtimeve në një aksident varet kryesisht nga vendosja e rripit të sigurimit, rregullimi i duhur i mbështjellësve të kokës, mbajtja e një jastëku ajri në automjet dhe pozicionimi të paktën dhjetë (10) inç larg nga airbag tuaj.

NËSE DUHET TË FRENONI PAPPITUR

Nëse duhet të frenoni me nxitim, siguria juaj varet nga njohja nëse automjeti juaj ka frena konvencionale ose kundër bllokimit (ABS) dhe si t'i përdorni ato.

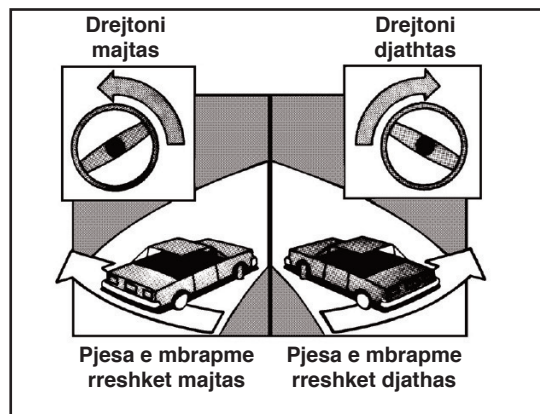
- **Pa ABS**, shtypni dhe lëshoni frenat në mënyrë të përsëritur. Pompimi i frenave do të ngadalësojë automjetin tuaj dhe do ta mbajë atë nën kontroll. Përplasje e frenave mund të bllokojë rrotat tuaja, duke bërë që automjeti juaj të rrëshqasë.
- **Me ABS**, mbani presion të fortë dhe të vazhdueshëm në frenim - automjeti juaj nuk do të rrëshqasë. **Mos pomponi pedalin e frenave.** Mos u alarmoni nga zhurmat mekanike dhe/ose pulsime të lehta.

Ju duhet të kontrolloni manualin e pronarit për të përcaktuar se çfarë lloj sistemi frenimi ka automjeti juaj. Bëjeni këtë përpara se të futeni në një emergjencë. **Të dini se si të vendosni frenat në një situatë emergjente mund t'ju shpëtojë jetën.**

NËSE AUTOMJETI JUAJ FILLON TË RRËSHKASE

Nëse automjeti juaj fillon të rrëshqasë në një rrugë të lagësht ose të akullt, shikoni dhe drejtojeni në orientimin që dëshironi të shkoni. Nëse pjesa e pasme e automjetit tuaj po rrëshqet në të majtë, kthejeni timonin në të majtë. Nëse pjesa e pasme e automjetit tuaj po rrëshqet në të djathtë, kthejeni timonin në të djathtë. Kur drejtoni për t'i shpëtuarnjë rrëshqitjeje, një tjetër rrëshqitje mund të rezultojë në drejtim të kundërt, por rrëshqitja e dytë nuk do të jetë aq e keqe sa e para. Jini gati për të ndaluar rrëshqitjen e dytë në të njëjtën mënyrë - duke drejtuar orientimin në drejtimin që pjesa e pasme e automjetit tuaj po rrëshqet. Mund të duhen disa nga këto “korrigjime” përpara se të rifitoni plotësisht kontrollin e automjetit tuaj.

Kur rrëshqitni, mos përdorni frenat. Nëse goditni frenat, rrëshqitja do të jetë më e keqe. Ju rrezikoni të bllokoni rrotat tuaja dhe të humbni të gjithë kontrollin e drejtimit.

RRUGËT E PËRMBYTURA

Në rrugët e përmbytura, edhe me shpejtësi të ulët, deri në gjashtë (6) inç ujë mund t'ju bëjë të humbni kontrollin e automjetit ose kamionit tuaj dhe mund të përmbysi në ujë disa automjete të vogla. Dy (2) feet ujë mund të bëjnë shumicën e automjeteve të pluskojë, duke përfshirë automjetet e shërbimeve sportive (SUV). Pasi një automjet devijon nga rruga në ujë më të thellë, ai mund të rrokulliset dhe të mbushet me ujë, duke bllokuar shoferin dhe pasagjerët brenda. **Nëse ka ujë në lëvizje në rrugë, gjëja më e sigurt për të bërë është të gjesh një rrugë tjetër.**

SHËNIM: Është kundër ligjit lëvizja përreth ose përmes tabelave ose pajisjeve të kontrollit të trafikut që mbyllin një rrugë ose autostradë për shkak të kushteve të rrezikshme. Për më shumë informacion mbi ligjin dhe gjokat e tij, shihni Kapitullin 5.

PËRMBYTJET:

Përmbytjet janë një nga rreziqet kryesore të Pensilvanisë. Sipas Qendrave për Kontrollin dhe Parandalimin e Sëmundjeve, që nga viti 2006 gati gjysma e të gjitha vdekjeve nga përmbytjet e raportuara në Pensilvani ishin të lidhura me automjete. Nëse jeni duke vozitur dhe arrini në një rrugë të përmbytur, mbani mend këtë frazë të thjeshtë: "Kthehuni, Mos u Mbytni®". Gjeni një rrugë tjetër udhëtimi dhe mos u përipiqi të kaloni asnjë rrugë të përmbytur. Është kundër ligjit kalimi i çdo pengese për kontrollin e përmbytjeve. Kjo listë tregon disa arsye pse ujërat e përmbytjeve janë kaq të rrezikshme;

- Gjashtë inç ujë, gjatësia e një faturë dollari, mund të bëjë që disa makina të humbasin kontrollin ose të bllokohen.
- Dymbëdhjetë inç ujë në lëvizje mund të notojnë shumë makina.
- Dy këmbë ujë në lëvizje mund të lëvizin shumicën e SUV-ve dhe kamionëve.
- Uji mbi çdo rrugë mund të fshehë shumë rreziqe, duke përfshirë mungesën e trotuarit dhe urave. Lëvizja e ujit gjithashtu mund të dobësojë rrugën.
- Udhëtimi natën mund të fshehë rrugët e përmbytura.

Opsioni juaj më i mirë kur arrini në një rrugë me përmbytje është të gjeni një rrugë të re për në destinacionin tuaj. Nëse ngecni në ujërat e përmbytjeve, dilni shpejt nga automjeti juaj dhe lëvizni në tokë më të lartë. Më shumë informacion mbi përmbytjet nga Shërbimi Kombëtar i Motit mund të gjenden në internet: www.weather.gov/safety/flood-turn-around-dont-drown

NËSE NGEL I SHTYPUR PEDANA E GAZIT

Nëse ngec pedana e gazit, automjeti juaj mund të fillojë të shtojë shpejtësinë gjithnjë e më shumë.

Nëse kjo ndodh:

1. Mbani sytë e tu në rrugë. Mund ta prekni pedalën disa herë për të parë nëse do të kthehet në normalitet, ose mund të jeni në gjendje ta ngrini me gishtin e këmbës, por mos u shtrini poshtë për të provuar të lironi pedalën me dorën tuaj.
2. Kaloni menjëherë në neutral dhe përdorni frenat, nëse pedali mbetet i mbërthyer. Kjo do të bëjë që motori juaj të vazhdojë, por fuqia do të hiqet nga rrotat tuaja.
3. Përqendrohuni te drejtimi dhe dilni nga rruga kur të keni ngadalësuar shpejtësinë në një shpejtësi të sigurt. Ndaloni, fikni motorin dhe ndzini dritat e urgjencës.

SHËNIM: Nëse duhet të ngadalësoni ose ndaloni shpejt, kthejeni ndezjen në "OFF". Mos e ktheni në "LOCK" sepse do të humbni aftësinë e drejtimit. Pastaj, aplikoni frenat tuaja. Do të kërkojë më shumë përpjekje për të drejtuar dhe frenuar.

NËSE AUTOMJETIT TUAJ I PRISHEN FRENAT

Në automjetet më të reja, një sistem frenimi i ndarë redukton mundësinë e dështimit total të frenimit. Nëse drita paralajmëruese e sistemit tuaj të frenimit ndizet, mund të keni frenim në dy (2) nga katër (4) rrotat, ndoshta një (1) rrotë e përparme dhe një (1) rrotë e pasme. Kjo do t'ju lejojë të tërhiqeni në anë të rrugës ose në stacionin tjetër të shërbimit. Do të ndjeni se pedali i frenave është më larg se zakonisht përpara se automjeti të fillojë të ngadalësohet dhe do t'ju duhet të shtyni më fort pedalën. Distanca juaj e ndalimit është rritur, ndaj kini kujdes se ku po shkon automjeti juaj. Kalimi në marshin më të ulët do t'ju ndihmojë të ngadalësoni shpejtësinë.

NESE KENI NJE AUTOMJET TE VJETER DHE PAPPITUR FRENAT PRISHEN, JU DUHET TE

1. Kaloni në marshin e ulët dhe kërkonti një vend për të ngadalësuar deri në një ndalesë.
2. Pomponi shpejt pedalin e frenave disa herë. Kjo shpesh do të krijojë presion të mjaftueshëm të frenimit për të ndaluar automjetin.
3. Përdorni frenën e parkimit (emergjencës) nëse pompimi i pedalit të frenimit nuk funksionon. Mbani lëshimin e frenave që mund të hiqni frenën e parkimit, nëse rrotat e pasme bllokohen dhe filloni të rrëshqitni.
4. Mbani sytë të fokusuar në vendin ku po shkoni dhe kërkonti një vend të sigurt për t'u larguar nga rruga. Kërkonti një vend të hapur për t'u drejtuar, ose drejtoni në një rrugë të përpjetë.
5. Fikni në "OFF" si metode fundit, nëse automjeti ende nuk ndalon dhe jeni në rrezik të përplasjes. Mos e ktheni në pozicionin "LOCK" sepse kjo do të bllokojë edhe timonin tuaj. Më pas, kaloni në marshin tuaj më të ulët. Kjo mund të dëmtojë transmisionin tuaj, kështu që bëjeni këtë vetëm si një përpjekje të fundit për tu mbrojtur nga perplasja.

Pasi të keni ndaluar, telefononi për ndihme. Mos u mundoni te vozisni.

NËSE JU BIE/ SHFRYHET GOMA

Ndonjëherë zhurmat fillojnë përpara se të shfryhet një gomë, por zakonisht nuk do ta dini kur do të shfryhet, . Ju duhet të mbroheni nga shfryrjet duke i mbajtur gomat në gjendje të mirë dhe të fryra siç duhet.

Kur një gomë e përparme të shfryhet, timoni juaj do të dridhet dhe ju do të ndjeni se automjeti tërhiqet papritur në njërën anë. Kur një gomë e pasme shfryhet, një cep i automjetit do të bjerë papritur dhe ju do të ndjeni se pjesa e pasme e automjetit lëkundet përpara dhe mbrapa.

Nëse një prej gomave tuaja shfryhet, bëni sa më poshtë:

1. Mbajeni timonin fort.
2. Qëndroni jashtë frenave! Frenimi pas një shfryrjeje do t'ju bëjë të rrëshqitni dhe të humbni kontrollin e automjetit tuaj.
3. Hiqeni ngadalë këmbën nga pedali i gazit.
4. Drejtoni timonin për ku dëshironi të shkoni, por drejtoni me qetësi - mos bëni lëvizje të theksuara e të vullshme.

Ju mund të vozisni më një gomë të shpuar për aq kohë sa ju nevojitet, në mënyrë që të arrini në një vend të sigurt për ta hequr dhe ndërruar atë. Nëse duhet të përdorni frenat, shtypni butësisht. Lëreni automjetin të ngadalësohet për të ndaluar. Sigurohuni që të jetë jashtë rrugës përpara se të ndërroni gomën.

SI TË NDËRRONI NJË GOMË TË SHFRYRË

Mbani gjithmonë mjetet që do t'ju nevojiten për të ndërruar gomën në automjetin tuaj, p.sh., gomën rezervë, çelësin e gomës, folenë, kaçavidën, elektrik dore, trekëndëshat reflektues, pykat e rrotave, kompletin e riparimit të gomave të shfryra, dorezat, etj. Udhëzimet bazë për ndryshimin e një gome. **SHËNIM:** Procesi mund të ndryshojë nga automjeti në automjet, prandaj ju lutemi konsultohuni me manualin e pronarit të automjetit

1. Parkoni mjetin në një sipërfaqe të sheshtë që është larg trafikut dhe sa më larg rrugës.
2. Vendosni frenën e parkimit dhe sigurojeni automjetin duke vendosur tulla, pykë druri ose rrota në pjesën e përparme dhe të pasme të ndonjë prej gomave të mira të mbeturatirE.
3. Nëse automjeti ka mbulesë rrote ose kapakë, hiqini me kujdes duke përdorur një kaçavidë ose skajin e sheshtë të çelësit të gomës.
4. Ndërsa automjeti është në tokë, lironi dadot e gomës duke përdorur skajin e çelësit të gomës që përshtatet me dadot e veturës. Gjatë këtij hapi, mos i hiqni plotësisht dadot nga bulonat e gomës.
5. Vendoseni folenë/krrilin në tokë të fortë në mënyrë të sigurt nën kornizën e automjetit duke konsultuar manualin e pronarit të automjetit për vendosjen e duhur të folesë/krrilit. Ngrini automjetin me fole/krril derisa goma të jetë afërsisht 6 inç nga toka.
6. Hiqni plotësisht dadot e gomës dhe vendosini në një zonë të sigurt (brenda kapakut të rrotës ose kapakut të shpërndarësit). Hiqeni gomën me defekt duke e kapur me të dyja duart dhe tërhiqeni drejt dhe në mënyrë të barabartë nga bulonat e gomes.
7. Instaloni rrotën rezervë/gomën në bulonat e gomës së rrotës dhe instaloni të gjitha dadot e gomës me dorë. Pasi dadot të jenë filetuar siç duhet në fole, mund të përdoret çelësi i gomës për të shtrënguar dadot; por përdorni vetëm presion minimal (mos e rrotulloni plotësisht në këtë moment)
8. Uleni ngadalë automjetin në tokë, por mos e hiqni folenë/krrilin nga poshtë automjetit në këtë hap.
9. Pasi t'i referoheni manualit të automjetit për sekuencën e duhur dhe specifikimet e rrotullimit, shtrëngoni dadot duke përdorur çelësin e gomës.
10. Siguroni folenë/krrilin, gomën/rrotën, veglat dhe pajisjet e sigurisë në bagazhin e automjetit.

Nëse automjeti ka kapakë mbulues të rrotave, manuali i pronarit duhet të japë udhëzimet për instalimin. Nëse automjeti ka kapakë qendror, vendoseni kapakun kundër timonit dhe vendoseni në mënyrë të barabartë duke përdorur thembrën e dorës. Verifikoni sigurimin e kapakut të rrotës ose kapakut qendror përpara se të niseni.

NËSE AUTOMJETI ZBRET NGA RRUGA PËR NË ANËSORET

Mund të rezultojë një përplasje e rëndë, nëse nuk dini se si të rikuperoni kontrollin e drejtimit pasi keni përjetuar një “rënie” përgjatë skajit të rrugës ku anësorja është më e ulët se trotuari. Një “rënie” mund të ndodhë, nëse jeni duke vozitur shumë afër buzës së rrugës ose nëse ecni shumë shpejt nëpër një kthesë dhe lejoni që goma juaj e përparme të largohet nga rruga.

Reniet janë mjaft të zakonshme, veçanërisht në rrugët rurale. Ato gjithashtu mund të ndodhin aty ku rrugët janë duke u rishfaqur dhe ka një parvaz në shpatull.

Një “renie” mund të bëhet shpejt një emergjencë, nëse nuk dini si të rikuperoheni prej saj. Gjërat më të rëndësishme për t’u mbajtur mend janë: mos drejtoni fort dhe mos frenoni papritur. Nëse e ktheni fort timonin për t’u rikthyer në rrugë, kjo mund të shkaktojë që automjeti të rrahë anash dhe të kalojë në trafikun që vjen nga përballë. Nëse frenoni fort me dy (2) rrota në trotuar dhe dy (2) rrota në një anësore të butë, automjeti me siguri do të rrëshqasë jashtë kontrollit.

HERE IS WHAT YOU SHOULD DO IF YOU DRIFT OFF OF THE PAVEMENT

1. Lehtëso shkeljen e pedalit të gazit për të ngadalësuar shpejtësinë kur dy rrotat tuaja në anën e djathtë të dyja dalin nga trotuari. **Mos frenoni papritmas.** Nëse duhet të frenoni për të shmangur një rrezik në anësoret, përdorni frenim gradual dhe të kontrolluar për të shmangur bllokimin e rrotave.
2. Mbani një shtrëngim të ngushtë në timon dhe drejtojeni paralelisht me rrugën me dy (2) rrota në rrugë dhe dy (2) rrota jashtë (nga skaji i rënies). Ruajini gommat nga fërkimi me skajin e trotuarit. Qëndroni të qetë dhe mbani një shtrëngim të fortë në timoni. Një anësore butë ose i lagësht do ta tërheqë automjetin tuaj në të djathtë. **Mos drejtoni ashpër, duke u përpjekur të ktheheni në rrugë.**
3. Vazhdoni të ngadalësoni gradualisht derisa të udhëtoni shumë ngadalë - më pak se 25 mph dhe mundësisht më afër 10 mph - dhe ta keni automjetin tuaj nën kontroll.
4. Kontrolloni nëse trafiku afrohet nga pjesa e pasme në korsinë ku do të rihyni. Ndizni sinjalistikën e kthesës në të majtë.
5. Drejtojeni butësisht majtas për të lehtësuar rrotat e djathta në trotuar, kur është e qartë. Sapo të ndjeni se rrotat tuaja kthehen në rrugë, drejtojeni butësisht djathtas për t’i drejtuar.
6. Shpejtoni për t’u bashkuar me ritmin e trafikut pasi të ktheheni të sigurtë në rrugë dhe të keni kontroll të plotë të automjetit tuaj.

NËSE NJË AUTOMJET TJETËR PO VJEN KUNDRA VAJTJE NË KORSINË TUAJ

Së pari, bini borisë për të tërhequr vëmendjen. Nëse shoferi tjetër nuk lëviz, përpiquni të ikni djathtas, nëse është e mundur. Nëse devijoni majtas dhe drejtuesi tjetër korrigjon në momentin e fundit, prap se prap do të përplaseni. Nëse një përplasje është e pashmangshme, frenoni fort dhe në mënyrë të qëndrueshme. Çdo milje në orë që ngadalësoni do të zvogëlojë ndikimin.

KORTEZHI I FUNERALIT

Nëse shihni një kortezh funerali në rrugë, jepini përparësi automjeteve në kortezh. Pasi automjeti kryesor të ketë pastruar kryqëzimin, pjesa tjetër e kortezhit mund të vazhdojë përmes kryqëzimit, trafiku tjetër duhet të japë përparësi. Lëreni kortezhintë kalojë dhe mos u futni dhe dilni nga kortezhi, përveç rastit kur udhëzoheni ndryshe nga një oficer policie ose një agjent ose punonjës funeral gjatë një funerali.

Të gjitha automjetet në një kortezh funerali duhet të kenë të ndezur fenerët dhe sinjalet e urgjencës dhe të mbajnë një flamur ose shenja të tjera që i caktojnë ato si pjesë e kortezhit. Automjetet në një kortezh funerali mund të kenë gjithashtu një dritë vjollce ndezëse ose rrotulluese të shfaqur në automjet gjatë kortezhit.

Drejtimesit në kortezhet funerale mund të vazhdojnë me një semafor të kuq ose shenjë ndalimi, nëse automjeti kryesor niset përmes kryqëzimit ndërsa drita ishte e gjelbër. Në rastin e një table ndalimi, mjete kryesor duhet së pari të ndalojë plotësisht përpara se të kalojë nëpër kryqëzim. Kortezhet funerale duhet ti japin përparësi automjeteve të urgjencës.

KAPITULLI 3- PYETJET PERMBLEDHESE**1. SHOFERËT ADOLESHENTE KANE MË SHUME MUNDESI TË PËRFSHIHEN NË NJË AKSIDENT KUR:**

- A. Ata janë duke udhëtuar me kafshe
- B. Ata lëvizin me pasagjerë të rritur
- C. Ata janë duke vozitur me pasagjerë adoleshentë
- D. Ata lëvizin pa pasagjerë

2. SHOFERËT QË HANE DHE PINË GJATË VOZITJES:

- A. Nuk ben gabime në vozitjen e automjetit
- B. Keni probleme me vozitje e ngadaltë
- C. Janë shoferë më të mirë sepse nuk janë të uritur
- D. Kanë probleme me kontrollin e automjeteve të tyre

3. PERGATITJA PËR TË PIRË DUHAN NDERKOHË QË PO NGANI MAKINEN:

- A. Nuk ndikon në aftësite e drejtimit
- B. Ndhmon në vigjilencen e shoferit
- C. Është aktivitet shpërqëndruës
- D. Nuk është aktivitet shpërqëndruës

4. LLOJI KRYESOR I AKSIDENTEVE PËR SHOFERËT 16 VJEÇARË NË PENSILVANIA ËSHTË:

- A. Automjet i vetëm/ jashtë-rruge
- B. Perplasja anash e makines jashtë vëndit
- C. Vozitja mbrapsht në një rrugë anësore
- D. Vozitja në hyrje të një autostrade

5. KUR KALONI NJË BIÇIKLIST, JU DUHET:

- A. Ti bieni borisë që të paralajmeroni biciklistin
- B. Të manovroni majtas me nje hapësire te mjaftueshme
- C. Të qëndroni në qendër të korsisë
- D. Të ndizni bllokazhin katër-sinjalësh

6. KUR JENI NË NJË ZONË KU PO LUAJNË FËMIJËT, DUHET TË PRITNI ATA:

- A. Të dijnë se kur është e sigurt për të kaluar
- B. Të ndalosh përpara se të kalojnë rrugën
- C. Të dalësh para tyre pa shikuar
- D. Të mos kalosh nëse nuk janë me një të rritur

7. NËSË JENI DUKE VOZITUR MBRAPA MOTORCIKLETËS, DUHËT:

- A. Lëreni motoçikletën të përdorë një korsi të plotë
- B. Ngasni pranë motoçikletës
- C. Lëreni motoçikletën të përdorë vetëm gjysmën e një korsie
- D. Kaloni në të njëjtën korsi ku lëviz motoçikleta

8. KUR UDHËTONI PAS NJË MOTOCIKLETË:

- A. Të keni distancë te pakten dy makina gjatesi
- B. Lejimi te paktën 2 sekonda distancë
- C. Lejimi te paktën 4 sekonda distancë
- D. Të keni distancë te pakten 4 motorcikleta gjatesi

---

9. DUHET TË KENI KUJDES SHITESË KUR JENI AFËR KËMBËSORËVE QË PO KALOJNE NË VIJA TË BARDHA SEPSE:

- A. Ata janë shurdha
  - B. Ata janë me të meta mendore
  - C. Ata janë të verbër
  - D. Ata kanë problem në të ecur
-

10. KUR DUHET JENI PRANË NJË KËMBËSORI TË VERBËR QË KANË NJË SHKOP TË BARDHË OSE PËRDORIN NJË QEN SI UDHËZUES, JU DUHET:

- A. Ngadalësoni shpejtësinë dhe të ndaloni
  - B. Te vazhdoni vozitjen e makines
  - C. Procedoni normalisht
  - D. Voztni shpejt
-

11. DUHET TE NDALOHË SHOFERI KUR KËMBËSORI KALON PA SINJALISTIKE NË SEMAFOR?

- A. Kushdo që filloi i fundit
  - B. Shoferi
  - C. Kushdo që është me ngadalë
  - D. Këmbësori
-

12. NJË TREKËNDËSH PORTOKALLI MBRAPA MJETIT TREGON QË MAKINA:

- A. Mban materiale radioaktive
  - B. Merr kthesa të gjera
  - C. Udhëton me shpejtësi më të ulët se trafiku normal
  - D. Bën ndalesa të shpeshta
-

13. NATËN ËSHTË MË VËSHTIRË TË SHIKOSH:

- A. Shenjat Rrugore
  - B. Këmbësoret
  - C. Motoristë të tjerë
  - D. Dritat e Rrugës
-

14. KUR NJË SHOFER KAMIONI DO TË PARAKALOHË MJETIN TUAJ, SHPEJTËSIA JUAJ DUHET TË:

- A. Të jetë e qëndrueshme ose e ulët
  - B. Ndryshoni korsinë
  - C. Ndryshojë
  - D. Rritet
-

15. KUR TË NDANI RRUGËN ME NJË KAMION, ËSHTË E RËNDËSISHME TË KUJTOSH SE, NË PËRGJITHSI, KAMIONEVE:

- A. I duhët distancë më e gjatë se makinat për të ndaluar
  - B. I duhët më pak kohë për të t'iu ulur shpejtësia se sa makinat
  - C. I duhët më pak rreze kthese se makinat
  - D. I duhët më pak kohë për të kaluar në një pjerrësi sesa makina
-

16. NËSE NDALONI NË KRYQËZIM HEKURUDHOR ME MË SHUMË SE NJË KAMION:

- A. Prisni derisa të keni një pamje të qartë të trenit dhe kamionit
  - B. Ndaloni në shina hekurudhore dhe shikoni për një tren tjetër
  - C. Kaloni sa më shpejt sapo treni të kalojë
  - D. Kaloni kur njëra nga rrugët është e lirë
-

---

17. NËSE JENI MBRAPA NJË KAMIONI QË BËN MANOVRIM MAJTAS PARA TË BËJË KTHIM DJATHTAS NË NJË KRYQEZIM, DUHET TË DINI SE ËSHTË SHUME E RREZIKSHME PËR:

- A. Të futeni mes kamionit dhe trotuarit për të bërë një kthesë djathtas
- B. Të frenuar derisa kamioni të ketë përfunduar kthesën
- C. Shkelje të ligjitit të distancës pasuese "4 – sekonda".
- D. Ti rënë borisë së shoferit të kamionit

---

18. E VETMJA HERE QË JU NUK DUHËT TË NDALENI PËR AUTOBUZ SHKOLLOR KUR SEMAFORI PULSON DRITEN E KUQE DHE DEL SHENJA E NDALIMIT ËSHTË KUR TI:

- A. Je duke vozitur në anën e kundërt të një autostrade të ndarë
- B. Je mbrapa autobuzit
- C. Nuk sheh femije prezet
- D. Mund të kalosh i sigurve në të majte

---

19. KUR NJË AUTOBUZ SHKOLLOR KA DRITAT E KUQE QE PULSOJNË PER TU NDALUAR, JU DUHET:

- A. Ndaloni të paktën 10 hapa/feet larg autobusit
- B. Të kaloni nëse fëmijët kanë dalë nga autobusi
- C. Të ndaloni nëse autobusi është në anën e kundërt të një pengese
- D. Ecni ngadalë me autobus

---

20. PASI TRENI KA KALUAR, DUHET:

- A. Kontrolloni përsëri dhe sigurohuni që nuk ka tren dhe vazhdoni me kujdes
- B. Pritni për driten jeshile të semaforit
- C. Kaloni neper shina
- D. Ti bieni borise de e kaloni

---

21. NËSE JU DUHET TË ULNI SHPEJESINE OSE TË NDALENI KUR SHOFRERËT E TJERË MUND TË MOS PRESIN, DUHET TË:

- A. Stypni shpejt pedalin e frenave disa herë
- B. Shtypni frenën tuaj të urgjencës
- C. Shihni ne pasqyren tuaj ne krah per trafik makinash
- D. Bëhuni gati për t'i rënë borisë

---

22. KUR PLANIFIKON TË BËNI KTHIM, DUHET TË SHTYPNI SINJALET TUAJA:

- A. Vetëm nëse ka shoferë të tjerë që ju ndjekin
- B. Sapo pjesa e përparme e makinës suaj arrin në kryqëzim
- C. 3 deri në 4 sekonda përpara se të arrini në kryqëzim
- D. 2 makina gjatësi përpara se të arrini në kryqëzim

---

23. PARA SE TË KALONI NJË MJET TJETËR DUHET:

- A. Ti bëni me drita për të njoftuar shoferin
- B. Ndizni bllokazhin për të paralajmëruar shoferin
- C. Jepni sinjalin e duhur të kthesës për të treguar se po ndryshoni korsinë
- D. Bjeri borisë për ti tërhequr vëmendjen shoferit

---

24. PASQYRA NE KRAHUN TUAJ ËSHTË ZONA E RRUGËS:

- A. Ju nuk mund të shihni pa lëvizur kokën
- B. Drejtpërdrejt pas automjetit tuaj
- C. Ju shikoni mbrapa në pasqyrën tuaj të brëndshme
- D. Ju shikoni në pasqyrën tuaj anësore

25. PARA SE TË KALONI NJE MJET TJETER DUHET TE SINJALIZONI:

- A. Pak para ndryshimit të korsisë
- B. Në çdo kohë
- C. Pas ndërrimit të korsisë
- D. Mjaft herët që të tjerët ta dinë levizjen tuaj

26. PARA SE TË NDËRRONI KORSI NË NJË AUTOSTRADË ME SHUMË KORSI DUHET TI:

- A. Bieni borisë
- B. Ndizni fenerët
- C. Ulni shpejtësinë
- D. Kontrolloni pasqyrat anash dhe brënda makinës

27. KUR PARAKALONI NË RRUGË, DUHET:

- A. Të përdorni bllokazhin
- B. Të parkoni në një kënd
- C. Të mbani ndezur sinjalin e kthimit
- D. Të ndizni dritat

28. BEFORE BACKING UP, YOU SHOULD:

- A. Rely on your mirrors to see if it is clear to proceed
- B. Flash your lights
- C. Open your door to see if it is clear to proceed
- D. Turn your head and look through the rear ëindoë

29. QË TË NDIHMONI TË SHMANGNI PERPLASJET, JU DUHET:

- A. Komunikoni me shoferet e tjerë në rrugë
- B. Injoroni drejtuesit e tjerë në rrugë
- C. Vozitni në rrugët anësore dhe rrugët e pasme
- D. Shmangni vozitjen gjatë orarit të trafikut

30. SHOFERI ËSHTË:

- A. Ngadalësuar ose daluar
- B. Duke u kthyer majtas
- C. Duke u kthyer djathtas
- D. Duke hapur deren

31. NËSE SINJALET TUAJ TË KTHIMIT NUK PUNOJNE, DUHET TË PËRDORNI _____ PËR TË TREGUAR QË PO KTHEHENI.

- A. Rënien e borisë
- B. Dritat tuaja
- C. Sinjalizimi me dore
- D. Ndezjen e bllokazhit

32. KUR UDHËTONI ME 40 MILJE NË ORË NË NJË AUTOSTRADË ME AKSES TË KUFIZUAR, DUHET:

- A. Vozitni në anësore
- B. Përdorni dritat e gjata
- C. Bjeri borisë për të paralajmëruar te tjerët
- D. Përdorni bllokazhin

33. DUHET TI BIENI BORISË KUR JE:

- A. Duke udhëtuar neper kryqëzime
- B. Duke parakaluar nje ciklist
- C. Duke pare nje femije qe po vrapon drejt rruges
- D. Ne parkim paralel

34. JU DUHET TE PERDORNI DRITAT KUR MAKINAT TJERA NUK DUKEN NGA _____ HAPA/FEET LARG.

- A. 1000
- B. 1500
- C. 1800
- D. 1200

35. NËSE NJË MJET ME DRITA TE GJATA VJEN DREJT JUSH JU, DUHET:

- A. Ndizni dritat e gjata
- B. Fikni dritat
- C. Bjeri borisë
- D. Pulsoni dritat e gjata dhe te shkurta

36. NËSE NJË MJET ME DRITA TE GJATA VJEN DREJT JUSH, DUHET TË SHIKONI DREJT RRUGËS.

- A. Secila anë
- B. Ne qëndër
- C. Anen e djathtë
- D. Anen e majte

37. MUND TI BIENI BORISE, KUR JU:

- A. Duhet të ndaleni shpejt
- B. Po parakalon nje makine tjeter
- C. Keni humbur kontrollin e makinës suaj
- D. Po kaloni një ciklist

38. DRITAT TUAJA TE FRENAVE I TREGOJNE TE TJEREVE QE JU:

- A. Po beni nje kthese
- B. Po aktivizoni frenat e urgjencës
- C. Po nderroni kors
- D. Po ngadalsoni dhe po ndaloni

39. PARA SE TË KTHEHENI, DUHET:

- A. Perdorni sinjalin tuaj
- B. Te ktheni timonin
- C. Te rrisni shpejtesine
- D. Te nderroni kors

40. SHOFERI ËSHTË:

- A. Duke u kthyer majtas
- B. Duke ngadalesuar
- C. Duke ndaluar
- D. Duke u kthyer djathtas

41. SHOFERI ËSHTË:

- A. Duke u kthyer majtas
- B. Duke ndaluar
- C. Duke ngadalësuar
- D. Duke u kthyer djathtas

42. NËSE NJË MAKINË TJETËR RREZIKON QË T'IU GODASË JU, DUHET TË:

- A. Ti bieni borisë
- B. Levizni krahët
- C. Përdorni dritat tuaja të urgjencës
- D. Pulsoni dritat e gjata dhe te shkurta

---

43. NËSE NDIHENI TË LODHUR GJATE VOZITJES, GJËJA MË MIRË PËR TË BËRË ËSHTË:

- A. Të merrni një kafe
  - B. Hapni xhamin e makines
  - C. Ndaloni makinen
  - D. Ndizni radion
-

44. EFEKTIN QË KA MUNGESA E GJUMIT NË AFTËSINË TUAJ SI SHOFER I SIGURTE ËSHTË E NJËJTË SI:

- A. Efekti që ka alkoli
  - B. Efekti që ka amfetamina
  - C. Efekti që ka zemërimi
  - D. Efekti që ka adoleshenti
-

45. ADOLËSHENTËT DUHËT TË PËEPIQEN TË FLENE TË PAKTEN _____ NE NATE PER TE SHMANGUR RREZIKUN E VOZITJES SË AUTOMJETIT.

- A. 7 orë
  - B. 6 orë
  - C. 8 orë
  - D. 9 orë
-

46. NËSE NJË SHOFER TJETËR JU FUTET PARA RRUGËS TUAJ NË TRAFIK, DUHET:

- A. Afroheni pranë shoferit dhe i bertisni atij ose asaj
  - B. Injoroje shoferin
  - C. Ndizni dritat e gjata shoferit
  - D. Kthehu te shoferit dhe nderpritja dhe ti rrugen
-

47. NËSE DIKUSH ËSHTË DUKE VOZITUR AGRESIVISHT MBRAPA JUSH, DUHET TË:

- A. Përpiquni të largoheni nga rruga e shoferit agresiv
  - B. Shikoni shoferin teksa po ju parakalon
  - C. Rrit shpejtësinë ndërkohë që po iu parakalon
  - D. Bllokoji korsine e kalimit
-

48. PËR NJË PERSON NORMAL, SA MINUTA I NEVOJTEN TRUPIT TË TIJ PËR TË PËRPUNUAR ALKOLIN NË NJË PIJE.?

- A. 15
  - B. 60
  - C. 90
  - D. 30
-

49. _____ KUFIZIMI, PËRQËNDRIMI, PERCEPTIMI GJYKIMI DHE KUJTESA JUAJ.

- A. Vetëm niveli alkolit ne gjak më i madh se kufizimi ligjor
  - B. Alkoli nuk
  - C. Edhe sasia më e vogël e alkolit
  - D. Vetëm niveli alkolit ne gjak më i madh se .05
-

50. MARRJA DROGES GJATE PIRJES SË ALKOLIT:

- A. Rrit rrezikun e shkakimit të një aksidenti
  - B. Nuk është më i rrezikshëm se alkoli në vetvete
  - C. Zvogëlon efektin e alkoolit në aftësinë tuaj për të drejtuar makinën
  - D. Nuk ka asnjë ndikim në aftësinë tuaj të përgjithshme të vozitjes
-

51. SI REAGON ALKOLI NË GJAKUN TUAJ, AI:

- A. Ngadalëson reagimin tend
  - B. Ju bën të ndiheni më pak të sigurt
  - C. Fillon të metabolizohet më shpejt
  - D. Ul gabimet tuaja ne vozitje
-

---

52. NËSE NIVELI JUAJ I ALKOLIT TË GJAKUT ËSHTË 0,04, JU:

- A. Keni 2 – 7 herë më shumë mundesi për të pasur një aksident se sa një person që nuk ka konsumuar alkol
  - B. Jeni mbi kufirin ligjor të alkolit në gjak, por jeni në rregull për të vozitur
  - C. Mund të jeni shumë i sigurt se do të vozisni pa problem
  - D. Duhet të pini shumë kafe përpara se të hipni në makinën suaj
-

53. KUR DEGJONI SIRENEN E ZJARREFIKËSES, DUHET:

- A. Ulni shpejtësinë deri sa të kaloje
  - B. Vozitni me drita te ndezura
  - C. Mbani krahun ne ane te rruges dhe ndaloni
  - D. Rritni shpejtësinë dhe gjeni daljen me te shpejte
-

54. NËSË JU KA RËNË GOMA, DUHËT:

- A. Lejoni timonin te levize lirshem
  - B. Lëreni makinën të ngadalësoje për të ndaluar
  - C. Vazhdoni të vozitni deri sa të arrini një servis
  - D. Frenoni fort për të ndaluar makinën menjëherë
-

55. NËSË MAKINA JUAJ IU PRISHTE NE AUTOSTRADË, DUHET:

- A. Qendro ne makine dhe prit per ndihme
  - B. Perdor bllokazin tuaj qe te paralajmëroni shoferet e tjere
  - C. Bjeri borisë qe te kalojnë shoferet
  - D. Ndizni dritat per trafikun qe po afrohet
-

56. KUR SHIHNI NJE AMBULANCE ME SIRENE TE AKTIVIZUAR,DUHET:

- A. Ulni shpejtësinë dhe vazhdoni të lëvizni në korsinë tuaj
  - B. Vazhdoni vozitjen ne korsine tuaj
  - C. Mbaj krahun afer trotuarit
  - D. Ndalo ne vend
-

57. KUR JU PO VOZITNI NE NJE RRUGE NJE KALIMSHE DHE MBRAPA KENI AMBULANCEN ME SIRENE TE NDEZUR, JU:

- A. Vozitni me drita ndezur
  - B. Mbani krahun ne anen e rruges dhe ndaloni
  - C. Rritni shpejtësinë dhe gjeni daljen me te shpejt
  - D. Ndaloni makinen deri sa t'iu parakaloje
-

58. PASI AMBULANCA JU PARAKALON, JU DUHET:

- A. Vozitni afër makinës së policisë
  - B. Vozitni me shpejtësinë e policisë
  - C. Shmangni vozitjen më 500 këmbë/feet pas ambulances
  - D. Ecnit ngadale afer trotuarit
-

59. PËRPLASJET NE ZONEN E PUNES ZAKONISHT JANË REZULTATE TË:

- A. Goma te shpuara
  - B. Konvergjenca per shkak te ujit ne rruge
  - C. Humbje e kontrollit të drejtimit pas vozitjes mbi bojë të njome
  - D. Pakujdesia dhe shpejtësia
-

60. KUR NGANI NË NJË ZONË PUNE, ËSHTË SIGURI PRAKTIKA E MAKINES PËR:

- A. Vozit me makine afer makines para teje per te kaluar lirshem trafiku
  - B. Shkurtoni distancën tuaj të zakonshme përgjysmë
  - C. Aktivizoni kontrollin e lagështirës
  - D. Zgjatni distancën tuaj të zakonshme pasuese — me dyfish
-

61. NË RRUGË ME DY KORSI, DY KALIMSHE OSE AUTOSTRADA, DUHET TË MERRNI KTHIM MAJTAS:

- A. Afër korsisë qendrore
- B. Afër korsisë së jashtme
- C. Në qendër të korsisë
- D. Cdo korsi

62. PËR KTHIM MAJTAS NE RRUGË ME SHUME KORSI OSE AUTOSTRADË, DUHET TE FILLONI NGA:

- A. Në mes të kryqëzimit
- B. Në korsinë e djathtë
- C. Në korsinë e majtë
- D. Cdo korsi

63. NË NJË RRUGË ME DY KORSI, MUND TË PARAKALONI NJË MJET NË TË DJATHTËN TUAJ KUR:

- A. Vozitja në një rampë hyrëse me një korsi të vetme
- B. Shoferi që po parakaloni po ecen më ngadalë se kufiri i shpejtësisë së vendosur
- C. Kurrë
- D. Shoferi që po parakaloni po bën kthesën majtas

64. PËR TË PARAKALUAR NJE MJET QE PO ECEN NGADALE NE RRUGË ME DY KORSI, DUHET :

- A. Mos e kaloni korsinë qendrore
- B. Ndizni dritat drejt trafikut që po afrohet
- C. Përdor xhepin rrugor
- D. Përdorni korsinë që i përket trafikut që vjen përballë

65. KËTO SHENJAT E TROTUARIT JU TREGONË SE KENI KRYQËZIM PARA:

- A. Trafiku në korsinë qendrore mund të shkojë drejt ose të kthehet majtas
- B. Mund të kthehesh djathtas vetëm nga korsia qendrore
- C. Korsia qendrore bashkohet në një korsi
- D. Trafiku i korsisë qendrore duhet të kthehet majtas

66. GJËJA ME E RENDESISHME PER TE MBAJTUR MEND PER MENAXHIMIN E SHPEJTESISE DHE KTHESAVE ESHTË TE:

- A. Vozitni me shpejtësinë e lejuar sapo futesh në kthesë, pastaj ulni shpejtësinë në pjesën më të mprehtë të kthesës
- B. Ngadalësoni përpara se të hyni në kthesë
- C. Vozitni butësisht përpara se të fueni në kthesë
- D. Vozitni me shpejtësinë e lejuar të rrugës, përpara, përgjatë dhe pas kthesës

67. SHOFRERËT QË HYNE NË RRETHRROTULLIME OSE NE RRETHRROTULLIM TRAFIKUT:

- A. Duhet të ndalen përpara se të hyne
- B. Duhet të japin përparësi shoferave në rrethrotullim
- C. Të kenë përparësi kalimi nëse mbërrijnë të parët
- D. Keni përparësi kalimi nëse ka dy korsi

68. LIGJI I JEP PËRPARËSI _____ PER TE VEPRUAR NE KRYQËZIMIT.

- A. Askujt
- B. Shoferet që kthehen majtas
- C. Shoferet që ecin drejtë
- D. Shoferet që kthehen djathtas

69. NE NJE KRYQEZIM ME SHENJEN NDALO, DUHET TE NDALENI DHE:

- A. Kontrolloni pasqyrën tuaj të pasme për automjetet që janë mbrapa jush
- B. Ecni kur automjeti para jush fillon të leviz
- C. Shikoni së pari djathtas, pastaj majtas, pastaj djathtas përsëri
- D. Shiko majtas së pari, pastaj djathtas, pastaj majtas përsëri

---

70. KUR HYNI NË NJË AUTOSTRADË NGA NJË RAMPË HYRËSE, NË PËRGJITHSI DUHET TË:

- A. Futeni mbi shpejtësinë e trafikut për të ecur përpara
  - B. Hyni ngadalë për të shmangur automjetet e tjera
  - C. Ndaloni së pari, më pas futuni ngadalë në trafik
  - D. Përshpejtoni shpejtësinë e trafikut
-

71. KUR DILNI NGA NJË AUTOSTRADË, DUHET TË NGADALËSONI SHPEJTËSINË:

- A. Në rrugën kryesore, pak përpara korsisë së daljes
  - B. Sapo të shihni kabinën për pagesa autostrade
  - C. Pasi të keni vozitur në korsinë e daljes
  - D. Kur shihni shenjën e daljes
-

72. KUR VOZITNI NE NJE RAMPE TE SHESHTE, JU DUHET TE GJENI NJE MUNDESI NE TRAFIKUN LIRE NGA:

- A. Duke parë vetëm në pasqyrën e brendshme të pamjes së pasme
  - B. Shikimi vetëm në pasqyrën anësore
  - C. Shikimi si në pasqyrat e pasme ashtu edhe në pasqyrat anësore
  - D. Duke parë në pasqyrat tuaja dhe duke e kthyer kokën anash
-

73. NESE DONI TE DILNI NGA AUTOSTRADA, PO JU E KALUAT PADASHJE DALJEN, DUHET TE:

- A. Shkoni në daljen tjetër më të afërt dhe dilni nga autostrada
  - B. Beni nje kthese ne mes
  - C. Ecnj mbrapa me makine deri tek dalja
  - D. Kerkoni ndihme ek nje oficer policie t'iu tregojne per daljen nga autostrada
-

74. TI PO PRET TE KTHEHESH MAJTAS NE NJE KRYQEZIM SHUME KORSISH, DHE TRAFIKU E KA BLOKU PAMJEN, JU DUHET:

- A. Nxitoni me shpejtësi kur korsia e parë është e lirshëm
  - B. Pritni derisa ti shihni te gjitha korsite perpara se te futeni
  - C. Prisni qe shoferi t'iu japin perparesi ne kryqezim
  - D. Futteni makinen ne cdo korsi trafiku sapo te jete lirshem
-

75. KUR ASNJE SHENJE, SINJAL, OSE POLIC TE TREGON SE CFARE DUHET TE BESH NE NJE KRYQEZIM, LIGJI THOTË SE:

- A. Shoferat djathtas duhet ti japin perparesi shoferave majtas
  - B. Nuk ka ligj qe thote se kush duhet te jape perparesi
  - C. Shoferat qe ecin drejt duhet ti japin perparesi shoferave qe futen ne kryqezim
  - D. Shoferat qe futen ne kryqezim duhet ti japin perparesi soferave qe ecin drejt
-

76. "HIPNOZA E AUTOSTRADES" ESHTË KUSHT I NJE SHOFERI QE MUND TE REZULTOJE NGA:

- A. Shikimi rruges me vemendje te madhe
  - B. Ndalesa të shpeshta të pushimit
  - C. Fjetja mjaftueshem nje nate para udhetimit
  - D. Udhëtime të shkurtra në autostradë
-

77. KUR KALONI NË NJË AUTOSTRADË ME SHUMË KORSI:

- A. Sigurohuni që korsia e kalimit të jetë lirshëm
  - B. Kaloni vetem djathtas
  - C. Kujdes trafikun që është ne levizje
  - D. Nuk ka nevojë për sinjalizim
-

---

78. "RREGULLI I KATËR SEKONDAVE" I REFEROHETE SI DUHET:

- A. Përparësi ndaj makinave të tjera
  - B. Kthehuni në shenjat e ndalimit
  - C. Ndiqni një makinë tjetër
  - D. Kaloni një kryqëzim
-

79. ËSHTË MIRË TË MBANI DISTANCËN E SIGURISË:

- A. Vetëm në pjesën e pasme të automjetit tuaj
  - B. Vetëm në anën e majtë dhe të djathtë të automjetit tuaj
  - C. Vetëm përpara automjetit
  - D. Në të gjitha anët e automjetit
-

80. MBAJTA E DISTANCËS SË SIGURISË ËSHTË E RËNDËSISHMË SEPSE:

- A. Parandalon shpërqendrimet nga automjetet e tjera
  - B. Ju jep kohë për të reaguar ndaj situatave
  - C. Mban trafikun të rrjedhë me një ritëm të sigurt
  - D. Mban vigjilent drejtuesit e tjerë
-

81. MBANI DISTANCË TË MADHE TË SIGURIS KUR NDALONI:

- A. Në një kodër
  - B. Në një kryqëzim
  - C. Në një shenjë ndalimi
  - D. Në një shesh pagese
-

82. KUR HYNI NË NJË KTHESË, JU DUHET TË _____ SHPEJTËSINË.

- A. Rritni
  - B. Ruani
  - C. Ndryshoni
  - D. Zvogëloni
-

83. KUR VOZITNI NË TRAFIK, ËSHTË MË E SIGURT:

- A. Luhetni shpejtësinë tuaj për të mbajtur vigjilencë
  - B. Vozitni më shpejt se fluksi i trafikut
  - C. Ngasni më ngadalë se fluksi i trafikut
  - D. Udhëtoni me fluksin e trafikut
-

84. MAKSIMUMI I SHPEJTËSISË NË KËTË SHTET ËSHTË _____ MILJE PËR ORË.

- A. 55
  - B. 50
  - C. 60
  - D. 70
-

85. VOZIT POSHTË SHPEJTËSISË SË LEJUAR KUR:

- A. Çdo gjë i bën kushtet më pak se perfekte
  - B. Të tjerët lëvizin nën kufirin e shpejtësisë
  - C. Hyni në një autostradë ku ka makina të tjera
  - D. Jeni në një rrugë me katër kors
-

86. SASIA E HAPËSIRËS QË DUHET TË KALONI TRAFIKUN VARET NGA:

- A. Kushtet e rrugës dhe motit dhe trafiku i ardhshëm
  - B. Prania e shenjës së ndalimit
  - C. Përdorimi i sinjaleve tuaja të kthesës
  - D. Makinat pas jush
-

---

87. AFTËSIA JUAJ PËR TË NDALUAR NDIKOHETNGA:

- A. Dritat e sinjalit
  - B. Makina të tjera në rrugë
  - C. Koha e ditës
  - D. Gjendja e rrugës
-

88. CILA NGA TË MËPOSHTME ËSHTË E VËRTETË PËR SHPEJTËSINË ME TË CILËN UDHËTONI?

- A. Shpejtësia e sigurt për të vozitur varet nga shumë kushte
  - B. Ngasja ngadalë është gjithmonë më e sigurt
  - C. Kufiri i shpejtësisë është gjithmonë një shpejtësi e sigurt
  - D. Përshpejtimi është gjithmonë i rrezikshëm
-

89. PËR TU PËRGATITUR PËR GJITHCKA QË MUND TE KETË PËRPARA NË RRUGË, JU DUHET:

- A. Shikoni vazhdimisht të gjithë rrugën dhe anash rrugëve
  - B. Shikoni drejt përpara në çdo kohë
  - C. Vozitni me këmbën tuaj të majtë të mbështetur lehtë në pedale të frenave
  - D. Mbani fokusin drejt mesit të rrugës
-

90. NË AUTOSTRADË TË SHPEJTË, NË RRUGË TË THATË, NJË DISTANCË E SIGURT E PARAQITUR ËSHTË TË PAKTËN:

- A. 3 sekonda distancë nga makina përpara jush
  - B. 2 sekonda distancë nga makina përpara jush
  - C. 4 sekonda distancë nga makina përpara jush
  - D. 2 gjatësi makinash të distancës nga makina përpara jush
-

91. ÇFARË MUND TË BËNI PËR TË SHMANGUAR NEVOJËN PËR TË BËRË NDALJE EMERGJENCE (OSE “PANIK”) GJATË VOZITJES NË TRAFIK?

- A. I bini borisë për t'i bërë të tjerët të vetëdijshëm për praninë tuaj
  - B. Shikoni përpara dhe mbani një distancë të sigurt
  - C. Vozitni vetëm në korsinë e djathtë
  - D. Vozitni më ngadalë se fluksi i trafikut
-

92. KUR PËRBALLENI ME NJË MAKINË QË PO VJEN NË TË MAJTË DHE NJË BICIKLIST NË TË DJATHTË, JU DUHET:

- A. Shkoni mbi shembjen e rrugës
  - B. Ndani diferencën në rrugë
  - C. Lëreni makinën të kalojë dhe më pas kaloni biçikletën
  - D. Kaloni shpejt biçikletën
-

93. NËSE NJË SHOFER QË ËSHTË DUKE ARDHUR PO VJEN DREJT JUSH NË KORSI TUAJ, DUHET TË:

- A. Drejtohu djathtas, bjerini borisë dhe përshpejto
  - B. Drejtohu majtas, bjerini borisë dhe frenojeni
  - C. Drejtohu djathtas, bjerini borisë dhe freno
  - D. Qëndroni në qendër të korsisë suaj, bjerini borisë dhe frenojeni
-

94. NËSE PJESA E PASME E MJETET TUAJ FILLON E RRËSHQET MAJTAS, JU DUHET:

- A. Drejtoni majtas
  - B. Shtypni frenat tuaja
  - C. Përshpejtoni
  - D. Drejtohu djathtas
-

---

95. GJËJA MË EFEKTIVE QË MUND TË BËNI PËR TË ULUR RREZIKUN PËR TË LËNDUAR OSE TË VRITENI NË NJË PËRPLASJE TRAFIKUT ËSHTË:

- A. Vendosni rripin e sigurimit
- B. Kufizoni vozitjen tuaj në ditët e javës
- C. Qëndroni në korsinë e duhur në autostradat me shumë korsë
- D. Kufizoni vozitjen tuaj në oraret ndërmjet orës 15:00. dhe orës 18:00.

---

96. KUR VOZITNI NË NJË RRUGË TË RRËSHITSHME, JU DUHET:

- A. Merr kthesat më ngadalë
- B. Ndryshoni korsinë shpejt
- C. Përshejtoni shpejt
- D. Frenoni fort

---

97. CILA NGA TË MËPOSHTME ËSHTË E VËRTETË RRETH VOZITJES NË RRUGË TË LAGËSHTA?

- A. Ndërsa vozitni më shpejt, gomat tuaja bëhen më pak efektive
- B. Uji nuk ndikon në makinat me goma të mira
- C. Uji më i thellë është më pak i rrezikshëm
- D. Ndërsa ulni shpejtësinë, rruga bëhet më e rrëshqitshme

---

98. KUR VOZITNI NË RRUGË TË RRËSHQITSHME, JU DUHET:

- A. Përdorni rrugë alternative
- B. Vozitni siç do të bëni në rrugë të thata
- C. Rritni distancën tuaj të mëposhtme
- D. Shmangni kalimin e urave ose kryqëzimeve

---

99. KUR VOZITNI NË RRUGË TË LAGËSHTA, JU DUHET:

- A. Vozitni në kufirin e shpejtësisë
- B. Vozitni pak më shpejt se kufiri i shpejtësisë
- C. Vozitni 5 deri në 10 milje nën kufirin e shpejtësisë
- D. Qëndroni pranë automjetit përpara

---

100. KUR VOZITNI NË RRUGË TË LAGËSHTA, DUHET:

- A. Rriteni distancën në 5 ose 6 sekonda
- B. Uleni distancën në 2 sekonda
- C. Mos u shqetësoni për distancën e ndjekur
- D. Ruani rregullin e distancës prej 4 sekondash

---

101. RRUGËT NGRIJN MË SHPEJTË KUR JANË:

- A. E sheshtë
- B. E lakuar
- C. Në diell
- D. Në hije

---

102. RRUGËT BËHEN SHUMË TË RRËSHQITSHME:

- A. Kur ka rënë shi për një orë ose më shumë
- B. Një ditë pasi bie shi
- C. Për 10 deri në 15 minutat e para të një stuhie shiu
- D. Menjëherë pasi shi ka pushuar

---

103. HIDROPLANIMI SHKAKTOHET ZAKONISHT NGA:

- A. Ndalesa të tepërta
- B. Ndalesa të papritura
- C. Kthesa të papritura
- D. Shpejtësia e tepërt

---

104. HIDROPLANIZIMI MUND TË NDIHMOHET DUKE VOZITUR:

- A. Përmes ujit të cekët
  - B. Më shpejt
  - C. Më ngadalë
  - D. Përmes ujit të thellë
-

105. KUR VOZITNI NË MJEGULL, DUHET TË PËRDORNI _____ TUAJ.

- A. Fenerët me rreze të ulët
  - B. Fenerët me rreze të gjata
  - C. Dritat e parkimit
  - D. Sinjalet e rrezikut
-

106. NË KRAHASIM ME VOZITJEN GJATË DITËS, TË VOZISËSH NATËN ËSHTË:

- A. Më pak e rrezikshme
  - B. Jo më pak e rrezikshme
  - C. Më shumë e rrezikshme
  - D. Më e lehtë për sytë tuaj
-

107. NË QOFTËSE JU _____ MUND TË SHKAKTONI AKSIDENT.

- A. Hiqni sytë nga rruga
  - B. Hiqni duart nga timoni
  - C. Hiqni vëmendjen tuaj nga drejtimi
  - D. Të gjitha të mësipërmet
-

108. SHOFRËT E SHPËRQËNDRUAR JANE NË RREZIK MË TË MADH PËR NJË AKSIDENT KUR PËRDORIN CILËN NGA TË MËPOSHTME:

- A. Kasetofon
  - B. Radio
  - C. Celular
  - D. Të gjitha të mësipërmet
-

109. KUR JENI NË NJË KORSI TRAFIKU QË PO KALON NJË LINJË HEKURUDHORE QË NUK KA SINJALJE APO PORTA:

- A. Ju keni të drejtë kalimi dhe nuk keni nevojë të kontrolloni për trena
  - B. Mund të parakaloni shoferët më të ngadalë që kalojnë rrugën
  - C. Duhet të siguroheni që ka hapësirë për të kaluar deri në shina pa u ndalur, përpara se të filloni të kaloni
  - D. Të gjitha të mësipërmet
-

110. KUR I AFROHENI NJË AUTOBUSI SHKOLLOR TË NDALUAR ME DRITA TË KUQE VEZULLUESE DHE ME TABELËN NDAL TË SHFAQUR, JU DUHET:

- A. Ndaloni 5 metra larg autobusit
  - B. Ndaloni vetëm nëse shihni se fëmijët janë të pranishëm
  - C. Ndaloni dhe qëndroni të ndaluar derisa të duket e sigurt për të vazhduar
  - D. Ndaloni dhe qëndroni të ndaluar derisa dritat e kuqe të pushojnë së ndezuri dhe krahu i ndalimit të jetë tërhequr.
-

CHAPTER 3 PËRGJIGJET E SAKTA

1.	C	38.	D	75.	D
2.	D	39.	A	76.	A
3.	C	40.	D	77.	A
4.	A	41.	A	78.	C
5.	B	42.	A	79.	D
6.	C	43.	C	80.	B
7.	A	44.	A	81.	A
8.	C	45.	C	82.	D
9.	C	46.	B	83.	D
10.	A	47.	A	84.	D
11.	B	48.	B	85.	A
12.	C	49.	C	86.	A
13.	B	50.	A	87.	D
14.	A	51.	A	88.	A
15.	A	52.	A	89.	A
16.	A	53.	C	90.	C
17.	A	54.	B	91.	B
18.	A	55.	B	92.	C
19.	A	56.	C	93.	C
20.	A	57.	B	94.	A
21.	A	58.	C	95.	A
22.	C	59.	D	96.	A
23.	C	60.	D	97.	A
24.	A	61.	A	98.	C
25.	D	62.	C	99.	C
26.	D	63.	D	100.	A
27.	A	64.	D	101.	D
28.	D	65.	A	102.	C
29.	A	66.	B	103.	D
30.	A	67.	B	104.	C
31.	C	68.	A	105.	A
32.	D	69.	D	106.	C
33.	C	70.	D	107.	D
34.	A	71.	C	108.	D
35.	D	72.	D	109.	C
36.	C	73.	A	110.	D
37.	C	74.	B		

KAPITULLI 4: TË DHËNAT PËR TË DREJTAT E DREJTIMIT

Ky kapitull ofron informacion të rëndësishëm në lidhje me të dhënat tuaja të drejtimit. PennDOT mban një rekord drejtimit për çdo shofer të licencuar në Pensilvani. Zyra e licencimit të shoferit mban raporte për shkelje dhe dënime të ndryshme për çdo shofer të marrë nga policia dhe gjykatat. Ju mund të merrni një kopje të të dhënave tuaja të drejtimit në faqen tonë të internetit në www.dmv.pa.gov. Do t'ju duhet numri i patentës së shoferit, data e lindjes, katër shifrat e fundit të numrit tuaj të sigurimeve shoqërore dhe informacioni i kartës suaj të kreditit.

SISTEMI I PIKËVE I PENSILVANISË

Qëllimi i sistemit të pikëve është të ndihmojë në përmirësimin e zakoneve të drejtimit dhe të sigurojë drejtimin e sigurt. Pikët i shtohen procesverbalit të drejtimit të automjetit, kur një shofer shpallet fajtor për disa shkelje të drejtimit. PennDOT fillon të ndërmarrë veprime korigjuese kur rekordi i drejtimit arrin gjashtë (6) ose më shumë pikë.

Kur rekordi i drejtimit arrin gjashtë (6) ose më shumë pikë për herë të parë, shoferi do të marrë një njoftim me shkrim për të marrë një provim të veçantë pikësh. Kur rekordi i drejtimit zvogëlohet nën gjashtë (6) pikë dhe arrin gjashtë (6) ose më shumë pikë për herë të dytë, shoferi do të duhet të marrë pjesë në një seancë dëgjimore të Departamentit. Grumbullimet e mëtejshme prej gjashtë (6) ose më shumë pikësh do të rezultojnë në seanca dëgjimore shtesë të Departamentit dhe/ose pezullime të privilegjeve tuaja të drejtimit.

Përveç këtyre kërkesave, leja e drejtimit të automjetit të një personi nën moshën 18 vjeç do të pezullohet nëse ai person grumbullon gjashtë (6) ose më shumë pikë ose dënohet për drejtimin e 26 mph ose më shumë mbi kufirin e vendosur të shpejtësisë. Pezullimi i parë do të jetë për një periudhë prej 90 ditësh. Çdo dukuri shtesë do të rezultojë në një pezullim prej 120 ditësh.

Një tabelë që tregon numrin e pikëve të dhëna për shkelje specifike të trafikut mund të gjendet në www.dmv.pa.gov, në fletën e të dhënave "Sistemi i Pikëve i Pensilvanisë".

HEQJA E PIKËVE PËR VOZITJE TË SIGURTË

Nga evidenca e drejtimit të mjetit hiqen tre (3) pikë për çdo 12 muaj radhazi, në të cilët një person nuk është në pezullim ose revokim ose nuk ka kryer ndonjë shkelje, që rezulton me caktimin e pikëve ose pezullimin ose heqjen e privilegjeve të drejtimit. Pasi një rekord vozitjeje reduktohet në zero dhe mbetet në pikën zero për 12 muaj rresht, çdo grumbullim i mëtejshëm pikësh trajtohet si grumbullimi i parë i pikëve.

PEZULLIMET DHE REVOKIMET

Privilegji juaj i drejtimit do të pezullohet ose revokohet, nëse jeni dënuar për ndonjë nga shkeljet e mëposhtme të trafikut (kjo është vetëm një listë e pjesshme):

- Përdorimi i një automjeti nën efektin e drogës ose alkoolit.
- Vepra penale me një automjet.
- Vrasje me automjet.
- Vozitja e pakujdesshme.
- Gara ne autostradë.
- Arratisje nga një oficer policie.
- Drejtimi i automjetit kur patentat juaj tashmë është pezulluar ose hequr.
- Vozitje automjeti pa drita për të shmangur identifikimin.
- Mos ndalimi kur jeni duke ngarë automjetin dhe jeni përfshirë në një aksident (*kundravajtje godit dhe ik*).
- Vozitje automjeti pa patente e vlefshme për periudhën 5 vjeçare con në shkelje të dyte të ligjit.
- Mos ndalimi kur po kalon një autobus shkolle në drita të kuqe (*heqje patente 60 - dite*).
- Mos respektimi i pengesës së kalimit hekurudhor (*heqje patente 30 - dite*).
- Mosrespektimi i ligjit shtyj tutje (*shikoni faqen 59 për më shumë informacion*).

Nëse privilegji juaj i drejtimit të automjetit do të pezullohet, revokohet dhe/ose skualifikohet (sanksioni), do t'ju dërgohet një njoftim me shkrim duke shënuar datën kur do të fillojë sanksioni. Leja juaj e drejtimit ose karta e kamerës duhet t'i kthehen Zyrës së Licencimit të Shoferit deri në datën e hyrjes në fuqi të sanksionit të shënuar në njoftim ose policia e shtetit dhe policia lokale do të njoftohen për të marrë patentën e shoferit.

Të gjitha pezullimet, revokimet dhe skualifikimet (sanksionet) do të fillojnë në datën e hyrjes në fuqi të shënuar në njoftimin e sanksionit, pavarësisht se kur është dorëzuar patentat e drejtimit ose formulari i njohjes. Dorëzimi i njërit prej këtyre artikujve përpara datës së hyrjes në fuqi të sanksionit nuk do ta fillojë sanksionin më herët. Sipas ligjit, një patentë shoferi ose një formular konfirmimi duhet të dorëzohet. Ju mund ta apeloni sanksionin në Gjykatën e Kërkesave të Përbashkëta (Divizioni Civil) në qarkun tuaj të vendbanimit. Ankesa duhet të dorëzohet brenda 30 ditëve nga data e postimit të njoftimit të Departamentit. Përveç kryerjes së sanksionit, të gjitha kërkesat e restaurimit duhet të plotësohen përpara se të rikthehet leja juaj e drejtimit.

Pasi të rikthehet leja juaj për drejtimin e automjetit, rekordi juaj i drejtimit do të tregojë pesë (5) pikë, pavarësisht nga numri i pikëve që u shfaqën në rekordin tuaj përpara se të pezullohej leja juaj e drejtimit, me përjashtim të rasteve të:

- Pezullim prej 15 ditësh si pasojë e seancës për grumbullimin e dytë të gjashtë (6) pikëve.
- Pezullim për dështimin për t'iu përgjigjur një citimi.

VOZITJE PA SIGURIM

- Sipas ligjit të shtetit të Pensilvanisë, **ju duhet të mbani sigurimin e përgjegjësive automobilistike në automjetin tuaj të regjistruar gjatë gjithë kohës.**
- Nëse PennDOT zbulon se automjeti juaj nuk ishte i mbuluar nga sigurimi për një periudhë prej 31 ditësh ose më gjatë, regjistrimi juaj do të pezullohet për tre (3) muaj. Përveç kësaj, nëse keni përdorur ose keni lejuar funksionimin e automjetit tuaj pa sigurim, leja juaj i drejtimit gjithashtu do të pezullohet për një periudhë prej tre (3) muajsh.
- Për të rimarrë lejen e drejtimit dhe regjistrimin tuaj, duhet të paraqisni dokumentat si më poshtë:
  - ◆ F Dëshmia që automjeti juaj është aktualisht i siguruar.
  - ◆ F Tarifat e kërkuara të restaurimit.

ÇFARË DUHET TË BËNI NËSE JU NDALON POLICIA

Oficerët e zbatimit të ligjit lëshojnë citate me shkrim për personat që akuzohen për shkelje të ligjit të automjeteve motorike të Pensilvanisë. Duhet të ndiqni udhëzimet e oficerit në momentin e ndalimit ose mund të arrestoheni. Do ta dini se një oficer policie dëshiron që ju të ndaloni në momentin kur të aktivizojnë dritat ndezëse të kuqe dhe blu në majë të automjetit të tyre. Në disa raste, një automjet policie pa shenjë mund të pajiset vetëm me një dritë të kuqe vezulluese.

Sa herë që një automjet policie ndalon pas jush, për sigurinë tuaj dhe të tjerëve, policia ju rekomandon të veproni si më poshtë:

- Aktivizoni sinjalin dhe mbani krahun sa me afër skajit të djathtë të rruges dhe parkoni mjetin tuaj larg trafikut.
- Fikni motorin e automjetit dhe radion dhe ulni xhamin që te mund te komunikoni me oficerin.
- Ndizni dritën e brëndshme të automjetit tuaj sapo te ndaloni përpara se oficeri të afrohet, nëse është natë.
- Kufizoni levizjet tuaja dhe levizjet e pasagjereve tuaj – mos kapni asgjë ne automjet.
- Lajmeroni oficerin menjehere nese po trasportoni ndonje arme zjarri.
- Vendosni duart ne timon dhe kerkoni nga pasagjeret t'i kene duart ku mund te shikohen nga oficeret.
- Mbani dyert e automjetin tuaj te mbyllura kur oficeri afrohet dhe qendroni brenda automjetit tuaj, pervec nese oficeri ju kerkon te dilni.
- Mbajeni rripin e sigurimit deri sa oficeri ti kete bere keto veprime, pritni ne automjet.
- Prisni deri sa oficeri t'ju kerkoje te merrni patenten, lejen e qarkullimit dhe siguracionin. Mos i jepni oficerit portofolin tuaj – vetem sendet qe iu ka kerkuar.
- Jini gjithmone te sjellshem. Oficeri do t'ju tregojte se cfare keni bere gabim. Ju mund te merrni vetem një paralajmërim ose mund të përmendeni për një shkelje trafikut. Nëse nuk jeni dakord me oficerin, ju keni të drejtë në një seancë gjyqësore ku mund të paraqisni argumentet tuaja. Nuk është në interesin tuaj më të mirë të debatonit me oficerin në vendngjarje. Nëse besoni se nuk jeni trajtuar në mënyrë profesionale, duhet të kontaktoni departamentin përkatës të policisë në një moment pas ndalimit të oficerit dhe të kërkonit një mbikëqyrës.

Mbani mend, dritat e policisë mund të jenë të kuqe dhe blu, ose mund të jenë të kuqe vetëm në automjetet e policisë pa shenja. Mund të shihni gjithashtu drita të bardha që ndezin të përdorura përveç këtyre dritave. **Nëse automjeti ndez vetëm dritat blu, atëherë nuk është oficer policie.** Nëse shihni dritat e kuqe dhe blu që vezullojnë ose vetëm dritat e kuqe që ndezin dhe ende nuk jeni të sigurt se personi që ju tërheq është në të vërtetë një oficer policie, mund të shkoni me makinë në zonën më të afërt të ndriçuar mirë dhe të populluar, por pranoni se e kuptoni kërkesën për ndaloni duke ndezur sinjalin tuaj dhe duke vozitur me shpejtësi të reduktuar. Ju mund t'i kërkonte oficerit identifikimin dhe duhet ta bëni këtë nëse personi që ju ka ndaluar nuk është me uniformë ose ka një automjet që nuk është i policisë. Shumica e oficerëve në automjete pa shenja janë të veshur me uniforma policie, dhe oficerët e policisë kanë gjithmonë një kartë identiteti me fotografi dhe një distinktiv.

PERPLASJET

Mos u ndalni në një aksident nëse nuk jeni të përfshirë ose nëse ndihma e urgjencës nuk ka mbërritur ende. Mbani vëmendjen tuaj tek rruga dhe vazhdoni të lëvizni, duke parë njerëzit që mund të jenë në mes të rrugës ose afër rrugës. Mos i bllokoni rrugën policisë, zjarrfikësve, ambulancave, kamionëve tërheqës dhe mjeteve të tjera të shpëtimit.

Nëse jeni i përfshirë në një aksident, duhet te veproni si me poshtë:

1. Ndaloni automjetin tuaj afër vendit të përplasjes. Nëse mundeni, largoni automjetin tuaj nga rruga në mënyrë që të mos bllokoni trafikun. Shumë përplasje shkaktohen kur trafiku ndalon ose ngadalësohet për një aksident fillestar.
2. Telefononi policinë nëse dikush lëndohet ose vdes. Nëse drejtuesit e automjeteve lëndohen dhe nuk mund të thërrasin policinë, atëherë dëshmitarët që ndodhën pranë vendit të aksidentit duhet të thërrasin për ndihmë.
3. Telefononi policinë nëse ndonjë automjet duhet të tërhiqet.
4. Merrni informacionin e renditur si më poshtë nga shoferi(ët) e tjerë të përfshirë në aksident:
  - Emer dhe adrese
  - Numer telefoni
  - Numrat e targave
  - Emrat e kompanive të sigurimit dhe numrat e policave
5. Merrni emrat dhe adresat e individëve të tjerë të përfshirë në përplasje dhe çdo dëshmitar të përplasjes.
6. Nëse përplasja përfshin një automjet të parkuar ose dëmtim të pronës, ndaloni menjëherë dhe përpiquni të gjeni pronarin. Nëse nuk mund ta gjeni pronarin, lini një shënim në një vend ku mund të shihet dhe telefononi policinë. Shënimin duhet të përfshijë datën dhe orën e përplasjes, emrin tuaj dhe një numër telefoni ku mund të kontaktoheni.
7. Nëse policia nuk heton një aksident dhe dikush ka vdekur ose është plagosur, ose nëse një automjet duhet të largohet nga rruga, dërgoni një formulari të raportit të aksidentit (AA-600) brenda pesë (5) ditëve për:

PA Department of Transportation
Bureau of Highway Safety & Traffic Engineering
P.O. Box 2047
Harrisburg, PA 17105-2047

Ju lutem vini re:
Per te marre nje Formular Raporti per aksidente (AA-600), vizitoni uebsajtin tone www.dmv.pa.gov, Ose kontaktini policine tuaj lokale ose shteterore.

SHMANGJA OSE IKJA NGA POLICIA

Çdo vit, ka rreth 450 aksidente të shaktuara kur një shofer përpiket të ikë ose t'i shmanget policisë, duke rezultuar në 40 deri në 50 lëndime të mëdha ose vdekje në rrugët e Pensilvanisë.

Nëse një shofer dënohet për arratisje ose përpjekje për t'i shpëtuar policisë, dënimi është pezullim për një vit i lejes së drejtimit, një gjobë prej 500 dollarësh, plus shpenzimet gjyqësore dhe tarifat e tjera, dhe mund të burgoset.

VOZITJE NË NDIKIM TË ALKOLIT APO NJË SUBSTANCË TË KONTROLLUAR

ÇFARË PËRBËN NJË VNN(vozit në ndikim)?

Dënimet për drejtimin e automjetit nën ndikimin e alkoolit ose drogës janë të rënda. Në Pensilvani, nëse jeni në moshë të ligjshme për të pirë alkool (21 ose më shumë), konsideroheni se jeni duke vozitur "ndërsa jeni nën ndikim" nëse niveli juaj i **alkoolit në gjak është 0,08 ose më i lartë**. Por, ju gjithashtu mund të dënoheni për VNN në nivele më të ulëta PAGJ(perqendrimi i alkoolit në gjak), nëse ndaloheni nga policia për drejtim të parregullt (shumë i ngadalshëm, shumë i shpejtë, duke ecur në korsi, duke bërë kthesa të gjera, duke ndaluar pa arsye, duke mos iu bindur shenjave dhe sinjaleve të trafikut , etj.).

Nëse jeni nën moshën 21 vjeç, ligjet e Pensilvanisë nuk ju lejojnë të vozitni me ndonjë alkool të matshëm në sistemin tuaj. Nëse jeni nën 21 vjeç, konsiderohet se jeni duke vozitur nën ndikimin e alkoolit nëse niveli i alkoolit në gjak është 0,02 ose më i lartë.

LIGJI I PËLQIMIT TË NËNKUPTUAR TË PENSILVANISË (TESTIMI KIMIK PËR ALKOL APO DROGË)

Ligji i Pëlqimit të nënkuptuar është shumë i rëndësishëm për ju si shofer. Ligji që mbulon testimin kimik thotë se ju keni rënë dakord të bëni një test të tillë - vetëm duke u licencuar për të vozitur në Pensilvani. Nëse policia ju arreston për drejtimit të automjetit nën ndikimin e alkoolit ose drogës dhe ju refuzoni të bëni një (1) ose më shumë teste kimike të frymëmarrjes ose gjakut, leja juaj e drejtimit do të pezullohet automatikisht për një (1) vit. Ky pezullim është shtesë ndaj pezullimit të vendosur për një dënim ose Dispozicion të Përsheptuar Rehabilitues (DPR) për ngjarjen e automjetit nën ndikimin e alkoolit .

Edhe nëse shpalleni të pafajshëm për drejtimit të automjetit ndërsa jeni nën ndikimin e alkoolit, leja juaj e drejtimit o të pezullohet për një (1) vit për një refuzim për herë të parë për të marrë frymë te tubi alkoolit ose analizë gjaku. Nëse refuzoni të bëni një test dhe shpalleni fajtor për VNN, leja juaj e drejtimit mund të pezullohet për dy vjet e gjysmë (2 1/2), në varësi të nivelit tuaj PAGJ në momentin e arrestimit. Nëse refuzoni testimin kimik dhe keni pasur një dënim paraprak të VNN-së ose një refuzim paraprak për testim kimik, do të përballeni me një pezullim prej 18 muajsh për refuzimin, plus 18 muaj të tjerë për dënimin e VNN-së, për një pezullim total të lejes prej tre (3) vitesh.

TARIFA E REFUZIMIT TË BËRJES SË TESTIT KIMIK

Shoferët që refuzojnë t'i nënshtrohen një testi kimik do t'u kërkohet të paguajnë një tarifë për refuzimin e bërjes së testit kimik. Shkelja e parë është 500 dollarë, shkelja e dytë është 1,000 dollarë dhe shkelja e tretë ose e mëpasshme është 2,000 dollarë. Tarifa e refuzimit të testit kimik është si shtesë e tarifës së bërjes së kërkuar sipas Kodit të Automjeteve të Pensilvanisë, Titulli 75, seksioni 1960. Një tarifë për refuzimin e bërjes së testit kimik duhet të paguhet me çek të certifikuar ose me para ne dorë.

DËNIMET Ë RËNDA

Dënimet bëhen më të rënda për këto tre (3) arsye: sa më i lartë të jetë përqendrimi i alkoolit në gjak, aq më të rënda janë lëndimet dhe dëmtimet që vijnë nga një aksident gjatë vozitjes nën ndikimin e alkoolit, dhe më shumë do të dënoheni për BDI.

Tri (3) tabelat e mëposhtme përmbledhin dënimet për drejtimit të automjetit nën ndikimin e alkoolit në nivele të ndryshme dëmtimi. Përveç dënimeve të renditura në këto tabela, shkolla e sigurisë në autostradë me alkool do të kërkohet për shkeljet e para ose të dyta në çdo nivel dëmtimi. Shkelësit e parë dhe të përsëritur të BDI-së me nivele të larta të alkoolit në gjak dhe individëve që marrin një pezullim të lejes së drejtimit si rezultat i një shkeljeje të refuzimit të bërjes së testit kimik do t'u kërkohet të kenë një sistem bllokimi ndezës të instaluar në çdo automjet motorik që do të ngasë. Një individ me një kërkesë të bllokimit të ndezjes, i cili kërkon rivendosjen e lejes së tij të funksionimit, kërkohet, si kusht për lëshimin e një licence të kufizuar, ose të ketë ndonjë mjet motorik që do të operohet i pajisur me një sistem bllokimi ndezës dhe të qëndrojë i tillë për kohëzgjatjen e një periudhe të kufizuar e licencës, ose nëse nuk ka mjete motorike në pronësi, të regjistruar ose për t'u operuar, për t'u certifikuar në përputhje me rregulloren e PennDOT. Ju gjithashtu mund t'ju kërkohet nga gjykata që t'i nënshtroheni një kontrolli dhe trajtimi të abuzimit me alkoolin në çdo nivel dëmtimi për shkeljet e me përparshme dhe të mëvonshme. Për më tepër, një gjyqtar mund të vendosë deri në 150 orë shërbim në komunitet.

Nëse jeni nën 21 vjeç dhe jeni dënuar për drejtimit të mjeti nën ndikim (PAGJ juaj është 0,02 ose më i lartë), do t'i nënshtroheni gjobave të renditura në Tabelën 2, "Norma e lartë", edhe nëse VNN juaj është më pak se nivelet e përcaktuara për ato ndëshkime.

Nëse përfshihen në një aksident që rezulton në lëndime trupore, vdekje ose dëmtime pronësore, ju i nënshtroheni gjobave të renditura në Tabelën 2, "Shkalla e lartë", në vend të atyre të listuara në tabelën 1, "Dëmtim i përgjithshëm", edhe nëse PAGJ juaj është më e ulët se nivelet e listuara në Tabelën 2, "Norma e lartë".

Kushdo që drejton automjetin nën ndikimin e substancave të kontrolluara dhe drejtuesit e mjeteve që refuzojnë një test kimik i nënshtrohen gjobave të renditura në Tabelën 3, "Norma më e lartë".

Për një shkelje të parë në shkallët e larta dhe më të larta të dëmtimit, ju mund të pranoheni në programin e Disponimit të Përsheptuar Rehabilitues (DPR).

TABELA 1 - DËMTIMET E PËRGJITHSHME: .08 DERI .099 PËRQENDRIMI I ALKOOLIT TË GJAKUT (Shënim: Keto gjoba zbatohen për shoferet që ligjrisht mund të konsumojnë alkool.)			
Denim	Shkelja e Pare	Shkelja e Dyte	Shkelja e Trete
Afati	6 muaj prove	5 dite deri ne 6 muaj burgim	10 dite deri ne 2 vjet burgim
Gjoba	\$300	\$300 - \$2,500	\$500 - \$5,000
Patenta	N / A	12 – muaj pezullim patente dhe 1 vit fikje automatike te motorrit te automjetit	12 – muaj pezullim patente dhe 1 vit fikje automatike te motorrit te automjetit

TABELA 2 - SHKALLA E LARTË: .10 DERI .159 PËRQENDRIMI I ALKOLIT NE GJAK (Shënim: Kjo tabelë vlen edhe për shoferët nën moshën 21 vjeç me PAGJ prej .02 ose më shumë; drejtues mjeteshe tregatre me PAGJ prej .04 ose më shumë; shoferët e autobusëve shkollorë me PAGJ prej .02 ose më shumë; dhe drejtuesit me PAGJ nga .08 deri në .099 dhe të cilët janë të përfshirë në një aksident që rezulton në lëndim të rëndë trupor, vdekje ose dëmtim të automjetit ose pronës.)			
Denim	Shkelja e Pare	Shkelja e Dyte	Shkelja e Trete
Afati	2 dite deri ne 6 muaj burgim	30 dite deri ne 6 muaj burgim	90 dite deri ne 5 vjet burgim
Gjoba	\$500 - \$5,000	\$750 - \$5,000	\$1,500 - \$10,000
Patenta	12 – muaj pezullim patente dhe 1 vit fikje automatike te motorrit te automjetit	12 – muaj pezullim patente dhe 1 vit fikje automatike te motorrit te automjetit	18 – muaj pezullim patente dhe 1 vit fikje automatike te motorrit te automjetit

TABELA 3 - SHKALLA MË E LARTË: .16 PËRQENDRIMI I ALKOOLIT NE GJAK DHE ME LART (Shënim: Kjo tabelë vlen gjithashtu për drejtuesit që refuzojnë testimin kimik në çdo nivel BAC dhe drejtuesit e dënuar për drejtimin e automjeteve nën ndikimin e substancave të Listës I, II ose III që nuk janë të dhëna nga mjeku, një kombinim i një droge tjetër dhe alkooli ose substanca të tilla si p.sh. inhalatorë.)			
Denim	Shkelja e Pare	Shkelja e Dyte	Shkelja e Trete
Afati	3 dite deri ne 6 muaj burgim	90 dite deri ne 5 vjet burgim	1 vit deri ne 5 vjet burgim
Gjoba	\$1,000 - \$5,000	\$1,500	\$2,500 minimum
Patenta	12 – muaj pezullim patente dhe 1 vit fikje automatike te motorrit te automjetit	18 – muaj pezullim patente dhe 1 vit fikje automatike te motorrit te automjetit	18 – muaj pezullim patente dhe 1 vit fikje automatike te motorrit te automjetit

Nëse dënimi juaj përfshin një dënim maksimal me kusht ose burgim prej gjashtë (6) muajsh (ju jeni shkelës për herë të parë në çdo nivel ose shkelës për herë të dytë në “Dëmtim të Përgjithshëm” ose “Shkallë të lartë”), krimi juaj i BDI-së akuzohet për kundërvajtje të pavlerësuar. Akuza për kundërvajtje të pavlerësuar do të thotë nëse e kundërshtoni çështjen, nuk keni të drejtë për një gjykim nga juria.

Për një shkelje të parë në shkallët e larta dhe më të larta të dëmtimit, ju mund të pranoheni në programin e Disponimit të Përsheptuar Rehabilitues (ARD).

Nëse pranoheni në programin ARD, do të:

- Humbni licencën tuaj deri në 90 ditë për ARD.
- Të qëndrojnë nën mbikëqyrjen e gjykatës për gjashtë (6) muaj.
- Paguani një gjobë prej 300 deri në 5000 dollarë, përvet tarifave dhe kostove të tjera.
- I nënshtrohen vlerësimit të alkoolit dhe drogës
- Nëse është e nevojshme, t'i nënshtrohen trajtimit të rehabilitimit të alkoolit dhe drogës.
- Merrni pjesë për 12 ore e gjysem të Shkollës Sigurisë dhe Alkoolit në Autostradë.

LIGJI I TOLERANCËS ZERO (NËN 21 VJEÇ BDI)

Ligji i Zero Tolerancës përcakton pasoja të rënda për ata nën 21 vjeç, të cilët drejtojnë makinën nën ndikimin e alkolit të pranishëm në gjak. Ligji reduktoi përmbajtjen e alkolit në gjak (PAGJ) nga .08 në .02 për të miturit (nën 21) i akuzuar për drejtimin e automjetit nën ndikim.

PSE TOLERANCA ZERO?

Përplasjet e trafikut janë shkak numër një (1) i vdekjeve për adoleshentët në Shtetet e Bashkuara.

Vozitja e makinës përfshin detyra të shumta, kërkesat e të cilave ndryshojnë vazhdimisht. Për të vozitur në mënyrë të sigurt, duhet të jeni vigjilent, të merrni vendime bazuar në informacionin e perditesuar dhe të drejtoni automjetin bazuar në këto vendime. Pirja e alkolit dëmton një gamë të gjerë aftësish të nevojshme për te vozitur automjetin në mënyrë të sigurt.

Nëse jeni nën 21 vjeç dhe jeni dënuar për herë të parë nga BDI, do të shkoni në burg për një afat që varion nga dy (2) ditë deri në gjashtë (6) muaj, patenta juaj do të pezullohet për një vit të plotë dhe do të paguani një gjobë prej 500 deri në 5000 dollarë.

PIRJA NËN MOSHË

Nëse je nën moshën 21 vjeç, është kundër ligjit të blesh alkool, të konsumosh alkool, ose të kesh alkool në automjetin që drejton. Përveç kësaj, nëse jeni i mitur dhe jeni arrestuar dhe ndaluar për analiza të gjakut, frymëmarrjes ose urinës, policia do të njoftojë prindërit tuaj për arrestimin. Dënimi minimal për pirjen e alkolit të mitur është një gjobë deri në 500 dollarë plus shpenzimet gjyqësore.

Gjykatat mund t'ju kërkojnë që të vlerësoheni për të përcaktuar shkallën e përfshirjes suaj me alkolin dhe gjithashtu mund t'ju kërkojnë të futeni në një program rehabilitimi, ndërhyrjeje ose këshillimi për alkolin.

NJË FAKT MBETET: Është kundër ligjit që kushdo nën moshën 21 vjeç të konsumojë posedojë ose transportojë alkool.

MOS rrezikoni pasojat

Të rriturit, madje edhe prindërit, të cilët janë dënuar për dhenie alkool të miturve me vetëdije dhe qëllim, i nënshtrohen një gjobe prej të paktën 1000 dollarëve për shkeljen e parë dhe 2500 dollarëve për çdo shkelje shtesë dhe përballen me një vit burg. Të rriturit madje janë përgjegjës për mysafirët që pinë në shtëpitë e tyre. Nëse, për shembull, keni pasur 17 adoleshentë në shtëpinë tuaj për një festë dhe ata po pinin alkool, festa mund t'ju kushtojë 41,000 dollarë. Kjo është 1,000 dollarë për konsumuesin e parë adoleshent dhe 2,500 dollarë për secilin nga 16 konsumatorët e tjerë.

KOMPAKTI I PATENTËS SË SHOFERIT (KPSH)

KPSH është një kompakt midis shteteve anëtare dhe Distriktit të Kolumbisë për të maksimizuar përpjekjet e zbatimit të ligjit në mbarë vendin. Dispozitat kryesore të KPSH-së, të cilat shtetet anëtare janë të përkushtuara t'i mbështesin dhe zbatojnë, janë:

- Koncepti “nje patente shoferi” i cili kërkon dorezim patente jashte shteti kur behet aplikimi per nje patente ne nje shtet tjetër.
- Koncepti “te dhenat e perparme te shoferit” i cili kërkon qe te mbahet nje regjister i plote i shoferit ne shtetin e origjines per te percaktuar drejtimin e automjetit.
- Raportimi i te gjitha denimeve, pezullimet, rinovimet e patentes tek agjencia shteterore e lincimit, si dhe informacione te tjera te nevojshme.
- Sigurimi i trajtimit te drejtuesve te mjeteve per shkeljet e kryera ne shtete te tjera sikur te ishin kryer ne shtetin e origjines.

Veprat e mëposhtme, nëse kryhen në një shtet anëtar, do të trajtohen sikur shkelja të ketë ndodhur në Pensilvani dhe sanksioni i duhur do të vendoset sipas dispozitave të Kodit tonë të Automjeteve:

- Vrasje nga pakujdesia ose nga pakujdesia e vozitjes së automjetit (Seksioni 3732).

- Drejtimi i një automjeti nën ndikimin e pijeve alkolike ose të një lënde narkotike në një shkallë që e bën shoferin të paaftë për të drejtuar një automjet (Seksioni 3802).
- Mos ndalimi dhe dhënia e ndihmës e parë në rast të një aksidenti që rezulton në vdekjen ose lëndimin personal të një tjetri (Seksioni 3742).
- Çdo krim në kryerjen e të cilit drejtohet një automjet (Kodi i Krimit dhe Veprat e Ligjit për Droge të Rrezikshme).

Mospërgjigjja ndaj një citimi jashtë shtetit do të rezultojë në pezullimin e pacaktuar të patentës tuaj në Pensilvani derisa të jepet një përgjigje perfundimtare.

KAPITULLI 4 SHQYRTIMI I PYETJEVE

1. MOSHA MINIMALE PER TE PIRE ALKOL NE KETE SHTET ESHTË _____ VJEC.

- A. 9
- B. 20
- C. 21
- D. 18

2. PERSONAT NEN 16 VJEC TE CILET PERDORIN LETERNJOFTIM TE RREME PER TE BLERE ALKOL:

- A. Merr një pezullim drejtimi që fillon në moshën 16 vjeçare
- B. Të mos jenë në gjendje të marrin provimin e shoferit deri në moshën 21 vjeçare
- C. Merr një pezullim drejtimi në moshën 21 vjeçare
- D. Te dergohen në një qendër rehabilitimi për sigurinë e alkolit

3. NËSE NJË PERSON NË MOSHËN 21 VJEÇARE KONSUMON ALKOL, POR NUK DREJTON MJETET MOTORIKE, DËNIMI PËR KETE VEPRIM TË PARË ËSHTË.:

- A. Pezullim 90-ditor i patentës së shoferit dhe një gjobë deri në 500 dollarë
- B. Prove 6-mujore
- C. Denim për veprë korrigjuese të gabimit
- D. Humbaje e pikeve të lejes së drejtimit

4. LAJMERIMI I PRINDIT PËR TESTIN E FRYMARRJEN, GJAKUT, DHE URINES ESHTË :

- A. Nuk kerkohet
- B. Kerkohet vetëm nga njëri prind
- C. Kerkohet për personat nën 16-vjeç
- D. Kerkohet nga të dy prinderit

5. ESHTË KUNDER LIGJIT PËR CDOKEND NEN MOSHËN 21 VJECARE PER TE _____ ALKOL.

- A. Veshur rroba me reklamime
- B. Qenur i pranishëm në
- C. Konsumuar
- D. Sherbyer

6. ESHTË KUNDER LIGJIT PËR CDOKEND NEN MOSHËN 21 VJECARE PER TE _____ ALKOL.

- A. Veshur rroba me reklamime
- B. Marre
- C. Sherbyer
- D. Qenur i pranishëm në

7. ESHTË KUNDER LIGJIT PËR CDOKEND NEN MOSHËN 21 VJECARE PER TE _____ ALKOL.

- A. Sherbyer
- B. Veshur rroba me reklamime
- C. Qenur i pranishëm në
- D. Transporton

8. NJË NGA DËNIMET PËR DREJTIM NËN NDIKIMIN E ALKOLIT ËSHTË :

- A. Pezullim 5 vjeçare i patentës
- B. \$100.00 gjobe
- C. Frekuentimi i Shkolles së Sigurisë në Autostradë nga Alkoli
- D. Denim me burg për 12 orë

---

9. NËSE JU ARRESTOJNË SE KENI DREJTUAR AUTOMJETIN NËN NDIKIMIN E ALKOOLIT DHE REFUZONI TË BËNI TESTIN E GJAKUT, DO TË KENI DENIM:

- A. Trajtimi i këshillimit ndaj doregës
  - B. Denim me një ditë burg
  - C. Pezullim i patentes
  - D. \$300.00 gjobë
-

10. NËSE NJË OFICER KËRKON QË TË BËNI TESTIN NË GJAK, FRYMË OSE URINË, JU:

- A. Mund të zgjidhni testin që preferoni
  - B. Duhet të nënshkruani një formular
  - C. Refuzoni në qoftë se jeni i mitur
  - D. Duhet të bëni testin, përndryshe patenta juaj do të pezullohet
-

11. BINDJA E PARE PER NGARJEN E AUTOMJETIT NEN NDIKIMIN E ALKOLIT DHE PËR NIVELIN E ALKOLIT NE GJAK, JU MUND TE:

- A. Humbisni patenten për 5 vite
  - B. T'iu kërkohet të zhvilloni një orë edukimi publik mbi rreziqet e drejtimit të mjetit në gjendje të dehur
  - C. T'iu kërkohet të drejtoni automjetin me leje pune të kufizuar
  - D. Te paguani te pakten një gjobe prej \$300
-

12. NESE JENI NEN MOSHEN 21 VJECARE ESHTHE E KONSIDERUSHME QE JU TE VOZISNI MJETIN NEN NDIKIMIN E ALKOLIT EDHE PSE NIVELI JUAJ I ALKOLIT NE GJAK ESHTHE:

- A. .08% ose më lart
  - B. .10% ose më lart
  - C. .05% ose më lart
  - D. .02% ose më lart
-

13. NËSE JENI NËN MOSHËN 21 VJEÇARE DHE JENI I DËNUAR PËR DREJTIM E AUTOMJETIT NËN NDIKIMIN E ALKOLIT, DO TË MERRNI _____ PEZULLIM PATENTE SI DENIM I PARË.

- A. 60-Ditë
  - B. 30-Ditë
  - C. 6-Muaj
  - D. 1-Vit
-

14. NËSE JENI NËN MOSHËN 21 VJEÇARE, DHE JENI I DËNUAR PËR MBAJTJE TË LETERNJOFTIMIT TE RREME, DO TË JU KËRKOHET TË PAGUANI NJË GJOBË PREJ 500 USD DHE PATENTA JUAJ DO TË PEZULLOHET PËR 90 DITË.

- A. Vetëm nëse përmbajtja juaj e alkoolit në gjak (PAGJ) është 0,02% ose më e lartë
  - B. Edhe nëse nuk jeni duke vozitur
  - C. Vetëm nëse keni qenë duke vozitur në momentin e arrestimit
  - D. Vetëm nëse përmbajtja juaj e alkoolit në gjak (PAGJ) është 0.02% ose më e lartë dhe keni qenë duke vozitur në momentin e arrestimit
-

15. LIGJI I TOLERANCES ZERO E ULI PERMBAJTJEN E ALKOLIT NE GJAK(PAGJ) NGA .08% NE _____ PER SHOFERAT NEN MOSHEN 21 VJECARE NEN NDIKIMIN E ALKOLIT

- A. .02%
  - B. .05%
  - C. .07%
  - D. .00%
-

16. NESE JU NDAL NJE OFICER POLICIET, JU DUHET:

- A. Zhblllokoni rripin e sigurimit dhe të ulni dritaren
  - B. Përgatitni dokumentet tuaja përpara se oficeri të afrohet tek makina
  - C. Qëndroni në automjetin tuaj me duart tuaja në timon dhe prisni që oficeri t'ju afrohet
  - D. Dilni nga makina juaj dhe ecni drejt patrullës së policisë
-

KAPITULLI 4- PERGJIGJET E SAKTA

1.C

2.A

3.A

4.A

5.C

6.B

7.D

8.C

9.C

10. D

11. D

12. D

13. D

14. B

15. A

16. C

KAPITULLI 5: LIGJI DHE ÇESHTJET E LIDHURA

Ky kapitull do të ofrojë informacionin që duhet të dini për ligjet e fundit të Pensilvanisë ose ligje të tjera përkatëse të lidhura me shoferin.

Për më shumë informacion mbi ligjet e Pensilvanisë, ju lutemi vizitoni faqen www.dmv.pa.gov, zgjidhni ligjet dhe rregulloret e renditura tek Qendrat e Informacionit.

NJOFTIM U DUHUR PER NDRYSHIM TE EMRIT DHE ADRESES

Në përputhje me seksionin 1515 të Kodit të Automjeteve të Pensilvanisë, nëse emri ose adresa juaj është ndryshuar, ju duhet të njoftoni PennDOT brenda 15 ditëve për ndryshimin, edhe nëse largoheni nga shteti. Ju mund të raportoni ndryshimin e adresës tuaj duke vizituar faqen tonë të internetit në www.dmv.pa.gov ose duke telefonuar Qendrën e suportit të klientit 717-412-5300. Kodi i automjeteve të Pensilvanisë ndalon lëshimin e patentave të shoferit për këdo që nuk është banor i Pensilvanisë. Sipas ligjit, nëse jeni votues i regjistruar në Pensilvani, ky aplikacion do të na lejojë të njoftojmë zyrën tuaj të regjistrimit të votuesve të qarkut për ndryshimin e adresës suaj. Ju mund të ndryshoni emrin tuaj duke plotësuar formularin e aplikim për leje drejtimi jo-komercial për ndryshim/korrigjim/zëvendësim (Formulari DL-80) i disponueshëm në uebsajtin tonë. Do t'ju lëshohet një kartë përditësimi i patentës së shoferit që përmban informacionin e ri. Kjo kartë duhet të shoqërohet me lejen e drejtimit. Nuk ka asnjë tarifë për këtë shërbim për shoferët jo komercialë.

LIGJI I RRPIT TË SIGURIMIT

Në përputhje me seksionin 4581 të Kodit të automjeteve të Pensilvanisë, është një ligj në Pensilvani që:

- Te gjithë drejtuesit e automjeteve dhe pasagjeret përpara në kamione, furgon etj, duhet te vendosin rripin e sigurimit.
- Nëse po udhëtoni me pasagjerë të moshës tetë (8) ose më të mëdhenj, por më pak se 18 vjeç, ata duhet të vendosin rripat e sigurimit, pavarësisht se me çfare automjetit po udhëtoni.
- Nëse jeni shofer nën moshën 18 vjeçare, numri i pasagjerëve nuk mund të kalojë numrin e rripave të sigurimit në automjetin tuaj.

JU KERKOHET ME LIGJ VENDOSJA E RRPIT TE SIGURIMIT. Ka kuptim vendosja e rripit të sigurimit.

Shumë njerëz besojnë se do të ishin të aftë të përdorin krahët dhe këmbët e tyre për të ndaluar veten nga perplasja e automjetit në një aksident, por ata e kanë gabim. Në një përplasje, automjeti juaj ndalon, por trupi juaj vazhdon të lëvizë me të njëjtën shpejtësi që po udhëtonit derisa godet panelin e kroskotit ose xhamin e përparmë. Në shumicën e aksidenteve, trupat e pasagjerëve dhe shoferëve godasin pjesët e brendshme të automjetit me një fuqi goditese të madhe. Kjo mund t'iu thyejë krahët edhe këmbët. Në shpejtësinë 30 mph, kjo është si të hidhesh në tokë nga maja e një ndërtese trekateshe. Kjo është arsyeja pse nuk mund perballeni me perplasjen. Një shofer ose pasagjer që nuk vendos rripin e sigurimit, mund të dëmtohet nga përplasia edhe kur automjeti po ecen ngadalë me shpejtësi 12 mph.

Vetëm rripat e sigurimit mund të ndalin trupin tuaj. Ju keni vetëm 1/50 e sekondës për tu ruajtur para se automjeti të përplasët. Krahët dhe këmbët nuk funksionojnë aq shpejt, por rripat e sigurimit funksionojnë. Rripat e sigurimit mbajnë trupin tuaj shumë më mirë sesa pjesa e brendshme, timoni ose xhami i përparmë. Gjatë një përplasjeje, rripat e sigurimit mbajnë pjesët me të rëndësishme të trupit tuaj si gjoksi, ijet dhe shpatullat. Jasteket e ajrit ofrojnë një mbrojtje edhe më të madhe nga aksidenti. Megjithatë, edhe me një jastëk ajri, duhet të vihet rripi i sigurimit.

Rripat e sigurimit ju mbajnë gjithashtu brenda automjetit tuaj. Shanset tuaja për t'u dëmtuar janë pothuajse 25 herë më të mëdha që të mos dilni nga automjeti juaj gjatë aksidentit. Të jesh pa rrip sigurimit do të thotë të godasesh xhamin e përparmë dhe më pas të perfundosh jashtë automjetit. Forcat në një përplasje mund të jetë shumë e madhe mund t'iu hedhë deri në 150 këmbë hapa/feet largesi,. Nëse pas perplasjes perfundoni në rrugë, ekziston gjithmonë mundësia që të të godasin automjetet në kalim. Katër (4) nga çdo pesë (5) persona po te ishin brenda automjetit me rrip sigurimi te vendosur do kishin jetuar nëse nuk do perfundonin në rrugë nga perplasia.

Rripat e sigurimit dhe jastëkët e ajrit shpëtojnë jetë. Ata funksionojnë më mirë kur të gjithë janë të shtrënguar dhe. fëmijët janë të sigurtë siç duhet në sediljen e pasme.

LIGJI PËR KUFIZIMIN E FËMIJËVE

Përplasjet e automjeteve janë shkak kryesor i vdekjeve dhe lëndimeve të fëmijëve në Shtetet e Bashkuara. Në Pensilvani çdo vit, rreth 7,000 fëmijë nën pesë (5) vjeç përfshihen në aksidente.

AKTI 229 PËR MBROJTJEN E PASAGJËRAVE TË FËMIJËVE KËRKON

- Fëmijët nën moshën katër (4) vjeç duhet të vendosen tek sedilja e posacme e miratuar nga qeveria me ligj (sedilja e sigurisë për fëmijë), e cila duhet të sigurohet në automjet nga sistemi i rripit të sigurimit (ose duke përdorur sistemin “MBYLL ME REZE”, i disponueshëm në automjetet më të reja), pavarësisht se ku hipin në automjet (sedilja e përparme ose e pasme).
- Fëmijët e moshës katër (4) e lart, por nën moshën tetë (8) duhet të shtrëngohen në një ndenjësë përforcuese të miratuar nga qeveria me ligj, e cila duhet të vendoset në automjet nga sistemi i rripit të sigurimit, pavarësisht se ku ulen në automjet (sedilja e përparme ose e pasme). Sediljet përforcuese duhet të përdoren së bashku me rripat e prehrit dhe të shpatullave.
- Fëmijët e moshës tetë (8) e lart, por nën moshën 18 vjeç duhet t’iu vendoset rripi i sigurimit, pavarësisht se ku ulen në automjet (sedilja e përparme ose e pasme).
- Drejtuesit e mjeteve janë përgjegjës për sigurimin e fëmijëve me rrip sigurimit që fëmijët nën moshën 18 vjeç të jenë të sigurtë.

ATO QE SHKELIN LIGJIN MUND TË GJOBITEN DHE DO TË PAGUAJNE TË GJITHA SHPENZIMET GJYQËSORE.

Fëmijët më të vegjël se 2 vjeç duhet të sigurohen në ndenjësën e makinës me pamje nga pas derisa të arrijnë peshën dhe gjatësinë e duhur deri sa fëmija të rritet. **Asnjëherë mos vendosni një sedilje sigurie për fëmijë me pamje nga pas në pjesën e përparme të automjetit nëse ka një airbag.** Në një aksident, do të aktivizohet jastëku i ajrit dhe do të godasë me forcë të madhe pjesën e pasme të sediljes së fëmijës, e cila do ta përplasë foshnjën duke i shkaktuar lëndime të rënda ose vdekje.

Nëse po udhëtoni me fëmijë nën moshën tetë (8) vjeçare, të cilët, me ligj, duhet të hipin në sedilje të posacme për fëmijë të miratuara me ligj nga qeveria ose në ndenjësë përforcuese, lexoni manualin e automjetit tuaj dhe udhëzimet që vijnë me sediljen, në mënyrë që të dini se si ta siguronit fëmijën në të.

KËSHILLA PËR SIGURINË E FËMIJËVE DHE KAFSHËVE

Parandalimi i goditjes së nxehtësisë të lidhur me automjetin

Kur temperaturat e jashtme rriten, rriten edhe rrezikët që fëmijët dhe kafshët shtëpiake të lëndohen rëndë apo edhe të vdesin nga të mbeturit vetëm brenda një makine të nxehtë. Makinat nxehen shpejt - edhe me një dritare të ulur dy inç, nëse temperatura e jashtme është në nivelin e ulët 27 grade celsius, temperatura brenda një makine mund të arrijë nivele vdekjeprurëse në vetëm 10 minuta.

Këshilla parandaluese për të shmangur një goditje tragjike të të nxehtit:

- Mos e lini kurrë një fëmijë apo kafshë shtëpiake vetëm në makinë, edhe nëse dritaret janë pjesërisht të hapura.
- Asnjëherë mos i lini fëmijët të luajnë në një automjet në qofte se nuk i mbikëqyrni.
- Vendosni çantën, celularin ose diçka që ju nevojitet në sediljen e pasme, në mënyrë që të jeni të sigurt se nuk do të harroni fëmijën brenda në automjet.
- Mbani një arush të madh ose kafshë të tjera pellushi në sediljen e makinës kur është bosh si një kujtesë vizuale dhe pastaj kalojeni arushin përpara kur të vendosni fëmijën në sediljen mbrapa.
- Për informacion shtesë rreth parandalimit të goditjes nga nxehtësia, vizitoni <https://www.safercar.gov/parents/InandAroundtheCar/heatstroke.htm>.

Palltot dimërore dhe sediljet e makinave

Ndërsa afrohet stina më e ftohtë dimri, prindërit nxjerrin jashtë palltot e mëdha të dimrit për fëmijë për ta mbajtur atë ngrohtë gjatë udhëtimit me automjet. Megjithatë, palltot e trasha të dimrit mund të zvogëlojnë sigurinë e sediljes së makinës së fëmijës. Të gjitha palltot dhe veshjet do të ngjeshen në rast përplasjeje, por veshjet më të trasha të dimrit mund të ngjeshen mjaftueshëm për të krijuar një dëmtim të konsiderueshëm. Sediljes makinës e mban fëmijën të sigurt dhe duhet të jetë i shtrënguar mirë në rast përplasjeje. Për informacion shtesë në lidhje me Këshillat e Sigurisë së Dimrit për Fëmijët, vizitoni faqen e internetit të PennDOT në <http://www.pennidot.gov>.

INFORMACION PËR SIGURINË E JASTEKËVE ME AJËR

- Jastekët me ajer janë pajisje mbrojtëse shtesë. Rripat e sigurimit duhet të vendosen gjithmonë. Vendosni rripin e sigurimit mirë nëpër ijët dhe rripin e shpatullave përgjatë gjoksit larg qafës.
- Vendet e shoferit dhe të pasagjerit duhet të zhvendosen sa më shumë që të jetë e mundur, veçanërisht për njerëzit më të shkurtër. Duhet të uleni sa më larg nga ndarja e jastekëve të ajrit, pa kompromentuar aftësinë tuaj për të arritur dhe përdorur pedalet e gazit dhe frenave, si dhe kontrollet brenda automjetit dhe timonit. Për të qenë të sigurt, në rast se jasteku i ajrit hapet, duhet të jeni të paktën 10 inç larg nga timoni.
- Mbajeni timonin në pozicionet e orës 9 dhe 3 ose 8 dhe 4. Kjo do t'i mbajë kyçet dhe krahët nga lëndimi ose thyerja ose goditja me forcë në fytyrë, nëse jastekët me ajer hapen. Gjithashtu, mbani gishtat e mëdhenj në pjesën e sipërme ose të jashtme të timonit, në vend që ti vendosni në pjesën e brendshme.
- Foshnjat në sediljet e sigurisë që janë të kthyera me fytyrë nga pas nuk duhet të hipin kurrë në sediljen e përparme, në një automjet që ka jastek ajri në anën e pasagjerit.
- Rekomandohet që të gjithë fëmijët e moshës 12 vjeç e poshtë të hipin në sediljen e pasme. Ka dy (2) arsye për këtë: së pari, shumica e përplasjeve janë përplasje ballore, kështu që vendosja e fëmijëve në sediljen e pasme i largon ata nga pika e goditjes; së dyti, fëmijët prirën të lëvizin në sediljet e tyre dhe mund të afrohen shumë tek jastekët e ajrit nëse janë në sediljen e përparme, duke i vënë në rrezik lëndimi në rast se jasteku i ajrit hapet gjatë një aksidenti.

AKTI PËR AMERIKANËT ME AFTËSI TË KUFIZUARA (ADA)

Në mënyrë që të bien dakord me Aktin e Amerikanëve me Aftësi të Kufizuara të vitit 1990, PennDOT i ka bërë të gjitha Qendrat e Patentës së Shoferit dhe Qendrat e Patentës së Fotografisë të aksesueshme për individët me aftësi të kufizuara fizike. Përveç kësaj, shërbimet e mëposhtme janë të disponueshme për njerëzit që duan të marrin testin e teorive dhe praktikës dhe kanë dëmtim dëgjimi ose leximi.

INTERPRETUES PËR PËRSONAT ME SHIKIM DHE DËGJIM TË DËMTUAR

Zyra e Licencimit të Shoferit të PennDOT-it do të sigurojë një përkthyes sipas kërkesës për individët që janë me dëgjim të dëmtuar dhe komunikojnë përmes përdorimit të gjuhës së shenjave. Ky shërbim është i disponueshëm për personat që duan të marrin testin e teorisë dhe testin e praktikës ose duhet të marrin një provim të posaçëm pikësh.

Kontakti fillimisht PennDOT të paktën dy (2) javë përpara kohës që dëshironi të bëni testin dhe PennDOT do të bëjë çmos për të siguruar një person që do t'iu vijë në ndihmë gjatë testeve.

QË TË JETË I PRANUESHËM NJË PËRKTHYES JU DUHET

- Telefononi 717-412-5300 për të caktuar një takim për të dhënë testin tuaj. Nëse përdorni një TDD, duhet të telefononi 711. Tregoni në cilën Qendër për Patentë Shoferi dëshironi të bëni testin dhe jepni të paktën tre (3) data kur do ta bëni testin.

Kur caktoni një takim për të bërë testin tuaj, mund të përdorni gjithashtu Shërbimin për personat me probleme dëgjimi të Pensilvanisë. Ky shërbim ofron komunikim telefonik midis një personi që ka një sistem TDD dhe atij që nuk ka. Ky sistem përdor një operator për të vepruar si ndërmjetës për thirrjet ndërmjet palëve dëgjimore dhe atyre që nuk dëgjojnë. Nëse keni një sistem TDD, duhet të përdorni 1-800-654-5984 kur të përdorni Shërbimin Relay të Pensilvanisë. Nëse po përdorni shërbimin si një telefonues dëgjimor, duhet të përdorni 1-800-654-5988. Kur një person është punësuar për t'ju ndihmuar me testimin tuaj, ju do të thirreni përsëri për të konfirmuar datën e testimit.

- Kur bëni takimin tuaj, duhet të tregoni nëse ekziston një lloj gjuhe e shenjave që preferoni të përdorni. Llojet e disponueshme janë:
  - Gjuha Amerikane e Shenjave (ASL)
  - Gjuha e shenjave Pidgin (PSE)
  - Anglishtja Precize (SEE)
  - Një përkthyes gojor (një person që lexon buzët)

METODA ALTERNATIVE E TESTIMIT

Disa njerëz që marrin testin e teorise mund të kenë probleme me leximin ose në disa raste, mund të mos jenë në gjendje të lexojnë dhe do të ndiheshin më rehat nëse testi do t'u lexohej. Me kërkesë, testet e zërit ofrohen në të gjitha qendrat e lejeve të shoferit në të gjithë vendin.

PARKIM PËR PERSONA ME AFTËSI TË KUFIZUARA

Sipas ligjit të Pensilvanisë, ekzistojnë dy (2) kushte të nevojshme përpara se një individ të mund të parkojë ligjërisht në një zonë parkimi të caktuar për personat me aftësi të kufizuara:

1. Automjeti që parkohet duhet të vendosë një targë të regjistrimit të personit me aftësi të kufizuar ose veteran me aftësi të kufizuara dhe shenjen e kartes se invalidit të vendosur brenda automjetit.
2. Automjeti duhet të vozitet nga një person ose për të udhëtuar me personin me aftësi të kufizuara ose veteran me aftësi të kufizuara.

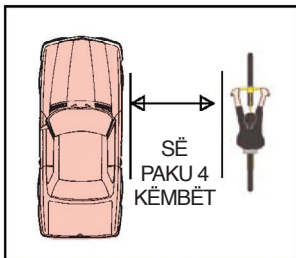
Çdo automjet i parkuar në mënyrë të paligjshme në një vënd parkimi për personat me aftësi të kufizuara mund të hiqet nga ai vend parkimi dhe do paguhet dhe kostoja e karrotrecit për ta rimarë automjetin. Kjo shkelje parkimi është një shkelje e përmbledhur. Personat që shkelin këtë ligj do të gjobiten nga 50 deri në 200 dollarë.

LIGJ KUNDËR SHKRIMIT

Është kundër ligjit hedhja e mbeturinave nga një automjet në çdo autostradë, në çdo pronë tjetër publike ose private ose në ujërat e kanalizimeve, çdo letër mbeturinash, hiri, mbeturinat shtëpiake, qelqi, metali, mbeturinat ose ndonjë substancë e rrezikshme ose e dëmshme. Një shkelje e këtij ligji, duke përfshirë dhe pasagjerin që po udhëtoni në automjet me te , mund të rezultojë në një gjobë deri në \$300 pas dënimit.

INSPEKTIMI I SIGURISË DHE KONTROLLET E MJETEVE

Automjeti juaj duhet të ketë një inspektim sigurie në një zyre inspektimi të autorizuar çdo 12 muaj. Data e afishuar ju tregon se kur automjeti juaj duhet të kontrollohet përsëri. Një automjet mund të kontrollohet deri në 90 ditë përpara datës së mbarimit të afatit. Gjithashtu, nëse një oficer policie vëren që afati në automjetin tuaj ka mbaruar, mund t'ju kërkohet ta rregulloni atë brenda pesë (5) ditëve për të shmangur një shkelje ligji. Në shumë qarqe, duhet të kontrolloni gjithashtu sistemin e kontrollit teknik për makinën, furgonin ose kamionin tuaj të lehtë (modelet e viteve 1975 ose më të ri) përpara se të përfundoj afati i kontrollit teknik. Inspektimet e kontrollit teknik kryhen në biznese private të certifikuara nga PennDOT. Telefononi linjën telefonike të suportit për klientet në numerin 1-800-265-0921 për të mësuar rreth kërkesave në qarkun tuaj.

LIGJI ËSHTË KALIMI I SIGURTË

1. Para se të kaloni, fillimisht duhet të shikoni nëse ka hapësirë që ta kaloni personin me biçikletë. Sigurohuni që të kontrolloni makinat që vijne pas teje me ane të pasqyrave anësore në krahun e majte. Kur kaloni, **duhet të kenë hapësirë të paktën katër (4) hapa/feet** midis automjetit tuaj dhe biçikletës për të kaluar të sigurt. Nëse është e nevojshme dhe nëse do kaloni të sigurtë, ju lejohej të kaloni vijën e verdhë të dyfishtë në qendër në mënyrë që të mund të ruani hapësirën midis automjetit tuaj dhe biçikletës.
2. Biçikletat që ecin më ngadalë se mjetet që kalojnë duhet të qëndrojnë në anën e djathtë të rrugës dhe duhet të udhëtojnë në të njëjtin drejtim si pjesa tjetër e makinave. Megjithatë, kjo kërkesë hiqet në rrugët me një korsi të vetme në çdo drejtim.
3. Kur ka vetëm një korsi, biçikletat mund të përdorin çdo pjesë të korsisë për të shmangur rreziqet në rrugë, duke përfshirë mbajtjen e një distancë të sigurt nga makinat e ndaluara dhe të parkuara.
4. Drejtuesit e mjeteve nuk mund të afrohen në anën e një biçiklete që është duke ecur drejt në kursin e vet.
5. Ju nuk mund ta detyroni personin me biçiklete të largohet nga rruga. Nëse e bëni këtë, mund të përballeni me akuza penale.
6. Biçiklistët konsiderohen si drejtues automjetesh dhe pritet t'u binden të gjitha ligjeve të rrugës; megjithatë ata munden të ecin më pak se shpejtësia e lejuar dhe nuk mund të pengojnë makiant. Ata mund janë të detyruar të mbajnë krahun e tyre.

Për më shumë informacion mund të gjindet manuali i biçikletave të Pensilvanisë (PUB 380) tek uebsajti: <http://www.dot.state.pa.us/public/pubsforms/Publications/Pub%20380.pdf>

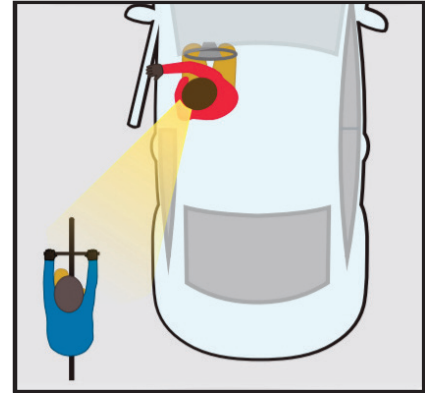
RREZIKU I HAPJES SE DYERVE PER BICIKLETAT

Hapja e dyerve të automjetit kur ndalojnë është një rrezik për bicikletat. Shoferat e makinave dhe pasagjeret duhet të kenë kujdes dhe duhet të veprojnë si më poshtë:

1. Kontrolloni pasqyren brënda automjetit që shikon pjesen e pasme.
2. Kontrolloni pasqyren e krahut tuaj .
3. Hapni derën me (doren e djathtë që është larg derës së shoferit)

Kjo quhet “Metoda Holandeze” sepse e ka origjinën në Holandë. Kjo metodë e detyron trupin tuaj të kthehet totalisht, gjë që do t’ju lejojë më mirë të shihni bicikletat që po afrohen. Gjithashtu parandalon hapjen shpejtë të derës së automjetit. Kjo jo vetëm që mbron personat me bicikleta, por gjithashtu mund të parandalojë demtimin e derës tuaj nga një makine që mund të afrohet.

Biçikletat duhet të ecin të paktën tre hapa/feet larg makinave të parkuara për të shmangur dyert, si në rrugë ashtu dhe në korsi biçikletash. Kjo do t’i mbajë personat që ecin me bicikleta jashtë “rrezikut nga dyert” dhe do t’i mbrojë ata nga perplasja e dyerve nga shoferat që mund të tregohen të pakujdesshem.

LIGJI ANTI-SMS (MESAZHE)

Ligji hyri në fuqi më 8 mars 2012 dhe shkelja e ligjit është një shkelje parësore, ku mund të gjobitesh me 50 dollarë.

Çfarë bën ligji

- Përcakton një pajisje ndërvepruese të komunikimit pa tela (IĒCD) si psh: një telefon me valë, asistent dixhital personal, smartfone, laptop, celular ose pajisje të ngjashme që mund të përdoren për mesazhe, dërgimin e postës elektronike ose navigimi në internet.
- Përcakton një komunikim të bazuar në tekst si një mesazh, email ose komunikim tjetër, vizual ose e marrë në një IĒCD.
- Bën të qartë se ky ligj zëvendëson dhe parandalon çdo urdhëresë lokale që kufizon përdorimin e pajisjeve nga drejtuesit e automjeteve.

Ligji nuk autorizon sekuestrimin e një IĒCD. Ndalimi i mesazheve nuk përfshin përdorimin e një pajisjeje GPS, ose pajisje që është e integruar fabrikisht në automjet, ose një pajisje komunikimi që është vendosur në një mjet transporti masiv, autobus ose autobus shkollor.

LIGJI PËRT’IU BINDUR PAISJEVE PARALAJMËRUESE PER KUSHTET E RREZIKSHME

Ky ligj, i cili hyri në fuqi më 6 shtator 2012, e bën të paligjshme lëvizjen përmes tabelave ose pajisjeve të kontrollit që mbyllin rrugën për shkak të kushteve të rrezikshme, si rrugët e përmytura. Një dënim për shkelje të këtij ligji rezulton me 2 pikë të shtuara në lejen tuaj të drejtimit dhe një gjobë deri në 250 dollarë. Për më tepër, nëse urgjenca rrugore thirret për shkak të veprimeve tuaja, gjoba rritet deri në 500 dollarë dhe ju do të mbani përgjegjësi për kostot e urgjencës.

KAPITULLI 6 : REFERENCAT

Ky kapitull do të ofrojë një referencë të shpejtë në lidhje me informacionin e dobishëm, formularët, botimet dhe literaturën.

SHERBIMI KLIENTIT CALL CENTER

Informacioni në lidhje me shërbimet e shoferit dhe automjeteve është i disponueshëm 24 orë në ditë nëse përdorni një smartfone.

Shërbimi klientit është në dispozicion nga ora 08:00 deri në 17:00. - Nga e hëna në të premte

Për ndihmë direkte përveç festave zyrtare : 717-412-5300

TDD: 711

TESTI PRAKTIKES DHE PIKËT E PROVIMIT

Emërimet bëhen për të marrë piket e provimit për testin e praktikës jo komercial. Kur të jeni gati për të marrë testin e praktikës ose provimin me pikë, mund ta planifikoni testin tuaj në internet nëpërmjet faqes së internetit të Shërbimit të Shoferit dhe Automjeteve në www.dmv.pa.gov. Nëse nuk keni akses në internet, mund të rezervoni testin tuaj duke telefonuar në numrin 1-800-423-5542 rreth orës 8 të mëngjesit deri në 17:00, nga e hëna në të premte, me përjashtim të festave zyrtare.

Mbani mend: Nëse jeni nën 18 vjeç, nuk mund ta bëni testin e praktikës për gjashtë (6) muaj pasi të keni marrë lejen e drejtimit dhe duhet të praktikoni 65 orët e aftësive në timon sipas kërkesës së ligjit të patentave.

PROGRAMI TESTIMIT PËR PALËT E TRETA JO-CDL

PennDOT ka certifikuar bizneset e palëve të treta për të dhënë testin e praktikës me një tarifë tregu. Të gjithë instruktorët e palëve të treta janë të certifikuar nga PennDOT dhe testi është identik me testin që zhvillohet në qendrën e PennDOT. Nëqoftëse doni listën e bizneseve pjesëmarrëse të zonës suaj, vizitoni www.dmv.pa.gov.

FORMULARI I DEPARTAMENTIT DHE PUBLIKIMET NË INTERNET

Informacioni, formularët, publikimet dhe dokumentat e duhura në lidhje me lejen e drejtimit dhe mjetet motorike janë të disponueshme për lehtësinë e klientit dhe gjenden në faqen e internetit të PennDOT në www.dmv.pa.gov.

HARTAT NË SHETITIN DHE QARQET

Për informacion mbi hartat e shtetit dhe të qarkut, telefononi 1-717-787-6746, nga e hëna në të premte, me përjashtim të festave, deri në orët 08:00 dhe 16:00.

INFORMACIONE TË TJERA

Departamenti i Transportit i Shteteve të Bashkuara ka një linjë telefonike për sigurinë e automjeteve në numrin 1-800-424-9393 ose në internet në www.nhtsa.dot.gov.

511PA

511PA ofron shërbime informacioni falas, 24-orëshe, duke përfshirë paralajmërimet për vonesat e trafikut, parashikimet e motit, informacionin rajonal të turizmit dhe lidhjet me agjencitë e tranzitit dhe aeroportet kryesore. Shërbimi është i disponueshëm duke telefonuar 511 nga telefonat celularë dhe linjat fikse ose nëpërmjet internetit duke vizituar www.511PA.com. Rrjeti rrugor 511PA përfshin të gjitha 1,759 milje ndërshtetërore duke përfshirë Pensilvani Turnpike, si dhe rrugë të tjera kryesore në Harrisburg, Filadelfia dhe Pitsburg. Informacioni mbi trafikun për pjesën më të madhe përfshin raporte incidentesh si përplasjet, aktivitetet e ndërtimit dhe kushtet e rrugëve dimërore. Për më tepër, shpejtësitë mesatare të trafikut janë të disponueshme për disa rrugë ndërshtetërore dhe rrugë të tjera kryesore në zonat urbane. Përdoruesit janë gjithashtu në gjendje të regjistrohen përmes faqes së internetit për të marrë njoftime të personalizuar për udhëtarët, të ofruara përmes postës elektronike dhe mesazheve me tekst. PennDOT inkurajon shoferët që të mos telefonojnë 511PA gjatë vozitjes. Telefonuesit duhet të jeni të sigurt në rrugë për të telefonuar dhe për të kontrolluar për vonesa në udhëtim përpara se të nisen.

HELMIMI NGA MONOKSIDI I KARBONIT

Të gjitha automjetet me gaz prodhojnë monoksid karboni, një gaz vdekjeprurës pa erë, i cili lëshohet nga marmita. Ju nuk mund të nuhasni gazin e monoksidit të karbonit. Nëse jeni të përgjumur ose kenisi të përzier, mund të jetë helmim nga monoksidi i karbonit.

SIMPTOMAT E EKSPOZIMIT NGA MONOKSIDI KARBONIT

- Lodhje ose dobësi
- Marramendje
- Dhimbje koke
- Të përziera ose të vjella
- Rrahje te shpeshta zemre
- Frymëmarrje e çrregullt
- Konfuzioni dhe çorientimit
- Kollë
- Dhimbje gjoksi

KËSHILLA PËR PARANDALIMIN E HELMIT ME MONOKSID KARBON NË AUTOMJETE

- Inspektimi dhe mirëmbajtja e rregullt e sistemit të marmites të automjetit tuaj janë thelbësorë në parandalimin e helmimit nga monoksidi i karbonit në automjetin tuaj. Nëse jeni shihni vrima ose mangësi të tjera në sistemin tuaj të marmites, kontrollojeni menjëherë tek personi i autorizuar i automjeteve.
- Mos e ndizni automjetin tuaj në garazh me derën e garazhit të mbyllur ose pjesërisht të ulur. Hapeni plotësisht derën e garazhit nëse automjeti juaj është i ndezur.
- Nëse automjeti juaj ndizet me buton dhe është pa çelës dhe e parkoni afer nje garazhi tjetër mos harroni kurrë të fikni automjetin.
- Në ditët me borë, kontrolloni gjithmonë tubin e marmites dhe hiqni borën ose akullin që mund të pengojë tubin e marmitës të automjetit tuaj.
- Nëse jeni i bllokuar në trafik ose jeni ose jeni vetem automjet, sigurohuni që të hapni pjesërisht xhamin e makines.
- Duhet instalimi i një detektori të monoksidit të karbonit me bateri në automjetin tuaj dhe kontrolloni ose ndërroni bateritë kur ndryshoni orën në pranverë dhe vjeshtë çdo vit.
- Nëse dyshoni për helmim nga monoksidi i karbonit në automjetin tuaj, dilni menjëherë nga automjeti, merrni ajër të pastër dhe kërkoni menjëherë kujdesin mjekësor urgjent.

TEMA	FAQE
Shkopijne Pershpejtues	62
Aksidentet (<i>Shih përplasjet</i>)	
Adresa, Ndryshim	89
Iformacioni i Sigurisë së jastekëve me ajër	91
Vozitja dhe Alkoli	33
Metoda e Testimit me Alternativa	92
Ligji për Amerikanet me Aftësi të Kufizuar(ADA)	91
Emërimet:	
Testi Praktikës	5, 94
Provimi me pikë të posacme.....	94
Rezervimi	38
Biciklistët	55, 56, 92, 93
Këmbësorët e verbër	9
Pikat e verbëra	37
Dështimi i frenave	62
Frenimi	58, 60
Autobuzët	56
Autobuzët Shkollor	58
Helmimi me monoksid karboni	95
Ndërrimi i korsive	38
Ligji për kufizimin e fëmijëve	90
Kryqëzimet rrethore	49
Kategoritë e patentës shoferit	4
Komunikimi i synimeve tuaja me drejtuesit e tjerë	43
Substancat e kontrolluara:	
Vozitja nën ndikim (DUI).....	81
Përplasjet	34, 81
Gabimet kritike të drejtimit	34
Kalimi i Trafikut	46
Kthesa, Negocimi	51
Sheërbimi Call Center	94
Të shurdhër dëmtimi i dëgjimit, Përkthyes për	91
Faktorët drejtues	32
Vozitja dhe alkoli.....	33
Sëmundjet dhe kushtet mjekësore	33
Shpërqëndrimet e drejtimit të automjetit	32
Vozitja dhe droga	34
Faktorët Shëndetësor.....	33
Dëgjimi	33
Pavëmendje	32
Lack of Sleep.....	32
Vizioni	33
Kompakti i patentës së shoferit (DLC)	84
Patentë shoferi/Leje drejtimi:	
Kategoritë e patentës shoferit	4
Informacioni për patentën e shoferit të ri	3
Informacioni i lejes së drejtimit të ri.....	3

TEMA	FAQE
Çfarë kategorie ju nevojitet?	4
Patentë shoferi/Leje drejtimi:	
Kush ka nevojë.....	3
Vozitja Natën	39
Drejtimi i Emergjencave, Ballafaqimi me:	
Shkopinjte Pershpejtues	62
Dështimi i frenave	62
Frenimi papritmas	61
Frenimi	58
Largimi nga Trotuari	63
Rrugët e përmbytura	61
Boria, Perdorimi	44
Konvergenca	41
Sinjalet, Perdorimi	44
Rrëshqitje	61
Sipërfaqe të rrëshqitshme - Kushtet e rrugës.....	40
Bora dhe Akulli	41
Drejtimi	60
Fryrje e gomave	62
Afrimi Automjetit kokë më kokë.....	64
Trotuaret e lagura.....	40
Informacioni i regjistrimit të vozitjes	79
Vozitja nën ndikim (DUI)	33, 34, 81
Droga dhe vozitja	34, 81
Emetimet, Inspektimi i Sigurisë së Automjeteve	92
Emergency Vehicles	59
Arratisje, Ikje nga Policia	81
Rrugët e përmbytura	61
Mjegull	42
Mbajtësit e licencës së shteteve tjera	3
Formularët dhe Publikimet, Departamenti	94
“Rregulli i sekondës së katert,” Të	35
Vargan Funerali	64
Shenjat udhëzuese	19
Fenerët	39, 40
Ligji i fshirësessë dritave/xhamit	42
Mbajtësit e kokës, rregullimi	32
Faktorët Shëndetësor	33
Autostrada dhe Kryqezimet, Negocimi:	
Hyrja në Autostradë.....	52
Dalja nga Autostrada.....	52
Udhëtimi në Autostradë.....	52
Boria, perdorimi	44
Karrocë me kalë dhe kalorës me kalë	59
Konvergenca	41
Pavëmendja (si mund të ndikojë në drejtimin tuaj)	32
Infomacione të tjera	94
Inspektimi, Siguria e Automjeteve dhe Emetimet	92

TEMA	FAQE
Sigurimi, vozitja pa	80
Internet	92
Përkthyes për personat e shurdhër/të dëmtuarit në dëgjim.....	91
Kryqëzimet:	
Duke iu afruar kryqëzimeve	48
Daljet	50
Negocimi, kush do kete përparësi	48
Rrethrotullimet dhe qarqet e komunikacionit	50
Shenjat & Shenjat e Trotuarit për Caktim të Korsisë ..	48
Sinjalet e trafikut dhe shenjat e ndalimit	49
Udhëtimi përtej	49
Kthim Majtas.....	45, 48, 49
Kthim Djathtas	45, 46, 48
Sistemi i numërimit të rrugëve ndërshtetërore	20
Informacioni për patentën e shoferit të ri.....	3
Informacioni i lejes së drejtimit të ri	3
Mbajtja e automjetit tuaj aty ku mund të shihet	37
Ligjet:	
Ligji për Amerikanët me Aftësi të Kufizuara (ADA)	91
Kundër - hedhjes së mbeturinave	92
Bicikleta	92
Mbajtja e fëmijëve	90
Këshilla sigurie për fëmijët dhe kafshët shtëpiake.....	90
Kompakt i patentës së shoferit (DLC).....	84
Vozitja nën ndikimin e alkolit ose një substancë të kontrolluar	81
Fshirëset e dritave/xhamit.....	42
Rënia Dakord per (Testimi kimik për Alkolin ose drogen)	82
Sigurim, Vozitja Pa	80
Emri ose Adresa	89
Paralajmërim i bindjes ndaj pajisjeve të kontrollit të trafikut të Ligjit për Kushtet e Rrezikshme	93
Pasagjerë në një kamion me shtrat të hapur.....	59
Njoftimi i kërkuar për ndryshimin e emrit ose adresës ..	89
Zona parkimi për personat me aftësi të kufizuara	92
Rrapi i sigurimit.....	89
Heqja e borës/akullit.....	41
Levizja mbi	59
Shkrimi mesazheve.....	93
Pirja e të miturve	84
Toleranca Zero (nën 21 DUI)	84
Leja e Drejtimit:	
Aplikimi për një leje drejtimi.....	1
Informacioni i lejes së drejtimit të ri.....	3
Informacioni për patentën e shoferit të ri	3
Mësoni të vozitni	31

TEMA	FAQE
Kerkimi:	
Përpara.....	37
Mbrapa	38
Anash.....	38
Menaxhimi Hapësirës	35
Menaxhimi Shpejtësisë	38
Hartat, në mbarë vendin dhe qarkun	94
Bashkimi me trafikun	46
Personeli ushtarak.....	3
Pasqyrat	31
Motoçikleta,Skuter, Ndarja e Rrugës	55
Emri, Ndrysho.....	89
Negocimi në Kryqëzimet	48
Natën, Vozitja në.....	39
Fondi i Mirëbesimit i Ndërgjegjësimit të Dhurimit të Organeve.....	2
Emërtimi i dhuruesit të organeve.....	2
Parkimi	52
Zonat për Personat me Aftësi të Kufizuara.....	92
Parkimi Paralel	6, 52, 53
Kalimi:	
Marcas en el pavimento.....	22
Salirse del pavimento.....	63
Pavimento mojado	40, 41
Peatones	55
Në përgjithësi	46, 47
Ndoshta jo	47
Në një rrugë me dy - korsit	47
Në të djathtë	47
Trotuar:	
Ecja ne	63
Shenjat	22
Këmbësorët	55
Verbër.....	9
Sinjalët.....	9
Heqja e pikëve për ngarje të sigurt	79
Sistemi Pikëve, Pensilvania.....	79
Policia, çfarë duhet bëni nëse ndaloheni.....	80
Shenja hekurudhore, Kalimi	10
Kalimet hekurudhore.....	55
Sinjali i kalimit hekurudhor.....	9
Referencat.....	94
Rregullorja e shenjave.....	10
Rruga, Kushtet:	
Rrugët e përmbytura	61
Konvergjenca	41
Rrugë/Sipërfaqe të rrëshqitshme.....	40, 41
Bora dhe Akulli	41
Trotualet e lagura.....	40
Tërbim ne Rruge, Ballafaqimi me.....	60
Rrethrotullimet.....	50
Autobusët e shkollor	58

TEMA	FAQE	TEMA	FAQE
Sedilja, Rregullat e shoferit	31	Pezullimet dhe rinovimet	
Rripi i sigurimit, Lidhja	31	of Lejes së Drejtimit.....	79
Sinjalizimi:		Provime:	
Përdorimi i sinjaleve të urgjencës	44	Metoda Provimit me Alternativa	92
Kur ndryshon drejtimin	44	Nese dështoni ne provim	6
Kur ngadalësoni ose ndaloni.....	43	Nese kaloni rovimin.....	6
Sinjalet (Trafiku):		Teoria.....	5
Vezullim	8	Praktika	5
Kontrolli i përdorimit të korsisë	8	Gomat	
Dritat dhe Shenjat	7	Shpërthim	62, 63
Mos-Funksionimi Semaforëve	8	Trafik:	
Këmbësore.....	9	Rrathë, Rrethrotullim.....	50
Kalimi hekurudhor	9	Trajtimi i kushteve të trafikut një nga një	40, 41, 42
Kontrolli Barometrit.....	8	Trafiku në lëvizje të ngadaltë	43
Zona Shkollore	9	Rrjelloja Trafikut.....	43
Shenjat:		Semaforët (Shihni sinjalet)	
Shenjat udhëzuese	19	Kamionët	
Numrat e daljes	19	Mbështetja e përplasjeve	58
Autostradë/Hyrja e shpejte.....	19	Frenimi	58
Sistemi i numërimit të rrugëve ndërshtetërore.....	20	Barometri.....	58
Shënues Miljesh	20	Duke ndjekur një kamion	57
Shënuesit e itinerarit	21	Ngarkesa të mëdha.....	58
Shërbimi	21	Kalimi i një kamioni	56
Drejtimi me orientim - turistik.....	21	Kalim kamioni.....	57
Rregullorja Shenjave.....	10	Kthimet	57
Shenjat paralajmëruese	13	Kthimi, bashkimi dhe kalimi	45
Pajisjet e kanalizimit.....	19	Kalimi i Trafikut	46
Panelet Elektronike të Shenjave	19	Kthesa majtas dhe djathtas.....	45
Paralajmërim i bindjes ndaj pajisjeve të kontrollit të		Bashkimi me Trafikun.....	46
trafikut të Ligjit për Kushtet e Rrezikshme	93	Kalim.....	46
Objektet ngjitur me Rrugën	17	Kthimi nga një korsi me kthese qendrore	45
Zona e Punës.....	18	Duke u kthyer djathtas në një dritë të kuqe	46
Rrëshqitje	61	Kthesa - U	46
Rrugë të Rrëshqitshme	40, 41	Pirja e të miturve	84
Trafiku me lëvizje të ngadalshme, reagime ndaj.....	43	Kontrollet e automjeteve, Përgatitja për të vozitur.....	31
Heqja e borës-akullit	41	Emërtimi i veteranëve.....	2
Pastruesit e borës.	60	Kushtet e dukshmërisë:	
Klithmë Bore	42	Mjegull	42
Informacioni i Numrit të Sigurimeve Shoqërore	3	Borë.....	42
Jastekët e ajrit:		Vizioni.....	3, 33
Përpara	35	Shenjat paralajmëruese	13
Mbrapa.....	37	Trotuaret e lagura.....	40, 41
“Rregulli kater - sekondësh,” të	35	Rrugët e dimrit, të shkëlqyeshme	41
anash	36	Zonat e punës.....	18, 54
Shpejtësia:		Pajisjet e kanalizimit.....	19
Menaxhimi.....	38	Shenjat e Zonës së Punës.....	18
Kufijtë e postuar	38	Ligji për Tolerancën Zero (nën 21 DUI).....	84
Shklike mbi ligjin.....	59		
Drejtimi	60		

Ata nuk do ta harrojnë kurrë Partine Thomson.

As vetë Thompsons.

Për shkak se ligji thotë se çdo i rritur që i jep ose shet birrë, verë, ose pije alkolike një personi nën moshën 21 vjeçare, përballet me një vit burg, një gjobë minimale prej 1000 dollarësh për të miturin e parë dhe 2,500 dollarë për çdo të mitur shtesë.

T'i jepni një pije djalit ose vajzës suaj është gjithashtu e paligjshme. Përpara se të bëni një gabim, telefononi ose shkruani për broshurën tonë falas, "Prindi përgjegjës" dhe lexoni atë.

Informacioni është në PDF e që mund ta shkarkoni në uebsajtin tonë në: http://www.lcb.state.pa.us/ëebapp/Education/Materials/Materials_Order_form.asp

Ky material që do lexoni do ta mbani mend për një kohë të gjatë.

Pennsylvania Liquor Control Board
Northwest Office Building
Harrisburg, PA 17124

Pennsylvania Chapter
American Academy of
Pediatrics

Commonwealth of
Pennsylvania
Department of Transportation

FJALE TE RENDESISHME PER TU MBAJTUR MEND

DHURUESI ORGANIT

KUR TË MERRNI PATENTËN, KUJTONI KËTO FJALË TË RËNDËSISHME

Keto janë fjalë të rëndësishme për mijëra njerëz që presin transplantet e organeve dhe indeve për shpëtimin e jetëve. Fjalë që mund t'i ndihmojnë të tjerët të rifitojnë shikimin përmes transplantimit të syrit, të shërohen nga djegiet e lëkurës së dhuruar për transplant ose të ecin pa dhimbje me kockën e transplantuar.

Individët që zgjedhin të shpëtojnë një jetë duke thënë "po" për dhurimin e organeve dhe indeve duhet të vendosin përcaktimin e dhuruesit në licencë dhe të nënshkruajnë një kartë dhurimi. Dëshira për të dhuruar gjithashtu duhet të ndahet me familjen dhe miqtë në mënyrë që ata të jenë të vetëdijshëm për vendimin e rëndësishëm që është marrë për të ndihmuar të tjerët.

DISA FAKTE TË SHPEJTA RRETH DHURIMIT TË ORGANEVE DHE INDEVE

- Një dhurues i organeve dhe indeve mund të shpëtojë deri në 8 jetë dhe të ndihmojë më shumë se 75 persona.
- Çdokush, pavarësisht nga mosha apo historia mjekësore, mund të regjistrohet për të qenë dhurues.
- Të gjitha fetë kryesore në Shtetet e Bashkuara mbështesin dhurimin e organeve dhe indeve dhe e konsiderojnë dhurimin si një akt të fundit dashurie dhe bujari ndaj të tjerëve.
- Nuk ka kosto për dhuruesit ose familjet e tyre për dhurimin e organeve ose indeve.
- Për më shumë informacion vizitoni donatellfepa.org

PËR TË MERRË NJË KARTË TË DHURIMIT TË ORGANIVE DHE INDEVE, TELEFONONI:

Në pensilvaninë Lindore:

Programi i Dhuruesve të Jetës.....1-888-DONORS-1

Në Pensilvaninë Perëndimore:

Qendra për Rimëkëmbjen e Organeve
& Edukimi (CORE) 1-800-DONORS-7

Për informacion shtesë mbi burimet e organeve dhe indeve, telefononi:

Departamenti i Shëndetësisë PA 1-877-PAHEALTH